

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Факультет грецької філології та перекладу
Кафедра грецької філології та перекладу

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

з ОІМ (новогрецької)

для студентів III - IV курсів ОС «Бакалавр»
спеціальності «Мова і література (новогрецька)»

УДК 811.14'06'36(075.8)

ББК 81.2 Гр-2я73

Навчальний посібник з ОІМ (новогрецької) для студентів III - IV курсів ОС «Бакалавр» спеціальності «Мова і література (новогрецька)»/ укл. Ю.В. Жарікова, Ю.Б. Лабєцька, О.В. Гаргаєва, Н.К. Кобиленко – Маріуполь: МДУ, 2018. – 127 с.

Укладачі:

Жарікова Ю.В., доцент кафедри грецької філології та перекладу МДУ

Лабєцька Ю.Б., доцент кафедри грецької філології та перекладу МДУ

Гаргаєва О.В., ст. викл. кафедри грецької філології та перекладу МДУ

Кобиленко Н.К., ст. викл. кафедри грецької філології та перекладу МДУ

Рецензенти:

Балабан О.О., к.філол.н., доцент кафедри загального мовознавства та германістики Київського педагогічного університету імені М. Драгоманова

Кіор Ю.А., к. філол.н., доцент кафедри грецької філології та перекладу Маріупольського державного університета

Затверджено на засіданні кафедри грецької філології та перекладу,

Протокол № 10 від 12.03.2018р.

Затверджено на засіданні ради факультету грецької філології та перекладу,

Протокол № 7 від 21.03.2018р.

© Маріуполь, 2018

© Жарікова Ю.В.

© Лабєцька Ю.Б.

© Гаргаєва О.В.

© Кобиленко Н.К.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Тема 1 Культура та мистецтво.....	6
Тема 2 Роль мови.....	12
Тема 3 Захист навколишнього середовища.....	16
Тема 4 Комп'ютер.....	35
Тема 5 Нові технології.....	41
Тема 6 Давній театр.....	60
Тексти з вправами.....	66
Тема 7 Вільний час, розваги	66
Тема 8 Праця й професії.....	73
Тема 9 Наука і технологія.....	84
Тема 10 Політичне та суспільне життя	93
Тема 11 Суди. Судові процеси	102
Тема 12 Реклама і споживачі	107
Тема 13 Залежності та згубні звички	120
Приклади контрольних робіт	122
Бібліографія.....	123

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	5
Θέμα 1 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ	6
Θέμα 2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ.....	12
Θέμα 3 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	16
Θέμα 4 Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ.....	35
Θέμα 5 ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ.....	41
Θέμα 6 ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ.....	60
Тексти з вправами.....	66
Θεμα 7 Ελεύθερος χρόνος – Ψυχαγωγία – Διασκέδαση.....	66
Θεμα 8 Εργασία – Επαγγέλματα.....	73
Θεμα 9 Επιστήμη – Τεχνολογία.....	84
Θεμα 10 Δημόσιος βίος.....	93
Θεμα 11 Δικαστήρια – Δικαιοσύνη.....	102
Θεμα 12 Διαφήμιση – Καταναλωτισμός	107
Θεμα 13 Εθισμοί	120
Παράδειγμα ελεγκτικής εργασίας	122
Βιβλιογραφία.....	123

ВСТУП

Навчальний посібник з ОІМ (новогрецької) (аспект «Практика усного та писемного мовлення») для студентів III курсу ОС «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (новогрецька)» містить матеріали, призначені для використання під час аудиторних та позааудиторних занять із зазначеного аспекту протягом V та VI семестрів. Основне завдання курсу новогрецької мови на вказаному етапі – подальше вдосконалення навичків і умінь усного та писемного мовлення при можливо повнішому творчому застосуванні мовних засобів. Студенти повинні уміти вільно висловлюватися на новогрецькій мові, що вивчається, володіти нею в усіх видах мовленнєвої діяльності. Особлива увага звертається на комунікативну спрямованість навчання.

Посібник складається з тематичних блоків (*культура та мистецтво, роль мови, навколишнє середовище, комп'ютер, давній театр, нові технології*), кожний з них включає тексти та теми, питання для самоконтролю, лексико-граматичні вправи, теми для обговорення, речення для перекладу новогрецькою мовою, комунікативні завдання, завдання для самостійної роботи – переважно написання творів та виконання творчих завдань. В кінці запропоновано зразки контрольних робіт із тем, що вивчаються.

Посібник з новогрецької мови (аспект «Практика усного та писемного мовлення») для студентів IV курсу ОС «Бакалавр» спеціальності «Мова і література (новогрецька)» містить матеріали, призначені для використання під час аудиторних та позааудиторних занять із зазначеного аспекту протягом VII та VIII навчального семестрів.

Посібник складається з тематичних блоків (*театр і видовища, праця й професії, наука і технологія, політичне та суспільне життя, суди й судові процеси, реклама і споживачі, залежності та згубні звички*), кожний з яких включає тексти з теми, питання для самоконтролю, лексико-граматичні вправи, теми для обговорення, комунікативні завдання, речення для перекладу новогрецькою мовою, завдання для самостійної роботи – переважно написання творів та виконання творчих завдань. В кінці посібника запропоновано зразки контрольних робіт із тем, що вивчаються.

ΘΕΜΑ 1

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 ΤΕΧΝΗ

Το μεγάλο χαρακτηριστικό της τέχνης είναι ότι οι μορφές που στήνει έχουν, με την ίδια την παρουσία τους, τη δυνατότητα να μας αποκαλύπτουν το νόημα των πολιτισμών. Μπορούν να μας μιλήσουν για τις πιο κρυφές ανησυχίες ενός κόσμου, τις πιο μεγάλες του αγωνίες, και αυτό χωρίς φανερή πρόθεση, χωρίς ειδικό σκοπό. Κανέναν πολιτισμό δεν μπορούμε να τον καταλάβουμε χωρίς να γνωρίσουμε την τέχνη του, και αυτή μόνο μας επιτρέπει να φτάσουμε στο βαθύτερο ουσιαστικότερο χαρακτήρα του. Κάθε πολιτισμός, όπως και κάθε εποχή του, έχει τη δική του τέχνη, προβάλλει τις δικές του μορφές. Και από τις μορφές αυτές μπορούμε να φτάσουμε στον άνθρωπο δημιουργό τους και τον πολιτισμό χρεώστη και οφειλέτη τους.

Ο καλλιτέχνης επηρεάζεται και ταυτόχρονα επηρεάζει την εποχή του και τον κόσμο του. Παίρνει και ταυτόχρονα δίνει, δέχεται και εκφράζει τα στοιχεία που ζουν γύρω του αλλά και μέσα του. Για αυτό μας δίνει πάντοτε την πορεία ενός πολιτισμού, όπως τον τροποποιεί η δημιουργία του. Όσο κι αν βρίσκουμε σε κάθε μεγάλο έργο ένα ατομικό στυλ, μια προσωπική παρουσία, άλλο τόσο γνωρίζουμε και την ψυχή ενός ολόκληρου κόσμου, βλέπουμε το πρόσωπο ενός πολιτισμού. Γιατί το κάθε έργο τέχνης, η κάθε μεγάλη δημιουργία, αποτελεί μια σύνθεση όλων των στοιχείων ενός πολιτισμού.

Η τέχνη σε όλους τους πολιτισμούς αποτελεί τη συνισταμένη των προσπαθειών του ανθρώπου να φτιάσει ένα δικό του κόσμο. Να φτιάσει έναν κόσμο μορφών, που θα του επιτρέπουν να ξεφύγει από το χάος του κόσμου που δεν έφτιασε ο ίδιος και που για αυτό δεν καταλαβαίνει. Έναν κόσμο βγαλμένο από την ίδια την ψυχή του, για αυτό παραστάτη του, σύντροφο του σε ό,τι αποτελεί χαρά και πόνο. Από την άποψη αυτή το έργο τέχνης δεν είναι μίμηση του έξω κόσμου, αλλά εικόνα του μέσα κόσμου. Δεν είναι κάτι που έχει απλώς μορφή, αλλά μια μορφή που είναι αλήθεια. Όχι γιατί επιδιώκει να μας πείσει για κάτι, αλλά γιατί μας δίνει την υλοποίηση μιας πίστης.

Το έργο τέχνης εκφράζει έναν πολιτισμό, στο βαθμό που αποτελεί τη σύγκρουση του ανθρώπου με τα πράγματα, τη μορφή αυτής της σύγκρουσης. Γιατί με αυτό εκφράζει τη μόνη πραγματική αλήθεια, την αλήθεια που δεν χρειάζεται καμιά εξωτερική κύρωση. Και κάθε έργο τέχνης γίνεται μια νέα καταξίωση του κόσμου, στο βαθμό που εκφράζει ή παρουσιάζει τον άνθρωπο, αυτό που είπε ο *Μαλρώ ανθρώπινη υπόταση*.

(Χρυσάνθος Χρήστου, - Θεμέλιο στην Έκθεση Ιδεών

Μ.Ι. Μπαχαράκης, Τόμος 4ος)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:**1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:**

- 1) Πώς οι μορφές της τέχνης αποκαλύπτουν το νόημα των πολιτισμών;
- 2) Με ποιο τρόπο ο καλλιτέχνης επηρεάζεται και ταυτόχρονα επηρεάζει την εποχή του;
- 3) Από ποιά άποψη ένα έργο τέχνης αποτελεί εικόνα τού μέσα κόσμου του ανθρώπου;
- 4) Τι εκφράζει γενικά ένα έργο τέχνης;
- 5) Εσείς ασχολείστε με κάποιο είδος τέχνης;
- 6) Συμφωνείτε με το δόγμα «η τέχνη για την τέχνη»; Εκθέστε τις απόψεις σας σχετικά με την αποστολή της τέχνης.
- 7) Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για την έκφραση της καλλιτεχνικής δημιουργίας;

2. Να διαλέξετε και να γράψετε το σωστό:

- 1) Οι μορφές τέχνης μπορούν να μας μιλήσουν για τις πιο _____ ανησυχίες ενός κόσμου. (κρυφούς/ κρυφές/ κρυφά).
- 2) Σε κάθε μεγάλο έργο τέχνης βρίσκουμε σημάδια της _____ παρουσίας (προσωπική/ προσωπικών/ προσωπικής).
- 3) Κάθε έργο τέχνης γίνεται μια _____ καταξίωση του κόσμου (νέα/ νέας/ νέες).
- 4) Καθώς ταξιδεύαμε με το καράβι περάσαμε από ένα _____ όρμο (βαθύ/ βαθή/ βαθί).
- 5) Ο μισθός του ήταν χαμηλός για να καλύψει τις _____ ανάγκες του (στοιχειώδες/ στοιχειώδεις/ στοιχειώδης).
- 6) Οι _____ δεν αλλάζουν εύκολα τη γνώμη τους (πεισματάρης/ πεισματάρικα/ πεισματάρηδες).
- 7) Στο χέρι της φορούσε ένα βραχιόλι από _____ χάντρες (θαλασσιά/ θαλασσή/ θαλασσιές).

3. Να αντιστοιχίσετε:

Πολιτισμός	πρόσωπο που ασκεί μια από τις καλές τέχνες
Μίμηση	ο βαθμός ανάπτυξης των υλικών και πνευματικών συνθηκών της κοινωνικής ζωής του ανθρώπου
Καλλιτέχνης	αυτός που γράφει μελωδία ενός μουσικού έργου
τέχνη	η πράξη και το αποτέλεσμα του μιμούμαι
Μουσικοσυνθέτης	ειδικότητα στην εκτέλεση χειρωνακτικού έργου, επαγγελματική ικανότητα

4. Θέματα για συζήτηση:

- 1) Ποια είδη καλών τεχνών αναπαριστάνουν οι εικόνες;
- 2) Μιλήστε για σπουδαίους εκπροσώπους των καλών τεχνών στη χώρα σας;

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ΣΥΡΤΟΣ Ή ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ

Ο Συρτός ή Καλαματιανός είναι ο πιο γνωστός παραδοσιακός χορός που χορεύεται σε ολόκληρη την Ελλάδα από τους Έλληνες με μερικές μικρές παραλλαγές στις διάφορες περιοχές.

Σχετικά με την προέλευση της λέξης Καλαματιανός, που τη συναντάμε στα περισσότερα μέρη της Ελλάδας, γιατί ο χορός έχει κι άλλα ονόματα, όπως συρτός, ίσιος κ.λ.π., πολλοί πιστεύουν πως ονομάστηκε έτσι από την πόλη της Καλαμάτας, όπως συμβαίνει και με πολλούς άλλους νεοελληνικούς χορούς, που πήραν όνομά τους από την περιοχή που χορεύονται (Παγωνίσιος, Ζαγορίσιος, Κρητικός). Εάν όμως προσέξουμε τα λόγια του τραγουδιού που συνδέουν το χορό, τα πράγματα παρουσιάζονται διαφορετικά: *Κι αν πας στην Καλαμάτα κι έρθεις με το καλό, φέρε μου ένα μαντήλι να δέσω στο λαιμό.* Μιλάει λοιπόν το τραγούδι για μεταξωτό μαντήλι που ζητάει κάποια να της φέρει ο καλός της αν τύχει και πάει στην Καλαμάτα, το περίφημο της εποχής εκείνης βιοτεχνικό κέντρο στην επεξεργασία μεταξιού, και γυρίζει πίσω με το καλό. Τα λόγια αυτά του τραγουδιού μας βεβαιώνουν απόλυτα πως ο χορός αυτός δεν χορευόταν μόνο στην Καλαμάτα αλλά και σ' άλλες περιοχές της Ελλάδας. Πιστεύω λοιπόν πως ο Καλαματιανός πήρε το όνομά του όχι απ' την πόλη της Καλαμάτας, αλλά απ' τα λόγια του χορού που αναφέρονταν στο μεταξωτό μαντήλι, ιερό σύμβολο κάθε παραδοσιακής γαμήλιας τελετής, και που αποτελούσαν ένα από τα πιο συνηθισμένα τραγούδια.

Τα βασικά του βήματα είναι 12 και χορεύονται συγχρόνως απ' όλους τους χορευτές. Μόνον ο πρώτος χορευτής, ο κορυφαίος, αυτός δηλ. που σέρνει το χορό, κάνει πολλές παραλλαγές φιγούρες, όπως π.χ. στροφές, πηδήματα, ψαλίδια, καθίσματα κλπ. Όταν όμως ο χορός παρουσιάζεται από οργανωμένο χορευτικό συγκρότημα ή από μαθητές σχολείων για χορευτική επίδειξη, τότε όλες οι παραλλαγές του χορού εκτελούνται συγχρόνως από όλους τους χορευτές. Η λαβή των χεριών γίνεται απ' τις παλάμες. Αρχική θέση είναι η προσοχή, με μικρή στροφή ολόκληρου του σώματος προς τα δεξιά. Η μουσική του Καλαματιανού είναι το μέτρο των 7/8.

(Αντόνοβα Ελλάδα (Ρωσία) «Η Ιστορία των Ελληνικών παραδοσιακών χορών: Τσάμικος και Καλαματιανός» στο – Θέματα Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού. Π. Γεωργιανής, Πάτρα, 1998.)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Από που προέρχεται η ονομασία του Καλαματιανού χορού;
- 2) Πώς χορεύεται ο Καλαματιανός;
- 3) Τι σημαίνει για σας ο χορός;
 - γύμναση
 - εκτόνωση
 - έκφραση συναισθημάτων
 - κάτι άλλο
- 4) Ποιούς παραδοσιακούς χορούς έχετε στη χώρα σας και πώς χορεύονται;
- 5) Μιλήστε για την παραδοσιακή ενδυμασία;
- 6) Βρείτε την ιστορία ενός ευρωπαϊκού χορού;

2. Να διαλέξετε και να γράψετε το σωστό:

- 1) Ο Καλαματιανός είναι ο πιο γνωστός παραδοσιακός χορός που _____ σ' ολόκληρη την Ελλάδα (χορευόταν/ χορεύτηκε/ χορεύεται).
- 2) Χτες το πρωί μόλις _____, πήγα αμέσως στη βιβλιοθήκη (σηκωνόμουν/ σηκώθηκα/ είχα σηκωθεί).
- 3) Ο δραπέτης όλο αυτό το διάστημα _____, γιατί τον αναζητούσε η αστυνομία (κρυβόταν/ κρύφτηκε/ κρύβεται).
- 4) Στις επόμενες εκλογές ο Παύλος _____ πρόεδρος (έχει εκλέγει/ εκλέχτηκε/ θα εκλεγεί).
- 5) Χτες μέχρι τις εννέα το πρωί _____ όλα τα έγγραφα (έχουν ταχυδρομηθεί/ είχαν ταχυδρομηθεί/ θα έχουν ταχυδρομηθεί).
- 6) Ως τώρα _____ απολιθώματα ζώων της προϊστορικής εποχής (είχαν ανακαλυφτεί/ ανακαλύπτονται/ έχουν ανακαλυφτεί).

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 ΤΟ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα τα ρεμπέτικα τραγουδιόνταν σε ταβέρνες όπου σύχναζαν κυρίως άντρες. Σπάνια έρχονταν εδώ και γυναίκες για να διασκεδάσουν. Οι θαμώνες κάθονταν μεμονωμένοι, σκεπτικοί ή σε μικρές, σιωπηλές παρέες. Την ίδια περίοδο πρωτοεμφανίζεται και το πάλκο. Μέχρι τότε οι μουσικοί έπαιζαν από τραπεζάκι σε τραπεζάκι ή όρθιοι στη μέση του μαγαζιού. Τώρα ανέβηκαν στο πάλκο, που είναι λίγο υπερυψωμένο από την υπόλοιπη αίθουσα. Δίπλα στα όργανα, ένα τραπεζάκι με το πιατάκι όπου τους ρίχνουν λεφτά. Οι μουτζουξήδες ήταν σοβαροί, λιγομίλητοι και δεν είχαν πάρε-δώσε με τον πελάτη. Μόνο σαν τελείωνε το πρόγραμμα μπορούσε κανείς να τους κεράσει ένα ποτήρι κρασί.

Το γλέντι των ανθρώπων στην πρωτεύουσα ήταν διαφορετικό από εκείνο της επαρχίας. Στα ρεμπετάδικα οι θαμώνες ήταν σκυθρωποί, απόμακροι, έτοιμοι συχνά για καβγά. Ανθρωποι που τους τυλίγει η πλήξη της πόλης και έρχονται εδώ κυρίως για να πουν τον πόνο τους. Στα ρεμπετάδικα το «γλέντι» είναι ατομικό. Βασιλεύει ο εγωισμός. Ο χορός είναι μόνο για εκείνον που χορεύει και αλίμονο σε όποιον τολμήσει ν' ανεβεί στην «πίστα», μπορεί και να φύγει μαχαιρωμένος.

Η εποχή του Τσιτσάνη είναι που φέρει τα ρεμπέτικα πιο κοντά στον κόσμο. Ο Τσιτσάνης είναι που καθιέρωσε το μουζούκι ως εθνικό μας όργανο. Ένα όργανο που αναφέρεται ακόμα και στα δημοτικά μας τραγούδια. Που έχει την ιστορία του πριν από την επανάσταση του '21. Είναι γνωστό ότι το μουζούκι έπαιζαν οι ήρωες μας, σε στιγμές που ξεκουράζονταν ή που ήθελαν να απομονωθούν, να ξεχάσουν. Μπουζουξήδες αναφέρει και ο Παπαδιαμάντης στα διηγήματά του, ενώ ο Θεόφιλος τους ζωγραφίζει.

Τα ρεμπέτικα μετά τον Εμφύλιο γίνονται διασκέδαση μαζική. Ο κόσμος χορεύει στους ρυθμούς του, που χωρίζονται στο ζεϊμπέκικο, το χασάπικο, το τσιφτετέλι.

(Μύθος Ρεμπέτικος. Βασίλης Τσιτσάνης. Εκδοτ. Επιχειρήσεις Τεγόπουλος-Μανιατέας, Αθήνα 1997, Διασκευή)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Πού και πώς τραγουδιόνταν τα ρεμπέτικα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα;
- 2) Ποιά ατμόσφαιρα επικρατούσε στα ρεμπέτικα;
- 3) Ποιό είναι το βασικό μουσικό όργανο των ρεμπέτικων τραγουδιών;
- 4) Ποιά ήταν η θεματολογία των ρεμπέτικων τραγουδιών;
- 5) Ποιά ήταν η διαφορά του ρεμπέτικου τραγουδιού από το λαϊκό;
- 6) Μιλήστε για τους συνθέτες των ρεμπέτικων τραγουδιών και το έργο τους.

2. Να αντιστοιχίσετε:

σολίστας	μουσικό δραματικό έργο
οπερέτα	αυτός που γράφει τη μελωδία ενός μουσικού έργου
ρεσιτάλ	αυτός που παίζει μόνος κάποιο μουσικό όργανο
όπερα	δύο άνθρωποι που τραγουδούν μαζί (αλλά και τραγούδι που τραγουδιέται από δύο ανθρώπους)
ντουέτο	ομοιοκατάληκτο δίστιχο, συνήθως αυτοσχέδιο, που τραγουδιέται σε χορούς και πανηγύρια
χορωδός	εκτέλεση μουσικών έργων από ένα και μόνο καλλιτέχνη
καντάδα	τραγούδι που λέγεται από πολλούς μαζί στους δρόμους με συνοδεία κιθάρας
μουσικοσυνθέτης	ομάδα που αποτελείται από καλλιτέχνες ηθοποιούς, μουσικούς
κομπανία	αυτός που συμμετέχει σε ομάδα τραγουδιστών

ΚΕΙΜΕΝΟ 4 ΤΟ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στην ελληνική μουσική υπάρχουν κάποια τραγούδια που ονομάζονται ρεμπέτικα. Αυτά είναι απλά τραγούδια που, παλιότερα τουλάχιστον, τραγουδούσαν απλοί άνθρωποι του λαού. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν, για πρώτη φορά εμφανίζονται κάπου στο τέλος του 19^{ου} αιώνα αν και κανείς δεν ξέρει πότε ακριβώς. Λέγεται, πάντως, ότι τα τραγούδια αυτά γεννήθηκαν στην Παλιά Αθήνα, στη Σμύρνη, στην Κωνσταντινούπολη, στην Ερμούπολη, στην Αλεξάνδρεια και στη Θεσσαλονίκη.

Το ρεμπέτικο φαίνεται να έχει τις ρίζες του στην παράδοση του δημοτικού τραγουδιού, στις βυζαντινές ψαλμωδίες, στα τραγούδια της ταβέρνας και της Ανατολής, στους παθητικούς αμανέδες, στους τεκέδες και στη ζωή μέσα στη φυλακή.

Το 1922 έρχονται στην Ελλάδα οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, φέρνοντας μαζί τους τα δικά τους τραγούδια, γνωστά ως «σμουρνάικα». Τα βασικά όργανα ήταν το ούτι και το βιολί. Τα τραγούδια αυτά κυριαρχούν για μια δεκαετία περίπου. Η περίοδος 1932-1940 που ακολουθεί ονομάζεται «χρυσή εποχή» του ρεμπέτικου. Τότε εμφανίζονται μεγάλοι συνθέτες, όπως ο Μάρκος Βαμβακάρης και ο Γιάννης Παπαϊωάννου. Το μπουζούκι και ο μαγαλαμάς είναι τώρα τα βασικά όργανα και οι καλλιτέχνες είναι βιρτουόζοι του μπουζουκιού. Την περίοδο 1940-1952 εμφανίζονται νέοι μεγάλοι καλλιτέχνες, όπως ο Βασίλης Τσιτσάνης και ο Γιώργος Μητσάκης. Αργότερα, ο Μανώλης Χιώτης, στα γνωστά όργανα προσθέτει και την κιθάρα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλοι αυτοί οι καλλιτέχνες ήταν παράλληλα συνθέτες, στιχουργοί και εκτελεστές.

Οι μπουζουξήδες, στην ταβέρνα ή στον τεκέ που τραγουδούσαν, κάθονταν ψηλότερα από τους πελάτες, πάνω στο πάλκο, ο ένας δίπλα στον άλλο. Μπροστά στο πάλκο υπήρχε ένας κενός χώρος για να χορεύουν όσοι ήθελαν.

Τα ρεμπέτικα τραγούδια μιλάνε κυρίως για τον έρωτα, τον χωρισμό, την ξενιτιά, τη φτώχεια, την εργατιά, τη φυλακή. Βασικοί ρυθμοί αυτών των τραγουδιών είναι ο ζεϊμπέκικος, ο χασάπικος και ο χασαπο-σέρβικος, και το τσιφτετέλι.

Σήμερα πολλοί τραγουδιστές και πολλές «κομπανίες» παίζουν τα παλιά ρεμπέτικα με μεγάλη επιτυχία σε στέκια και ρεμπετάδικα, σε πολλές μεγάλες πόλεις της Ελλάδας. Σε πολλά από αυτά τα μαγαζιά τραγουδάνε και παίζουν και κάποιοι από τους παλιούς ρεμπέτες που ζουν ακόμα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να βρείτε τις λέξεις ή τις φράσεις στο κείμενο που έχουν την ίδια περίπου έννοια:

- τα βλέπουμε
- να προέρχεται
- αυτά που μεταφέρονται από τους γονείς στα παιδιά
- εκκλησιαστικά τραγούδια

- μικρά μαγαζιά, όπου διάφοροι κάπνιζαν χασίς
- άνθρωποι που διώχονται από το μέρος όπου μένουν και πάνε σε άλλο
- ακούγονται περισσότερο από όλα τα άλλα
- περίοδος δέκα χρονών
- άνθρωποι που γράφουν μουσική
- βάζει
- άνθρωποι που γράφουν τα λόγια ενός τραγουδιού
- άνθρωποι που παίζουν κάποιο όργανο ή τραγουδούν
- η σκηνή
- άδειος
- ο ξένος τόπος όπου πάει κανείς να ζήσει και να δουλέψει

2. Σωστό ή λάθος;

1. Τα ρεμπέτικα τραγούδια εμφανίζονται για πρώτη φορά στο τέλος του 17^{ου} αιώνα.
2. Τα ρεμπέτικα γεννήθηκαν σε περισσότερες από μια πόλεις.
3. Μία από τις ρίζες του ρεμπέτικου είναι και οι βυζαντινές ψαλμωδίες.
4. Όταν το 1922 ήρθαν οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, δεν είχαν δικά τους τραγούδια.
5. Η χρυσή εποχή του ρεμπέτικου είναι η δεκαετία του '40.
6. Ο Βαμβακάρης είναι παλιότερος του Τσιτσάνη.
7. Καλλιτέχνες όπως ο Παπαϊωάννου και ο Μητσάκης τραγουδούσαν αλλά δεν έπαιζαν μπουζούκι.
8. Στα μαγαζιά όπου παίζονταν ρεμπέτικα τραγούδια, απαγορεύονταν να χορέψει κανείς.
9. Ένας από τους πιο γνωστούς ρυθμούς των τραγουδιών αυτών είναι και ο χασάπικος.
10. Σήμερα μπορεί κανείς να ακούσει ρεμπέτικα τραγούδια μόνο σε δίσκους και κασέτες.

ΘΕΜΑ 2

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η επικοινωνιακή λειτουργία της γλώσσας αποτελεί το βασικό στοιχείο για την κατανόηση όχι μόνο της ανθρώπινης ύπαρξης αλλά και όλων των επιτευγμάτων του ανθρώπινου πνεύματος. Χωρίς τη γλώσσα και την ικανότητα μετάδοσης κάθε πολιτιστική και πνευματική κατάκτηση δε θα αποκτούσε τη σημασία που της δίνουμε σήμερα, αλλά θα λογίζόταν ανύπαρκτη.

Εκτός από την κύρια αποστολή της γλώσσας που είναι επικοινωνία, δεν υπάρχει μορφή της ζωής μας που να μην επηρεάζεται λίγο ή πολύ από τον ανθρώπινο λόγο. Ένα τέτοιο σημείο είναι η εθνική ιστορία των λαών. Μολονότι τι δεν συμπίπτει πάντα η γλωσσική ομοιογένεια με την φυλετική, εντούτοις η γλώσσα στάθηκε για τους περισσότερους λαούς το επίκεντρο γύρω από το οποίο κινήθηκαν σ' όλη τη διαδρομή της ιστορίας τους.

Η κοινή γλώσσα, περισσότερο και από τον κοινό τρόπο ζωής και τον πολιτισμό, είναι το συνεκτικό στοιχείο που οδηγεί τους λαούς στα πεπρωμένα τους, ενώ η γλώσσα είναι εκείνη που δημιουργήσε την εθνική συνείδηση στην αυγή της δημιουργίας των νεότερων εθνών. Η ιστορική επιβίωση ενός λαού εξαρτάται από την διατήρηση και διάσωση της γλώσσας του, ενώ η παρακμή και εξαφάνιση του αρχίζει με την απώλεια της.

Και στις πνευματικές επιστήμες και στην καλλιτεχνική δημιουργία ο ρόλος της γλώσσας είναι κυρίαρχος. Ο άνθρωπος στην πάλη του για να γνωρίσει την ύπαρξή του και για να την έκφραση, χρησιμοποίησε πολλούς τρόπους και μέσα, όπως το χορό, τη μουσική, τις εικαστικές τέχνες. Κλπ. Κανένας όμως δεν στάθηκε τόσο πλούσιος και ικανός για να ικανοποιήσει αυτές του τις ανάγκες όσο η γλώσσα. Όλα τα είδη της τέχνης υποχωρούν μπροστά στη δύναμη που έχει ο λόγος για να διεισδύει στην ανθρώπινη ψυχή να αναλύει και να περιγράφει τον εσωτερικό μας κόσμο και να καθορίζει της ανθρώπινες αξίες, που αποτελούν την συνείδηση και την ταυτότητα του ανθρώπου.

Ασκήσεις

1. Να απαντήστε στις ερωτήσεις

- Ποιές λειτουργίες έχει η γλώσσα;
- Γιατί είναι σημαντική η επικοινωνιακή λειτουργία της γλώσσας;
- Ποιά είναι η συμβολή της γλώσσας στην ιστορική επιβίωση ενός λαού;
- Τι παράγοντα επηρεάζουν μια γλώσσα;
- Γιατί η γλώσσα σε σχέση με τις άλλες τέχνες είναι πιο ικανή και ικανοποιήσει την πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία;
- Ποιές είναι οι προϋποθέσεις ενός αποδοτικού διαλόγου;
- Ποιές δυσκολίες αντιμετωπίζετε κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

2. Να συνδυάσετε τις λέξεις με τις ερμηνείες:

Στοιχείο	το σύνολο των ενεργειών ενός μηχανισμού
Συνείδηση	καθένα από τα απλά μέρη ή από τα συστατικά πράγματα από τα οποία συντίθεται, συνίσταται, συγκροτείται ή συναποτελείται
Επίτευγμα	το ευτυχές αποτέλεσμα μιας προσπάθειας, κατόρθωμα
Λειτουργία	η άμεση αντίληψη που έχει το υποκείμενο για τις ψυχικές ενέργειές του (αντιλήψεις σκέψεις) , που εκπορεύονται από αυτό και που με την απήχησή τους επιστρέφουν σε αυτό

3. Να βρείτε συνώνυμα και αντώνυμα για κάθε μια από τις ακόλουθες λέξεις

Κατανόηση
= _____ ≠ _____

Διατήρηση
= _____ ≠ _____

Απώλεια
= _____ ≠ _____

Υποχωρώ
= _____ ≠ _____

3. Να γράψτε ένα πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο του κειμένου
4. Να σχηματίσετε διάλογο : οι νέοι έχουν πάντα δικούς τους γλωσσικούς τρόπους για να εκφράζονται, πιστεύετε ότι αυτό αποτελεί κίνδυνο παραφθοράς μιας γλώσσας; Ναι ή όχι και γιατί;

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ΓΛΩΣΣΕΣ ΠΟΥ ΧΑΝΟΝΤΑΙ

Οι γλώσσες που μιλούν οι άνθρωποι σε όλη την υφήλιο είναι σήμερα γύρω στις 6.000. Και σύμφωνα με τους ειδικούς σε έναν αιώνα οι μισές από αυτές έχουν χαθεί. Αυτό σημαίνει ότι, κατά μέσο όρο, κάθε δυο εβδομάδες μια γλώσσα πεθαίνει.

Ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στο αγγλικό περιοδικό Prospect αφηγείται την περίπτωση του Μπρους Κόνελ , ενός γλωσσολόγου που έκανε έρευνες στο Καμερούν. Ο Κόνελ συνάντησε εκεί έναν άνθρωπο που ονομαζόταν Μπάγκων, ο οποίος ήταν ο τελευταίος άνθρωπος στον κόσμο που μπορούσε να μιλήσει την γλώσσα Κόμπαζε. Καθώς ήταν παραφορτωμένος με άλλες υποχρεώσεις, ο γλωσσολόγος αποφάσισε να ξαναπάει την επόμενη χρόνια στο Καμερούν, για να

μελετήσει σε βάθος τη γλώσσα Καμπάζε. Αλλά όταν έφτασε στο Καμερούν, στα μέσα Νοεμβρίου. «Στις 4 Νοεμβρίου 1995 η γλώσσα Καμπάζε υπήρχε ακόμη ως μια από τις ομιλούμενες γλώσσες στον κόσμο. Στις 6 Νοεμβρίου ήταν μια νεκρή γλώσσα».

Δυο πληθυσμοί που μιλούν την ίδια γλώσσα, αν εγκατασταθούν σε διαφορετικούς τόπους και δεν επικοινωνούν συχνά μεταξύ τους, σιγά σιγά διαφοροποιούν την κοινή γλώσσα τους, η οποία διαιρείται σε δυο διαλέκτους. Και έπειτα οι δυο διάλεκτοι διαφοροποιούνται ακόμα περισσότερο, ώσπου γίνονται δυο ξεχωριστές γλώσσες, που δεν μπορούν να κατανοήσουν η μια την άλλη.

Η αναγκαία προϋπόθεση ώστε να γεννηθεί και να διατηρηθεί μια διαφορετική γλώσσα είναι επομένως ο φυσικός διαχωρισμός και η σχετική απομόνωση των πληθυσμών.

Ενώ στο μακρινό παρελθόν οι άνθρωποι έβλεπαν τη διαφορετικότητα των γλωσσών και την ασυνεννοησία που πήγαζε από αυτήν ως θεϊκή κατάρα (όπως δηλώνει και ο μύθος του πύργου της Βαβέλ), σήμερα η πληθώρα των διαφορετικών γλωσσών μας φαίνεται ως ένα επιθυμητό αγαθό, ως μία πολύτιμη κληρονομιά που πρέπει να διασωθεί. Σήμερα γνωρίζουμε ότι, όταν πεθαίνει μια γλώσσα, χάνεται μαζί της και μια «κοσμοαντίληψη», μια ορισμένη αναπαράσταση του κόσμου, διαφορετική από όλους τις άλλες. Το ερώτημα είναι βέβαια πως μπορεί να διατηρηθεί αυτή η γλωσσική διαφορετικότητα. Αν ο αναγκαίος όρος για να γεννηθεί και να διατηρηθεί μια διαφορετική γλώσσα είναι η σχετική απομόνωσή της, τότε η επανάσταση της επικοινωνίας διακόπτει το «φυσικό» κύκλο γέννησης των γλωσσών. Είναι βέβαιο ότι γλώσσες πέθαιναν πάντοτε στην πορεία της ιστορίας, αλλά στο μεταξύ γεννιούνται άλλες. Ενώ αντίθετα, με τα σύγχρονα συστήματα μαζικής επικοινωνίας και μεταφοράς, αυτή η γέννηση νέων γλωσσών παρεμποδίζεται. Και εδώ όπως και στη βιολογία, η εξαφάνιση των ειδών δεν οφείλεται μόνο στους θανάτους αλλά κυρίως στη μείωση των γεννήσεων. Δεν υπάρχουν επομένως εύκολες λύσεις στο πρόβλημα. Απομένει έτσι εκείνος ο κόμπος στο λαιμό κάθε φορά που μαθαίνουμε πως μια γλώσσα χάθηκε και ένας κόκκος ανθρώπινης σκέψης διαλύθηκε μέσα στη σιωπή του σύμπαντος.

Ασκήσεις

1. **Να απαντήσετε στις ερωτήσεις**
 - Τι δείχνει ο τίτλος του κειμένου στους αναγνώστες;
 - Πως «πεθαίνουν» οι γλώσσες;
 - Ποιος είναι γλωσσολόγος; Να ετοιμάσετε μια εισήγηση για το επάγγελμά του;
 - Γιατί δεν γεννιούνται σήμερα νέες γλώσσες;
 - Ποιά είναι αληθινή απώλεια, όταν χάνεται μια γλώσσα;

2. **Να μεταφράστε από τα ουκρανικά στα ελληνικά**
 - Українську та російську практикують приблизно рівна кількість громадян, але реальна присутність української у більшості сфер є нижчою 50 % і ця цифра має тенденцію зниження.
 - Дуже часто в Києві можна спостерігати, коли двоє українськомовних людей розмовляють між собою російською, бо так прийнято.

- Усна форма літературної мови обслуговує безпосереднє спілкування людей, побутові й виробничі потреби суспільства.
- Словниковий склад будь-якої мови формувався протягом тривалого історичного часу, тому її лексика неоднорідна за походженням.
- Разом зі зникненням мови, зауважують дослідники, втрачається й культурне надбання: забуваються поетичні твори, легенди й приказки й жарти.
- Існує багато книжок для розумних батьків, де можна знайти відповідь на запитання «Як спілкуватися з підлітком?»
- У роботі соціального працівника не існує готових рецептів, як поводитися у конкретній ситуації, спілкуватися з клієнтами. Саме спілкування є чи не найважливішою сферою діяльності в соціальній роботі.
- Кожні два тижні в світі зникає одна мова, повідомляє прес-служба Організації Об'єднаних Націй з освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) з посиланням на опублікований вперше всесвітній атлас мов, що знаходяться на межі зникнення.

3. Να σχηματίστε προτάσεις που θα εμπεριέχουν τις ακόλουθες λέξεις

Η υφήλιος, κατά μέσο όρο, η έρευνα, παραφορτωμένος, μελετώ σε βάθος, η προϋπόθεση.

4. Να μιλήσετε

Για την διαφορετικότητα των γλωσσών

Για την κοσμοαντίληψη

Για τις νεκρές γλώσσες

5. Να γράψετε μια έκθεση, για να επισημάνετε τις αρνητικές ή θετικές επιδράσεις που ασκεί η γλώσσα στις ανθρώπινες σχέσεις

Λεξιλόγιο

Ρήματα	Ουσιαστικά	Επίθετα
Δημοσιεύω	Η αναπαράσταση	Ανύπαρκτος
Παρεμποδίζομαι	Η απομόνωση	Βροντερός
Πετυχαίνω	Η ασυνεννοησία	Επικοινωνιακός
Προστατεύω	Η αυθαιρεσία	Κοινός
Υποχωρώ	Το επίτευγμα	Συνεκτικός
	Ο κόμπος	
	Η λειτουργία	
	Τα πεπρωμένα	
	Η πληθώρα	
	Το στοιχείο	
	Η συνείδηση	
	Η υφήλιος	

6. Να λύσετε το σταυρόλεξο

A	Π	Ω	Σ	Υ	Θ	Η
Π	Ο	N	H	Π	Ω	Λ
E	M	O	K	O	P	Π
Π	H	A	N	X	A	K
P	Ω	M	E	Ω	P	O
A	Π	E	Δ	O	Ω	I
M	I	I	I	Π	O	N
Γ	T	A	Z	M	Σ	Π
Υ	E	M	O	E	P	A

7. Να βρείτε τις ονομασίες των πραγμάτων

- κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένα άτομο, όταν έχει πλήρη λειτουργία των αισθήσεων και πνευματική διαύγεια _____
- ενέργεια ή πράξη που γίνεται με τρόπο που παραβιάζει τα δικαιώματα του άλλου _____
- το σύνολο δραστηριοτήτων, ενεργειών ή διαδικασιών που, ενταγμένες σε ένα θεσμικό πλαίσιο, παράγουν κάποιο έργο και εκπληρώνουν το σκοπό για τον οποίο προορίζονται _____
- η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του αναπαριστάνω _____
- απουσία επαφής, επικοινωνίας _____

ΘΕΜΑ 3

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ

Η μεγάλη ποικιλία των φυτών, των ζώων, των πουλιών, των δασών, των ωκεανών και των αγρότοπων που κάνουν τον πλανήτη μας κατοικήσιμο βρίσκεται υπό απειλή. Καθώς αυτή η βιοποικιλότητα αφανίζεται, πολλά πράγματα που θεωρούμε δεδομένα, όπως το πόσιμο νερό, ο καθαρός αέρας, τα τρόφιμα και τα φάρμακα μπορεί να εξαφανιστούν. Μπορείτε ίσως να φανταστείτε τη ζωή σας χωρίς μια βόλτα στο δάσος, με τα πουλιά να κελαηδούν και τα φυτά να σας περιβάλλουν. Μπορείτε όμως να φανταστείτε έναν κόσμο χωρίς καθαρό αέρα για να αναπνέουμε ή νερό για να πίνουμε;

Η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης. Ήδη υπονομεύει τις προσπάθειες για τη βελτίωση της οικονομικής κοινωνικής και περιβαλλοντικής ευημερίας παγκοσμίως.

Ο άνθρωπος είναι ο κύριος υπεύθυνος για το μεγαλύτερο μέρος της καταστροφής, λόγω της εντατικής γεωργίας, της μόλυνσης, της υπερεκμετάλλευσης των ωκεανών, των ποταμών, των λιμνών, των δασών και του εδάφους. Ο άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τις κλιματικές αλλαγές που επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση.

Θα γνωρίζεται ίσως για την εξαφάνιση του τροπικού δάσους του Αμαζονίου. Αλλά και το φυσικό περιβάλλον της Ευρώπης καθώς και πολλά είδη της πανίδας και χλωρίδας απειλούνται από εξαφάνιση. Στην Ευρώπη ζουν περίπου 200.000 διαφορετικά είδη. Από αυτά, το 52% των ψαριών, το 45% των ερπετών και πεταλούδων, το 42% των γηγενών θηλαστικών, το 30% των αμφιβίων και το 43% των πτηνών κινδυνεύουν. Επιπλέον, ερχόμαστε αντιμέτωποι με την απώλεια πολυάριθμων ειδών φυτών, πολλά από τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση νέων φαρμάκων.

Υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορείτε να κάνετε για να βοηθήσετε στη διατήρηση της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη:

- μειώστε τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει ο τρόπος ζωής σας στη φύση – χαμηλώστε τη θέρμανση, περπατήστε, χρησιμοποιήστε το ποδήλατο και τα μέσα μαζικής μεταφοράς, αγοράστε τοπικά και εποχικά διατροφικά είδη.
- αν έχετε κήπο, αφήστε μια μικρή περιοχή ακαλλιέργητη όπου θα φυτρώνουν άγρια φυτά και θα ζουν έντομα. Μπορείτε ακόμη να δημιουργήσετε μια μικρή λιμνούλα ή μια φωλιά πουλιών.
- μη χρησιμοποιείτε χημικά εντομοκτόνα – αλλά φυσικά προϊόντα.
- ξεκινήστε την κομποστοποίηση: είναι ο φυσικός τρόπος ανακύκλωσης. Τα απορρίμματα από την κουζίνα και τον κήπο μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα του εδάφους (ως λίπασμα), ενώ παράλληλα μειώνεται και η ποσότητα των απορριμμάτων που πηγαίνουν στις χωματερές.
- μην κόβετε ποτέ φυτά ή λουλούδια από τη φύση.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιός είναι υπεύθυνος για τη καταστροφή του πλανήτη μας και πώς το καταλαβαίνετε;
2. Τι σημαίνει η διατήρηση της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη;
3. Τι είναι η κομποστοποίηση;

2. Να μεταφράσετε προτάσεις στα ελληνικά:

1. Вчені знайшли ще одну планету придатну для життя людей.
2. Все, що необхідно людині для нормального життя – це питна вода, харчі, чисте повітря та медичні препарати.
3. Навесні природа прокидається: пташки щебечуть та распускаються квіточки.
4. Що б ви зробили, щоб допомогти зберегти життя на нашій планеті?
5. Ніколи не рвіть квітки та рослини в дикій природі.

3. Να βρείτε την ερμηνεία των λέξεων και να γράψετε προτάσεις μ' αυτές τις λέξεις:

1. εμφανίζομαι
2. η πρόκληση
3. η ευημερία
4. η βιοποικιλότητα
5. τα απορρίμματα

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Οι κλιματικές αλλαγές είναι από τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές απειλές που πρέπει να αντιμετωπίσουμε και που θα έχουν ιδιαίτερα καταστροφικές συνέπειες αν δεν πάρουμε μέτρα άμεσα.

Τα τελευταία 100 χρόνια, η μέση θερμοκρασία έχει αυξηθεί κατά 0,74°C. Αυτή η διαφορά μπορεί να μη φαίνεται μεγάλη, αλλά η δεκαετία του 1990 ήταν η πιο θερμή δεκαετία των τελευταίων 1.000 ετών ενώ τα 12 θερμότερα έτη όλων των εποχών καταγράφηκαν τα τελευταία 13 χρόνια. Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος – μια οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών που απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες από όλο τον κόσμο – προβλέπει ότι μέχρι το 2100 η παγκόσμια μέση θερμοκρασία είναι πολύ πιθανό να έχει αυξηθεί ακόμη από 1,8°C έως 4°C – και στη χειρότερη περίπτωση έως 6,4°C.

Οι κλιματικές αλλαγές προκαλούνται από τον τρόπο ζωής, ιδιαίτερα στις πιο πλούσιες και αναπτυγμένες περιοχές του κόσμου, όπως η Ευρώπη. Τα συστήματα μεταφοράς, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, τα εργοστάσια που κατασκευάζουν τα προϊόντα που αγοράζουμε, η ενέργεια που χρησιμοποιείται για τη θέρμανση των σπιτιών μας και η γεωργία που παράγει το φαγητό που τρώμε, όλα αυτά παράγουν τεράστιες ποσότητες αερίων του θερμοκηπίου – κυρίως διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) – που αλλάζουν το παγκόσμιο κλίμα.

Τα φυτά και τα δέντρα απορροφούν CO₂ αλλά σε μικρότερες ποσότητες από αυτές που παράγουν. Η καύση ή η υλοτομία για καλλιέργειες ή άλλου είδους ανάπτυξης κάνουν το πρόβλημα ακόμη πιο σοβαρό καθώς έτσι ελευθερώνεται CO₂ και επιστρέφει στην ατμόσφαιρα.

Από τη γεωργία δεν εκπέμπεται σχεδόν καθόλου CO₂, εκπέμπεται όμως από τα λιπάσματα και τα ζώα. Οι αγροτικές καλλιέργειες στην Ευρώπη ευθύνονται για το 9% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Γνωρίζετε ότι ένα μεγάλο μέρος των αερίων αυτών προέρχεται από το μεθάνιο (CH₄); Απελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα από στοματικά και άλλα αέρια των προβάτων, των αγελάδων και άλλων ζώων με τέσσερα στομάχια όπως οι καμηλοπαρδάλεις και οι καμήλες. Οι εκπομπές αερίων από τις αγροτικές καλλιέργειες έχουν μειωθεί κατά 20% από το 1990. Οι νέες τεχνικές, όπως οι βελτιωμένες τροφές των ζώων και τα τρακτέρ υψηλής τεχνολογίας μειώνουν ακόμη περισσότερο τις αρνητικές επιπτώσεις των καλλιεργειών στο περιβάλλον.

Οι επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών είναι οι εξής:

- αυξάνουν τη συχνότητα και την ισχύ των ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως οι πλημύρες, οι θύελλες, οι ξηρασίες και τα κύματα καύσωνα.
- μπορεί να προκαλέσουν συγκρούσεις, λιμούς και τη μετακίνηση μεγάλων πληθυσμών προς αναζήτηση τροφής, νερού και καυσίμων.
- αυξάνουν τον κίνδυνο για την υγεία ανθρώπων και ζώων λόγω της εξάπλωσης τροπικών ασθενειών, της λειψυδρίας και της εμφάνισης ακραίων καιρικών συνθηκών. Ένα ισχυρό κύμα καύσωνα στην Ευρώπη το 2003 σκότωσε σχεδόν 70.000 ανθρώπους, κυρίως ηλικιωμένους.
- λιώνουν οι πάγοι. Αν λιώσουν τελείως οι πάγοι της Γροιλανδίας – κάτι που μπορεί να γίνει σε αρκετούς αιώνες – η στάθμη της θάλασσας θα ανέβει έως και επτά μέτρα, με αποτέλεσμα να πλημμυρίσουν οι παραθαλάσσιες περιοχές σε όλο τον κόσμο.

- οι παγετώνες στις Ευρωπαϊκές Άλπεις έχουν χάσει περίπου τα δύο τρίτα του όγκου τους από το 1850, ενώ ο ρυθμός αυτής της μείωσης έχει επιταχυνθεί από το 1980. Ορισμένα χιονοδρομικά κέντρα προσαρμόζονται στις παρούσες καιρικές συνθήκες κάνοντας τεχνητό χιόνι, αυτό όμως διογκώνει ακόμη περισσότερο το πρόβλημα καθώς έτσι χρησιμοποιείτε περισσότερη ενέργεια.
- αν η παγκόσμια θερμοκρασία αυξηθεί κατά 2,5°C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, τότε 2,4 έως 3,1 δισεκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο ενδέχεται να υποφέρουν από λειψυδρία, μαζί με τα 1,2 δισεκατομμύρια που βρίσκονται ήδη σε αυτή την κατάσταση.
- τα ζώα και τα φυτά δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις ραγδαίες αυξανόμενες θερμοκρασίες. Σύμφωνα με μια έρευνα, οι κλιματικές αλλαγές μπορεί να οδηγήσουν σε εξαφάνιση του ενός τρίτου των ειδών των ζώων του πλανήτη μέχρι το 2050.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Τι είναι CO₂;
2. Ποιές είναι οι επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών;
3. Οι κλιματικές αλλαγές μπορεί να οδηγήσουν σε εξαφάνιση του ενός τρίτου των ειδών των ζώων του πλανήτη μέχρι το 2050 ή το 2020;

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Необхідно вжити заходів, якщо ми хочемо зберегти нашу планету придатною для життя наступних поколінь.
2. Парниковий ефект – є накопичення газів діоксиду вуглецю в атмосфері.
3. Рослини та дерева поглинають CO₂ і виділяють кисень в атмосферу.
4. Найбільш серйозними кліматичними змінами є несподівані стихійні лиха.
5. Танення льодів є наслідком кліматичних змін, які можуть привести до затоплення прибережних районів.

3. Να βρείτε την ερμηνεία των λέξεων και να γράψετε προτάσεις μ' αυτές τις λέξεις:

1. καταγράφω
2. προκαλώ
3. τα στοματικά αέρια
4. η λειψυδρία
5. ραγδαίος

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Αν ο καθένας μας κάνει μικρές, απλές αλλαγές, μπορούμε όλοι μαζί να κάνουμε τη μεγάλη διαφορά. Ορίστε πώς:

- ανακυκλώνετε το γυαλί, το χαρτί, το χαρτόνι, το πλαστικό και τα μεταλλικά κουτιά. Η ανακύκλωση ενός κουτιού κονσέρβας μπορεί να εξοικονομήσει το 90% της ενέργειας που χρειάζεται για την παραγωγή ενός καινούργιου.
- επιλέγετε έξυπνα. Προτιμάτε προϊόντα με λίγη συσκευασία, συσκευές που ενδείκνυνται για εξοικονόμηση ενέργειας, τοπικά και εποχικά τρόφιμα, αυτοκίνητα χαμηλής κατανάλωσης και με χαμηλότερα επίπεδα εκπομπών CO₂ ανά χιλιόμετρο. Επίσης, όποτε μπορείτε, αγοράζετε προϊόντα σε συσκευασίες που μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν.
- κάντε ποδήλατο, περπατήστε, χρησιμοποιήστε τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Κατά μέσο όρο, για κάθε λίτρο καυσίμου που καίγεται σε μια μηχανή αυτοκινήτου, απελευθερώνονται περισσότερα από 2,5 kg CO₂.
- μη χρησιμοποιείτε συχνά τα κλιματιστικά.

Αν μειώσουμε την ποσότητα της ενέργειας που χρησιμοποιούμε, μειώνουμε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και επιδρούμε έτσι θετικά στις κλιματικές αλλαγές. Δοκιμάστε τις ακόλουθες 10 συμβουλές:

- χαμηλώστε το καλοριφέρ – η μείωση της θερμοκρασίας κατά μόλις 1°C μπορεί να μειώσει το λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος της οικογένειάς σας κατά 5-10% και έτσι να γλιτώσουμε έως και 300kg εκπομπών CO₂ για κάθε νοικοκυριό το χρόνο.
- όταν είναι δυνατόν, τοποθετείτε το ψυγείο ή τον καταψύκτη μακριά από ηλεκτρικές κουζίνες ή σώματα θέρμανσης.
- αντικαταστήστε τα μονά τζάμια στα παράθυρα με διπλά – μπορεί να μειωθεί κατά το ήμισυ η απώλεια της θερμότητας.
- εγκαταστήσετε καλή μόνωση στο σπίτι – είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για τη μείωση των εκπομπών CO₂ και την εξοικονόμηση ενέργειας μακροπρόθεσμα.
- χρησιμοποιείτε λάμπες εξοικονόμησης ενέργειας – καταναλώνουν πολύ λιγότερη ενέργεια και διαρκούν πολύ περισσότερο από τις κανονικές λάμπες – και σβήνετε τα φώτα όταν δεν τα χρειάζεστε.
- βγάζετε από την πρίζα τον φορτιστή του κινητού σας όταν δεν τον χρησιμοποιείτε. Ακόμη και όταν δεν είναι συνδεδεμένος με το τηλέφωνο, καταναλώνει ενέργεια.
- σκεφτείτε προτού εκτυπώσετε ένα έγγραφο ή ένα e-mail. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης χρησιμοποιεί περίπου 20kg χαρτιού το μήνα.
- μην αφήνετε συσκευές, όπως την τηλεόραση, το στερεοφωνικό ή τον υπολογιστή σας σε κατάσταση αναμονής – χρησιμοποιείτε τον διακόπτη «on/off».
- περιμένετε να γεμίσει το πλυντήριο ρούχων ή πιάτων για να βάλετε σε λειτουργία. Στεγνώνετε τα ρούχα έξω στον αέρα όταν αυτό είναι δυνατόν αντί να χρησιμοποιείτε το στεγνωτήριο – χρησιμοποιεί πολλή ενέργεια.
- όταν φτιάχνετε καφέ ή τσάι, βράζετε μόνο την ποσότητα νερού που χρειάζεστε αντί να γεμίζετε το βραστήρα μέχρι πάνω.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε γραπτά:

1. Λίγοι είναι αυτοί που αμφισβητούν τις επιστημονικές αποδείξεις για τις κλιματικές αλλαγές. Ξέρουμε ότι πρέπει να δράσουμε και μάλιστα γρήγορα. Πώς σας επηρεάζει αυτό;
2. Έχετε ήδη αλλάξει κάποιες από τις συνήθειές σας για να μειώσετε τον λογαριασμό ρεύματος που πληρώνουν οι γονείς σας ή να αισθανθείτε ότι λειτουργείτε πιο «οικολογικά»;

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Чи знаєте ви, що найбільш атмосферу забруднюють вихлопні гази машин?
2. Кожному свідомому громадянину необхідно зменшити кількість енергії яку він споживає. Таким чином зменшаться виброси газів в атмосферу.
3. Необхідно виключати усі електричні прибори з розетки, коли ви виходите з дому.
4. Щоб зекономити енергію, потрібно кип'ятити тільки ту кількість води, яка вам необхідна.
5. Якщо ми будемо слідувати усім порадам, ми можемо позитивно вплинути на зміни клімату землі.

3. Να βρείτε την ερμηνεία των λέξεων και να γράψετε προτάσεις μ' αυτές τις λέξεις:

1. η συσκευασία
2. το κλιματιστικό
3. η μόνωση
4. ο μέσος πολίτης
5. η συνήθεια

ΚΕΙΜΕΝΟ 4 ΜΕΙΩΣΗ, ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Έχετε σκεφθεί ποτέ τι γίνεται με τα απορρίμματα που πετάτε στο καλάθι;

Κάθε χρόνο μόνο στην ΕΕ δημιουργούμε 1,3 δισεκατομμύρια τόνους απορρημάτων – περίπου οι 40 εκατομμύρια τόνοι από αυτά είναι επικίνδυνοι. Κάθε Ευρωπαίος δημιουργεί, κατά μέσο όρο, ένα κιλό απορριμμάτων την ημέρα. Αυτή η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί. Μέχρι το 2020, υπολογίζεται ότι θα δημιουργούμε 45% περισσότερα απορρίμματα από το 1995.

Κάθε χρόνο οι Ευρωπαίοι παράγουν, μόνο από συσκευασίες, απορρίμματα βάρους ίσου με 4.000 πύργους του Άιφελ. Με την ανακύκλωση ενός κουτιού από αλουμίνιο εξοικονομείται ενέργεια ίση με αυτή που χρειάζεται ένας φορητός υπολογιστής για να λειτουργήσει έως και 4 ώρες.

Τα δίκτυα freecycling αρχίζουν να εμφανίζονται σε όλο τον κόσμο. Πρόκειται για ένα μη κερδοσκοπικό πρόγραμμα που μας ενθαρρύνει να χρησιμοποιούμε πάλι κάποια πράγματα που μας χρειάζονται και να μην τα πετάμε στις χωματερές. Όσοι συμμετέχουν στο πρόγραμμα αυτό δίνουν και παίρνουν πράγματα δωρεάν στις πόλεις τους. Κάθε τοπική ομάδα συντονίζεται από έναν τοπικό εθελοντή.

Πολλά από αυτά που πετάμε μπορούν να ξανά χρησιμοποιηθούν ή να ανακυκλωθούν. Μείωση των απορριμμάτων δε σημαίνει να στερούμε πράγματα από τους εαυτούς μας. Σημαίνει απλά να κάνουμε έξυπνες αγορές – πόσο φαγητό πετάμε απλά επειδή έχουμε αγοράσει πάρα πολύ; Ακολουθούν κάποιοι ακόμα τρόποι για να μειώσετε τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον:

- αγοράζετε προϊόντα με την ετικέτα «eco».
- αποφεύγετε την αγορά προϊόντων με υπερβολική συσκευασία.
- σκεφθείτε προτού εκτυπώσετε κάτι – υπάρχει πραγματική ανάγκη.
- αν στην περιοχή σας υπάρχει πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού, συσκευασίας, γυαλιού, πλαστικού και άλλων απορριμμάτων, συμμετέχετε και εσείς.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Τι είναι η μείωση;
2. Τι είναι η επαναχρησιμοποίηση;
3. Τι είναι η ανακύκλωση;

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Кожний громадянин викидає приблизно 1 кг відходів щодня.
2. Чи існує у вашому місті якась організація з переробки відходів?
3. Просимо вас замислитися над тим, скільки ви викидаєте того, що могло б бути переробленим.

ΚΕΙΜΕΝΟ 5 ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΝΕΡΟ:

Δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς το νερό, αλλά στις μέρες μας φαίνεται να μειώνεται όλο και περισσότερο. Θεωρούμε δεδομένο ότι με το που ανοίγουμε τη βρύση είναι εκεί. Τι θα γίνει όμως αν κάποια μέρα η βρύση δεν τρέχει πια άλλο;

Το νερό παρουσιάζει όλο και μεγαλύτερη έλλειψη παγκοσμίως. Λιγότερο από το 1% του νερού του πλανήτη είναι διαθέσιμο για ανθρώπινη κατανάλωση, ενώ περισσότεροι από 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι – σχεδόν το ένα πέμπτο του παγκόσμιου πληθυσμού – δεν έχουν καθόλου πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό. Αν η τρέχουσα τάση συνεχιστεί, οι ειδικοί λένε ότι μέχρι το 2025 περισσότεροι από 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι θα υποφέρουν από λειψυδρία.

Σε πολλά μέρη της Ευρώπης υπάρχει γενικά άφθονο νερό, παρόλο που μεγάλες περιοχές της νότιας Ευρώπης υποφέρουν από λειψυδρία. Αυτό συμβαίνει όταν η ζήτηση για νερό υπερβαίνει

τη διαθέσιμη ποσότητα σε μια συγκεκριμένη περίοδο ή όταν η χρήση του περιορίζεται λόγω κακής ποιότητας. Οι κλιματικές αλλαγές αναμένεται να επιδεινώσουν την κατάσταση σε όλη την Ευρώπη.

Περίπου το 35% του νερού στην Ευρώπη προέρχεται από λίμνες και ποτάμια. Από αυτό, το 20% απειλείται σοβαρά από μόλυνση. Το υπόλοιπο 65% βρίσκεται μέσα στη γη (ονομάζεται υδροφόρος ορίζοντας), η οποία αποταμιεύει το νερό της βροχής που διαπερνάει το έδαφος.

Τι μπορούμε να κάνουμε:

- κάνετε ντους – έτσι χρησιμοποιείτε τέσσερις φορές λιγότερο νερό από το να γεμίσει η μπανιέρα.
- κλείνετε τη βρύση όταν βουρτσίζετε τα δόντια σας. Αν το έκαναν αυτό όλοι οι Ευρωπαίοι, θα εξοικονομούσαν σε ένα χρόνο νερό που θα έφτανε για να γεμίσει 6.000 Ολυμπιακές πισίνες.
- ελέγχετε τις βρύσες – μια βρύση που στάζει ξοδεύει περίπου 25 λίτρα νερού την ημέρα και είναι ένα πρόβλημα που μπορεί να λυθεί εύκολα αν τοποθετήσετε καινούργιο λαστιχάκι.
- αξιοποιήστε το νερό της βροχής – μπορείτε να το μαζέψετε σε άδειους κουβάδες ή να χρησιμοποιήσετε βαρέλια που θα μαζεύουν το νερό που τρέχει από τις υδρορροές. Αυτό το νερό μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον κήπο ή για το πλύσιμο του αυτοκινήτου.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Γιατί το νερό παρουσιάζει όλο και μεγαλύτερη έλλειψη παγκοσμίως;
2. Τι ποσότητα νερού είναι διαθέσιμη για την ανθρώπινη κατανάλωση;
3. Γιατί πρέπει να ελέγχουμε τις βρύσες;

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Людина не може існувати без питної води.
2. Якщо поточна ситуація не змінеться можемо говорити про нестачу води на всій планеті до 2020 року.
3. Людина також використовує резерв підземних джерел на свою користь.

3. Να βρείτε την ερμηνεία των λέξεων και να γράψετε προτάσεις μ' αυτές τις λέξεις:

1. η έλλειψη
2. η πρόσβαση
3. η τρέχουσα τάση
4. προέρχομαι
5. η υδρορροή

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

Η τεχνολογική πρόοδος, η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα και η σύγχρονη αποθέωση της παραγωγικότητας συντελούν στην καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος. Τα δάση αραιώνουν. Τα εδάφη καταστρέφονται. Πολλά είδη αγρίων ζώων και πτηνών εξαφανίζονται. Η θάλασσα μολύνεται από τα απόβλητα των βιομηχανιών και τα πετρελαιοειδή κατάλοιπα των πλοίων.

Παρουσιάστηκαν περιπτώσεις μόλυνσης κλειστών θαλασσών, ώστε χιλιάδες τόνοι ιχθύων βρέθηκαν εκβρασμένοι και νεκροί στην παραλία.

Οι πνεύμονες των ανθρώπων δηλητηριάζονται από πνιγηρούς καπνούς και η ακοή τους βασανίζεται από εκκωφαντικούς θορύβους πάσης μορφής και έντασης.

Τα έργα οδοποιίας τραυματίζουν τα τοπία, τα λατομεία τ' απογυμνώνουν.

Λόφοι από σκουπίδια και σιδηρικά, που είναι μνημεία της ανθρώπινης απληστίας, σπατάλης και αδιαφορίας, υψώνονται στις παρυφές των πόλεων.

Η ατμόσφαιρα και οι πνεύμονες των ανθρώπων δηλητηριάζονται από τα καυσαέρια των αυτοκινήτων. Στην Ελλάδα το μεγαλύτερο θύμα της ρύπανσης είναι η περιοχή Αθηνών-Πειραιώς και ο Σαρωνικός.

Τι είναι ρύπανση και μόλυνση του περιβάλλοντος; Είναι η χημική ή βιολογική αλλοίωση της σύστασης του ατμοσφαιρικού αέρα, του ύδατος και του εδάφους, ως και πάσα παρέμβαση της τεχνολογίας, η οποία διαταράσσει τη φυσική ισορροπία του περιβάλλοντος.

Σε ορισμένες περιοχές του κόσμου το πρόβλημα της ρύπανσης έχει γίνει τόσο οξύ, ώστε λαμπροί επιστήμονες συνιστούν να ανασταλεί η βιομηχανική ανάπτυξη.

Αρχίζει, λοιπόν, να γίνεται πολύ επιτακτική η προστασία των ανθρώπων και της φύσης από την μόλυνση.

Γι' αυτό το πράγμα πρέπει να ληφθούν γενναία και αποφασιστικά μέτρα. Οι βιομηχανίες να ιδρύονται μακριά από την θάλασσα και τους οικισμούς. Τα εργοστάσια να διαθέτουν φίλτρα για την τελειότερη καύση των καυσίμων.

Σωτήριο αντίδοτο είναι η δημιουργία ανοιχτών χώρων και μεγάλων πάρκων στους αστικούς συνοικισμούς και δασών στους πεδινούς και ορεινούς τόπους.

Το πράσινο είναι η πηγή του οξυγόνου, ο εχθρός της ρύπανσης.

Ελπιδοφόρο βήμα είναι ότι πολλές κυβερνήσεις απαγορεύουν τη ρύπανση των θαλασσών με κατάλοιπα πετρελαίου και επιβάλλουν αυστηρές ποινές να είναι σχολαστικοί στην καθαριότητα, στο σπίτι τους, στην εξοχή, στην παραλία της θάλασσας. Όσο μπορούν να πηγαίνουν στην εξοχή, στα βουνά, στα δάση. Εκεί είναι ο καθαρός αέρας, μακριά από την πνιγηρή ατμόσφαιρα των βιομηχανικών περιοχών.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιοι παράγοντες συντελούν στην καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος;
- Ποιες οι επιπτώσεις της ρύπανσης του περιβάλλοντος στο οικοσύστημα;
- Τι εννοούμε με τον όρο ρύπανση και μόλυνση του περιβάλλοντος;
- Τι μέτρα πρέπει να πάρουμε για την σωτηρία του φυσικού μας περιβάλλοντος;

2. Να βρείτε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων.

- Αδειάζουν (3)
- Εμφανίστηκαν (6)
- Βγαλμένοι (7)
- Δυνατός (9)
- Καταστρέφουν (10)
- Εμποδίζει (18)
- Υπολείμματα (30)
- Μολυσμένη (32)

3. Εκφράστε τη γνώμη σας για τους τρόπους αντιμετώπισης της ρύπανσης του φυσικού περιβάλλοντος.

«Η φύση είναι το τέλειον (ή Θεός, λόγος, αιτία, πνεύμα) και καθετί που υπάρχει στον κόσμο εξαρτάται από τη σχέση του με αυτήν: η συμφωνία με τη φύση είναι καλό, η εναντίωση κακό. Ο άνθρωπος πρέπει να εναρμονιστεί με τη φύση ζώντας σε συμφωνία με τη ροή του χρόνου, που είναι η ενσάρκωση της θείας πρόνοιας. Η εναρμόνιση ανθρώπου και φύσης έχει ως προϋπόθεση για τον άνθρωπο τη γνώση της φύσης».

Στωικοί φιλόσοφοι

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Όταν γίνεται λόγος για το περιβάλλον, εννοούμε ένα σύνολο από τα εξής τέσσερα στοιχεία:

- α) Το φυσικό περιβάλλον, δηλαδή τα στοιχεία που μας δίνει η φύση, όπως ο αέρας, το νερό, το έδαφος, τα δένδρα, τα μεταλλεύματα κ.ά.
- β) Το τεχνητό περιβάλλον, δηλαδή τα παραγωγικά στοιχεία που δημιουργεί ο άνθρωπος με τις δικές του προσπάθειες, όπως τα κτίρια, οι δρόμοι, οι τεχνικές εγκαταστάσεις κτλ.
- γ) Το πολιτιστικό περιβάλλον, δηλαδή τα δημιουργήματα της πνευματικής εργασίας του ανθρώπου, όπως ναοί, αγάλματα, έργα Τέχνης.
- δ) Το κοινωνικό περιβάλλον, δηλαδή οι άνθρωποι, ο τρόπος οργάνωσής τους – θεσμοί, γραπτοί και άγραφοι νόμοι, το πολίτευμα –, η θρησκεία, οι αξίες και οι αρχές στις οποίες πιστεύουν.

Οικοσύστημα

Η λέξη είναι σύνθετη από τις λέξεις οίκος και σύστημα και χρησιμοποιείται διεθνώς (στην Αγγλική Ecosystem), για να δηλώσει την κοινότητα των ζώντων οργανισμών μαζί με το φυσικό περιβάλλον τους σε ένα τμήμα της βιόσφαιρας. Δηλαδή οργανισμοί και φυσικό περιβάλλον είναι δύο μέρη που αλληλοενεργούν και συνυπάρχουν.

Βιόσφαιρα

Είναι το τμήμα της γήινης σφαίρας, δηλαδή μέρος της ατμόσφαιρας, υδρόσφαιρας και του στερεού φλοιού, στο οποίο οι φυσικές και χημικές συνθήκες επιτρέπουν την ύπαρξη της ζωής.

Οικολογία

Τα τελευταία χρόνια ο όρος οικολογία χρησιμοποιείται κυρίως, για να δηλώσει μια νέα επιστημονική δραστηριότητα που αποσκοπεί στη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος της Γης και των κινδύνων που προέρχονται από τη μόλυνση αυτού καθώς και από την αλλοίωση της δομής των έμβιων όντων λόγω της τεχνολογικής προόδου. Η νέα επιστήμη, η Οικολογία, πέρα από τις καθαρά τεχνικές πλευρές της, περιλαμβάνει και τη διερεύνηση, σε ευρύτατη έκταση και βάθος, προβλημάτων κοινωνικής φύσης με πολιτικές, οικονομικές και φιλοσοφικές ακόμη προεκτάσεις.

Ρύπανση

Ένας γενικός ορισμός λέει ότι ρύπανση είναι (και σ' αυτό συμφωνούν όλοι οι επιστήμονες) η κάθε αλλοίωση της σύστασης των φυτικών, χημικών και βιολογικών χαρακτηριστικών ή της μορφής του περιβάλλοντος, αλλοίωση που είναι ικανή να οδηγήσει σε απότομη και σημαντική διαταραχή της φυσικής ισορροπίας (ή σε απομάκρυνση από τη φυσική κατάσταση) μέσα σ' ένα φυσικό ή κατασκευασμένο οικοσύστημα, είναι βλαβερή για τον άνθρωπο – άτομο ή ομάδα – και προκαλεί φθορά στην υλική ή πολιτιστική του περιουσία.

Μόλυνση

Μόλυνση είναι η μορφή της ρύπανσης που αιτία δημιουργίας της είναι παθογόνα μικρόβια, ιοί και μικροοργανισμοί γενικά, με ή χωρίς τους φορείς τους.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις

- Τι λένε οι φιλόσοφοι για την φύση;
- Πόσα και ποια τα στοιχεία που συντελούν στην έννοια περιβάλλον;
-

2. Να δώσετε την ερμηνεία των παρακάτω φράσεων

- Το φυσικό περιβάλλον
- Το τεχνητό περιβάλλον
- Το πολιτιστικό περιβάλλον
- Το κοινωνικό περιβάλλον

3. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β:

<u>ΣΤΗΛΗ Α</u>	<u>ΣΤΗΛΗ Β</u>
Βιόσφαιρα	Αιτία δημιουργίας είναι παθογόνα μικρόβια, ιοί
Μόλυνση	Αλλοίωση της μορφής του περιβάλλοντος
Οικοσύστημα	Η επιστήμη που ασχολείται με τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος
Ρύπανση	Το τμήμα της γης που επιτρέπει την ύπαρξη ζωής
Οικολογία	Κοινότητα των ζώντων οργανισμών στο φυσικό περιβάλλον

ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ;

Το φυσικό περιβάλλον δεν είναι απλώς ωφέλιμο ή πολύτιμο, όπως συνηθίζουμε να το χαρακτηρίζουμε. Με τους χαρακτηρισμούς αυτούς προσδιορίζουμε, ακούσια έστω, και τη σχέση μας με αυτό, με κριτήριο την ωφελιμότητα, τι δηλαδή μπορούμε να πάρουμε, να αξιοποιήσουμε, να κερδίσουμε απ' αυτό. Αλλά αυτή ακριβώς η αντίληψή μας για το φυσικό περιβάλλον είναι και η αιτία των σύγχρονων οικολογικών προβλημάτων. Θα πρέπει, επομένως, να κρίνουμε την προσφορά του στον άνθρωπο όχι ως αυτονόητο κέρδος, αλλά ως ευεργεσία και, με το σεβασμό που ταιριάζει προς ευεργέτη, να αποτιμούμε τη ζωτική σημασία που έχει για τον άνθρωπο.

Μέσα σ' αυτό γεννιέται, ζει, διαπλάθεται και εργάζεται ο άνθρωπος. Το φυσικό περιβάλλον περιλαμβάνει στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη ζωή μας, όπως ο αέρας, ο ήλιος, το νερό. Ιδιαίτερη σημασία έχει ως πηγή από την οποία αντλεί πόρους, για να συνεχίσει τη ζωή του. Οι πρώτες ύλες, υλικά οικοδομής και ξυλεία, για παράδειγμα, οι καρποί, τα προϊόντα που παράγονται με την καλλιέργεια της γης και κυρίως τα είδη διατροφής, ο ενάλιος πλούτος, τα ζωικά είδη που εκτρέφει προσφέρουν τα βασικά μέσα για την επιβίωση και την πρόοδο του ανθρώπου. Όσο κι αν έχει προχωρήσει η επιστήμη στην παραγωγή συνθετικών μέσων για την κάλυψη των βιοτικών αναγκών μας, τα βασικά στοιχεία προέρχονται από φυσικά προϊόντα ή στοιχεία.

Η βιομηχανία δε θα μπορούσε να αναπτυχθεί, αν δεν υπήρχαν οι πρώτες ύλες και οι ενεργειακοί πόροι που μας δίνει η φύση. Η εκμετάλλευση των κοιτασμάτων του υπεδάφους, η άντληση και χρήση πετρελαίων, ορυκτέλαιων και φυσικών αερίων αποτελούν τη βάση του σύγχρονου τεχνολογικού οικοδομήματος. Αλλά και οι ήπιες μορφές ενέργειας, που απορρέουν από την αξιοποίηση των υδατοπτώσεων, της ηλιακής θερμότητας, ακόμη και της πνοής του ανέμου, είναι φυσικής προέλευσης.

Και, καθώς η ανθρώπινη ζωή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το φυσικό περιβάλλον, τίποτε δεν είναι άσχετο μ' αυτό. Η υγεία, σωματική και ψυχική, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το φυσικό τρόπο ζωής. Ολοένα και περισσότερο οι ειδικοί επιστήμονες συνιστούν για την υγιεινή διαβίωση τις φυσικές τροφές, το καθαρό φυσικό περιβάλλον, την ενασχόλησή μας με φυσικές δραστηριότητες, τη ζωή κοντά στη φύση, αντιπαραβάλλοντας τα πλεονεκτήματα της φυσικής ζωής με τη νοσηρότητα του περιβάλλοντος των σύγχρονων αστικών κέντρων.

Αλλά και πέρα από την υλική προσφορά, η φύση είναι αισθητικά ωραία. Το φυσικό κάλλος είναι μοναδικό. Η ποικιλία των χρωμάτων στη φύση, το φώς, τα σχήματα και οι συνθέσεις των φυτών, των εντόμων και των ζώων, οι ήχοι οι προκαλούμενοι από τη θάλασσα, τους ποταμούς, τον αέρα, οι τόνοι και οι μελωδίες των πτηνών, αλλά και η εναλλαγή των εποχών και κάθε πτυχή της φυσικής δημιουργίας, όλα μαζί συνθέτουν αυτό που οι αρχαίοι Έλληνες, με την καλαισθησία που τους διέκρινε, αποκάλεσαν κόσμον (στολίδι). Η ωραιότητα αυτή αποτελεί πηγή ψυχικής αγαλλίασης, ηρεμίας, έμπνευσης και στοχασμού. Οι φυσικές αναλογίες, το μέτρο και η αρμονία με το φυσικό κάλλος, αποτελούν κριτήριο για την αξία της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Η κλασική Τέχνη της αρχαιότητας είναι το πρότυπο τέτοιας δημιουργίας.

Η φύση προκάλεσε στον άνθρωπο την περιέργεια, του δημιούργησε την «απορία» και για την «αρχήν των όντων», αλλά και για τη νομοτέλεια που διέπει τη ζωή. Έδωσε το ερέθισμα για τη γνώση και τον δίδαξε να αποφεύγει ό,τι είναι αντίθετο στους φυσικούς νόμους, την «ύβριν». «Η φύση είναι», κατά το Ρούσο, «σοφή, και αυτή υποδεικνύει πρώτα απ' όλα σεβασμό για την αξιοπρέπεια και την ελευθερία του ανθρώπου».

Κάθε διατάραξη, λοιπόν, κάθε ανατροπή της φυσικής αρμονίας είναι πράξη αγνωμοσύνης. Είναι υπέρβαση της «ευκοσμίας». Και η υπερβολή αυτή στρέφεται εναντίον της Δημιουργίας, μέρος της οποίας αποτελεί και ο άνθρωπος. Είναι προσβολή προς τον Υπέρτατο κανόνα αρμονίας του σύμπαντος και, σύμφωνα με την περί δικαίου αντίληψη των αρχαίων Ελλήνων, επιφέρει τη Νέμεση, τη θεία Δίκη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποια στοιχεία περιλαμβάνει το φυσικό περιβάλλον;
2. Τι χρειάζεται για την ανάπτυξη της βιομηχανίας;
3. Από ποιο παράγοντα εξαρτάται η υγεία του ανθρώπου;
4. Ποιοι οι παράγοντες, σύμφωνα με τους οποίους οι αρχαίοι Έλληνες αποκάλεσαν το περιβάλλον «κόσμον» (στολίδι);

2. Να δώσετε την ερμηνεία των παρακάτω λέξεων:

- α. περιβάλλον
- β. κέρδος
- γ. «αρχήν των όντων»
- δ. ευκοσμία
- ε. πράξη αγνωμοσύνης

3. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. У навколишньому середовищі людина народжується, живе і працює.
2. Навколишнє середовище включає в себе всі елементи, необхідні для життя, такі як вітер, сонце, вода.
3. Здоров'я людини, фізичне та психічне, багато в чому залежить від природного способу життя.

4. Будь-яке порушення або будь-яка зміна природної гармонії є результатом діяльності людини.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Όσο περισσότερο διευρύνεται ο κύκλος και εντείνονται οι οικονομικές δραστηριότητες του σύγχρονου ανθρώπου, όσο μεγαλύτερη ισχύ αποκτούν τα νέα τεχνικά μέσα που χρησιμοποιεί, όσο πιο αλόγιστη και αδίστακτη γίνεται η επέμβασή του στη φύση, τόσο πιο εκτεταμένες, πιο βαθιές, πιο ολέθριες γίνονται οι συνέπειες. Βέβαια, αλλαγές, αλλοιώσεις και καταστροφές συνέβαιναν πάντα στη φύση. Η διαφορά σήμερα είναι ότι αυτές δεν προκαλούνται πια τόσο από φυσικά φαινόμενα, όσο από τον άνθρωπο, δεν είναι μόνο τοπικού χαρακτήρα, αλλά έχουν εξαπλωθεί σ' όλη τη Γη, δεν αφορούν μόνο ένα μέρος της Δημιουργίας, αλλά απειλούν το ίδιο το οικολογικό σύστημα, την ισορροπία του και, σε τελική ανάλυση, την ίδια τη ζωή. Και οι μικρές και ανεπαίσθητες καταστροφές, πολύ δε περισσότερο οι μεγαλύτερες και άμεσα ορατές, λόγω της ενότητας και της αλληλουχίας της ζωής στη φύση, σωρεύονται, μεταδίδονται, πολλαπλασιάζονται, με αποτέλεσμα το μέγεθος της καταστροφής να γίνεται ανυπολόγιστο. Νέες οδυνηρές πτυχές του προβλήματος αποκαλύπτονται μέρα με τη μέρα.

1. Η θερμοκρασία της Γης αυξάνεται εξαιτίας του φαινομένου του «θερμοκηπίου». Αυτό έχει ως συνέπειες τη μείωση των βροχοπτώσεων και της υγρασίας, τη λειψυδρία, την ανύψωση της στάθμης των θαλασσών, επειδή λιώνουν οι πάγοι και διαστέλλεται η υδάτινη μάζα. Αργά, αλλά σταθερά, αλλάζουν οι κλιματολογικές συνθήκες. Και, επειδή το κλίμα καθορίζει την ύπαρξή μας, οι μεταβολές του έχουν επικίνδυνες επιπτώσεις στην ανθρώπινη ζωή.
2. Η μείωση, τα τελευταία χρόνια, του όζοντος. Σύμφωνα με τους ειδικούς το στρώμα του όζοντος σε μεγάλη ύψη στην ατμόσφαιρα είναι η προστατευτική ασπίδα απέναντι στην υπέρυθη και υπεριώδη ηλιακή ακτινοβολία. Για ορισμένους μάλιστα, αποτελεί την κύρια αιτία που εξασφάλισε συνθήκες για την ύπαρξη ζωής στον πλανήτη μας. Υπολογίζεται πως μια ελάχιστη μείωση του όζοντος, της τάξης του 1%, θα έχει ως επιπτώσεις την αύξηση των περιστατικών καρκίνου του δέρματος, θα πολλαπλασιάσει τις οφθαλμικές παθήσεις, θα επιφέρει εξασθένηση του ανοσοποιητικού συστήματος και εξαπλώση των μολυσματικών ασθενειών, χωρίς να είναι μικρότερης σημασίας οι επιπτώσεις στην πανίδα και τη χλωρίδα.
3. Εξαφάνιση βιολογικών ειδών λόγω καταστροφής της περιβαλλοντικής «κατοικίας» τους. Στην επιφάνεια της Γης 40 εκατ. είδη. Από αυτά μόνο το 1,7 εκατ. έχουν ταξινομηθεί και μελετηθεί. Τα τελευταία χρόνια έχουν εξαφανιστεί περισσότερα είδη απ' όσα εξαφανίστηκαν από την αρχή της δημιουργίας του πλανήτη μας.
4. Τα απορρίμματα, τα χημικά απόβλητα, τα λύματα και τα καυσαέρια ρυπαίνουν το περιβάλλον και μολύνουν την ατμόσφαιρα. Έχουμε μετατρέψει το έδαφος, το υπέδαφος και τις θάλασσες σε τεράστιους σκουπιδότοπους. Οι ωκεανοί καλύπτονται από ένα λεπτό στρώμα πετρελαιοειδών. Το «νέφος» δηλητηριάζει την ατμόσφαιρα στις μεγαλουπόλεις και προκαλεί θνησιμότητα και νοσηρότητα, καρδιαγγειακά νοσήματα, πνευμονοπάθειες κ.ά.
5. Τα δάση καταστρέφονται με ταχύτατους ρυθμούς. Με τη συνεχή υλοτόμηση, την εκτεταμένη εκχέρσωση και τους εμπρησμούς το έδαφος αποψιλώνεται. Έτσι η ποικιλομορφία και πολυπλοκότητα των οικοσυστημάτων φτωχαίνει, αλλά και η

διάβρωση του εδάφους επιταχύνεται. Κάθε χρόνο χάνονται 26 δις τόνοι γόνιμου εδάφους.

6. Τα ορυκτά καύσιμα ελαττώνονται από τη συνεχή και σε μεγάλες ποσότητες άντλησή τους. Η αντικατάστασή τους από την πυρηνική ενέργεια ίσως αποβεί μοιραία για τον άνθρωπο.
7. Η ηχορύπανση μαστίζει το νευρικό σύστημα του ανθρώπου, και συντελεί στη βαθιά αλλοίωση της προσωπικότητάς του. Η αλλοίωση αυτή δεν έχει μόνο σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία του ανθρώπου, αλλά και στις κοινωνικές του σχέσεις, επειδή γίνεται ευερέθιστος και επιθετικός.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιοι οι παράγοντες καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος;
 2. Σε ποια φαινόμενα οφείλονται οι αλλαγές και οι αλλοιώσεις στην φύση;
 3. Τι γνωρίζεται για το «φαινόμενο του θερμοκηπίου»
1. Να σημειώσετε στον πίνακα που υπάρχει μετά το κείμενο ένα σταυρό κάτω από το ΝΑΙ σε ό,τι συμφωνεί με το κείμενο, κάτω από το ΟΧΙ σε ό,τι δε συμφωνεί ή είναι αντίθετο. Προσέξτε: οι σταυροί που πρέπει να σημειώσετε είναι 7.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Τα ορυκτά καύσιμα αυξάνονται από την συνεχή άντλησή τους		
Τα τελευταία χρόνια έχουν εξαφανιστεί περισσότερα βιολογικά είδη.		
Η αλλοίωση της προσωπικότητας δεν έχει σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου.		
Η θερμοκρασία της Γης αυξάνεται εξαιτίας του φαινομένου του «θερμοκηπίου».		
Η μείωση του όζοντος, της τάξης του 1%, θα έχει επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου		
Με τη συνεχή υλοτόμηση των δασών, το έδαφος αποψιλώνεται.		
Τα απορρίμματα, τα χημικά απόβλητα, τα λύματα και τα καυσαέρια ρυπαίνουν το περιβάλλον και δεν μολύνουν την ατμόσφαιρα.		

2. Να βρείτε τα συνώνυμα:

Συντελώ
 Ελαττώνω
 Επιταχύνω
 Μετατρέπω
 Υπολογίζω

ΤΟ ΝΕΡΟ

Το νερό προκαλεί ένα από τα μεγαλύτερα παράδοξα της εποχής μας: τα ποτάμια, οι λίμνες, οι πηγές, τα γιγαντιαία φράγματα δημιουργούν την εντύπωση της αφθονίας ενώ ταυτόχρονα ποτέ δεν ήταν πιο απειλητικός ο λόγος περί λειψυδρίας.

Το νερό ως μνημείο του πολιτισμού σε συνδυασμό με τα πανάρχαια υδραυλικά έργα των Αιγυπτίων και των Μινωιτών καθώς και η ιστορία των υδρολογικών μετρήσεων αποτελούν τη μια πλευρά του θέματος, τη γοητευτική και τη μυστηριώδη. Υπάρχει όμως και η άλλη πλευρά, αυτή που έχει τις διαστάσεις του μεγάλου προβλήματος των σημερινών κοινωνιών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το 2025, οπότε ο πληθυσμός της Γης θα πλησιάζει ή και θα έχει υπερβεί τα 10 δισεκατομμύρια, ένας στους τρεις κατοίκους του πλανήτη – δηλαδή, περίπου 3,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι σε 53 χώρες της Γης – είτε θα ζει σε καθεστώς λειψυδρίας είτε θα κινδυνεύει άμεσα από αυτήν.

Δεν είναι όμως μόνο το θέμα της λειψυδρίας. Φαίνεται ότι το νερό θα αποτελέσει αιτία διαμάχης και συγκρούσεων, ακόμη και πολέμων, μεταξύ γειτονικών χωρών, δεδομένου ότι περίπου το 40% των κατοίκων της Γης ζει σε περισσότερες από 200 διακρατικές υδρολογικές λεκάνες, μοιράζεται δηλαδή τα νερά των ίδιων ποταμών και λιμνών. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο το νερό γίνεται συστατικό στοιχείο της γεωπολιτικής και η περιβαλλοντική διπλωματία ή υδροδιπλωματία καλείται να δώσει λύσεις με ειρηνικό τρόπο στις διακρατικές διενέξεις.

Μία σημαντική διάσταση του προβλήματος «νερό» είναι βεβαίως οι υγρότοποι. Αν κάποτε λίμνες και άλλες υγροτοπικές εκτάσεις θεωρούντο μεταξύ άλλων και εστίες μόλυνσης και αποξηραίνονταν – είναι χαρακτηριστικό ότι από το 1920 ως σήμερα αποξηράνθηκαν στην Ελλάδα τα δύο τρίτα των υγροτοπικών εκτάσεων της -, σήμερα θεωρούνται οικοσυστήματα μεγάλης αξίας αφού από την καταστροφή τους μπορεί να διαταραχθεί η ισορροπία της πανίδας, της χλωρίδας, ακόμη και του κλίματος μιας ολόκληρης περιοχής.

Αγαθό εν ανεπάρκεια το «άριστον ύδωρ», κατά τον Πίνδαρο, είναι από τα μείζονα θέματα του 21^{ου} αιώνα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α. Ποιες διαστάσεις έχει πάρει το πρόβλημα «νερό»;
- β. Ποια η σχέση του πληθυσμού της γης με το πρόβλημα «νερό»;
- γ. Τι γνωρίζετε για το φαινόμενο «λειψυδρίας»;
- δ. Τι γνωρίζετε για τους υγροτόπους;

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Вода викликає один з найвидатніших парадоксів нашого часу: річки, озера, джерела, гігантські греблі створюють враження достатку води на панеті але й водночас у деяких країнах спостерігається дефіцит води.

2. Якщо населення на планеті збільшиться, то як вважають вчені на планеті Земля буде дефіцит питної води.

3. Важливим аспектом проблеми "вода" звичайно є геополітична ситуація у нашій країні.

3. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του παραπάνω κειμένου (80 – 100 λέξεις).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Προστασία του περιβάλλοντος σημαίνει προστασία της ζωής. Όταν πεθάνει η φύση, θα εξαφανιστεί και ο άνθρωπος. Αυτή η αυτονόητη διαπίστωση πρέπει να μας οδηγήσει στην αναθεώρηση πολλών από τις αντιλήψεις που έχουμε για τη σχέση μας με το φυσικό περιβάλλον. Η αποδέσμευση του ανθρώπου από την κυριαρχία της φύσης υπήρξε απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του πολιτισμού. Σήμερα, όμως, οι σχέσεις έχουν αντιστραφεί σε τέτοιο βαθμό, που να απειλείται πλέον ο πολιτισμός, επειδή ο άνθρωπος καταδυναστεύει αμείλικτα τη φύση. Αν δεν αποκατασταθεί, λοιπόν, το μέτρο στη σχέση ανθρώπου-φύσης, δεν μπορεί να συνεχιστεί ομαλά και για πολύ η ζωή και ο πολιτισμός. Και από την άποψη αυτή, είναι αίτημα ανθρωπιστικό. Απαιτείται, επομένως, η λήψη και η εφαρμογή μέτρων που σταδιακά θα περιορίσουν την καταστροφή και θα επαναφέρουν τη φυσική τάξη και αρμονία.

Δεν είναι, βέβαια, δυνατό να αγνοήσουμε την ιδιαιτερότητα της σύγχρονης εποχής, με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της. Η «επιστροφή στη φύση» είναι αίτημα επίκαιρο. Αλλά αυτή ακριβώς η επικαιρότητα μας επιβάλλει να το δούμε όχι με τη ρομαντική διάθεση της επιστροφής σε περασμένες εποχές, αλλά κάτω από το πρίσμα των δεδομένων και των αναγκών του καιρού μας. Γι' αυτό χρειάζονται προτάσεις και θέσεις ρεαλιστικές και αποτελεσματικές.

1. Και πρώτα απ' όλα δεν μπορεί να γίνει τίποτε, αν δε συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος του κινδύνου που απειλεί την ανθρωπότητα. Η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος έχει πάρει διαστάσεις οικουμενικές. Τα γεωγραφικά σύνορα δεν αποτελούν πια ούτε το όριο των οικονομικών δραστηριοτήτων ενός κράτους ούτε, πολύ περισσότερο, μπορεί να φράξουν την εξάπλωση της οικολογικής καταστροφής και των συνεπειών της. Εφιαλτικές εμπειρίες, για να ξυπνήσουν τις συνειδήσεις που ακόμη κοιμούνται, υπάρχουν. Και η γνώση και τα μέσα υπάρχουν. Οι επιστήμονες, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, οι πνευματικοί άνθρωποι, οι διεθνείς οργανισμοί πρέπει να διαφωτίσουν την κοινή γνώμη, ώστε να διαμορφωθεί και να εξαπλωθεί ένα οικολογικό κίνημα που θα αγκαλιάσει όλους τους ανθρώπους και όλους τους τομείς της δραστηριότητάς τους, για τη σωτηρία του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Ιδιαίτερη συμβολή στην ευόδωση του σκοπού αυτού μπορεί και πρέπει να έχει και η Παιδεία με συστηματική και ουσιαστική περιβαλλοντική αγωγή. Συστηματική με το νόημα της προγραμματισμένης, σκόπιμης και μεθοδικής διδασκαλίας για τη φυσική νομοτέλεια και τις ποικιλόμορφες σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα σ' αυτήν και τη ζωή μας. Ουσιαστική θα είναι, εάν εμπνεύσει στους νέους το σεβασμό και την αγάπη για τη φύση: εάν γνωρίσουν το φυσικό κόσμο και τη ζωτική του σημασία όχι μόνο με μια επιπόλαιη και θεωρητική καλλιέργεια, αλλά με το να έρθουν σε επαφή μαζί του, να τον ερευνήσουν, να τον θαυμάσουν και να τον χαρούν· να γίνει βίωμά τους. Έτσι, θα νιώσουν την άρρηκτη σχέση της ανθρώπινης ζωής με τη Φύση, θα την αγαπήσουν και θα την προστατεύσουν.

3. Μπορεί πολλοί να καταλογίζουν στην επιστήμη και στην τεχνολογία τις ευθύνες για το ανοσιούργημα σε βάρος της φύσης. Δε θα πρέπει, όμως, να μας διαφεύγει ότι η ανάπτυξη τους υπήρξε αναγκαιότητα, για την εξέλιξη του πολιτισμού. Υπήρξε και παραμένει. Όπως, επίσης, δε θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι η επιστημονική γνώση και η εφαρμογή της συνοδεύεται από τρομακτική δύναμη και αποτελεσματικότητα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Η αξιοποίηση, λοιπόν, της δύναμης αυτής, για να επουλωθούν οι πληγές του φυσικού περιβάλλοντος, αποτελεί ίσως την πιο αισιόδοξη προοπτική. «Ο τρώσας και ιάσεται»: αυτός που πλήγωσε θα γιατρέψει κιόλας. Αρκεί, βέβαια, να επαναπροσδιορίσουμε τους σκοπούς που θέλουμε να υπηρετεί η επιστήμη και η τεχνική. Με την παραγωγή νέας, αντιρρυπαντικής τεχνολογίας θα περιοριστεί το ολέθριο έργο των ρυπογόνων εστιών. Με οικονομικές, ως προς την κατανάλωση ενέργειας, μηχανές και συσκευές, με την ανακύκλωση των σκουπιδιών, το βιολογικό καθαρισμό των λυμάτων, τη χρησιμοποίηση της ηλιακής, της αιολικής και γεωθερμικής ενέργειας, με τις βιοεπιστημονικές γεωργικές μεθόδους θα εξοικονομήσουμε τεράστια αποθέματα ενεργειακών και φυσικών πόρων και θα περιορίσουμε σε σημαντικό βαθμό τη ρύπανση του περιβάλλοντος.
4. Αφήσαμε τελευταία τη συμβολή της πολιτικής. Ίσως, γιατί τα περισσότερα από τα σύγχρονα προβλήματα αρχίζουν απ' αυτήν και τελειώνουν σ' αυτήν. Και, ασφαλώς, η καταστροφή του περιβάλλοντος δεν αποτελεί εξαίρεση. Η εκάστοτε πολιτική ηγεσία, σε κάθε κράτος και διεθνώς, έχει τις δικές της, αναμφισβήτητες, μεγάλες ευθύνες. Τόσες, ώστε το πρόβλημα να θεωρείται πολιτικό. Και είναι, βέβαια, αν αναλογιστούμε πως αυτό το είδος της οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στη ληστρική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, στην εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων σε πυκνοκατοικημένες περιοχές, στην υπερκατανάλωση και στην ασυλλόγιστη και ανεύθυνη έκθεση κάθε περιτιτής και βλαβερής ουσίας στο περιβάλλον, υπήρξε και παραμένει κυρίαρχη πολιτική επιλογή.

Στο βαθμό, λοιπόν, που η πολιτική ενός κράτους παραμένει ακόμη έκφραση της βούλησης και των συμφερόντων των πολιτών, πρέπει να απαιτήσουμε απ' αυτό τη λήψη προληπτικών και – γιατί όχι – κατασταλτικών μέτρων, την εκπόνηση και εφαρμογή των αναγκαίων προγραμμάτων και τη διάθεση των απαραίτητων κονδυλίων, για την αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Ποια η σημασία των παρακάτω όρων

- α. προστασία του περιβάλλοντος
- β. φυσικό περιβάλλον
- γ. σχέση ανθρώπου-φύση
- δ. επιστροφή στη φύση

2. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α. Ποια η συμβολή της παιδείας για την σωτηρία του περιβάλλοντος;
- β. Ποια η συμβολή της πολιτικής στην σωτηρία του περιβάλλοντος;
- γ. Να αναφέρεται κάποιους σκοπούς που μπορεί να βοηθήσει η επιστήμη στην σωτηρία του περιβάλλοντος

3. Να δώσετε από ένα τίτλο στις αριθμημένες παραγράφους 1 έως 4.

Λεξιλόγιο

Ρήματα

κινδυνεύω
αφανίζω
κελαηδώ
αναπνέω
χαμηλώνω
αντιμετωπίζω
απειλώ
υπονομεύω
καταγράφω
απαρτίζω
προβλέπω
απορροφώ
(απ)ελευθερώνω
εκπέμπω
ευθύνομαι
επιτυχαίνω
προσαρμόζω
διογκώνω
ενδέχομαι
βράζω
αμφισβητώ
επηρεάζω
αναμένω
επιδεινώνω
υπολογίζομαι
ενθαρρύνω
συμμετέχω
συντονίζομαι
στερώ
μειώνομαι
υποφέρω
περιορίζομαι
αποταμιεύω
ελέγχω

Ουσιαστικά

το λίπασμα
ο πλανήτης
η απειλή
η βιοποικιλότητα
το δεδομένο
το πόσιμο νερό
η απώλεια
η πρόκληση
η βελτίωση
η ευημερία
ο υπεύθυνος
η εξαφάνιση
η πανίδα
η χλωρίδα

η πεταλούδα
τα θηλαστικά
η βάση
η διατήρηση
η επίπτωση
η θέρμανση
η πλημμύρα
η εξάπλωση
η λειψυδρία
η επιτροπή
η θύελλα
η ξηρασία
ο εμπειρογνώμον
η σύγκρουση
ο λιμός
ο όγκος
η θέρμανση
η καύση
η υλοτομία
η ισχύ
η παραγωγή
η συσκευασία
το καύσιμο
το κλιματιστικό
το ρεύμα
ο καταψύκτης
η μόνωση
η πρίζα

Επίθετα

γηγενής
κατοικήσιμος
αρνητικός
ακαλλιέργητος
εντατικός
χιονοδρομικός
ραγδαίος
αποτελεσματικός
μακροπρόθεσμος
συνδεδεμένος
επικίνδυνος
κερδοσκοπικός
υπερβολικός
διαθέσιμος
ασφαλής
άφθονος
υδροφόρος
δωρεάν

ο τρόπος ζωής
τα μέσα μαζικής
μεταφοράς
τοπικά και εποχικά
διατροφικά είδη
πάρω μέτρα
τα συστήματα μεταφοράς
κατά μέσο όρο
το πλυντήριο
ρούχων/πιάτων
ο φορητός υπολογιστής
η τρέχουσα τάση

ΘΕΜΑ 4

Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 Ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Τους σύγχρονους γονείς απασχολεί πολύ η σχέση των παιδιών τους με την τηλεόραση και ιδιαίτερα με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, η χρήση των οποίων στις μέρες μας είναι ένα γενικευμένο φαινόμενο. «Αρκετοί ερευνητές έχουν υποστηρίξει ότι η χρήση των ηλεκτρικών παιχνιδιών μπορεί ν' αποδειχθεί ευεργετική για την εκπαιδευτική διαδικασία καθώς δίνουν στο παιδί την ευκαιρία να μάθει διασκεδάζοντας. Εκτός από την πρόκληση, τη φαντασία, την περιέργεια που κάνουν αυτά τα παιχνίδια συναρπαστικά για τα παιδιά, τους ανοίγουν κι ένα δρόμο προς τις νέες τεχνολογίες και τα εξοικειώνουν μ' αυτές. Τα παιδιά που ασχολούνται μ' αυτά τα παιχνίδια αποκτούν περισσότερες αντιληπτοκινητικές δεξιότητες και, χωρίς να το καταλάβουν, αυξάνουν την ικανότητά τους για συγκέντρωση. Επιπλέον, ενισχύεται και η αυτοπεποίθησή τους παίζοντας, καθώς βιώνουν συναισθήματα ενθουσιασμού, επάρκειας και αποτελεσματικότητας.

Από την άλλη, η εκτεταμένη χρήση των ηλεκτρικών παιχνιδιών έχει συνδεθεί με αρνητικές επιδράσεις σε διάφορους τομείς της ζωής των παιδιών. Ρευματικές και μυϊκές παθήσεις, κάλοι, φουσκάλες, πόνοι στους τένοντες, μούδιασμα των δαχτύλων καθώς και αυξημένη αρτηριακή πίεση είναι μερικά από τα αποτελέσματα της υπερβολικής χρήσης αυτών των παιχνιδιών. Ακόμα, δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι πολλά από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια περιλαμβάνουν στοιχεία βίας, θέτοντας έτσι το ερώτημα μήπως είναι αυτά που συμβάλλουν κατά ένα μεγάλο μέρος στην ενίσχυση της επιθετικής συμπεριφοράς των παιδιών.

«Είναι αλήθεια ότι πολλά ηλεκτρονικά παιχνίδια περιέχουν στοιχεία βίας, καταστροφής και θανάτου» επισημαίνει στην εισήγησή της η κ. Φ. Μπονώτη. «Δυστυχώς, όμως, δε γνωρίζουμε αρκετά για τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της ενασχόλησης του παιδιού με αυτά. Ωστόσο, υποστηρίζεται ότι η βία που περιλαμβάνεται στα ηλεκτρονικά παιχνίδια, έχει δυσμενέστερες επιπτώσεις για τα παιδιά απ' ό,τι η τηλεοπτική βία. Κι αυτό γιατί το παιδί στο παιχνίδι έχει ενεργητική συμμετοχή, ενώ η τηλεόραση είναι ένα παθητικό μέσο επικοινωνίας.

Θεωρώντας, λοιπόν, ότι τα ηλεκτρονικά παιχνίδια εισέβαλαν στα σπίτια μας με τις αρνητικές τους συνέπειες θα πρέπει να συμπεριλάβουμε σ' αυτές και την κοινωνική απομόνωση σημερινών παιδιών. Αρκετά απ' αυτά χρησιμοποιούν το παιχνίδι σαν ένα «ηλεκτρονικό φίλο» και το αντιμετωπίζουν σαν ανθρώπινο πλάσμα. Επομένως, το πρόβλημα γίνεται σημαντικό, όταν ο υπολογιστής φτάνει να αντικαθιστά την απαραίτητη για τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού παρουσία των συνομήλικων φίλων του».

(«Το παιδί μου κι εγώ», Τεύχος 36, Απρίλιος 1998, Απόσπασμα)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς η χρήση των ηλεκτρονικών παιχνιδιών μπορεί να αποδειχθεί ευεργετική για την εκπαιδευτική διαδικασία;
- Ποια αρνητικά αποτελέσματα στη σωματική υγεία των παιδιών έχει η εκτεταμένη χρήση ηλεκτρονικών παιχνιδιών;
- Γιατί η βία που περιλαμβάνεται στα ηλεκτρονικά παιχνίδια έχει μεγαλύτερες επιπτώσεις στα παιδιά απ' ό,τι η τηλεοπτική βία;

- Ποιες συνέπειες στην κοινωνικότητα του παιδιού έχει η θεώρηση του υπολογιστή σαν «ηλεκτρονικό φίλο»;
- Ποιά είναι τα συμπτώματα πιθανής εξάρτησης που πρέπει να ανησυχήσουν τους γονείς;

2. Να εξηγήσετε τις λέξεις γραπτά:

Εξοικειώνω, εκτεταμένος, ο κάλος η φουσκάλα, οι τένοντες, το μούδιασμα

3. Να βρείτε λέξεις συνώνυμα στο κείμενο:

προβληματίζω (1)
 ωφέλιμος (4)
 η διεργασία (5)
 συνηθίζω (8)
 ισχυροποιώ (10)
 η καταλληλότητα (12)
 εκτενής (13)
 περικλείει (18)
 συνεισφέρω (19)
 τονίζω (22)
 η απόρροια (23)
 διατείνομαι (24)
 η εμπλοκή (28)
 εισχωρώ (28)
 ο αποχωρισμός (30)
 συμπεριφέρομαι (31)
 υποκαθιστώ (32)

4. Να σχηματίσετε προτάσεις με τις ακόλουθες λέξεις:

απομόνωση, γενικευμένο φαινόμενο, υποστηρίζω, διαδικασία, ανοίγω ένα δρόμο προς, δεξιότητα, βιώνω, τομέας της ζωής, συμπεριφορά, μακροπρόθεσμος, παθητικός, απασχολώ.

5. Να τοποθετήσετε τις λέξεις στη σωστή σειρά:

1. δεξιότητες χωρίς να τα παιδιά μ' αυτά περισσότερες αντιληπτοκινητικές για συγκέντρωση ασχολούνται και το καταλάβουν που τα παιχνίδια αυξάνουν αποκτούν την ικανότητά τους.
2. χρησιμοποιούν ανθρώπινο πλάσμα «ηλεκτρονικό φίλο» αντιμετωπίζουν αρκετά απ' αυτά το παιχνίδι σαν ένα και το σαν.
3. των παιχνιδιών παθήσεις ρευματικές αποτελέσματα χρήσης κάλοι αρτηριακή φουσκάλες πόνοι των δαχτύλων καθώς και αυξημένη στους τένοντες πίεση και μυϊκές είναι μερικά από τα της υπερβολικής μούδιασμα αυτών.
4. κι έχει αυτό γιατί στο παιχνίδι συμμετοχή, ενώ η τηλεόραση είναι ενεργητική μέσο το παιδί ένα παθητικό επικοινωνίας.

6. Να εξηγήσετε τις εκφράσεις:

1. Παίζω άσχημο παιχνίδι.
2. Από βίας (μου).
3. Βάζω (κάπου) το δάχτυλό μου.

4. Έφτασε ο κόμπος στο χτένι.
5. Από μπρος κάνει το φίλο κι από πίσω το σκύλο.
6. Ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται.
7. Πες μου ποιος είναι ο φίλος σου να σου πω ποιος είσαι.

7. Να σχηματίσετε διάλογο: η τηλεόραση και ο «ηλεκτρονικός φίλος» έχουν τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιδράσεις στα παιδιά, ανάλογα με τη χρήση τους. Ο καθένας από σας να υποστηρίζει τη δική του γνώμη.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΔΕΝ ΤΑΙΡΙΑΖΟΥΝ ΣΤΑ ΜΩΡΑ

Η παραμονή των παιδιών προσχολικής ηλικίας μπροστά στην οθόνη μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην ανάπτυξη τους. Στην εποχή της κυριαρχίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών, πολλοί είναι εκείνοι – γονείς και μη – που αποδέχονται ως φυσική ή απαραίτητη την εικόνα ενός όλο και μικρότερης ηλικίας παιδιού καθισμένου μπροστά στην έγχρωμη οθόνη. Οι σημερινοί γονείς, που περνούν πολλές ώρες την ημέρα εργαζόμενη στην οθόνη του υπολογιστή τους, τείνουν να τοποθετούν τα μικρά παιδιά δίπλα τους ώστε να εξοικειώνονται από πολύ νωρίς με το υπερεργαλείο του μελλοντικού εργαζόμενου, αλλά και τα προτρέπουν να αρχίζουν να χρησιμοποιούν τα πλήκτρα του.

Κάποιοι επέβαλαν στους γονείς ως καθήκον τους το να προετοιμάζουν τα παιδιά τους για ένα μέλλον απόλυτα κυριαρχούμενο από την υψηλή τεχνολογία και φυσικά τους υπολογιστές. Έτσι δημιουργείται με ταχύ ρυθμό το πρόσωπο της παιδικής ηλικίας του νέου αιώνα, ένα πρόσωπο που απέχει πολύ από το πρόσωπο της αθωότητας και της αγνότητας που ταιριάζει στην πρώιμη παιδική ηλικία.

Στην πρωτοπόρο Αμερική έχουν σχεδιαστεί και χρησιμοποιούνται ήδη παιχνίδια υπολογιστή για παιδιά κάτω των δύο ετών και πολλοί γονείς εκπαιδεύουν με υπερηφάνεια τους νεαρούς απογόνους τους στη χρήση των μικρών ηλεκτρολογίων.

Παρ' όλα αυτά δε συμμερίζονται οι πάντες αυτή την άποψη. Όλο και περισσότεροι εκπαιδευτές, παιδίατροι και ειδικοί στην ανάπτυξη του παιδιού, αρχίζουν να εναντιώνονται σ' αυτήν την πρώιμη χρήση του υπολογιστή, κυρίως όταν συνοδεύεται από συχνή παρακολούθηση τηλεόρασης. Η υπερβολική παραμονή των μικρών παιδιών μπροστά στην οθόνη μπορεί να υπονομεύσει την ανάπτυξη των κριτικών ικανοτήτων τους, που θα τους χρειαστούν για μία επιτυχημένη σταδιοδρομία, καθώς μειώνει τη δημιουργικότητα και τη φαντασία, καταστέλλει τα κίνητρα συμπεριφοράς και τη διάθεση για δράση.

Κάποιοι ειδικοί προχώρησαν περισσότερο και ζήτησαν εγγράφως να συναφθεί μια συμφωνία για την εισαγωγή των υπολογιστών στη βασική προσχολική εκπαίδευση, προτείνοντας ως μόνη σωστή τακτική την επιβράδυνση της χρήσης των υπολογιστών, ωστόσο γίνει δυνατό να διαπιστωθούν οι επιπτώσεις τους στα μικρά παιδιά με σχετική έρευνα και εκτίμηση των στατιστικών στοιχείων.

Ένας από αυτούς μάλιστα τάσσεται υπέρ της καθιέρωσης κάποιων ορίων στην παραμονή των πολύ μικρών παιδιών μπροστά στην οθόνη – υπολογιστή ή τηλεόρασης – υποστηρίζοντας ότι τα συμπεράσματα των ερευνών δε θα ήταν διαθέσιμα πριν από 5, 10 ή και 20 χρόνια.

Παρόμοια είναι και η άποψη της Συμμαχίας για την Παιδική Ηλικία: οι υπολογιστές μπορούν να βλάψουν την υγεία καθώς και τη διανοητική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Αντικρούοντας το επιχείρημα για την ικανότητα των υπολογιστών να κινητοποιούν τα μικρά παιδιά, η έκθεση της Συμμαχίας υποστηρίζει ότι τα μικρά παιδιά χρειάζονται ισχυρότερους προσωπικούς δεσμούς με τους ενήλικες που τα φροντίζουν και εκείνο που επιτυγχάνει η υψηλή τεχνολογία είναι να απομακρύνει τα παιδιά από τους ενήλικες.

Οι εκπαιδευτικοί που εργάστηκαν επί περίπου μία δεκαετία για να αναβαθμίσουν τη διδασκόμενη τεχνολογία στα σχολεία προειδοποιούν για το άσχημο μέλλον του σχολείου και της εκπαίδευσης γενικώς, χωρίς την απαραίτητη – κατ’ αυτούς – διδασκαλία της τεχνολογίας. Από την άλλη, αρκετοί δάσκαλοι αναφέρουν κρούσματα μειωμένης προσοχής και δημιουργικότητας, ενώ πολλοί ειδικοί στην ανάπτυξη των παιδιών λένε ότι βλέπουν όλο και περισσότερα παιδιά που απομονώνονται κοινωνικά και απομακρύνονται από τους φίλους τους, προτιμώντας τα παιχνίδια στον υπολογιστή. Επιπλέον όπως διαπιστώνουν οι παιδοψυχολόγοι, όλα όσα γνωρίζουμε ως τώρα για την τεχνολογία είναι ότι κάνει περισσότερο κακό παρά καλό σε ορισμένες διανοητικές συνήθειες, όπως η συγκέντρωση, η προσωπική κινητοποίηση και οπωσδήποτε οι ικανότητες γραφής και ανάγνωσης.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ο προβληματισμός σχετικά με τη χρήση και την αποτελεσματικότητα των ηλεκτρονικών υπολογιστών στην εκπαίδευση ισχύει για όλα τα ηλικιακά επίπεδα;
2. Μπορούν τα μικρά παιδιά, φυσιολογικά και γνωσιολογικά, να χρησιμοποιήσουν τους υπολογιστές;
3. Κατά τη γνώμη σας η πολύωρη έκθεση των ματιών στον υπολογιστή βλάπτει την υγεία μας ή όχι; Και αν ναι, πώς μπορούμε να προφυλάξουμε την όρασή μας;
4. Τα παιδιά και οι έφηβοι που περνούν πολλές ώρες μπροστά από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή είναι δυνατόν να έχουν μακροχρόνια προβλήματα υγείας εάν δεν αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν την τεχνολογία αυτή; Γιατί;
5. Ποιά είναι τα πλεονεκτήματα της χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών;

2. Να σημειώσετε στον πίνακα που υπάρχει μετά το κείμενο ένα σταυρό κάτω από το ΝΑΙ σε ό,τι συμφωνεί με το κείμενο, κάτω από το ΟΧΙ σε ό,τι δε συμφωνεί ή είναι αντίθετο και κάτω από το Δ. Υ. (= ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ) σε ό,τι δεν αναφέρεται στο κείμενο. Προσέξτε: οι σταυροί που πρέπει να σημειώσετε είναι 10.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ. Υ.
Πολλοί γονείς συχνά επιδιώκουν την εξοικείωση των παιδιών τους από μικρή ηλικία με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή.			
Η υψηλή τεχνολογία και οι υπολογιστές θα εξουσιάζουν στο μέλλον τη ζωή των πολιτών, γι' αυτό κάποιοι επέβαλαν στους γονείς να προετοιμάσουν τα παιδιά τους για ένα τέτοιο ενδεχόμενο.			
Η υψηλή τεχνολογία και οι υπολογιστές θα ελέγχονται από τον ανθρώπινο παράγοντα, γι' αυτό κάποιοι επέβαλαν στους γονείς να προετοιμάσουν τα παιδιά τους για ένα τέτοιο ενδεχόμενο.			
Αν τα μικρά παιδιά μένουν πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη, αυτό μπορεί να βλάψει την όρασή τους.			
Αν τα μικρά παιδιά μένουν πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη, αυτό μπορεί να βλάψει τον τρόπο με τον οποίο κρίνουν τη ζωή.			
Η εισαγωγή των παιδιών στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές πρέπει να γίνεται με πιο αργούς ρυθμούς, μέχρι να ερευνηθούν και να διαπιστωθούν οι επιπτώσεις τους στα μικρά παιδιά.			
Οι οθόνες των υπολογιστών μπορούν να βλάψουν την υγεία και την ψυχική ηρεμία των παιδιών.			
Η τεχνολογία, σύμφωνα με μερίδα εκπαιδευτικών, πρέπει να διδάσκεται.			
Η χρήση των τεχνολογικών μέσων είναι δυνατό να αναβαθμίσει τη			

σχέση δασκάλου-μαθητή.			
Η χρήση της τεχνολογίας έχει άσχημες επιπτώσεις στη συμπεριφορά και την ομαλή διανοητική ανάπτυξη των παιδιών.			

3. Να βρείτε τη λέξη ή τη φράση στο κείμενο που έχει την ίδια ή περίπου την ίδια έννοια με τα παρακάτω:

οι συνέπειες (2)
 το κομπιούτερ (6)
 το χρέος (9)
 γρήγορος (11)
 το καύχημα (15)
 η καριέρα (22)
 αναιρώ, ανασκευάζω (35)
 δυνατότερος, σοβαρότερος (36)
 η περίπτωση (42)

4. Να φτιάξετε ουσιαστικά από τα παρακάτω ρήματα:

τείνω
 προτρέπω
 επιβάλλω
 σχεδιάζω
 εναντιώνομαι
 υπονομεύω
 καταστέλλω
 υποστηρίζω
 βλάπτω
 επιτυγχάνω

5. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις σωστές λέξεις (οι λέξεις είναι παρμένες από το κείμενο) και να μεταφράσετε τις προτάσεις:

- a. Κατά τη διάρκεια της τα παιδιά αναπτύσσουν την κινητικότητα, την συναισθηματικότητα και τις γνωστικές τους λειτουργίες με συνέπεια καθημερινά να ανακαλύπτουν και να επικοινωνούν με το περιβάλλον τους όλο και περισσότερο.
- b. Οι της κλιματικής αλλαγής τόσο στη φύση όσο και στον άνθρωπο έχουν αρχίσει να είναι εμφανείς.
- c. Σήμερα πολλές εταιρίες διαφημίζουν μια ασύρματη τηλεφωνική συσκευή με 1, 4 και πολλές δυνατότητες.
- d. Τις ανησυχίες του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας για την οικονομία, όπως αυτές εκφράστηκαν προχθές στην Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής, απόλυτα και οι εργοδοτικές οργανώσεις.
- e. Παρά την αύξηση της ανεργίας και τις μεγάλες ευκαιρίες επαγγελματικής που προσφέρει η θάλασσα, η πλειοψηφία των νέων της Χίου, αν και έχει γαλουχηθεί με το «υγρό στοιχείο», αποφεύγει τη «θάλασσα».
- f. Οι λέξεις μπορούν να ή να θεραπεύσουν, να ενισχύσουν ή να σχίσουν κάτω, να ανακουφίσουν ή να αναθεματίσουν.

g. Οι ερευνητές εξηγούν πως ο συνδυασμός κατάθλιψης και κοινωνικής απομόνωσης οδηγεί στο άγχος, που έχει επιβεβαιωθεί πως προκαλεί καρδιαγγειακά νοσήματα, η αύξηση αυτή παρατηρήθηκε μόνο στις γυναίκες κυρίως λόγω του ότι επηρεάζονται περισσότερο από τους άντρες όταν από τους φίλους τους ή χωρίζουν από τους συντρόφους τους κ.λ.π.

h. Το πρόγραμμα αυτό είναι ένα πρωτοποριακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για που βασίζεται σε συμμετοχική διαδικασία μάθησης κατά τη διάρκεια της οποίας οι συμμετέχοντες αποκτούν βασικές γνώσεις γραφής και, ενώ παράλληλα μαθαίνουν να αναγνωρίζουν ένα πρόβλημα και να προσπαθούν όλοι μαζί να βρουν λύσεις σε αυτό.

Λεξιλόγιο

Ρήματα	Ουσιαστικά	Επίθετα
αποκτώ	η αγνότητα	γενικευμένος
διαφεύγω	η αθωότητα	διαθέσιμος
εισβάλλω	η αυτοπεποίθηση	διανοητικός
εναντιώνομαι	η δεξιότητα	ευεργετικός
ενισχύομαι	η ενασχόληση	συναρπαστικός
εξοικειώνομαι	η επίπτωση	
εξοικειώνω	το επιχείρημα	
συμμερίζομαι	το καθήκον	
τάσσομαι	η οθόνη	
τείνω	η περιέργεια	
	το πλήκτρο	
	η σταδιοδρομία	
	η υπερηφάνεια	
	ο υπολογιστής	
	το φαινόμενο	

ΘΕΜΑ 5

ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Η τεχνολογία αποτελούσε σε κάθε εποχή δύναμη και μοχλό εξέλιξης. Ο ρόλος αυτός της τεχνολογίας φαίνεται να αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα στις σύγχρονες κοινωνίες και η συμβολή της στην ανάπτυξη γίνεται καθημερινά και εντονότερη. Τα σύγχρονα τεχνικά μέσα, π.χ. η μικροηλεκτρονική και η πληροφορική, δημιούργησαν πραγματική επανάσταση και έδωσαν τη δυνατότητα να υλοποιηθούν διεργασίες και σχεδιασμοί που διαφορετικά θα έμεναν μόνο στην φαντασία μας.

Η λεγόμενη τεχνολογική επανάσταση όμως είχε και επιπτώσεις: την εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος, την επιβάρυνσή του από τις πολυάριθμες και ποικιλόμορφες εκπομπές στον αέρα, τη ρύπανση των νερών και του εδάφους με απορρίμματα, την ασφυκτική δόμηση των πόλεων, την καταστροφή και καταπάτηση των δασών.

Η τεχνολογία, στην σπουδή της να αναδειξεί νέα, βελτιωμένα προϊόντα, έχει πολλές φορές προωθήσει στην κατανάλωση υλικά ακατάλληλα για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Η βιομηχανία, με την απληστία για νέες αγορές, λειτούργησε πολλές φορές εσφαλμένα. Δεν τήρησε τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, γιατί αυτό προϋπέθετε δαπάνες, σκόπιμα ή από αμέλεια δεν πρόσεξε τις εκπομπές και τα απόβλητά της, δε χρησιμοποίησε τους κατάλληλους ανθρώπους, δε ζήτησε τις απαραίτητες συμβουλές. Εκτός από την αργή και μεθοδική δηλητηρίαση του φυσικού περιβάλλοντος, δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις όπου σοβαρά βιομηχανικά ατυχήματα, πυρκαγιές ή εκρήξεις, είχαν ως αποτέλεσμα τη μαζική προσβολή εργαζομένων και αστικού πληθυσμού.

Ο καταναλωτισμός, μαζί με το δεξί του χέρι, τη διαφήμιση, διαμόρφωσε έναν κοινωνικό τύπο που, ενώ στην ουσία πιέζετε και συνθλίβεται από το ρυθμό της ζωής του, έμαθε να επιζητεί τη χλιδή και την κραιπάλη σε ασήμαντα και ανούσια μικροπράγματα.

Όλη αυτή η ενεργοποίηση που έφερε ο ξέφρενος παραγωγικός ρυθμός τα μεταπολεμικά κυρίως χρόνια, οδήγησε στην ανάλωση φυσικών πόρων, διατάραξε την οικολογική ισορροπία, κατέστρεψε σε πολλά σημεία την ομορφιά της φύσης, δημιούργησε την πρωτεύουσα τερατούργημα από μπετόν και σίδηρο, χώρο νευρασθενικής κινητικότητας και θορύβου, με εγκατεστημένο το νέφος, σαν φωτοστέφανο που επιβραβεύει τη «σοφία» μας.

(Νίκος Μαρκάτος, Καθηγητής Ε.Μ.Π.,
«Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία», 6/9/1998, Διασκευή)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιές οι επιπτώσεις της τεχνολογικής επανάστασης στο φυσικό περιβάλλον και ποια τα συνακόλουθα στη σωματική και ψυχική υγεία του ανθρώπου;
2. Πώς ο άνθρωπος θα μπορέσει να χρησιμοποιήσει τα επιτεύγματα της τεχνολογίας προς όφελός του και όχι εις βάρος του;

3. Πιστεύετε ότι ο σύγχρονος άνθρωπος είναι πραγματικά ελεύθερος; Τεκμηριώστε την άποψή σας με επιχειρήματα.

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Те, що ми живемо у промисловому місті, має значні наслідки для нашого здоров'я.
2. Безробіття є дуже гострою проблемою, одним з наслідків якої є збільшення кількості безхатченків.
3. Фемінізм – це так звана боротьба жінок за їх права у сучасному світі.
4. Викиди у повітря, забруднення річок і морів – ось неповний перелік наслідків технологічної революції.
5. «Розумне споживання» полягає в тому, щоб купувати тільки ту кількість продуктів, яку ми потребуємо.

3. Να βρείτε τη σωστή λέξη σύμφωνα με την ερμηνεία της:

1. Το σύνολο των επιτευγμάτων του ανθρώπου στον τεχνικό τομέα.
2. Ομαδική προσπάθεια ριζικής αλλαγής της εξουσίας ή του καθεστώτος.
3. Το σύνολο φυσικών και πολιτιστικών συνθηκών στις οποίες ζει και αναπτύσσεται ένας οργανισμός.
4. Μεγάλη φωτιά που κατακαίει έκταση, που απλώνεται σε μεγάλο χώρο.
5. Η τάση για κατανάλωση όσο το δυνατόν περισσότερων αγαθών, πέρα από τις αντικειμενικά υπάρχουσες ανάγκες.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Είναι βέβαιο πια ότι η Ιατρική μέσα στις τελευταίες δεκαετίες μεταβλήθηκε περισσότερο απ' ό,τι στους 30 προηγούμενους αιώνες. Από την άλλη μεριά, η αλματώδης ανάπτυξη του τεχνικού πολιτισμού τα τελευταία χρόνια με τον ίδιο ρυθμό άρχισε να εμφανίζει όλο και περισσότερα καινούργια προβλήματα υγείας για το σύγχρονο άνθρωπο, αυτά που η Ιατρική ονόμασε «νοσήματα του πολιτισμού».

Αυτά τα καινούργια προβλήματα, που αφορούν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική σφαίρα, αυξάνουν παράλληλα με την επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη στις διάφορες περιοχές, και η σπουδαιότητα τους παίρνει ακόμα σοβαρότερες διαστάσεις στα περισσότερα προηγμένα κράτη. Η διατάραξη της ψυχικής υγείας, το μόνιμο άγχος, οι νευρώσεις, η κατάθλιψη, η αδυναμία αρμονικής συμβίωσης με άλλα άτομα, η αδυναμία προσαρμογής στο περιβάλλον είναι γνωστές καταστάσεις, που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι αυτής της εποχής. Μεταξύ των περιβαλλοντικών παραγόντων, που ασκούν στον άνθρωπο βλαπτική επίδραση, η ρύπανση της ατμόσφαιρας είναι αναμφισβήτητα ένας θανάσιμος εχθρός για την υγεία και τη ζωή.

Στην ιστορία του αιώνα μας σε πολλές περιοχές, και κυρίως σε πυκνοκατοικημένες και βιομηχανοποιημένες ζώνες, αναφέρονται από ομάδες κατοίκων ή εργαζομένων διάφορα προβλήματα διαταραχής της υγείας τους από μόλυνση της ατμόσφαιρας, ή ακόμα και ομαδικό θάνατο. Αξίζει να θυμηθούμε το Λονδίνο, το Δεκέμβρη του 1952, όταν εξαιτίας μολυσμένης ομίχλης σημειώθηκαν 4.000 θάνατοι μέσα σε πολύ λίγες μέρες. Από ρύπανση της ατμόσφαιρας εξάλλου, το 1948, σε μια περιοχή της Πενσυλβάνιας είχαν σημειωθεί πολλοί ομαδικοί θάνατοι κατοίκων.

Εκτός απ' αυτά, ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες ρύπανσης είναι το αυτοκίνητο. Ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις τα καυσαέρια από τα μέσα μεταφοράς επιδεινώνουν διαρκώς την ήδη έντονα πνιγηρή ατμόσφαιρα.

Ο θόρυβος θεωρείται ένας ακόμα βλαπτικός παράγοντας υγείας του σύγχρονου ανθρώπου. Ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις τα καυσαέρια από τα μέσα μεταφοράς επιδεινώνουν διαρκώς την ήδη έντονα πνιγηρή ατμόσφαιρα.

Ο θόρυβος θεωρείται ένας ακόμα βλαπτικός παράγοντας υγείας του σύγχρονου ανθρώπου. Ιδιαίτερα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές προκαλεί αποδεδειγμένα διαταραχή της ψυχικής υγείας και συνδέεται με παθήσεις στο ακουστικό σύστημα. Κυρίως επιδρά στην ομαλή ψυχική και πνευματική ανάπτυξη των παιδιών.

Όλοι οι κίνδυνοι της υγείας που αναφέρθηκαν και που αποτελούν καταστάσεις που συνοδεύουν την ανθρώπινη πρόοδο και την εξέλιξη του τεχνικού πολιτισμού, κάνουν σαφέστατη για την ανάγκη της προληπτικής ιατρικής. Στα νοσήματα του πολιτισμού η προληπτική ιατρική έχει το λόγο, γιατί δεν μπορούμε να ξέρουμε τι πρόκειται στο μέλλον η θεραπευτική ιατρική να αντιμετωπίσει, και με τι τρόπους θα θεραπεύσει τις καταστάσεις που πιθανόν να προκύψουν. Στο προσκήνιο, λοιπόν, το αρχαίο Ελληνικό ρητό «προλαμβάνει ή θεραπεύει».

(Θεμέλιο στη Έκθεση Ιδεών, τόμος 4^{ος}, Μ.Ι. Μπαχαράκης, Απόσπασμα)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιά είναι τα λεγόμενα «νοσήματα του πολιτισμού»;
2. Πώς το αυτοκίνητο και ο θόρυβος ασκούν αρνητική επίδραση στη σωματική και ψυχική υγεία του σύγχρονου ανθρώπου;
3. Πρόληψη ή θεραπεία; Αναπτύξτε τις απόψεις σας με επιχειρήματα.
4. Βρείτε και αναπτύξτε με συγκεκριμένα παραδείγματα τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο περιβάλλον και την ποιότητα ζωής.

2. Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις στα ελληνικά:

1. Сучасні проблеми із здоров'ям відносять скоріш до психічної, аніж фізіологічної сфери.
2. Постійний стрес, неврози, неможливість пристосування до оточуючого середовища – ось неповний перелік усіх можливих проблем.
3. Шум також є чинником негативного впливу на здоров'я людини.
4. Дані вчених щодо забруднення атмосфери за останнє десятиліття змушують серйозно замислитися над скороченням вибросів в оточуюче середовище.
5. Ворогом психічного здоров'я сучасної людини є постійний стрес.

3. Να βρείτε τη σωστή λέξη σύμφωνα με την ερμηνεία της:

1. Παθολογική πανική ψυχική κατάσταση.
2. Ψυχική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από έμμονη μελαγχολία.
3. Ρύπανση με ξένες ουσίες, που η παρουσία τους οφείλεται στη δραστηριότητα του ανθρώπου.
4. Αέρια από την καύση πετρελαίου και πετρελαιοειδών.
5. Εξέλιξη προς το καλύτερο, βελτίωση, προκοπή.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 INTERNET

Πολύς λόγος γίνεται τα τελευταία χρόνια για το Internet. Ένας όλο και πιο μεγάλος αριθμός ανθρώπων συνδέεται στο δίκτυο. Βρίσκουμε όλη την γκάμα των συναισθημάτων: από τη λατρεία προς τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες έως τον τρόμο και τη δαιμονολογία για το «ζοφερό» μέλλον που επιφυλάσσεται στον άνθρωπο. Δύο προσεγγίσεις εξίσου υπερβολικές που εδράζονται και οι δύο σε μια αντίληψη αυτονόμησης της τεχνολογίας από το δημιουργό της. Νομίζω ότι θα ήταν πολύ πιο χρήσιμο να προσγειώσουμε τη συζήτηση στις πραγματικές της διαστάσεις, στην ιστορική αφετηρία των νέων ψηφιακών τεχνολογιών και ειδικά του Internet, στις αλλαγές που επέρχονται στη ζωή του ανθρώπου, στα προβλήματα που ενδεχομένως δημιουργούνται.

Πρώτα απ' όλα ας προσπαθήσουμε να περιγράψουμε συνοπτικά το Internet και ειδικότερα τον παγκόσμιο ιστό (Web) με μια αναλογία. Ας φανταστούμε τον κυβερνοχώρο ως μια τεράστια έκθεση. Ο κάθε «εκθέτης» δημιουργεί το δικό του περίπτερο (site) που καταχωρείται σε μία διεύθυνση ([www.address](#)). Ο χρήστης του διαδικτύου, μέσα από τους τηλεπικοινωνιακούς διαδρόμους που δημιούργησε η σύζευξη τηλεφώνου-υπολογιστή, επισκέπτεται αυτήν την άυλη, διαρκή και παγκόσμια ψηφιακή έκθεση. Περνά από διάφορα sites, επικοινωνεί με τον «εκθέτη», και βεβαίως μπορεί να πάρει («κατεβάσει») πληροφοριακό υλικό. Αρκεί να έχει εξασφαλίσει την είσοδό του μέσω ενός προμηθευτή (provider) σύνδεσης στο Internet.

Αν στο ζευγάρι τηλεφώνου-υπολογιστή προσθέσουμε και την τηλεόραση, έχουμε μια τεχνολογική συνένωση που αλλάζει δραστικά την όψη των επικοινωνιών. Σ' αυτό το λαβυρινθώδες τοπίο δημιουργούνται οι περίφημες «λεωφόροι της επικοινωνίας», για τη στρατηγική σημασία των οποίων δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Μόνο που η σκληρή οικονομική μάχη που γίνεται για τον έλεγχό τους έχει σαν κύριο αντικείμενο – τουλάχιστον προς το παρόν – τον έλεγχο του τηλεφώνου και της τηλεόρασης και ελάχιστα την παραγωγή νέων εξωτικών ψηφιακών προϊόντων. Εντωμεταξύ η εμπορευματοποίηση του Internet, ως επικοινωνιακού μέσου, έχει ήδη αρχίσει.

Οι διαφημιστές διαμορφώνουν την πολιτική προβολής των προϊόντων τους μέσα από αυτό, ενώ ορισμένοι σχεδιαστές στρατηγικής ονειρεύονται τον πλήρη έλεγχο του δικτύου.

Οι κοινωνικές ανακατατάξεις που προκαλούνται από την ανάπτυξη του νέου ψηφιακού κόσμου είναι ραγδαίες και ευρύτατες. Η εργασία και απασχόληση υφίστανται τραυματικό σοκ, με την αλλοίωση των συνθηκών εργασίας και την απώλεια πολλών θέσεων εργασίας. Η παιδεία και ο πολιτισμός αλλάζουν όψη, αφού οι δυνατότητες απόκτησης γνώσεων αλλά και επικοινωνίας πολλαπλασιάζονται και παγκοσμιοποιούνται. Στη συγκρότηση της «κοινωνίας της πληροφορίας» τα δίκτυα λειτουργούν ως μια νέα «αγορά». Οι πολίτες και οι οργανώσεις τους έχουν περισσότερα μέσα στη διάθεσή τους, για να ακουστεί η φωνή τους. Ίσως μάλιστα αυτή να είναι η σημαντικότερη ποιοτική αλλαγή που επέρχεται: η δυνατότητα ενός μεγάλου πλήθους ατόμων να εκφραστούν. Ορισμένοι βλέπουν τη διεύρυνση της δημοκρατίας χάρη στις δυνατότητες των νέων ψηφιακών μέσων, δικτύων και πολυμέσων, ενώ κάποιοι υπεραισιόδοξοι μιλούν για ηλεκτρονική δημοκρατία.

Εντούτοις οι παγίδες και οι κίνδυνοι είναι πολλοί. Η ανάπτυξη της κυβερνο-οικονομίας με την αύξηση του όγκου των ανταλλαγών άυλων τίτλων αλλά και στοιχείων και πληροφοριών δημιουργεί σοβαρό προβληματισμό σε τρεις τουλάχιστον τομείς: το ηλεκτρονικό κλείδωμα, τα πνευματικά δικαιώματα και το ηλεκτρονικό χρήμα. Οι δυνατότητες παραποίησης της πληροφορίας και χειραγώγησης της πληροφόρησης μπορούν να δημιουργήσουν νέες μορφές υποτέλειας.

Τέλος θα έπρεπε να εξετάσει κανείς, παράλληλα με τη διερεύνηση μακροπρόθεσμων πολιτικό-κοινωνικών επιπτώσεων, ορισμένα επιμέρους μεν αλλά πρακτικά και πιο άμεσα ερωτήματα: είναι αναπότρεπτη η κυριαρχία της αγγλικής γλώσσας στα δίκτυα; Ποιά είναι η σχέση του Internet με την εκπαίδευση; Μπορεί η τεχνολογία να φέρει πιο κοντά τις φτωχές με τις πλούσιες χώρες;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να ενημερώσεις την τάξη σου για το περιεχόμενο του κειμένου με γραπτή περίληψή του σε 100-120 λέξεις. (μονάδες 25)
2. Ποιά είναι η θέση του συγγραφέα για το Διαδίκτυο;
 - α. Εκφράζει τη λατρεία του γι' αυτό.
 - β. Εκφράζει τον τρόμο του για το μέλλον που επιφυλάσσει στον άνθρωπο.
 - γ. Βλέπει ως αντικειμενικός παρατηρητής τις αλλαγές που φέρνει στη ζωή μας. Βάλε σε κύκλο το γράμμα της σωστής απάντησης. (μονάδες 2)
3. Ποιο είναι το νόημα της φράσης «αυτονόμηση της τεχνολογίας από το δημιουργό της»; (μονάδες 2)
4. Πώς αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου και γιατί ο συγγραφέας χρησιμοποίησε αυτόν τον τρόπο; (μονάδες 6)
5. Να κρατήσεις σημειώσεις από την τέταρτη παράγραφο του κειμένου. (μονάδες 5)
6. Να χρησιμοποιήσεις σε προτάσεις τις λέξεις *ιστός* και *λαβύρινθος* με την κυριολεκτική και μεταφορική τους σημασία. (μονάδες 4)
7. Να γράψεις μία συνώνυμη για καθεμία από τις λέξεις:

ζοφερό (μέλλον)	
σύζευξη	
ραγδαίος	
παγκόσμιος	
παραποίηση	
αναπότρεπτος	
8. Σε μια ανοιχτή επιστολή σου (έκτασης 350-400 λέξεις) προς τον υπουργό Παιδείας προσπάθησε να τον πείσεις για την αναγκαιότητα να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στο Διαδίκτυο όλα τα σχολεία της Χώρας και να διδάσκεται το Διαδίκτυο όπως όλα τα μαθήματα. (μονάδες 50)

Άγχος το (stress)

- a. συναισθηματική κατάσταση που χαρακτηρίζεται κυρίως από έντονη συνεχή δυσφορία και οφείλεται σε φόβο ή ανησυχία για κάτι:
Ζουν με το άγχος μιας εχθρικής εισβολής / ενός μεγάλου σεισμού. Το άγχος της εποχής μας, που χαρακτηρίζει τη βιομηχανική κοινωνία.

β. (ψυχ.) παθολογική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από έντονη ανησυχία και υπερένταση και οφείλεται σε ψυχοπαθολογικά αίτια:

Πάσχει κάποιος από άγχος.

Αθωότητα η (χωρίς πληθ.) : η ιδιότητα του αθώου ανθρώπου.

1. έλλειψη ενοχής: *Ο ύποπτος απέδειξε την αθωότητά του με απράνταχτο άλλοθι. Ααποδείχτηκε πανηγυρικά η ~ του κατηγορουμένου.*

2. αγνότητα ή έλλειψη κακίας: *Παρθενική / παιδική αθωότητα.*

3. αφέλεια, έλλειψη εξυπνάδας, άγνοια:

Γελούν όλοι με την αθωότητά του.

Ανακουφίζω (-ομαι) (облегчать)

1. καταπραΰνω, μειώνω τους σωματικούς ή ψυχικούς πόνους, απαλλάσσω κάποιον από αυτούς: *Μερικά φάρμακα ανακουφίζουν αλλά δε θεραπεύουν. Πήρα ένα παυσίπονο και ανακουφίστηκα. Τα λόγια σου με ανακούφισαν. Η καλή εξέλιξη της υγείας του μας ανακούφισε όλους.*

2α. αφαιρώ από κάποιον. ένα μέρος από τους σωματικούς πόνους ή από τις ευθύνες που τον βαραίνουν, τον ξεκουράζω:

Οι παιδικοί σταθμοί ανακουφίζουν τις εργαζόμενες μητέρες. Οι ηλεκτρικές συσκευές ανακουφίζουν τη νοικοκυρά.

β. βοηθώ κάποιον. οικονομικά, του προσφέρω κάποια οικονομική ελάφρυνση:

Οι φορολογικές απαλλαγές ανακουφίζουν τα λαϊκά στρώματα. Η φετινή σοδειά ήταν καλή και ανακούφισε κάπως τους αγρότες.

Απόδοση η (отдача)

1. κρίση με την οποία αποδίδεται σε κάποιον. η πατρότητα μιας πράξης, μιας πρόθεσης, μιας σκέψης κτλ.: *Είναι άδικη η απόδοση σ' εμένα τόσο ταπεινών κινήτρων!*

2α. σαφής διατύπωση, η όσο το δυνατό πιστότερη επανάληψη των λόγων, των απόψεων, των ιδεών κάποιου:

Προσπάθησα να είμαι ακριβής στην απόδοση των λόγων του.

β. μετάφραση, συνήθ. ελεύθερη

γ. για θεατρικό, μουσικό κτλ. έργο, η ερμηνεία:

Η απόδοσή σου σ' αυτόν το ρόλο δεν ήταν ικανοποιητική.

Διανοητικός -ή -ό (умственный)

1. νοητικός: *Διανοητική προσπάθεια / ικανότητα / ανεπάρκεια / κατάπτωση / καθυστέρηση.*

Διανοητικές λειτουργίες. Διανοητικό παιχνίδι.

2. που έχει σχέση με τη διάνοηση.

Επίπτωση η (последствие) - η επίδραση, συνήθ. βλαπτική, που ασκεί κάτι σε κάτι άλλο:

Οι επιπτώσεις του καπνίσματος στην υγεία του ανθρώπου / του πληθωρισμού στην οικονομία μιας χώρας / της βιομηχανικής ανάπτυξης στο περιβάλλον.

(συνήθ. πληθ.) συνέπειες, αποτελέσματα: *Σοβαρές / δυσμενείς / δυσάρεστες επιπτώσεις.*

Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις ενός πολέμου.

Καυσαέριο το (выбросываемосферы) - το αέριο που προέρχεται από την καύση του μείγματος το οποίο χρησιμοποιείται για τη λειτουργία μιας μηχανής:

Τα καυσαέρια μολύνουν την ατμόσφαιρα. Εκπομπή καυσαερίων. Έλεγχος καυσαερίων αυτοκινήτων.

Κατάθλιψη η (депрессия) - ψυχική κατάσταση θλίψης και βαθιάς μελαγχολίας:

Παθαίνω κατάθλιψη όταν σκέπτομαι τα γηρατειά που έρχονται. Αυτή η πόλη είναι τόσο σκυθρωπή, που μου προκαλεί κατάθλιψη.

(ψυχιατρ.) ψυχική νόσος που χαρακτηρίζεται από μόνιμη μελαγχολία, αποθάρρυνση, εσωστρέφεια και γενικά αρνητική αντιμετώπιση της ζωής:

Αυτοκτόνησε σε μια κρίση κατάθλιψης.

Οθόνη η (экран, монитор)

1. επιφάνεια πάνω στην οποία προβάλλονται ή αναπαράγονται εικόνες, σχήματα κ.λ.π.

α. λευκή επιφάνεια από ύφασμα ή άλλα υλικά που χρησιμοποιείται στον κινηματογράφο:

Πήγε στο σινεμά αλλά δεν κατάλαβε τίποτα από αυτά που έβλεπε στην οθόνη. Τα νέα της οθόνης.

β. η ειδική επιφάνεια ηλεκτρονικού μηχανήματος, στην οποία αναπαράγονται εικόνες, σχήματα κ.λ.π.:

Η ~ της τηλεόρασης / του κομπιούτερ. Μικρή ~, η τηλεόραση.

2. (λόγ.) κομμάτι από ύφασμα, ιδίως λεπτό και σχετικά μεγάλο.

Υπονομεύω (-ομαι) (терпеть, потерпеть)

επιδιώκω να βλάψω κάτι. ή κάποιον. ύπουλα και μεθοδικά σε μια μακροχρόνια συνήθη διαδικασία: ~ τη θέση / το κύρος κάποιου, υποσκάπτω.

Οι ενέργειες αυτές υπονομεύουν τη δημοκρατία / την οικονομία.

Λεξιλόγιο

Ρήματα	Ουσιαστικά	Επίθετα
υλοποιώ πιέζω συνθλίβω προωθώ προϋποθέτω επιβραβεύω μεταβάλλω επιδεινώνω προκύπτω προλαμβάνω σημειώνω εκπίπτω κυριαρχώ τείνω εξοικειώνομαι προτρέπω επιβάλλω εναντιώνομαι καταστέλλω συνάπτω βλάπτω προειδοποιώ κινητοποιώ	ο μοχλός η συμβολή η διεργασία η εκμετάλλευση η εκπομπή η ρύπανση με η δόμηση η καταπάτηση η σπουδή η απληστία η δαπάνη η δηλητηρίαση η προσβολή η χλιδή η κραιπάλη η ενεργοποίηση η ισορροπία το τερατούργημα ο εχθρός το καυσαέριο ο παράγοντας η πρόοδος το ρητό το προσκήνιο η επίπτωση η κυριαρχία η τάση η εξοικείωση η προτροπή η επιβολή η αθωότητα η αγνότητα η υπερηφάνεια η καταστολή το κίνητρο η σύναψη η βλάβη ο δεσμός η προειδοποίηση το κρούσμα η κινητοποίηση	ασφυκτικός βελτιωμένος απόβλητος ξέφρενος νευρασθενικός προληπτικός βλαπτικός αναμφισβήτητος θανάσιμος πνιγηρός αποδεδειγμένος αλματώδης ταχύς, -εία, -ύ
τα μέσα μεταφοράς		

ΘΕΜΑ 6**ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ****ΚΕΙΜΕΝΟ 1 ΘΕΑΤΡΟ**

Το αρχαίο δράμα γεννήθηκε στον τέλος του 6^{ου} αιώνα π.Χ. από την συγχώνευση στοιχείων του έπους (τα Ομηρικά έπη Ιλιάδα και Οδύσσεια) και τη λυρική ποίηση η οποία συνοδευόταν από την λύρα και γενικά από μουσική. Το δράμα περιλαμβάνει όλα τα είδη των θεατρικών έργων τραγωδία, κωμωδία και σατιρικό δράμα. Το σατιρικό δράμα ακολουθούσε την εκτέλεση μίας τραγωδίας για να μη φεύγουν οι θεατές με τις θλιβερές εντυπώσεις της τραγωδίας. Το ποιητικό δράμα, η πιο τέλεια μορφή της ποιητικής τέχνης, αναπτύχθηκε χάρη στις θρησκευτικές τελετές του Διόνυσου, που ήταν ο θεός της άνοιξης και γενικά της φύσης.

Στα δάση της Αρκαδίας (Πελοπόννησος) ζούσαν οι σάτυροι, μυθικοί δαίμονες, που οι αρχαίοι Έλληνες τους έβλεπαν λίγο σαν Θεούς, λίγο σαν ανθρώπους και λίγο σαν ζώα (τράγους) με κέρατα τράγου, μυτερά αυτιά, μικρές ουρές και τραγίσια πόδια. Οι σάτυροι συνήθιζαν να τρομάζουν τους βοσκούς να πειράζουν τις νύμφες και να κάνουν κάθε είδους πειράγματα. Συγχρόνως προστάτευαν τα κοπάδια και γιόρταζαν την άνοιξη με ένα χορό που χόρευαν προς τιμήν του Διόνυσου. Το 534 π.Χ. ο Πεισίστρατος περιέλαβε αυτό το χορό των σατύρων-τράγων στο γιορταστικό πρόγραμμα. Έτσι γεννήθηκε η τραγωδία (ωδή των τράγων) Παράλληλα γεννήθηκε και η κωμωδία από τις Βακχικές γιορτές που γίνονταν στην Αττική –με τα πολλά αμπέλια προς τιμήν του Βάκχου, θεού του κρασιού. Κατά τη διάρκεια των γιορτών αυτών επικρατούσε μεγάλη ευθυμία και οι άνθρωποι ντύνονταν παράξενα, έβαφαν τα πρόσωπά τους και πείραζαν άντρες και γυναίκες. Αυτό ονομαζόταν κώμος από το οποίο γεννήθηκε η κωμωδία (κώμος + ωδή).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:**1. Να απαντήσετε σωστό ή λάθος**

1. Το αρχαίο δράμα γεννήθηκε στην αρχή του 7 αιώνα.
2. Η λυρική ποίηση συνοδευόταν με κιθάρα.
3. Στα δάση της Ασίας ζούσαν οι σάτυροι, μυθικοί δαίμονες, που οι αρχαίοι Έλληνες τους έβλεπαν λίγο σαν Θεούς.
4. Η κωμωδία γεννήθηκαν στη Τουρκία.

2. Να βρείτε την ερμηνεία των παρακάτω λέξεων:

1. Συγχώνευση
2. Βακχικές γιορτές
3. Κοπάδια
4. Νύμφες
5. Κώμος

Να βρείτε την πληροφορία στο διαδίκτυο ποιοι ήταν οι άνθρωποι αυτοί:

Διόνυσος, Πεισίστρατος, Βάκχος.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ΠΩΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ;

Οι «τράγοι» χόρευαν και τραγουδούσαν . Χρειαζόταν όμως ένας ποιητής που να γράφει το κείμενο και τη μελωδία. Ένας από τους ποιητές αυτούς , ο Θέσπις, ξεχώρισε ένα πρόσωπο που απαντά στο διάλογο με το χορό. Αυτό το πρόσωπο υπήρξε ο πρώτος ηθοποιός.

Στην αρχή υποδυόταν τον ίδιο το Διόνυσο που φορούσε μάσκα, γιατί οι άνθρωποι δεν έπρεπε να βλέπουν το πρόσωπο του θεού. Αυτός ο πρώτος (μοναδικός)ηθοποιός, κάνει διάλογο με το χορό. Ο χορός γυρίζει γύρω από τον ηθοποιό (υποκριτή) σχηματίζοντας ένα ημικύκλιο. Στη συνέχεια ο Αισχύλος βάζει και δεύτερο ηθοποιό και αργότερα ο Σοφοκλής και τρίτο. Έτσι ο ρόλος των ηθοποιών γίνεται πιο σημαντικός. Οι ηθοποιοί που ήταν πάντα άντρες έπρεπε να παίζουν και γυναικεία πρόσωπα. Στην περίπτωση αυτή φορούσαν κοθόρνους (υποδήματα με πολύ ψηλές σόλες) και φορούσαν επίσης προσωπίο. Έτσι όλο το βάρος της υπόκρισης το έριχναν στην απαγγελία και όχι στις εκφράσεις του προσώπου.

Ο κολοφώνας του ελληνικού θεάτρου τοποθετείται στην κλασική εποχή (480-336 π.Χ.). Σε τούτο μεταξύ στη διάρκεια του έργου εμφανιζόταν και ένας από τους εχθρούς του Βάκχου. Έτσι έχουμε την πρώτη δραματική σύγκρουση και τη γέννηση της τραγωδίας που οπωσδήποτε αποτελεί εξέλιξη θρησκευτικών τελετών.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Πως γεννήθηκε το θέατρο;
2. Ποιό ρόλο έπαιξε ο Διόνυσος στη διαμόρφωση του θεάτρου;
3. Ποιοί ήταν ηθοποιοί του θεάτρου;

2. Να βρείτε συνώνυμα ή αντώνυμα για τους παρακάτω λέξεις:

1. Χρειάζομαι
2. Ξεχωρίζω
3. Μελωδία
4. Περίπτωση
5. Εξέλιξη

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ

Από το τέλος του 4^{ου} αιώνα π.Χ. το θέατρο χάνει σιγά-σιγά την ακανόνιστη μορφή του και από ορθογώνιο σχήμα (Θορικός) παίρνει γεωμετρικές φόρμες και πλησιάζει προς την τέλεια συμμετρία. Το θέατρο της Επιδαύρου είναι ακόμη και σήμερα παγκόσμια αναγνωρισμένο για την πλήρη τελειότητα του.

Για να ενισχύσουν την ακουστική τα θέατρα χτίζον συχνά ενάντια στον άνεμο που έρχεται από την μεριά της θάλασσας. Η ακουστική του θεάτρου της Επιδαύρου είναι τόσο Θαυμάσια που όταν είναι άδειο και ρίξουμε ένα κέρμα στην ορχήστρα ο ήχος της πτώσης του ακούγεται μέχρι το τελευταίο εδώλιο.

Τα έξοδα του θεάτρου τα πλήρωναν οι χορηγοί που εκλέγονταν ανάμεσα στους πιο εύπορους πολίτες. Την αμοιβή του ποιητή την αναλάμβανε η πόλη.

Οι τραγικοί συγγραφείς και ο κωμικός Αριστοφάνης

Τρεις είναι κυρίως οι μεγάλοι τραγικοί συγγραφείς: Ο Αισχύλος (525-456 π.Χ.), ο Σοφοκλής (495-406 π.Χ.), ο Ευριπίδης (480-406 π.Χ.) Από τα 300 περίπου έργα που έγραψαν δεν μας έχουν μείνει παρά το ένα δέκατο περίπου. Έχουν διασωθεί τα εξής έργα:

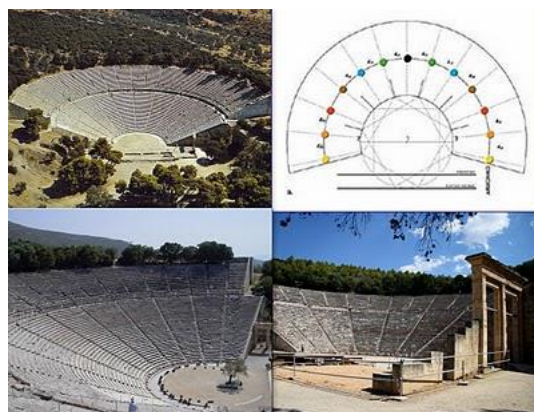
- Αισχύλος: Ικέτιδες, Πέρσες, Προμηθέας Δεσμώτης, Επτά επί Θήβες, τριλογία Ορέστεια.
- Σοφοκλής : Αίας, Αντιγόνη, Ηλέκτρα, Οιδίπους τύραννος, Τράχωνες, Φιλοκτήτης, Οιδίπους επί Κολωνό και μισό σατιρικό δράμα, οι Ιχθυευτές σάτυροι που βρέθηκε το 1912 σε ένα αιγυπτιακό πάπυρο.
- Ευριπίδης : Δεκαοχτώ τραγωδίες και ένα σατιρικό δράμα . Τα κυριότερα έργα του είναι: Μήδεια, Άλκηστις, Εκάβη, Ιππόλυτος, Ιφιγένεια εν Αυλίδι, Ιφιγένεια εν Ταύροις, Ηλέκτρα, Βάκχες. Με τον Ευριπίδη τελειώνει η μεγάλη εποχή της τραγωδίας.
- Αριστοφάνης (περ. 455-385 π.Χ.) : Ο μεγαλύτερος κωμωδιογράφος της αρχαιότητας. Έγραψε 44 κωμωδίες. Σώθηκαν 11 : Αχαρνής, Ιππείς, Νεφέλες, Σφήκες, Ειρήνη, Όρνιθες, Λυσιστράτη, Θεσμοφοριάζουσες, Πλούτος, Βάτραχοι, Εκκλησιάζουσες.

ΚΕΙΜΕΝΟ 4 Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ

Κοίλον, κοίλον παλαιό, ορχήστρα, θυμέλη, βωμός Διονύσου, πάροδοι, προσκήνιο, σκηνή, ανάλημμα, κλίμακες που καθορίζουν τις κερκίδες, διάζωμα.

Στις αρχές του 3^{ου} αιώνα π.Χ. η αρχιτεκτονική εξέλιξη του θεάτρου πρακτικά έχει πια ολοκληρωθεί. Τρία είναι τα σπουδαιότερα μέρη του θεάτρου: Το κοίλον, η ορχήστρα, η σκηνή (με το προσκήνιο).

Το κοίλον είναι το μέρος που κάθονται οι θεατές, το κοινό. Πολλές φορές είναι στηριγμένο σε μια φυσική πλαγιά λόφου, σκαμμένο μέσα στο έδαφος. Το κοίλον σχηματίζει συχνά, λίγο ή πιο πολύ , ένα ημικύκλιο, γύρω από την ορχήστρα. Η ορχήστρα βρίσκεται απέναντι από τους θεατές. Είναι κυκλοτερής χώρος (τέλειος κύκλος στο θέατρο Επιδαύρου και στο Θέατρο Διόνυσου ή ημικύκλιο όπως στο Θέατρο των Δελφών). Ο

χώρος της ορχήστρας βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο και απ' αυτά ακόμη τα κατώτερα εδώλια.

Η ορχήστρα φτάνει μέχρι το προσκήνιο που η επιφάνειά του καλύπτεται με σανίδες. Το προσκήνιο είναι αυτό που ονομάζουμε σήμερα σκηνή.

ΚΕΙΜΕΝΟ 5 ΣΚΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ

Τα σπουδαιότερα σκηνικά στις τραγωδίες ήταν η πρόσοψη ανακτόρου διώροφου (διστεγία) με μία κεντρική πόρτα, τη λεγόμενη «βασίλειο» απ' όπου έβγαιναν συνήθως ο δεύτερος και ο τρίτος υποκριτής.

Υπήρχαν επίσης πολλά μηχανικά τεχνάσματα. Ένα από τα σπουδαιότερα ήταν το λεγόμενο αιώρημα με το οποίο παρουσιάζονταν αιωρούμενη –η κάπως διαφορετικά ανάλογα με την πλοκή του έργου- οι θεοί. Γι' αυτό υπήρχε και η έκφραση «ο από μηχανής θεός» που έδινε αναπάντεχα λύσεις σε ακατόρθωτα ζητήματα.

Ερώτηση για συζήτηση:

Ποιά σημεία σας έκαναν εντύπωση και γιατί. Σχολιάστε τα. Βρείτε ομοιότητες και διαφορές με το θέατρο στη χώρα σας.

ΚΕΙΜΕΝΟ 6 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ, ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ... ΣΙΝΕΜΑΔΑΚΙ

Για έναν καλλιτέχνη, κινηματογράφος είναι ένας τρόπος για να αφηγηθείς μια ιστορία με εικόνες και ήχους.

Για έναν επιστήμονα, κινηματογράφος είναι μια συσκευή που σου επιτρέπει να προβάλλεις κινούμενες εικόνες πάνω σε μία οθόνη.

Για τους περισσότερους από τους γονείς και τους παππούδες σας όμως, κινηματογράφος (ή όπως το έλεγαν «σινεμαδάκι») ήταν η πιο αγαπημένη διασκέδαση κάθε Σαββατοκύριακο. Παρέες, ζευγάρια, οικογένειες πήγαιναν στις κινηματογραφικές αισθήσεις κι εκεί, όταν τα φώτα έσβηναν, ανακάλυπταν κόσμους μαγικούς. Πότε μακρινούς, γεμάτους μυστήριο και φαντασία και πότε κοντινούς, γεμάτους ανθρωπιά και τρυφερότητα. Συχνά οι εντυπώσεις από

ένα κινηματογραφικό έργο ακολουθούσαν τους θεατές στην καθημερινή τους ζωή για αρκετές μέρες και αποτελούσαν το κύριο θέμα συζήτησης στο σπίτι, στη δουλειά, στις συντροφιάς.

Τώρα πια τις ίδιες εκείνες κινηματογραφικές ταινίες τις βλέπουμε στην τηλεόραση, μα έτσι χάνεται ένα μεγάλο μέρος από την γοητεία της σκοτεινής αίθουσας και της μεγάλης οθόνης. Όσα παιδιά δοκιμάσουν τη μαγεία τέτοιων προβολών πιστεύουμε πως θα συμφωνήσουν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις

1. Τι είναι κινηματογράφος;
2. Τι έκανε ο κινηματογράφος για την ανθρωπότητα;
3. Ποιά διασκέδαση είχαν οι άνθρωποι μερικές δεκαετίες πριν;

2. Να σχηματίσετε τις προτάσεις με της λέξεις:

Συσκευή, προβάλλει, κινούμενες εικόνες, κινηματογραφικές αισθήσεις, τα φώτα έσβηναν, ακολουθούσαν τους θεατές, οι εντυπώσεις, μυστήριο και φαντασία, το κύριο θέμα συζήτησης, στις συντροφιάς, γοητεία της σκοτεινής αίθουσας και της μεγάλης οθόνης, χάνεται ένα μεγάλο μέρος.

ΚΕΙΜΕΝΟ 7 Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ο Καραγκιόζης είναι ένα γνήσιο λαϊκό θέαμα που έχει βαθιές τις ρίζες του χαμένες μέσα στο λαό, ξεκινάει από τα προβλήματα του, ικανοποιεί τις ανάγκες του, χρησιμοποιεί τη γλώσσα του χωρίς να τη δανείζεται και οικειοποιείται οτιδήποτε του χρειάζεται χωρίς ενδοιασμούς. Είναι αυτάρκης με ολοκληρωμένα μέσα, έχοντας επίγνωση της λειτουργίας και της δύναμής του.

Ο Καραγκιόζης, ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε καταγωγή του, έχει αφομοιωθεί σε τέτοιο βαθμό από το λαό, ώστε τον εκφράζει απόλυτα. Ακόμα, σαν ζωντανή τέχνη, επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από το περιβάλλον του και συνήθως προσαρμόζεται, σχεδόν αυτόματα, στις υπάρχουσες συνθήκες, γιατί αυτό του εξασφαλίζει τη ζωντανή λειτουργία του. Συχνά αντιμετωπίζει οξύτατο το πρόβλημα της επιβίωσης, πράγμα που τον υποχρεώνει να ταυτίζεται με το κοινό του όχι μόνο για λόγους εκφραστικούς, αλλά και για καθαρά βιοποριστικούς.

Περίπου στα 1930, ο Καραγκιόζης πρωταντιμετωπίζει σοβαρή κρίση. Αιτία ο οξύτατος συναγωνισμός του θεάτρου και του κινηματογράφου, που τότε γεννιέται. Είναι η τέχνη του μέλλοντος με τις απεριόριστες δυνατότητες και είναι φυσικό να έχει την προτίμηση του κοινού. Τα θεατρικά μπουλούκια διατρέχουν την επαρχία θαμπώνοντας το κοινό με πλούσια σκηνικά, φαντασμαγορίες και βεντέτες. Ο Καραγκιόζης φαντάζει πολύ φτωχός και λίγος, οι ιστορίες του ξεπερασμένες, τα μέσα του πρωτόγονα. Ο συναγωνισμός είναι εξοντωτικός, τίθεται πρόβλημα επιβίωσης. Αν δεν υπάρξει άμεση αντίδραση, το είδος πρόκειται να σβήσει παρασύροντας στην αφανείς και τους τεχνίτες του.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:**1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:**

1. Ποιός είναι ο Καραγκιόζης;
2. Πως επηρέασε την ιστορία του θεάτρου;
3. Πότε πρωταντιμετωπίζει σοβαρή κρίση και γιατί;

2. Να σχηματίσετε τις προτάσεις με τις λέξεις:

- λαϊκό θέαμα
- έχει βαθιές τις ρίζες
- ικανοποιεί τις ανάγκες
- οικειοποιείται
- χρειάζεται χωρίς ενδοιασμούς
- αυτάρκης
- αφομοιωθεί σε τέτοιο βαθμό
- οξύτατο
- στις υπάρχουσες συνθήκες
- προσαρμόζεται

ΚΕΙΜΕΝΟ 8 Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ ΎΡΝΙΘΕΣ.

Κατά τη διάρκεια της αρχής του Χαβρία, το 414 π.Χ. υπήρχαν πάρα πολλά προβλήματα στην Αθήνα. Η αναχώρηση της εκστρατείας για την Σικελία δεν είχε καταφέρει να κατασιγάσει την αναταραχή που είχε δημιουργήσει το πρόβλημα των Όρμων. Η «Σαλαμίνα» είχε σταλεί για να συλλάβει τον Αλκιβιάδη κι αυτό μας δείχνει την πολιτική υστερία που επικρατούσε. Ο στρατηλάτης είχε καταφύγει στη Σπάρτη, το Θανάσιμο εχθρό των Αθηνών, οι οπαδοί του είχαν κατηγορηθεί και καταδικαστεί σε θάνατο για προδοσία, η περιουσία τους είχε δημευτεί, το ιερατεία είχε καταγγείλει και είχε καταδικάσει το στρατηλάτη της αθηναϊκής αργής. Αυτή ήταν η πολιτική κατάσταση κατά τη διάρκεια των Μεγάλων Διονυσίων, το 414, όταν ο Αριστοφάνης παρουσιάζει τις Ύρνιθες, μια κωμωδία η οποία εμφανίζεται πολύ μυστηριώδης στους εμπειρογνώμονες της εποχής μας για την οποία ο Αριστοφάνης πήρε το δεύτερο βραβείο.

Οι Ύρνιθες έχουν κάτι το παράλογο, αλλά από την άλλη μεριά δείχνουν μία εναλλακτική και σε μορφή καρικατούρας πολιτεία, υπάρχει και μια καρικατούρα της ορφικής κοσμογονίας και θεογονίας. Ο Πεισθέτερος αναλαμβάνει στο έργο να δημιουργήσει ένα κράτος πτηνών. Προσπαθεί να πείσει τα πτηνά ότι είναι πραγματικοί θεοί και ότι η ράτσα τους, το γένος τους είναι αρχαιότερο από το γένος των ανθρώπων. Η συζήτηση πάνω στην ερμηνεία αυτής της κωμωδίας να δημιουργεί μια διαπάλη αυτών που τη βλέπουν σαν ένα έργο ουτοπίας, σαν την δημιουργία ενός ουτοπικού κόσμου και σ' αυτούς που βλέπουν τις πολιτικές τάσεις, που υπάρχουν.

ΚΕΙΜΕΝΟ 9 ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

Το αρχαίο δράμα γεννήθηκε στο τέλος του 6^{ου} αιώνα π.Χ. από την συγχώνευση στοιχείων του έπους (Τα Ομηρικά έπη Ιλιάδα και Οδύσσεια) και τη λυρική ποίηση οποία συνοδευόταν από λύρα και γενικά από μουσική. Το δράμα περιλαμβάνει όλα τα είδη θεατρικών έργων: τραγωδία, κωμωδία και σατιρικό δράμα. Το σατιρικό δράμα ακολουθούσε την εκτέλεση μίας τραγωδίας για να φεύγουν οι θεατές με τις θλιβερές εντυπώσεις της τραγωδίας.

Το ποιητικό δράμα, η πιο τέλεια μορφή της ποιητικής τέχνης, αναπτύχθηκε χάρη στις θρησκευτικές τελετές του Διόνυσου, που ήταν ο θεός της άνοιξης και γενικά της φύσης. Στα Δάση της Αρκαδίας (Πελοπόννησος) ζούσαν οι σάτυροι, μυθικοί δαίμονες, που οι αρχαίοι έλληνες τους έβλεπαν λίγο σαν Θεούς, λίγο σαν ανθρώπους και λίγο σαν ζώα (τράγους) με κέρατα τράγου, μυτερά αυτιά, μικρές ουρές και τραγίσια πόδια. Οι σάτυροι συνήθιζαν να τρομάζουν τους βοσκούς να πειράζουν τις νύμφες και να κάνουν κάθε είδους πειράγματα. Συγχρόνως προστάτευαν τα κοπάδια και γιόρταζαν την άνοιξη με ένα χρόνο που χόρευαν προς τιμήν του Διόνυσου.

Το 534 π.Χ. ο Πεισίστρατος περιέλαβε αυτό το χορό των σατύρων-τράγων στο γιορταστικό πρόγραμμα. Έτσι γεννήθηκε η τραγωδία.

Παράλληλα γεννήθηκε και η κωμωδία από τις Βακχικές γιορτές που γίνονταν στην Αττική –με τα πολλά αμπέλια – προς τιμήν του Βάκχου, θεού του κρασιού. Κατά τη διάρκεια των γιορτών αυτών επικρατούσε μεγάλη ευθυμία και οι άνθρωποι ντύνονταν παράξενα, έβαφαν τα πρόσωπα τους και πείραζαν άντρες και γυναίκες. Αυτό ονομαζόταν κώμος από το οποίο γεννήθηκε η κωμωδία (κώμος + ωδή).

ΠΩΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ;

Οι «τράγοι» χόρευαν και τραγουδούσαν. Χρειάζόταν ένας ποιητής που να γράφει το κείμενο και τη μελωδία. Ένας από τους ποιητές αυτούς, ο Θέσπις, ξεχώρισε ένα πρόσωπο που απαντά στο διάλογο με το χορό. Αυτό το πρόσωπο υπήρξε ο πρώτος ηθοποιός. Στην αρχή υποδυόταν τον ίδιο το Διόνυσο που φορούσε μάσκα, γιατί οι άνθρωποι δεν έπρεπε να βλέπουν το πρόσωπο του θεού.

Αυτός ο πρώτος (μοναδικός) ηθοποιός, κάνει διάλογο με το χορό. Ο χορός γυρίζει γύρω από τον ηθοποιό (υποκριτή) σχηματίζοντας ένα ημικύκλιο. Στη συνέχεια ο Αισχύλος βάζει και δεύτερο ηθοποιό και αργότερα ο Σοφοκλής και τρίτο. Έτσι ο ρόλος των ηθοποιών γίνεται πιο σημαντικός. Οι ηθοποιοί που ήταν πάντα άντρες έπρεπε να παίζουν και γυναικεία πρόσωπα. Στην περίπτωση αυτή φορούσαν κοθόρνους (υποδήματα με πολύ ψηλές σόλες) και φορούσαν επίσης προσωπίο. Έτσι όλο το βάρος της υπόκρισης το έριχναν στην απαγγελία και όχι στις εκφράσεις του προσώπου.

Ο κολοφώνας του ελληνικού θεάτρου τοποθετείται στην κλασική εποχή (480-336 π.Χ.). Σε τούτο μεταξύ στη διάρκεια του έργου εμφανιζόταν και ένας από τους εχθρούς του Βάκχου. Έτσι έχουμε την πρώτη δραματική σύγκρουση και τη γέννηση της τραγωδίας που οπωσδήποτε αποτελεί εξέλιξη θρησκευτικών τελετών.

ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΘΕΑΤΡΟ

Στην Αθήνα υπάρχουν πολλά θέατρα όπου μπορεί κανείς να παρακολουθήσει μια θεατρική παράσταση με κοινωνικό περιεχόμενο, κωμωδία, επιθεώρηση ή ακόμα και αρχαία τραγωδία. Πολύ συχνές είναι και οι συναυλίες που δίνουν στους χώρους αυτούς ή με άλλους χώρους, ελληνικά και ξένα συγκροτήματα. Τελευταία άρχισαν να δημιουργούνται θέατρα και στις μεγάλες επαρχιακές πόλεις. Κάθε καλοκαίρι μεγάλοι θίασοι περιοδεύουν στην Ελλάδα και δίνουν παραστάσεις κυρίως σε υπαίθρια θέατρα, σύγχρονα ή αρχαία, όπως της Επιδαύρου, της Δωδώνης, της Νικόπολης κ.α.

Ένα άλλο είδος θεάτρου, το θέατρο σκιών, ο γνωστός μας Καραγκιόζης, βρίσκεται σε παρακμή.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Ποιά θέατρα υπάρχουν στην Αθήνα;
2. Ποιο είναι το μεγαλύτερο; Τι μπορείτε να πείτε γι αυτό;

ΚΕΙΜΕΝΟ 10 Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Μετά άρχισε η παράσταση. Τα παιδιά που ήταν ντυμένα φουστανελάδες, το φώναξε η κυρία και ανεβήκαμε στη σκηνή. Ο Ίων, ο Βαγγελάκης, ο Φιλιππάκης, ο Ρούλης έκαναν τον Κολοκοτρώνη, τον Μπότσαρη, τον Καραϊσκάκη, το Νικηταρά κι εγώ δεν ξέρω ποιόν έκανα και βγάλαμε τα σπαθιά και φοβερίζαμε τους Τούρκους που δεν φαινότουσαν και οι κυρίες φοβήθηκαν κι έλεγαν θα κόψουμε το λαιμό μας, αλλά τα σπαθιά ήταν ψεύτικα και δεν τον κόψαμε, αλλά εκείνες δεν το ήξεραν και είχαν φοβηθεί κι ο Ρούλης, που έκανε το Νικηταρά, πήγε να τρέξει να κυνηγήσει έναν Τούρκο, αλλά σκόνταψε κι έπεσε να κοίταζε μία τους Τούρκους, που δεν τους έβλεπε ο κόσμος, μια τον κόσμο που έβλεπε αυτόν και ντράπηκε και κοκκίνισε κι ακούστηκε η φωνή ενός Τούρκου πίσω από το πανί, που του έλεγε:

- Ρούλη, Ρούλη! Με την πιστόλα. Με την πιστόλα. Πιστόλα με.

Κι ο Ρούλος σηκώθηκε και φωνάζει εμένα, αλλά εγώ πάω να τρέξω να κυνηγήσουμε μαζί τον Τούρκο και τα τσαρούχια βγήκαν από τα πόδια μου και δεν μπορούσα να τρέξω κι ενώ εγώ έτρεχα, τσαρούχια μου είχαν μείνει πίσω και του έλεγα δεν μπορώ ξυπόλυτος, έχει σκληθρες χάρμω και τότε ο Βαγγελάκης που έκανε τον Μπότσαρη και τον στένευε η στολή του, έσκυψε να πάρει τα τσαρούχια μου να μου τα δώσει και φάνηκε το σώβρακό του και τα κορίτσια έβαλαν τα γέλια κι εκείνος τα κλάματα και ξέβαψε και το μουστάκι του κι έγινε όλος μουντζούρες και τα παιδιά φωνάζανε επάνω του. Επάνω του! Κι εμείς τραβήξαμε τα σπαθιά κι αρχίσαμε ξιφομαχία σαν το Ζορό και ακούστηκε η χορωδία πίσω από το πανί που έλεγε έχετε γεια βρυσούλες και οι κυρίες συγκινήθηκαν πάλι κι έκλαιγαν κι οι κύριοι κάπνιζαν κι ο κύρος διευθυντής ήταν πολύ υπερήφανος κι άρχισε ο αέρας να φυσάει κι η καμπάνα να χτυπάει και πετάχτηκε ο Ίων που έκανε τον Κολοκοτρώνη και λέει:

- Εμπρός, κροτεί το τυμπάνων κι η σαλπιγξ αντηχεί!
Αλλά η κυρία Κανελλοπούλου του είπε πως αυτό έπρεπε να το πω εγώ κι εκείνος τα έχασε και είπε :
- Δως μου μητέρα μια ευχή, κι έλα να σε φιλήσω... πάω να πολεμήσω .
Κι εγώ λέω:
- Μέσα στο δάσος περπατώ και ακούω τα πουλάκια...
Κι ο Βαγγελάκης μου λέει:
- Αυτό πρέπει να το πω εγώ όταν πέφτω και σκοτώνομαι, κι ο Νικηταράς λέει:
- Ω, ελευθερία!!! Μήτηρ των λαών!

Κι ο Ίων του λέει πως αυτό είναι παρακάτω κι εκείνος θύμωσε και του λέει δεν πάει να είναι παρακάτω, αυτός τώρα θέλει να τα πει και τα παρακάτω να τα πει αυτός και θα φάει μπουνιά και εγώ τους λέω θα έρθουν οι Τούρκοι θα μας σφάζουν όπως στην Ιστορία κι Βαγγελάκης, που τον στένευαν τα τσαρούχια του, μου λέει να αλλάξουμε με τα δικά μου που ήταν μεγάλα κι η κυρία Κανελλοπούλου μας λέει να μην ανακατώνουμε τα λόγια του έργου με τα δικά μας και μπερδευτεί ο κόσμος κι ο κόσμος δεν είχε μπερδευτεί , νόμιζε πως έτσι είναι το έργο και είχε συγκινηθεί πολύ κι έπεσε κατά λάθος το πανί κι άρχισαν τα παλαμάκια γιατί νόμισαν πως τελείωσε και βγήκε ο Καραϊσκάκης με το σπαθί και τους είπε είχε κι άλλο και σήκωσαν οι φουστανελάδες το πανί, αλλά σκάλωσε στο δέντρο που είχε φτιάξει ο Ντόντος με τη Μαρία από χαρτόνια. Κι ανέβηκε στη σκηνή ο Ντούντος και το σήκωσε και κάθισε από πίσω και το βάσταγε κι όλο φοβέριζε γιατί νόμιζε πως το κάνουμε επίτηδες και χτύπησε η καμπάνα και λιποθύμησε η κυρία Κανελλοπούλου και χτυπούσαν τα παλαμάκια οι μπαμπάδες κι οι μαμάδες και έκλαιγαν και ο κύριος διευθυντής σηκώθηκε επίσημα και μας πήρε όλους, και τους έλληνες και τους Τούρκους, αγκαλιά και άρχισε να φωνάζει:

- Ζήτω η 25^η Μαρτίου!

Και είπε «και του χρόνου» κι όλοι σηκώσαμε τα χέρια μπροστά και είπαμε ζήτω και ζήτω κι η κυρία Ουρανία φώναξε πάλι προ-σοχή! Και σταθήκαμε όλοι προ-σοχη και τραγουδήσαμε τον εθνικό ύμνο και γιατί χαίρεται ο κόσμος και χαμογελάει πατέρα; Και φύγαμε να πάμε σπίτι μας να φάμε σκορδαλιά για το καλό της ημέρας, να κοιμηθούμε, να ξυπνήσουμε, να βάλουμε τα καλά μας και να πάμε να πούμε χρόνια πολλά του Βαγγελάκη που είχε την εθνική εορτή του.

***Σκλήθρες μικρά κομμάτια σκληρού ξύλου, ακίδες.**

Ερωτήσεις κατανόησης

- Το κείμενο είναι αφηγηματικό . Ποίος αφηγείται και τι;
- Ποίος είναι ο ρυθμός της αφήγησης; Η αφήγηση σας φαίνεται ότι κυλά γρήγορα ή αργά;
- Πως θα χαρακτηρίζατε το ύφος του κειμένου (σοβαρό, κωμικό, τυπικό, επίσημο, απλό, οικείο, λιτό, περίτεχνο);
- Αιτιολογήστε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο;

Ταινία φαντασίας

Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών: Η επιστροφή του βασιλιά

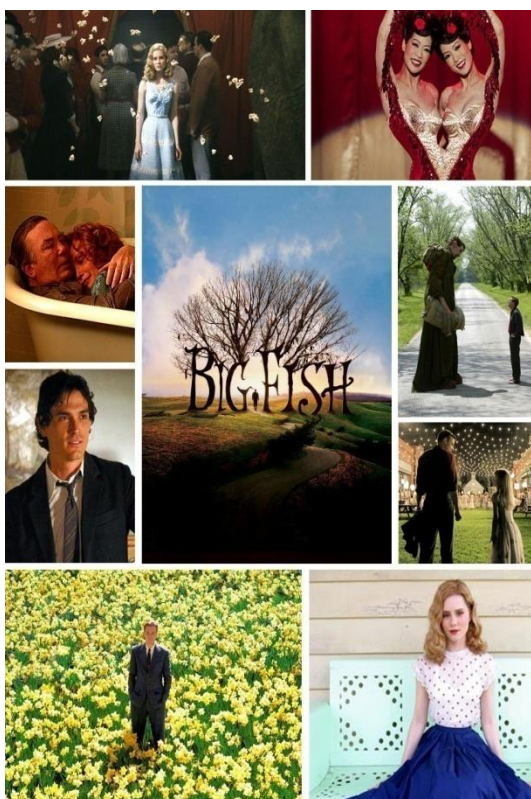

The lord of the rings: the return of the king (2003)

Αμερικανική ταινία σε σκηνοθεσία Πίτερ Τζάγκσον , με τους Βίγκου Μόρτενσεν, Ορλάντο Μπλούμ, Λιβ Τάιλερ, Ελάιζα Γούντ, Ιαν Μακ Κέλεν. Μέχρι ο Φρόντο να φτάσει στις Μαύρες Πύλες για να απαλλαγεί από το βάρος του δαχτυλιδιού, ο μάγος Σκάνταλε και ο βασιλιάς Θεόντεν ενώνουν τις δυνάμεις τους για να σώσουν την πρωτεύουσα της Γκόντορ (Μίνας Τίριθ) από την τελική μάχη ενάντια στις δυνάμεις του Κακού. Το τελευταίο μέρος της τριλογίας είναι σαφώς και το καλύτερο.

- Μαργαρίτα 79 (παρ.- Πέμ.)

Big fish. Απίθανες ιστορίες ***

Big fish (2003)

Αμερικανική ταινία σε σκηνοθεσία Τιμ Μπάρτον, με τους Γιουάν Μακ Γκρέγκορ, Άλμπερτ Φίνεϊ, Τζέσικα Λανγκ, Έλενα Μπόναμ Κάρτερ. Γνωστός αλλά και αγαπητός στο περιβάλλον του ως μεγάλος μυθοπλάστης, ο Εντουάρντο Μπλούμ , αν και βρίσκεται στη δύση της ζωής του, επιμένει να αφηγείται φανταστικές ιστορίες . Ο απόμακρος όμως γιος του, ο Γουίλ, δεν μπορεί να διακρίνει το αληθινό βίωμα από το μύθο και προσπαθεί , λίγο πριν από το τέλος, να βρει την αλήθεια πίσω από τις αφηγήσεις του.

- Αελλώ cinema 5+1 αίθουσα 5

Ερωτήσεις κατανόησης:

- Τι κείμενα είναι αυτά; Τι παρουσιάζουν ; σε τι είδος έντυπα μπορούμε να συναντήσουμε τέτοια κείμενα;
- Τι είδους πληροφορίες δίνει καθένα από τα κείμενα αυτά;

ΤΕΣΤ

ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

1. Μεταφράστε τις παρακάτω λέξεις

Πιέζω
Μεταβάλλω
Προκύπτω
Η χλιδή
Η εκπομπή
Υλοποιώ
Ο μοχλός
Η απληστία
Οι δαπάνες
Η αμέλεια
Το φωτοστέφανο

2. Να γράψετε την ερμηνεία των λέξεων

Η ανάπτυξη
Προηγμένος
Το άγχος
Τα καυσαέρια
Ομαλή ανάπτυξη
Προληπτική ιατρική
Βλαπτικός

3. Να βρείτε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων

Προωθώ
Επιδεινώνω
Η εκμετάλλευση
Το καυσαέριο
Πνιγηρός
Η ρύπανση

4. Να κάνετε την μετάφραση των παρακάτω προτάσεων

- Так называемая технологическая революция имеет, однако, и отрицательные последствия: использование окружающей среды, отягощение ситуации многочисленными выбросами в воздух, загрязнением воды и почв, вырубкой лесов.
- Технология, в своей спешке получить новые, улучшенные продукты, способствуют использованию окружающей среды.
- Все это приводит к потреблению полезных ископаемых, нарушению экологического равновесия, созданию неврастенического движения в городах с сосредоточившимся дымом, который, как ореол, вознаграждает нашу мудрость.

- Один из важнейших факторов загрязнения является автомобиль, особенно в больших городах, их выхлопные газы создают удушливую атмосферу.
- Нарушение психического здоровья, постоянный стресс, невозможность к гармоничному сожительству с другими людьми – все это представляет собой состояние, с которыми приходится сталкиваться современному человеку.

5. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της χρήσης του Διαδικτύου. Αναφέρετε την άποψη σας.

Επίδραση του τεχνικού πολιτισμού στη υγεία

Προηγμένα κράτη	Η αδυναμία	Τα καυσαέρια
Φυσικοί πόροι	Βιομηχανοποιημένες ζώνες	Ομαλή ανάπτυξη
Βλαπτική επίδραση	Ομαδικοί θάνατοι	Προληπτική γιατρικά
Αλματώδης ανάπτυξη	Νοσήματα πολιτισμού	Επιδεινώνω

ΤΕΣΤ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ

1. Να γράψετε λέξεις συνώνυμα

Το κομπιούτερ –

Οι συνέπιες –

Προβληματίζω –

Ο αποχωρισμός –

Η καριέρα –

Ωφέλιμος –

Το χρέος –

2. Να εξηγήσετε τις εκφράσεις στα ελληνικά

1. Πες μου ποιός είναι ο φίλος σου να σου πω ποιός είσαι.

2. Ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται

3. Να εξηγήσετε την λέξη

Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής –

4. Να γράψετε την έκθεση πάνω στο θέμα «Ο υπολογιστής στη ζωή μας»

ΘΕΜΑ 7

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ – ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ – ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

Λεξιλόγιο

ο ελεύθερος χρόνος η ψυχαγωγία, ψυχαγωγικός εκμεταλλεύομαι οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες ο αυτοσχεδιασμός, αυτοσχεδιάζω η παράσταση το θέαμα, ο θεατής	ο εργάσιμος χρόνος η διασκέδαση, διασκεδάζω, διασκεδαστικός αξιοποιώ η εκτόνωση, εκτονωτικός, εκτονώνομαι αυθόρμητος, ο αυθορμητισμός περιοδεύω, η περιοδεία η εκδήλωση

ΟΡΙΣΜΟΣ

Ελεύθερος χρόνος ορίζεται ο χρόνος που απομένει, εάν αφαιρεθεί ο εργάσιμος χρόνος και ο λεγόμενος νεκρός χρόνος (αυτός που καταναλίσκεται για τη μετάβαση από τη μια δραστηριότητα σε μιαν άλλη) και αφήνεται στην ελεύθερη διάθεση του ατόμου σύμφωνα με τις ιδιαίτερες επιθυμίες του. Στην ελληνική γλώσσα ο διαθέσιμος χρόνος ονομάζεται ελεύθερος, ακριβώς για να διαφοροποιηθεί από τον *εργάσιμο χρόνο* που έχει χαρακτήρα καταναγκαστικό. Επομένως, πρόκειται για σαφή διχοτόμηση του ανθρώπινου χρόνου, γεγονός που συνυφαίνεται τόσο με το χαρακτήρα της εργασίας όσο και με τον τρόπο ζωής, τις νοοτροπίες και τις κοινωνικές συμπεριφορές. Με τον ελεύθερο χρόνο δίνεται στο άτομο η δυνατότητα για ευρύτερη πνευματική και πολιτιστική καλλιέργεια. Το άτομο βγαίνει από το μονόδρομο της υπερεργασίας και διαθέτει το χρόνο του για ευρύτερο προβληματισμό, ενδοσκόπηση και ενασχόληση με τις τέχνες και τα γράμματα. Η λογοτεχνία, το θέατρο και οι άλλες μορφές τέχνης δίνουν νέα διάσταση στη ζωή, αναβαθμίζουν την ποιότητά της και γεμίζουν τον άνθρωπο με νέες παραστάσεις και γνώσεις, ιδιαίτερα σήμερα που είναι ισόπεδη, μονότονη και άχαρη.

Ψυχαγωγία (ψυχή + άγω) = Με τον όρο αυτό εννοούμε το σύνολο των δημιουργικών τρόπων αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, που προσφέρουν στον άνθρωπο όχι μόνο ευχαρίστηση, χαλάρωση, φυγή από την καθημερινότητα και τη μονοτονία αλλά και ψυχική και πνευματική καλλιέργεια.

Διασκέδαση (από το ρήμα διασκεδάννυμι = διασκορπίζω). Με τον όρο αυτό εννοούμε την εκτόνωση, την ψυχική εκφόρτιση που έχει ανάγκη ο άνθρωπος στη ζωή του και ειδικότερα στον ελεύθερο χρόνο του, προκειμένου να νιώσει ψυχικά ισορροπημένος. Ιδιαίτερα στην εποχή μας, με την πολυπλοκότητα των κοινωνιών και τις μεγάλες απαιτήσεις, τα καταγιστικά μηνύματα και τους αλληλοσυγκρουόμενους ρόλους, η διασκέδαση είναι απαραίτητη.

Σημείωση: Διακρίνουμε τη *γνήσια ψυχαγωγία* και τη *νόθη ψυχαγωγία*, όπως επίσης την υγιή διασκέδαση και την ανούσια διασκέδαση που τελικά οδηγεί και στην ψυχοκτονία. Το ιδανικό είναι ο άνθρωπος στον ελεύθερο χρόνο του να συνδυάζει τη γνήσια ψυχαγωγία με την υγιή διασκέδαση αλλά και την ξεκούραση.

Κείμενο 1. ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Μορφές δημιουργικής εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου και γνήσιας ψυχαγωγίας

• Πνευματικός τομέας: α) ενημέρωση, β) μελέτη βιβλίων, διάβασμα λογοτεχνίας, φιλοσοφίας,

• Ηθικός τομέας: α) ενδοσκόπηση – αυτοκριτική: για να επιλέξουμε καλύτερα το χρόνο μας, πρέπει να γνωρίζουμε καλύτερα τον εαυτό μας και να είμαστε καλύτερα ενημερωμένοι σε ό,τι μας προτείνει η ζωή, β) διεύρυνση κλίσεων, ενδιαφερόντων, ώστε οι άνθρωποι να στραφούν

σε ανάλογες δραστηριότητες, γ) επαναπροσδιορισμός των αξιών: πρωταρχικός στόχος του ανθρώπου να μην είναι ο υλικός ευδαιμονισμός αλλά η πνευματική του συγκρότηση.

• Πολιτιστικός τομέας: α) επαφή με την τέχνη, παρακολούθηση θεάτρου, κινηματογράφου, παρακολούθηση διαλέξεων, β) συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες, γ) επαφή με τη φύση για να ξαναβρεί το άτομο την ψυχική του ηρεμία και γαλήνη, δ) συμμετοχή σε συναυλίες, ε) ατομικά – ομαδικά παιχνίδια, αθλητισμός χωρίς ανταγωνιστικό πνεύμα που οδηγεί στη χαλάρωση, στην εκτόνωση και στην αποσυμπίεση από το καθημερινό άγχος, στ) επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, ζ) τουρισμός στο εσωτερικό της χώρας και το εξωτερικό, γνωριμία με άλλους πολιτισμούς, τρόπους ζωής, έργα τέχνης, μνημεία, η) στροφή στην παράδοση και άντληση ανθρωπιστικών στοιχείων, θ) ενασχόληση με μορφές ατομικής έκφρασης, η αυτοέκφραση αποτελεί βασική διέξοδο στα σημερινά αδιέξοδα που επισωρεύει η κοινωνία μας.

Δείγματα μη δημιουργικής εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου – νόθης ψυχαγωγίας και ανούσιας διασκέδασης

- Παθητική θέαση των προγραμμάτων της τηλεόρασης.
- Χουλιγκανισμός αντί για άθληση.
- Εμμονή σε *εκτονωτικές μορφές διασκέδασης* και μόνο (π.χ. μπαρ, κλαμπ).
- Χαρτοπαιξία, αλκοόλ, ακόμη και μορφές αντικοινωνικής συμπεριφοράς (π.χ. βία, εγκληματικότητα, ναρκωτικά).
- Βιομηχανοποιημένοι τρόποι εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου.
- Υπερκατανάλωση υλικών αγαθών ακόμη και στον ελεύθερο χρόνο, οπότε αυτός εμπορευματοποιείται και υποβαθμίζεται.
- Πλήρης αδράνεια στον ελεύθερο χρόνο. Στο όνομα της ανάπαυσης αρκετοί φτάνουν στο άλλο άκρο, την πλήρη παθητικοποίηση και απραξία, που μόνο δημιουργική δεν είναι.
- Υπερεντατικοποίηση της εργασίας, ενασχόληση με επαγγελματικά θέματα και στον «υποτιθέμενο» ελεύθερο χρόνο. Όταν ο τελευταίος αποκτά χρησιμοθηρική σκοπιμότητα, παύει να είναι πραγματικά ελεύθερος χρόνος.

Ερωτήσεις

1. Γιατί είναι πολύτιμος ο ελεύθερος χρόνος του ατόμου;
2. Ποιοι παράγοντες κατά την άποψή σας επηρεάζουν την επιλογή του ατόμου για το πώς να εκμεταλλευτεί τον ελεύθερο χρόνο του;
3. Δώστε δικά σας παραδείγματα της δημιουργικής εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου.
4. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στις έννοιες *ψυχαγωγία* και *διασκέδαση*;
5. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις της αληθινής ψυχαγωγίας;

Κείμενο 2. ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Ο τρόπος ψυχαγωγίας των ανθρώπων κάθε εποχής, και ιδιαίτερα των νέων, βρίσκεται σε συνάρτηση με τις δυνατότητες που παρέχει κάθε φορά η κοινωνία, τις διεξόδους και τις λύσεις που προσφέρει στα αναφύμενα προβλήματα και παράλληλα αντανακλά το πολιτισμικό επίπεδο, δηλαδή το περιεχόμενο της σκέψης, των αναζητήσεων και των τέρψεων των εν λόγω ατόμων και σκιαγραφεί την ίδια την εικόνα τους. Αυτό σημαίνει πως ο τρόπος ψυχαγωγίας είναι ο καθρέπτης μιας κοινωνίας. Στις βιομηχανικές κοινωνίες υπάρχει αφθονία «προτάσεων» και ποικιλία εναλλακτικών λύσεων. Στις αναπτυσσόμενες κοινωνίες οι επιλογές είναι συνήθως περιορισμένες και ως ένα βαθμό καθηλωμένες σε παλιά πρότυπα ψυχαγωγίας.

Οποσδήποτε η δυνατότητα αξιοποίησης των νέων μέσω ψυχαγωγίας φανερώνει την καλλιέργεια των ανθρώπων. Αυτό σημαίνει ότι η ουσιαστική ψυχαγωγία δεν βρίσκεται πάντα στα άφθονα μέσα διασκέδασης αλλά εξαρτάται από τον τρόπο, με τον οποίο τα διάφορα αυτά μέσα - ακόμη και όταν είναι ελάχιστα και πρωτόγονα μπορούν να αποβούν χρήσιμα. Σήμερα οι

νέοι έχουν εκπληκτικά μέσα π.χ. για να ακούνε μουσική και τραγούδια, αλλά δεν ξέρουν να τραγουδήσουν, το πολύ που μπορούν είναι να ψελλίσουν μερικές μουσικές φράσεις. Επίσης το τραγούδι μπορεί να γίνει ένας άμεσος ή έμμεσος τρόπος προβολής των ναρκωτικών, κάποιων αντικοινωνικών συμπεριφορών και ψυχοφθόρων ιδεολογιών.

Άλλωστε, πραγματικός στόχος της ψυχαγωγίας είναι η αγωγή της ψυχής, η διάπλαση που οδηγεί στη βαθμιαία προαγωγή του ατόμου. Ψυχαγωγία δεν σημαίνει οπωσδήποτε η κάλυψη του ελεύθερου χρόνου με ασχολίες που διαμορφώνουν ένα χαμηλό ήθος και μια ατελή ή ευτελή προσωπικότητα. Σήμερα μέσα στο γενικότερο πλαίσιο μιας καταναλωτικής κοινωνίας ακόμη και η διασκέδαση έγινε καταναλωτικό προϊόν που αγοράζεται και πουλιέται. Η λεγόμενη «βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου», χρησιμοποιώντας τις τεχνικές του Marketing, επιβάλλει στους νέους ορισμένα στερεότυπα συμπεριφοράς, όσον αφορά τον τρόπο ψυχαγωγίας. Οι νέοι, για να μην απομονωθούν από τους συνομήλικούς τους, αναγκάζονται να τα αποδεχτούν. Από τις ψυχαγωγικές εκδηλώσεις τους λείπει ο αυτοσχεδιασμός, ο αυθορμητισμός, η γνησιότητα. Η ψυχαγωγία από αγωγή της ψυχής γίνεται αγωγή προς κατανάλωση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο νέος συχνά κυριεύεται από μία παθητικότητα.

Απ' όλα αυτά διαπιστώνουμε ότι ο σύγχρονος τρόπος ψυχαγωγίας δεν εξαρτάται σε μεγάλο ποσοστό από τη θέληση των ίδιων των νέων. Απλά τους μεταβάλλει σε άκριτους δέκτες απολαύσεων. Μέσω της ελεγχόμενης ψυχαγωγίας περνούν και οι νέοι τρόποι εξάρτησης. Και επειδή οι νέοι όλου του κόσμου αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα, ρέπουν προς ένα ενιαίο τρόπο διασκέδασης, που οδηγεί στην απο-εθνικοποίηση των λαών και στην αποκοπή της νεολαίας από την εθνική της κουλτούρα.

Ιδιαίτερα τα παιδιά πρέπει να στρέφονται και να απολαμβάνουν τη γνήσια ψυχαγωγία επειδή α) λόγω ηλικίας και φύσης διαθέτουν περίσσιο φορτίο ενεργητικότητας και, αν δεν τη διοχετεύσουν σε δημιουργικούς τρόπους έκφρασης μέσα από υγιείς μορφές ψυχαγωγίας, υπάρχει άμεσος κίνδυνος να καταλήξουν σε αντικοινωνικές εκδηλώσεις, β) διανύουν μία περίοδο της ζωής τους, όπου τίθενται οι βάσεις για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους. Γι' αυτό η επαφή με τη γνήσια ψυχαγωγία είναι απαραίτητη ώστε να καλλιεργηθούν πνευματικά, ψυχικά, κοινωνικά, γ) έχουν την τάση να μιμούνται άγωνα τα διάφορα πρότυπα που τους προβάλλονται από ποικίλους φορείς. Είναι λοιπόν σαφές ότι για να αποφύγουν τα αρνητικά πρότυπα, πρέπει να στραφούν στη γνήσια ψυχαγωγία.

Στην προσπάθεια της απομάκρυνσης τους από τη λανθασμένη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους, οι νέοι πρέπει να στραφούν στην επαφή με τη φύση, στη διοργάνωση ταξιδιών και στην ενασχόληση με τον αθλητισμό. Έτσι, θα εκτονώνονται από το άγχος που τους περιβάλλει, το εξοντωτικό ωράριο εργασίας και από τις καθημερινές υποχρεώσεις. Ακόμη θα ανακτήσουν την ευεξία και την πνευματική τους διαύγεια, ενώ με τα ταξίδια οι νέοι θα έρθουν σε επαφή με άλλους λαούς και πολιτισμούς και έτσι θα καλλιεργήσουν κλίμα ειρήνης και φιλίας, θα συμβάλλουν στη δημιουργική αφομοίωση ξένων στοιχείων και τέλος θα διευρύνουν τους πνευματικούς τους ορίζοντες.

Κείμενο 3. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΑΜΑΤΑ

Θεάματα για όλη την οικογένεια

Προτού ξεκινήσουν τα σχολεία και υπακούσουμε στο «κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», μπορούμε να περάσουμε ακόμη λίγες ημέρες παρέα με τα παιδιά μας. Εξάλλου, τα οικογενειακά θεάματα του Σεπτεμβρίου είναι δεόντως ελκυστικά. Το Μαύρο Θέατρο της Πράγας παρουσιάζει την εντυπωσιακή «Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων» (3/9 στο Μαρκόπουλο, 6/9 στην Πετρούπολη, 9/9 στο Άλσος Βεΐκου. Προπώληση: www.ticketservices.gr, Public, 2107234567). Ακόμη ένα παραμυθένιο θέαμα, το «Θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον», από τις Μαγικές Σβούρες, περιοδεύει στα θέατρα των δήμων. Επίσης επαναλαμβάνεται η μουσική παράσταση «Πάπλωμα με τα χρυσά κουδούνια», με την υπογραφή-εγγύηση της Μαρίζας Κωχ, ενώ στην αυλή του Πολιτιστικού Κέντρου Ακαδημία περιμένει μικρούς και μεγάλους ο Καραγκιόζης του Τάσου Κώνστα με την επίκαιρη παράσταση «Τα κολλητήρια πάνε σχολείο!». Αν πάλι θέλετε να

ενημερωθείτε και να οργανωθείτε για τη νέα σχολική χρονιά, το 2^ο Φεστιβάλ Παιδιαδρομής σας περιμένει (με ελεύθερη είσοδο) στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, όπου σεμινάρια, διαδραστικά παιχνίδια, happenings κι ένα μίνι πλανητάριο θα πλαισιώσουν τα περίπτερα των πιο σημαντικών φορέων για την αγωγή του παιδιού (2-5/9. Πληροφορίες: 2109210701, www.paidiadromi.gr).

Το θέατρο γιορτάζει!

Σήμερα Τρίτη, 27 Μαρτίου, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα θεάτρου, είθισται οι παραστάσεις να δίνονται με ελεύθερη είσοδο ή μειωμένο εισιτήριο. Για την ώρα, ωστόσο, ελάχιστα είναι τα θέατρα της πόλης τα οποία έχουν φροντίσει να μας ενημερώσουν εγκαίρως επ' αυτού.

Συγκεκριμένα, το Βρυσάκι στην Πλάκα είναι ανοιχτό για το κοινό από σήμερα στις 6μ.μ. με συζητήσεις, σόλο περφόρμανς και παραστάσεις, ενώ το πρόγραμμα εκδηλώσεων του κορυφώνεται με πάρτι (περισσότερα: 210...).

Επίσης, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης διαθέτουν 50 διπλές δωρεάν προσκλήσεις για την εξαιρετική παράσταση του «Ντιμπούκ» του Μπρους Μάγιερς, το οποίο παρουσιάζεται σε σκηνοθεσία Σωτήρη Χατζάκη και μουσική Σαββίνας Γιαννάτου, με τους Δημήτρη Παπανικολάου και Δέσποινα Κούρτη.

Συμμετέχοντας στον εορτασμό για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου, το θέατρο Άνεσις δίνει, με τη σειρά του, τη δυνατότητα στο κοινό να παρακολουθήσει την παράσταση-σύνθεση διηγημάτων του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη με τίτλο «Άνθος του Γιαλού» και ερμηνευτή τον Τάκη Χρυσικάκο.

Με αφορμή, πάντα, την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου θα πραγματοποιηθεί την Πρωταπριλιά η Πολιτιστική Εκδήλωση Αλληλεγγύης με τον τίτλο «Σαν αλήθεια ή σαν ψέμα;» στο Θέατρο Βαφείο-Λάκης Καραλής. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, θα γίνει σύντομη συζήτηση σχετικά την κατάργηση του μαθήματος του θεάτρου (Θεατρική Αγωγή) στα σχολεία και θα ακολουθήσει η παράσταση «Νεφέλες» του Αριστοφάνη από την Σικυώνια Σκηνή.

Τέλος, το Θέατρο Άλφα δίνει μια έκτακτη παράσταση της κωμωδίας του Ντάριο Φο "Δεν πληρώνω, δεν πληρώνω" με είσοδο 15 ευρώ τα 2 άτομα (πληροφορίες-κρατήσεις: ...).

Ερωτήσεις

1. Πώς χαρακτηρίζονται μέσα στο κείμενο οι ψυχαγωγικές εκδηλώσεις για τους νέους;
2. Γιατί ιδιαίτερα τα παιδιά πρέπει να στρέφονται και να απολαμβάνουν τη γνήσια ψυχαγωγία;
3. Εκτός από το θέατρο ποια άλλα θεάματα μπορούν να θεωρηθούν μορφές ψυχαγωγίας;
4. Ποια ήταν η τελευταία θεατρική παράσταση που έχετε παρακολουθήσει; Ποιες ήταν οι εντυπώσεις σας;

Κείμενο 4. ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΥΜΕ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΝΟΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ενθαρρύνουμε την περιέργεια και το να ζητάνε απαντήσεις για κάθε τι. Ένας πολύ καλός τρόπος για να απαντήσουμε στις ερωτήσεις των μικρών παιδιών είναι «Δεν ξέρω ούτε κι εγώ. Πώς νομίζεις ότι μπορούμε να μάθουμε;»

Δεν καταπνίγουμε τη δημιουργικότητα των παιδιών με ατελείωτα έτοιμα παιχνίδια του εμπορίου. Αντιστεκόμαστε στο να αγοράζουμε στο παιδί μας κάθε καινούριο παιχνίδι που βγαίνει στην τηλεόραση ή στα μαγαζιά, ώστε η επινοητικότητά τους να βρει χώρο να ανθίσει. Οι κούκλες είναι ωραίο παιχνίδι αλλά δεν βοηθάμε τη φαντασία των παιδιών όταν τους αγοράζουμε κάθε ρούχο και αξεσουάρ που κυκλοφορεί στο εμπόριο για τις κούκλες τους. Ας αφήσουμε τα

παιδιά να βρουν τον τρόπο για να τις ντύσουν, τι υλικά θα χρειαστούν πώς μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν για να φτιάξουν αυτό ή το άλλο...

Να εκτιμάμε τις διαφορετικές ιδέες και γνώμες. Να ενθαρρύνουμε τον καταγιισμό ιδεών λέγοντας: «Ωραία αυτός είναι ένας τρόπος για να το κάνουμε, μπορείς να σκεφτείς κάτι άλλο;»

Ενθαρρύνουμε την εξερεύνηση. Μπορούμε να κάνουμε συγκεκριμένα σχόλια, που παρακινούν τα παιδιά όπως: «Πολύ ενδιαφέρον! Έκανες ένα μυστικό πέρασμα με τα τουβλάκια σου» ή «Ο τρόπος που ανέμειξες τα διάφορα πράσινα για να φτιάξεις τα φύλλα κάνει το δέντρο να μοιάζει τόσο αληθινό!»

Να αποφεύγουμε να ντροπιάζουμε και να κάνουμε να αισθάνονται άσχημα τα παιδιά που έχουν δοκιμάσει κάτι και έχουν κάνει λάθη. Δεν λέμε: «Τι στο καλό σκεφτόσουνά όταν το έκανες αυτό;» Αντίθετα καλό είναι να προσφέρουμε τη στήριξη μας λέγοντας: «Καλύτερα να δοκιμάσεις κάτι άλλο αν νομίζεις ότι αυτό είναι λάθος, πιστεύω ότι θα τα καταφέρεις.» Ενθαρρύνουμε το να παίρνουν ρίσκα (σε λογικά πλαίσια) που θα τα οδηγήσουν στην δημιουργικότητα.

Να τονώνουμε τη γεμάτη φαντασία, ανεξάρτητη σκέψη κάνοντας ερωτήσεις. Να αποφεύγουμε να λέμε στα παιδιά τι ακριβώς πρέπει να κάνουν σε μια εργασία.

Να αποφεύγουμε τις αποθαρρυντικές και γεμάτες αρνητισμό φράσεις. Τα γεμάτα κριτική σχόλια είναι σαν να τιμωρούν τη δημιουργικότητα. Για παράδειγμα να μην λέμε «Όχι δεν είναι σωστός ο τρόπος που το κάνεις αυτό, ασε με να σου δείξω το σωστό τρόπο.»

Αντιστεκόμαστε στην τελειομανία. Δεν κάνουμε εμείς κάτι που μπορεί να κάνει το παιδί ή πρέπει να κάνει το παιδί απλά επειδή το κάνουμε πιο γρήγορα και πιο σωστά. (Φυσικά και μπορούμε να το κάνουμε και πιο γρήγορα και πιο σωστά!) Σεβόμαστε τη διαδικασία μάθησης που προκύπτει από την ενασχόληση του παιδιού με το κάθε τι. Είναι η διαδικασία αυτή καθαυτή που είναι σημαντική παρά το τελικό αποτέλεσμα. Με την εξάσκηση, ας μην ξεχνάμε ότι το παιδί θα βελτιώνεται συνεχώς.

Δείχνουμε σεβασμό σε κάθε δημιουργική προσπάθεια του παιδιού. Μπορούμε να αναρτούμε στο ψυγείο ή σε πίνακες από φελλό ή στο γραφείο μας τα έργα των παιδιών μας. Τα παιδιά το λατρεύουν αυτό σαν ένδειξη αποδοχής της αγάπης και της εκφραστικότητάς τους.

Αποφεύγουμε να συγκρίνουμε και μάλιστα με καθόλου κολακευτικά σχόλια τις εργασίες των παιδιών μας μεταξύ τους. Καλό είναι να μην λέμε: «Ο αδερφός σου λέει καλύτερες ιστορίες από σένα.»

Ενθαρρύνουμε το πηγαίο χιούμορ. Το χιούμορ βοηθάει τα παιδιά να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους. Γελάμε μαζί τους συχνά και βρίσκουμε τα αστεία τους πετυχημένα.

Διευκολύνουμε και απλοποιούμε το παιχνίδι, δεν το περιορίζουμε σε κανόνες. Τα παιδιά λατρεύουν να παίζουμε μαζί τους στο πάτωμα. Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού προσπαθούμε να ακολουθούμε τα παιδιά στο παιχνίδι τους. Το παιχνίδι θα πρέπει να είναι σαν ένας χορός μεταξύ σας και όχι σαν ένα κονσέρτο που εσείς είστε ο μαέστρος.

Παίζουμε παιχνίδια που απαιτούν διαφορετικές απαντήσεις. Μπορούμε να παίζουμε το «Τι θα γινόταν αν...» Αφήνουμε τα παιδιά να πάρουν αποφάσεις για το πώς θα φτιάξουν κάτι και δεν επιβάλλουμε τη γνώμη μας γιατί απλά θεωρούμε ότι αυτό είναι το σωστό.

Παίζουμε παιχνίδια που συνδυάζουν τη φαντασία με το λόγο. Για παράδειγμα να βρούμε τρόπους να χτίσουμε ένα σπίτι αν προσγειωνόμασταν στο φεγγάρι.

Παίζουμε παιχνίδια ρόλων. Αλλά τα διανθίζουμε με τρελά και φανταστικά σενάρια όπως ότι είμαστε κάποιο ζώο ή φύλλα στον άνεμο ή μηχανές του ποπ-κορν.

Προσφέρουμε ένα ασφαλές αλλά γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον όπου τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν μια ποικιλία από υλικά. Από ανακυκλώσιμα υλικά, μαρκαδόρους, χαρτιά, χαρτόνια, κόλλες, αυτοκόλλητα, δαχτυλομπογιές, κιμωλίες, λαδοπαστέλ κλπ.

Φτιάχνουμε χειροποίητα μουσικά όργανα και παίζουμε το δικό μας κονσέρτο. Αποδεχόμαστε όλες τις συνθέσεις. Και εννοείται ότι αφήνουμε χώρο στα παιδιά να εκφραστούν μέσω της κίνησης αν το επιθυμούν.

Φτιάχνουμε τις δικές μας ιστορίες. Ένας ξεκινάει την ιστορία και ο επόμενος προσθέτει κι από κάτι... Αυτό είναι πολύ διασκεδαστικό είτε γίνεται μέσα στην τάξη είτε με τα μέλη μιας οικογένειας.

Αλλάζουμε το τέλος γνωστών ιστοριών και παραμυθιών.

Παίζουμε διάφορα παιχνίδια μυαλού και προκαλούμε τη σκέψη των παιδιών να πάει ένα βήμα πιο πέρα. Για παράδειγμα, που θα μπορούσαν να μοιάζουν ένα ρολόι και μια κουκουβάγια ή τι θα μπορούσαν να έχουν κοινό μια γάτα με έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή. Όσο πιο τρελοί οι συνδυασμοί τόσο το καλύτερο!

Ερωτήσεις

1. Με ποιους τρόπους μπορούμε να ενθαρρύνουμε τη δημιουργικότητα των παιδιών;
2. Τι δεν πρέπει να κάνουμε για να μην κόψουμε στα παιδιά αναξάρτητη σκέψη και φαντασία;
3. Ποιους τρόπους ενθάρρυνσης της δημιουργικότητας των φοιτητών θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ένας καθηγητής;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να διηγηθείτε (250-300 λέξεις) για την αγαπημένη σας μορφή ψυχαγωγίας.
2. Να αποδοθεί η περίληψη του κειμένου «Νέοι και ψυχαγωγία» σε 70-80 λέξεις.
3. Βρείτε **αντίθετα** για τις εξής λέξεις και φράσεις των παραπάνω κειμένων: *δημιουργικός, ισορροπημένος, διεύρυνση, ψυχική ηρεμία, άκριτος δέκτης, απομονώνομαι, παθητικότητα, αποκοπή από την εθνική κουλτούρα.*

4. Συμμετέχετε σε μια ραδιοφωνική εκπομπή για τους τρόπους δημιουργικής και μη δημιουργικής εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου από τους νέους. Ετοιμαστείτε να μιλήσετε πάνω στο θέμα ως ένας κοινός νέος, ένας νέος με προχωρημένες αντιλήψεις και αυτογνωσία, ένας ψυχολόγος, ένας παραγωγός μαζικών θεαμάτων, ένας δάσκαλος σχολείου.

5. Να σκεφτείτε πάνω στο θέμα της εξάρτησης του ελεύθερου χρόνο από το φύλο του ατόμου.

Οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου (αθλητισμός, αναψυχή, κοινωνικότητα κ.ά.) προσδιορίζονται εν μέρει από του παραδοσιακούς κοινωνικούς ρόλους των φύλων. Η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, η επιλογή δραστηριοτήτων και χώρων διάθεσης του χρόνου δεν είναι πράγματα ταυτόσημα για τα δύο φύλα. Υπάρχουν πράγματι γυναικείες και αντρικές δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου; Υπάρχουν διακριτές αθλητικές δραστηριότητες ανάλογα με το φύλο; Άντρες και γυναίκες έχουν ισότιμη πρόσβαση στους χώρους αναψυχής; Πού οφείλονται και πώς διατηρούνται οι διακρίσεις;

• Στην πρώτη φάση κάθε μέλος της ομάδας σημειώνει σε ένα χαρτί πέντε δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου.

• Στη δεύτερη φάση ταξινομούμε τις δραστηριότητες που έχουμε καταγράψει στον παρακάτω πίνακα:

Δραστηριότητες αντρών	Δραστηριότητες γυναικών	Δραστηριότητες κοινές στα δύο φύλα

? Πού οφείλονται οι παρατηρούμενες διαφορές;

? Υπάρχουν δραστηριότητες που επιλέγονται αυθόρμητα και άλλες που επιβάλλονται από την οικογένεια, την εργασία, το κοινωνικό περιβάλλον;

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

1. Людина має використовувати свій вільний час у найкращий спосіб.
2. Щоб людині навчитися творчо використовувати свій вільний час, вона має підиїти до цього питання дуже серйозно.

3. Існують такі форми розваг, за яких молоді люди не тільки не знаходять себе, а навіть гублять свою душу.
4. Не можна весь час дивитися телепередачі, якими би цікавими вони вам не здавалися.
5. Відпочинок на природі, походи в театр, читання художньої літератури та інші види розваг дозволяють уникнути рутини, заспокоюють людину, наповнюють її новими враженнями й знаннями.
6. Коли ми розважаємося по-справжньому, ми розвиваємося та оновлюємося.
7. Суспільство має виділяти кошти на створення бібліотек, театрів, місць для заняття спортом тощо для сприяння освіті, творчому пошуку та відпочинку.
8. Прискорений ритм життя віддаляє сучасну людину від форм творчого відпочинку, від якісного мистецтва, навіть від самої традиції, тому що в погоні за нав'язаними стереотипами життя ми відходимо від традиційних цінностей.
9. Грецький театр тіней з його веселим та кмітливим героєм Карайозісом є дуже важливим інструментом у вихованні дітей.
10. Ми з друзями вирішили відвідати музичну виставу «Маленькі трагедії» за творами О.С. Пушкіна, поставлену відомим російським режисером.
11. Щорічно в різних районах Греції на майданчиках відкритих театрів проходять театральні фестивалі в яких приймають участь театральні трупи зі всієї країни.
12. Вчора в національному драматичному театрі відбулася вистава одного сучасного режисера – постановника, який нещодавно був зі своєю театральною трупю на гастролях в Англії.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ο ελεύθερος χρόνος είναι πολύτιμος για κάθε εργαζόμενο, ιδιαίτερα όμως για τους νέους ανθρώπους. Στην ομιλία που εκφωνείς στη Βουλή των Εφήβων, έκτασης 450-500 λέξεων, να αναφέρεις ποιους θεωρείς γόνιμους τρόπους για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου επιχειρηματολογώντας κατάλληλα.

ΘΕΜΑ 8

ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Λεξιλόγιο

το επάγγελμα	ο επαγγελματίας
χειρωνακτικός	πνευματικός
ωφελώ, ωφελούμαι	το άγχος, αγχώνομαι
το βιοτικό επίπεδο	η ασφάλιση
η συνταξιοδότηση	το εισόδημα
η επιχείρηση	εξασφαλίζω
ασκώ, ασκώ ένα επάγγελμα	η επιμόρφωση, επιμορφωτικός
η αποζημίωση, αποζημιώνω	η απόλυση, απολύω
δικδικώ, η διεκδίκηση	ο προϊστάμενος, ο υφιστάμενος
η προϋπηρεσία	η κατάρτιση
αμοιβή, αμοίβομαι	

Κείμενο 1. ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Η σημασία της εργασίας

Η εργασία είναι σημαντική για τον άνθρωπο. Χάρη σ'αυτήν μπόρεσε όχι μόνο να επιβιώσει και να αναπτύξει πολύπλευρα τον εαυτό του, αλλά και να δημιουργήσει όλα αυτά τα θαυμαστά επιτεύγματα που ονομάζουμε πολιτισμό. Γι' αυτό κάθε άνθρωπος καλείται κάποια στιγμή στη ζωή του να επιλέξει ένα επάγγελμα, με το οποίο θα ωφελήσει τόσο τον εαυτό του όσο και την κοινωνία στην οποία ανήκει. Ας δούμε όμως πιο συγκεκριμένα πόσο ωφελείται ο άνθρωπος από την εργασία:

- Η εργασία μάς προσφέρει τα χρήματα για να ικανοποιήσουμε τις ποικίλες ανάγκες μας (τροφή, ενδυμασία, κατοικία, μόρφωση, ψυχαγωγία κ.λπ.). Έτσι μπορούμε να εξασφαλίσουμε την οικονομική μας ανεξαρτησία και κατ' επέκταση μια άνετη και ικανοποιητική ζωή, χωρίς να πιεζόμαστε από το άγχος της επιβίωσης.

- Με την εργασία καλλιεργούμε τις κλίσεις και τα talέντα με τα οποία μας έχει προικίσει η φύση και γνωρίζουμε τη χαρά της δημιουργίας, δίνοντας έτσι νόημα και σκοπό στη ζωή μας.

- Με την εργασία το άτομο καλλιεργείται πνευματικά (οξύνει την κρίση του, αναπτύσσει τη φαντασία, την επινοητικότητα, τη μνήμη και την οργανωτικότητά του) αλλά και ηθικά (μαθαίνει να σέβεται τους συνανθρώπους του και να συνεργάζεται αρμονικά μαζί τους, αναλαμβάνει ευθύνες και πρωτοβουλίες, οπλίζεται με θάρρος, υπομονή και αγωνιστικότητα, διδάσκεται την πειθαρχία, την αυτογνωσία κ.λπ.).

- Ο εργαζόμενος επικοινωνεί με τους συναδέλφους του, ανταλλάσσει απόψεις και ιδέες και νιώθει ηθική ικανοποίηση, καθώς κερδίζει το σεβασμό και την εκτίμηση των άλλων για το έργο που προσφέρει.

- Τέλος, με την εργασία όλων των ανθρώπων αναπτύσσονται όλοι οι τομείς της κοινωνίας και βελτιώνεται το βιοτικό μας επίπεδο, δηλαδή αποκτάμε καλύτερη ποιότητα ζωής.

Όλα τα παραπάνω ισχύουν βέβαια όταν τηρούνται κάποιες προϋποθέσεις: όπως, για παράδειγμα, όταν το άτομο αμείβεται ικανοποιητικά για τις υπηρεσίες που προσφέρει, προστατεύονται τα δικαιώματά του (π.χ. για ασφάλιση, συνταξιοδότηση κ.λπ.), η εργασία του του εξασφαλίζει ελεύθερο χρόνο κ.λπ.

Επιλογή επαγγέλματος

Μπορούμε να διακρίνουμε τα επαγγέλματα σε δύο κατηγορίες: τα *χειρωνακτικά*, στα οποία απαιτείται σωματική δύναμη και δεξιότητα στο χειρισμό διαφόρων εργαλείων και τα *πνευματικά*, για τα οποία απαιτούνται ανώτερες σπουδές, κρίση και καλλιέργεια του πνεύματος. Τα επαγγέλματα δε χωρίζονται σε ανώτερα και κατώτερα, καθώς όλα είναι χρήσιμα για την

πρόοδο της κοινωνίας. Έτσι το άτομο πρέπει να επιλέξει εκείνο το επάγγελμα που του ταιριάζει και το ικανοποιεί. Η επιλογή επαγγέλματος είναι μια από τις πιο σημαντικές και δύσκολες αποφάσεις που πρέπει να πάρει ο νέος, αφού απ' αυτήν εξαρτάται και η ζωή του στο μέλλον. Τα κριτήρια με τα οποία πρέπει να επιλέξουμε ένα επάγγελμα είναι πολλά:

- αν αυτό ανταποκρίνεται στις κλίσεις, τα ταλέντα και τα ενδιαφέροντα μας.
- αν μας αποφέρει ένα ικανοποιητικό εισόδημα.
- αν μας εξασφαλίζει κάποιες προοπτικές εξέλιξης στο μέλλον (π.χ. αν σ' ένα επάγγελμα παρατηρείται υψηλό ποσοστό ανεργίας, αυτό πρέπει να το λάβουμε υπόψη μας).
- αν συνδέεται με κάποια προσφορά προς το κοινωνικό σύνολο (π.χ. το επάγγελμα του γιατρού).
- αν θέλουμε να συνεχίσουμε το επάγγελμα των γονιών μας (π.χ. να κρατήσουμε την οικογενειακή επιχείρηση).
- αν το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα εργαζόμαστε μας ικανοποιεί (π.χ. αν θα δουλεύουμε σε γραφείο, αν η εργασία μας συνδυάζεται με ταξίδια κ.λπ.).

Το πιο σημαντικό κριτήριο θεωρείται αυτό που αναφέρεται στις κλίσεις και τα ταλέντα μας. Αν επιλέξουμε ένα επάγγελμα μόνο για τα χρήματα ή το κύρος που μας προσφέρει, τότε είναι πολύ πιθανόν να αισθανόμαστε ανικανοποίητοι και δυστυχημένοι. Κάνοντας μια εργασία που δε μας ενδιαφέρει θα νιώθουμε πλήξη και ανία.

Προετοιμασία για το επάγγελμα

Η επιλογή επαγγέλματος είναι μια δύσκολη απόφαση για έναν νέο. Γι' αυτό πρέπει να προετοιμάζεται από νωρίς, έτσι ώστε να αποφύγει μια εσφαλμένη επιλογή. Χρειάζεται λοιπόν να ενημερωθεί για τα είδη των επαγγελμάτων, τις σπουδές και την ειδίκευση που απαιτούν, τα χρήματα που αποφέρουν και τη δυνατότητα εξέλιξης που εξασφαλίζουν. Μπορεί επομένως να ζητήσει βοήθεια από το σχολείο και ιδιαίτερα από το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και να συγκεντρώσει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Επίσης μπορεί να συζητήσει με τους γονείς του και να ενημερωθεί για τα επαγγέλματα που αυτοί ασκούν και για τις θετικές και τις αρνητικές πλευρές τους. Μια άλλη λύση είναι να απευθυνθεί σε άλλους επαγγελματίες και να τους ρωτήσει λεπτομέρειες για τη δουλειά τους ή και να επισκεφθεί το χώρο όπου εργάζονται. Τέλος, μπορεί να παρακολουθεί τα ΜΜΕ και να συγκεντρώνει πληροφορίες με βάση τα διάφορα άρθρα ή τις μικρές αγγελίες σχετικά με τα επαγγέλματα που ζητούνται και τα προσόντα που απαιτούνται στις διάφορες θέσεις εργασίας. Μ' αυτούς τους τρόπους ένας νέος μπορεί να αποκτήσει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για κάποια επαγγέλματα και η επιλογή του να είναι περισσότερο ώριμη και σίγουρη.

Ερωτήσεις

1. Ποια είναι η σημασία της εργασίας για την κοινωνία; Για ένα άτομο;
2. Ποια κριτήρια πρέπει να προσέξει κανείς όταν επιλέγει ένα επάγγελμα;
3. Με ποια κριτήρια επιλέξατε το επάγγελμα του φιλολόγου-εκπαιδευτικού;
4. Πώς μπορεί να προετοιμαστεί για το μελλοντικό επάγγελμα ένας νέος;

Κείμενο 2. ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

Το πρόβλημα της ανεργίας

Η ανεργία αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας. Λέγοντας *ανεργία* εννοούμε το φαινόμενο κατά το οποίο, ενώ το άτομο *θέλει να εργαστεί, δεν μπορεί να βρει δουλειά*. Τα **αίτια** της ανεργίας είναι πολλά:

- Τα κράτη δεν έχουν τα απαραίτητα χρήματα, ώστε να δημιουργούν *θέσεις*, εργασίας (π.χ. κατασκευή εργοστασίων, προσλήψεις στο δημόσιο κ.λπ.).
- Λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης, οι μηχανές έχουν αντικαταστήσει τον άνθρωπο.
- Κάποια επαγγέλματα χάνονται στην εποχή μας.

- Πολλά άτομα κάνουν δύο και τρεις δουλειές, στερώντας έτσι από τους συνανθρώπους τους τη δυνατότητα να εργαστούν.

Οι συνέπειες ωστόσο της ανεργίας είναι ιδιαίτερα βλαβερές για τον άνθρωπο:

- Το άτομο δυσκολεύεται να επιβιώσει, οδηγείται στη φτώχεια και στερείται τα πιο αναγκαία αγαθά.

- Ο άνεργος ζει μέσα στην ανασφάλεια και το άγχος και αισθάνεται ότι η κοινωνία αδιαφορεί γι' αυτόν. Νιώθει μειονεκτικά απέναντι στους συνανθρώπους του και γι' αυτό βρίσκεται σε άσχημη συναισθηματική κατάσταση: η θλίψη, η οργή, η απελπισία πλημμυρίζουν την ψυχή του.

- Ορισμένοι άνεργοι αντιδρούν με βίαιο τρόπο ή οδηγούνται στο έγκλημα να ζήσουν (κλοπές, ληστείες κ.λπ.).

Το κράτος προσπαθεί να βοηθήσει προσφέροντας ένα επίδομα στους άνεργους και ενημερώνοντας τους μέσα από ειδική υπηρεσία (ΟΑΕΔ) για τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας. Αλλοτε πάλι κάνει ειδικά σεμινάρια επιμόρφωσης των ανέργων, ώστε ν' αποκτήσουν τις γνώσεις και την εξειδίκευση που απαιτούνται σε κάποια επαγγέλματα. Το πιο σημαντικό όμως είναι να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, ώστε όλοι οι άνθρωποι να έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν.

Ποιοι πλήττονται από την ανεργία

Το 1987 περίπου το ένα τρίτο των νέων κάτω των είκοσι πέντε χρόνων ήσαν άνεργοι. Η αδυναμία να βρουν εργασία σημαίνει γι' αυτούς μεγαλύτερη οικονομική εξάρτηση από την οικογένεια και την κοινωνία. Καθώς δεν υπάρχουν προοπτικές να βρουν κάποια δουλειά και επομένως ν' αλλάξουν τη ζωή τους, οδηγούνται στη χρήση βίας, που είναι ένας τρόπος για να εκφράσουν την απογοήτευση και την απελπισία τους.

Στον αγώνα για εξεύρεση εργασίας η ηλικία είναι ένα πρόσθετο μειονέκτημα. Άτομα των σαράντα πέντε και πενήντα χρόνων δυσκολεύονται να βρουν κάποια επαγγελματική απασχόληση, καθώς η προχωρημένη ηλικία και οι ελλείψεις γνώσεις δεν τους επιτρέπουν ν' ανταγωνιστούν άλλους νεότερους.

Τέλος, πλήττονται ιδιαίτερα από την ανεργία οι μετανάστες λόγω ανεπαρκούς επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά και λόγω των ρατσιστικών αντιλήψεων.

Ερωτήσεις

1. Ποια είναι τα αίτια της ανεργίας;
2. Πώς βοηθαίει στους άνεργους το κράτος;
3. Ποιες κατηγορίες ατόμων στην χώρα μας πλήττονται από την ανεργία περισσότερο;
4. Ποια επαγγέλματα χάνονται στις μέρες μας;

Κείμενο 3. ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Κάθε είδος επαγγελματικής δραστηριότητας έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του. Είναι χαρακτηριστικό ότι κάθε εργαζόμενος έχει την τάση να υπερτονίζει τις αρνητικές πλευρές της δικής του εργασίας και να αποσιωπά τις θετικές· αντίθετα, διακρίνει πολύ εύκολα τις θετικές πλευρές σε οποιαδήποτε άλλη εργασία. Αυτό ακριβώς συμβαίνει και μεταξύ υπαλλήλων και ελευθέρων επαγγελματιών.

Ένας ελεύθερος επαγγελματίας είναι κύριος του εαυτού: Μόνος του επιλέγει τη δραστηριότητα με την οποία θα ασχοληθεί, μόνος του επιλέγει τους συνεργάτες του ή το προσωπικό που θα απασχολήσει στην επιχείρησή του, μόνος του καθορίζει το ρυθμό και την πορεία κάθε εργασίας, μόνος του διαμορφώνει το ωράριο του· δε δέχεται εντολές από κανέναν και μπορεί μέσω της δραστηριότητάς του να αναπτύξει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να καλλιεργήσει τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές του. Επιπλέον, έχει μεγάλα περιθώρια

αύξησης του εισοδήματός του, φυσικά με την προϋπόθεση ότι είναι καλός στη δουλειά του και ότι τον βοηθούν ως ένα βαθμό και οι συγκυρίες.

Βέβαια, τα αυξημένα εισοδήματα είναι απλώς πιθανά, όχι σίγουρα. Ο ελεύθερος επαγγελματίας είναι καταδικασμένος να ζει μέσα σε ένα διαρκές άγχος, καθώς έχει μια ανασφάλεια για το μέλλον του. Υπάρχουν αστάθμητοι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την πορεία της δουλειάς του, και το εισόδημά του δεν είναι εξασφαλισμένο. Το ίδιο ισχύει και για τη σύνταξή του, που συνήθως είναι πολύ μικρή. Αν σε αυτά προσθέσουμε και τη γενικότερη πίεση που νιώθει εξαιτίας των ευθυνών και του πιθανού αναγωνισμού, εύκολα κατανοούμε τις αρνητικές πλευρές της επιλογής του. Το μυαλό του δε φεύγει εύκολα από τη δουλειά, ακόμα και όταν βρίσκεται σπίτι του ή σε διακοπές, που δεν είναι ποτέ πολυήμερες ούτε σταθερές.

Από την άλλη πλευρά, ένας υπάλληλος νιώθει μεγαλύτερη ασφάλεια και σιγουριά, κυρίως εξαιτίας της σταθερότητας των εισοδημάτων του. Ιδίως αν εργάζεται στο δημόσιο τομέα και είναι μόνιμος, δεν ανησυχεί καθόλου για το μέλλον. Αλλά και στον ιδιωτικό τομέα, υπάρχουν ευκαιρίες για σημαντική επαγγελματική εξέλιξη και διαρκή επιμόρφωση, ενώ κάθε υπάλληλος θεωρεί δεδομένα το μισθό, το σταθερό ωράριο, τις άδειες, την ασφάλιση, τη σύνταξη, ακόμα και την αποζημίωση σε περίπτωση απόλυσης.

Βέβαια, όση σιγουριά κι αν προσφέρει ο μισθός, ποτέ δεν προσφέρει την ευκαιρία για ένα μεγάλο εισόδημα ή για πλουτισμό. Επιπλέον, ειδικά στον ιδιωτικό τομέα, οι υπάλληλοι δεν απολαμβάνουν πάντοτε όλα τα δικαιώματα που τους προσφέρει η νομοθεσία και δυσκολεύονται να τα διεκδικήσουν, γιατί δε νιώθουν σιγουριά για τη θέση τους. Όσο για το δημόσιο τομέα, εκεί συχνά αναγκάζονται να μετακινηθούν σε άλλο τόπο, ενώ πολλές φορές η εργασία τους χαρακτηρίζεται από μονοτονία και δεν προκαλεί το ενδιαφέρον τους. Τέλος, ένας υπάλληλος εντάσσεται πάντοτε σε μια ιεραρχική κλίμακα, έχει, δηλαδή, οπωσδήποτε, κάποιον προϊστάμενο ή εργοδότη, στον οποίο αναφέρεται ή λογοδοτεί, δέχεται από αυτόν εντολές και τις εκτελεί, υπόκειται σε διαρκή έλεγχο και, γενικότερα, δε νιώθει ανεξάρτητος.

Ποια επαγγέλματα έχουν ζήτηση στην αγορά εργασίας και ποια δεν έχουν;

Επαγγέλματα με μεγάλη ζήτηση Στην υγεία: φυσιοθεραπευτές, νοσοκόμες/οι, χειριστές ιατρικών μηχανημάτων, τεχνικοί	Επαγγέλματα με μικρή ζήτηση αναισθησιολόγοι, χημικοί, φυσικοί, γεωπόνοι, μαθηματικοί, φαρμακοποιοί
Επιχειρήσεις: χρηματοοικονομικά, εμπόριο με ξένες χώρες	Υπάλληλοι γραφείου
Τεχνολογία: τεχνικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών	προγραμματιστές ηλεκτρονικών υπολογιστών
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: διαφήμιση, τεχνικοί, γραφίστες, δημόσιες σχέσεις	δημοσιογράφοι έντυπου Τύπου, φωτορεπόρτερ, παρουσιαστές τηλεόρασης
Εκπαίδευση: δάσκαλοι για άτομα με ειδικές ανάγκες	καθηγητές ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης
Τουριστικά επαγγέλματα	
Κοινωνικά επαγγέλματα: ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί	

Ερωτήσεις

1. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των ελεύθερων επαγγελματιών;
2. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των υπαλλήλων γραφείου;
3. Ποια είναι τα μειονεκτήματα των δύο επαγγελμάτων;
4. Να αναφέρετε 5 προσόντα που απαιτείται να έχουν οι υπάλληλοι γραφείου.

5. Ποια είναι κατά την άποψή σας τα πιο δημοφιλή επαγγέλματα ανάμεσα στους σύγχρονους νέους;

Κείμενο 4. ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Πρόλογος: Ιστορική αναδρομή

Για πολλούς αιώνες η γυναίκα θεωρούνταν κατώτερη από τον άντρα και ήταν αποκλεισμένη από την κοινωνική ζωή. Σ' αυτήν είχε ανατεθεί το νοικοκυριό και η ανατροφή των παιδιών, αλλά δεν είχε λόγο για οτιδήποτε άλλο. Δεν μπορούσε να σπουδάξει, να δουλεύει και να ψηφίζει. Ζούσε μια στερημένη και καταπιεσμένη ζωή.

Κύριο μέρος

1η §: Η είσοδος της γυναίκας στην εργασία

Όλα αυτά σήμερα έχουν αλλάξει, καθώς η γυναίκα διεκδίκησε τα δικαιώματά της και πέτυχε ύστερα από πολλούς αγώνες ισότιμη μεταχείριση με τον άντρα. Βλέπουμε λοιπόν τη γυναίκα να έχει εισβάλει στον εργασιακό χώρο και να διαπρέπει σε τομείς που κάποτε θεωρούνταν αποκλειστικά αντρικοί. Εργάζεται με την ίδια επιτυχία τόσο ως δασκάλα, κομμώτρια, μωδίστρα όσο και ως επιχειρηματίας, πολιτικός, επιστήμονας κ.λπ. Έτσι, η γυναίκα απέδειξε ότι είναι ικανή και δυναμική, απέκτησε την οικονομική της ανεξαρτησία και κατέρριψε τις προκαταλήψεις σε βάρος της που την παρουσίαζαν κατώτερη και υποταγμένη στον άντρα.

2η §: Προβλήματα που αντιμετωπίζει η εργαζόμενη γυναίκα

Ωστόσο, η γυναίκα έχει ακόμα να αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα και δυσκολίες. Στο χώρο εργασίας της έρχεται συχνά αντιμέτωπη με τις αντιλήψεις των αντρών που δυσκολεύουν την επαγγελματική της άνοδο. Δεν αμείβεται επίσης πάντα ισότιμα με τον άντρα, παρ' ότι προσφέρει τις ίδιες με αυτόν υπηρεσίες. Συχνά η μητρότητα αποτελεί εμπόδιο στην καριέρα της, καθώς πολλοί εργοδότες δεν προσλαμβάνουν γυναίκες, γιατί σε περίπτωση εγκυμοσύνης πρέπει να τους παρέχουν κάποια προνόμια (π.χ. άδεια τοκετού, μειωμένο ωράριο εργασίας μετά τη γέννα και για ορισμένο διάστημα κ.λπ.). Τέλος, η γυναίκα εξακολουθεί να έχει την κύρια ευθύνη για το νοικοκυριό και την ανατροφή των παιδιών, καθώς οι περισσότεροι άντρες συνεχίζουν να θεωρούν αυτές τις δύο υποχρεώσεις γυναικεία υπόθεση. Έτσι επιβαρύνεται με περισσότερες ευθύνες και στερείται πολύ από τον ελεύθερο χρόνο της.

Επίλογος: Ευχή να βελτιωθεί η θέση της γυναίκας στο μέλλον

Ελπίζουμε βέβαια ότι στο μέλλον η θέση της γυναίκας θα βελτιωθεί περισσότερο και ότι θα γίνει συνείδηση σε όλους πως τα δύο φύλα έχουν περισσότερες ομοιότητες παρά διαφορές. Ίσως έτσι πάψει η αντιπαλότητα ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα και αντικατασταθεί από την αγάπη, το σεβασμό και τη συντροφικότητα.

Ερωτήσεις

1. Πώς δομείται το παραπάνω κείμενο; Από πόσες παραγράφους αποτελείται το κύριο μέρος; Γιατί η κάθε παράγραφος έχει έναν υπότιτλο;
2. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζει μια εργαζόμενη γυναίκα;
3. Τι πιστεύετε για την αντιπαλότητα ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

- α. Οι εργάτες διαμαρτυρήθηκαν για τα χαμηλά ημερομίσθια.
- β. Έκανε καριέρα ως δικηγόρος.
- γ. Είναι τόσο πολυάσχολος, που δεν έχει καθόλου ελεύθερο χρόνο.
- δ. Κάθισε επιπλέον μια ώρα στη δουλειά για να κάνει την αγγαρεία που του φόρτωσε το αφεντικό του.
- ε. Πήγε ως μαθητευόμενος σ' έναν επιπλοποιό για να μάθει την τέχνη.

2. Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη από την παρένθεση.

α. Η κυβέρνηση προσπάθησε να σπάσει με κάθε τρόπο την.....των δημοσίων υπαλλήλων. (ανεργία, απεργία, αεργία)

β. Δυσκολεύτηκε πολύ να βρει δουλειά ως εργάτης. (ειδικευμένος, καταρτισμένος, ανειδίκευτος)

γ. Για να τελειώσει την εργασία που είχε αναλάβει αναγκάστηκε να κάνει (υπερωρία, εφημερία, υπηρεσία)

δ. Δεν τον προσέλαβαν τέλικά, γιατί δεν είχε.....(απασχόληση, προϋπηρεσία, υποαπασχόληση)

ε. Είναι άνεργος και ζει με το.....που του δίνει ο ΟΑΕΔ. (μισθό, πάρεργο, επίδομα)

3. Πώς λέγεται:

- εκείνος που ασκεί ελεύθερο επάγγελμα _____
- εκείνος που θέλει να εργαστεί αλλά δε βρίσκει δουλειά _____
- εκείνος που δε θέλει να δουλέψει, που βαριέται _____
- ο εργάτης που αμείβεται για κάθε μέρα εργασίας _____
- το χρηματικό βοήθημα που δίνει ο Ο.Α.Ε.Δ. στους άνεργους _____

4. Τι σημαίνουν οι φράσεις:

- ξημεροβραδιάζομαι στη δουλειά _____
- πνίγομαι στη δουλειά _____
- βγάζει απ' τη μύγα ξίγκι _____
- με δουλεύεις _____

5. Να αναφέρετε από 5 επαγγέλματα που έχουν να κάνουν

A' με πνευματική εργασία

B' με χειρονακτική εργασία

6. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα:

<i>Ελεύθερος επαγγελματίας</i>	<i>Υπάλληλος</i>
Ελεύθερη επιλογή δραστηριότητας	
	Σιγουριά για το μέλλον
Κύριος του εαυτού του	
	Μικρός, αλλά σταθερός μισθός
Πίεση εξαιτίας των ευθυνών και του πιθανού ανταγωνισμού	

7. Να ετοιμαστείτε για το ακόλουθο θέμα της προφορικής συζήτησης: «Τα κίνητρα της εργασίας». Να εξηγήσετε τη λειτουργία ενός κινήτρου εργασίας (η χαρά δημιουργίας, ο οικονομικός παράγοντας, η καταξίωση του ατόμου κτλ.).

8. Έχετε γράψει ένα άρθρο για μια εφημερίδα σχετικά με τις δυνατότητες εύρεσης εργασίας μέσω του διαδικτύου. Το διαβάσετε και καταλαβαίνετε ότι μερικές λέξεις και φράσεις δεν ταιριάζουν στο τυπικό ύφος του κειμένου. Προσπαθείτε να τις αντικαταστήσετε. Έχετε υπογραμμίσει τις λέξεις που πρέπει να αντικατασταθούν. Στον κατάλογο που υπάρχει μετά το κείμενο μπορείτε να βρείτε τις λέξεις που ψάχνετε. Σημειώστε δίπλα στην κάθε λέξη, που πιστεύετε ότι είναι κατάλληλη, τον αριθμό της λέξης που θέλετε να αντικαταστήσετε, όπως στο παράδειγμα. ΠΡΟΣΞΕΤΕ: οι λέξεις που πρέπει να διαλέξετε είναι ΔΩΔΕΚΑ (12) χωρίς το παράδειγμα.

Εργασία μέσω διαδικτύου

Τρία εκατομμύρια άτομα ζητούν δουλειά (1) στο διαδίκτυο. Πολλοί από αυτούς δεν ενδιαφέρονται να ψάξουν (2) εργασία μέσω των παραδοσιακών μεθόδων, όπως οι μικρές αγγελίες στις εφημερίδες, αλλά από την αρχή στρέφονται στο διαδίκτυο. Το ίδιο όμως κάνουν και οι εργοδότες, που έχουν βρει (3) στο διαδίκτυο νέους τρόπους για να βρίσκουν τους καλύτερους υπαλλήλους για τις θέσεις που προσφέρουν. Υπάρχουν πάνω από 30.000 ηλεκτρονικά γραφεία σε Αμερική και Ευρώπη τα οποία ειδικεύονται στην παρουσίαση αγγελιών για προσφορά και ζήτηση εργασίας στο διαδίκτυο. Οι υπηρεσίες αυτές δίνονται (4) και μέσω τηλεφώνου, όμως το διαδίκτυο είναι πιο δημοφιλές. Τα στοιχεία που το κάνουν δημοφιλές είναι η ευκολία στη χρήση του, η άμεση εξυπηρέτηση αυτών που ζητούν δουλειά, το πολύ χαμηλό κόστος του και η παγκόσμια δυνατότητα αναζήτησης των προσφορών, χωρίς να υπάρχουν περιορισμοί από γεωγραφικά σύνορα.

Στην Ελλάδα προς το παρόν η χρήση του διαδικτύου στην αγορά εργασίας είναι πολύ μικρή. Υπάρχουν λίγες μόνο σελίδες που παίρνουν (5) αγγελίες όλων των κατηγοριών, ενώ είναι ακόμη λιγότερες οι εταιρίες που δημοσιεύουν αγγελίες μέσα από το Ίντερνετ (6). Το πιο ενδιαφέρον χαρακτηριστικό του διαδικτύου που μπορεί να φανεί χρήσιμο σε όσους αναζητούν δουλειά είναι ένα πρόγραμμα, στο οποίο ο ενδιαφερόμενος συμπληρώνει τα προσωπικά του στοιχεία, τα προσόντα του και πληροφορίες για το είδος της εργασίας που ψάχνει. Αν παρουσιαστεί μια αγγελία που να ταιριάζει (7) στα στοιχεία αυτά, αυτόματα ειδοποιείται ο ενδιαφερόμενος.

Μπορεί όμως ο ενδιαφερόμενος να παίρνει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο λίστες (8) με όλες τις καινούριες αγγελίες στις κατηγορίες που ενδιαφέρουν τους συνδρομητές. Το ψάξιμο (9) εργασίας γίνεται μέσω ειδικών σελίδων του διαδικτύου.

Υπάρχουν χιλιάδες τέτοιοι χώροι. Περιλαμβάνουν βιογραφικά τα οποία πουλούν σε εταιρίες καθώς και πολλές αγγελίες. Όσοι αναζητούν εργασία μπορούν να γράψουν το βιογραφικό τους και να το θέσουν στη διάθεση οποιουδήποτε ενδιαφερομένου. Οι εργοδότες από την άλλη, μπορούν να δημοσιεύσουν την αγγελία τους ή να ξεσκαλίσουν (10) τα αρχεία με τα βιογραφικά και να έρθουν οι ίδιοι απευθείας σε επαφή με αυτούς που θα επιλέξουν.

Μια ακόμη δυνατότητα που χρησιμοποιείται ολοένα και συχνότερα, είναι διάφορα προγράμματα που βάζουν (11) στις σελίδες τους στο διαδίκτυο οι μεγάλες εταιρίες. Αυτά τα προγράμματα αυτόματα καταγράφουν την ηλεκτρονική διεύθυνση όσων επισκέπτονται τις αγγελίες των εταιριών. Σε λίγα λεπτά, οι εταιρίες στέλνουν σε όλους ένα μήνυμα, ζητώντας τους να στείλουν τα βιογραφικά τους, για να τα έχουν στα αρχεία τους και να κρατήσουν (12) επαφή μαζί τους. Έτσι, σε περίπτωση που παρουσιαστεί κάποια κενή θέση, οι εταιρίες έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε πολλά βιογραφικά, για να βρουν το κατάλληλο άτομο για τη θέση αυτή. Το επόμενο βήμα στην τεχνολογία του διαδικτύου θα είναι η απευθείας συνέντευξη. Η διαδικασία αυτή ήδη έχει αρχίσει να κάνει την εμφάνιση της και όλοι πιστεύουν ότι η χρήση της θα απλωθεί (13) και θα μειώσει ακόμα περισσότερο το κόστος αναζήτησης εργασίας.

εργασία (παράδειγμα)	1	παρέχονται	
αναγράφουμε		να ερευνήσουν	
να αναζητήσουν		να εξαφανίσουν	
να διατηρήσουν		έχουν ανακαλύψει	
να αναγράφετε		να ανακοινώνεται	
δέχονται		θα διαδοθεί	
μοιράζονται		να ανταποκρίνεται	
περιλαμβάνουν		των ερευνών	

καταλαμβάνουν		η επαφή	
μέσω του διαδικτύου		η αναζήτηση	
μεταξύ των συστημάτων		η αρχή	
εκθέτει		καταλόγους	
επιθέτουν		πίνακας	

9. *Ένας ξένος φίλος σας έγραψε ένα κείμενο, αλλά έχει δυσκολία στην επιλογή των σωστών λέξεων σε κάποιες προτάσεις και ζητά τη βοήθεια σας. Στη θέση των λέξεων που δε γνωρίζει έχει βάλει κενό. Στην άλλη σελίδα σας δίνει έναν κατάλογο λέξεων. Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο και τις λέξεις/φράσεις και σημειώστε τον αριθμό του κενού δίπλα στη λέξη/φράση που πιστεύετε ότι ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα. ΠΡΟΣΞΕΤΕ: οι λέξεις/φράσεις που πρέπει να επιλέξετε είναι ΔΩΔΕΚΑ (12) χωρίς το παράδειγμα.*

Καριέρες

Ποια προσόντα εξισορροπούν την έλλειψη τίτλων σπουδών

Το πτυχίο δεν αποτελεί πάντοτε απαραίτητη _____ (1) _____ για να βάλει κανείς τις βάσεις μιας επιτυχημένης καριέρας. Έτσι, στην αγορά εργασίας υπάρχουν πολλές θέσεις, σε διάφορες εταιρίες, που προσφέρουν καλές προοπτικές και _____ (2) _____ μισθούς για ανθρώπους, οι οποίοι δεν έχουν πτυχία, δεν έχουν εμπειρία, αλλά έχουν κάποιες βασικές γνώσεις πάνω στο επάγγελμα τους.

Οι σύμβουλοι επιχειρήσεων λένε ότι υπάρχουν τέτοιες θέσεις στις πωλήσεις, στις ασφαλιστικές εταιρίες και σε διάφορες εταιρίες, οι οποίες _____ (3) _____ γραμματείς. Οι ίδιοι δηλώνουν ακόμη ότι σε πολλές περιπτώσεις, αν κάποιος έχει μικρή προϋπηρεσία, μπορεί να εξισορροπήσει την έλλειψη πτυχίου. Όμως, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι υποψήφιοι θα πρέπει να γνωρίζουν τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα, κυρίως αγγλικά ή γαλλικά, ώστε να μπορούν να εργαστούν σε συνθήκες _____ (4) _____.

Επίσης, είναι σημαντικό να γνωρίζει κανείς από ηλεκτρονικούς υπολογιστές, οι οποίοι έχουν μπει σε όλα τα τμήματα των εταιριών. Στις πιο πολλές περιπτώσεις _____ (5) _____ η γνώση για το χειρισμό προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένων.

Οι εταιρίες που ζητούν να προσλάβουν πωλητές, χρειάζονται άτομα με όρεξη για δουλειά. Πολλές εταιρίες δε βάζουν ως πρώτη _____ (6) _____, για να προσλάβουν προσωπικό, την κατοχή πτυχίου, αλλά το να έχουν τα άτομα εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Επίσης, οι εταιρίες θεωρούν σημαντικό προσόν να μπορεί ο εργαζόμενος να επικοινωνεί με τον πελάτη. Αυτό _____ (7) _____ και για τις παλαιότερες εταιρίες και για αυτές που τώρα κάνουν τα πρώτα τους βήματα.

Οι ασφαλιστικές εταιρίες συχνά προσλαμβάνουν άτομα χωρίς πτυχία. Οι εργαζόμενοι αυτοί πρέπει _____ (8) _____ τα προϊόντα της εταιρίας στους καταναλωτές.

Οι ασφαλιστικές εταιρίες ζητούν συνήθως νέους ανθρώπους με όρεξη για δουλειά, τους οποίους τοποθετούν και σε υψηλές θέσεις. Μεγάλη ζήτηση υπάρχει και από εταιρίες που ζητούν γραμματείς. Οι γραμματείς αυτοί _____ (9) _____ και την επικοινωνία της επιχείρησης με τους πελάτες της, το κλείσιμο ραντεβού κ.ά.

Όμως και άλλες εταιρίες ζητούν στελέχη που δε χρειάζεται να έχουν πτυχίο. Πρόκειται για εταιρίες που θέλουν να "καλύψουν" θέσεις σε τηλεφωνικά κέντρα και συνήθως θέλουν άτομα για να κάνουν πωλήσεις μέσω τηλεφώνων. Σε τέτοιες περιπτώσεις δε χρειάζεται ιδιαίτερη _____ (10) _____. Αυτή αποκτάται από την επαφή με τον κόσμο. Συχνά οι εταιρίες δίνουν περισσότερη σημασία στην προϋπηρεσία του ατόμου παρά στα πτυχία που έχει. Μάλιστα, πολλοί σύμβουλοι επιχειρήσεων συμβουλεύουν τους υποψηφίους για μια θέση να γράφουν _____ (11) _____ τους οποιαδήποτε εργασιακή εμπειρία έχουν.

Ο υποψήφιος υπάλληλος καλό είναι να τονίζει στο βιογραφικό του εκείνα τα σημεία στα οποία θεωρεί ότι ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους. Ένα καλό βιογραφικό θα πρέπει να είναι

σύντομο και περιεκτικό. Καλό είναι να μην ξεπερνάει τις δύο σελίδες και, αν η προϋπηρεσία του υποψηφίου είναι μικρή, τότε _____(12)_____τη μία σελίδα. Ο υποψήφιος θα πρέπει να γράφει τις σπουδές του και όποιες γνώσεις έχει. Τα στοιχεία αυτά είναι υπέρ του. Ο υποψήφιος θα πρέπει να προσέξει τη γλώσσα που θα χρησιμοποιήσει, να είναι σωστή και επίσημη και, ακόμη, να αποφεύγει _____(13)_____βιογραφικά.

προϋπόθεση (παράδειγμα)	1	να αγνοήσουν	
αγώνα		εμπειρία	
ακολουθεί		τα χειρόγραφα	
ανταγωνισμού		απειρία	
απολύουν		αναλαμβάνουν	
αρκεί		στο ιστορικό	
δεν ακολουθεί		να μην ξεπερνάει	
ικανοποιητικούς		να προωθήσουν	
ισχύει		τα δακτυλογραφημένα	
μικρούς		αρνούνται	
προσλαμβάνουν		περιλαμβάνουν	
προσπάθειας		στο βιογραφικό	
προτεραιότητα		να μη θέλει	

- **Διαβάστε το παρακάτω κείμενο για την συνέντευξη με τον εργοδότη και κάντε τις παρακάτω ασκήσεις:**

Πριν από λίγες μέρες διάβασα στις μικρές αγγελίες για μια θέση ασφαλιστή σε μεγάλη, γνωστή εταιρία. Πήρα τηλέφωνο και μου έκλεισαν ραντεβού. Πήγα την ώρα που μου είπαν, στη διεύθυνση που μου είπαν και μίλησα με έναν προϊστάμενο. Αυτός μου ζήτησε τα στοιχεία μου. Ύστερα με ρώτησε για τις σπουδές μου, τι προϋπηρεσία είχα, αν ήξερα ξένες γλώσσες και ποιες. Με ρώτησε αν ήμουν παντρεμένος, και αν ήταν δυνατό να πηγαίνω ταξίδια πότε πότε. Εγώ τον ρώτησα για το μισθό, το ωράριο εργασίας και ποια θα είναι τα καθήκοντα μου. Στο τέλος, ο προϊστάμενος μου ζήτησε το τηλέφωνο μου, για να με ειδοποιήσει, αν τελικά αποφασίσει να με πάρει στη δουλειά.

* Χωριστείτε σε ομάδες τριών ατόμων και πείτε το παραπάνω κείμενο σε διάλογο. Ένας από την ομάδα ζητάει δουλειά, ο δεύτερος απαντάει στο τηλέφωνο και κλείνει ραντεβού και ο τρίτος είναι ο προϊστάμενος.

*Χωριστείτε σε 4 ομάδες:

1η ομάδα:

- Μια ακριβή μπουτίκ ζητά πωλητή/πωλήτρια. Ο μισθός είναι πολύ μεγάλος και οι πελάτες πολύ πλούσιοι και γνωστοί άνθρωποι
 - Ένας από σας είναι ο υπεύθυνος για τις προσλήψεις υπαλλήλων
 - Οι υπόλοιποι της ομάδας είστε υποψήφιοι για τη θέση.
 - Πείτε ο καθένας τι θα πείτε στον ιδιοκτήτη /την ιδιοκτήτρια της μπουτίκ για να σας πάρει στη δουλειά.
 - Οι άλλες ομάδες ακούνε και στο τέλος, μαζί με τον υπεύθυνο, αποφασίζουν ποιος είναι ο καλύτερος για τη θέση.

2η ομάδα:

- Ένα μεγάλο πρακτορείο ταξιδιών ζητά πράκτορα να αναλάβει την οργάνωση ταξιδιών στην Απω Ανατολή (Κίνα, Ιαπωνία κτλ.), με μισθό πολύ μεγάλο και ταξίδια σε αυτά τα μέρη.
- Ένας από την ομάδα είναι ο υπεύθυνος για την πρόσληψη του πράκτορα.
- Οι υπόλοιποι είστε υποψήφιοι για τη θέση.
- Πείτε ο καθένας τι θα πείτε στον υπεύθυνο του πρακτορείου για να τον πείσετε να σας πάρει στη δουλειά.
- Στο τέλος οι άλλες ομάδες, μαζί με τον υπεύθυνο, αποφασίζουν ποιος είναι ο καλύτερος για τη θέση.

3η ομάδα:

- Μια μεγάλη διαφημιστική εταιρία ζητά νέα στελέχη με φαντασία και ικανότητες διαφημιστή.
- Ένας από την ομάδα είναι ο υπεύθυνος για τις προσλήψεις.
- Οι υπόλοιποι είστε υποψήφιοι για τη θέση.
- Πείτε ο καθένας τι θα πείτε στον υπεύθυνο για να πάρει εσάς στη δουλειά.
- Στο τέλος, οι άλλες ομάδες, μαζί με τον υπεύθυνο, αποφασίζουν ποιος είναι ο καλύτερος για τη θέση.

4η ομάδα

- Ένα σούπερ μάρκέτ ζητά υπαλλήλους. Ο μισθός δεν είναι και πολύ καλός, οι ώρες πολλές, αλλά... έχετε ανάγκη να δουλέψετε.
- Ένας από την ομάδα είναι ο υπεύθυνος για τις προσλήψεις. Οι υπόλοιποι είστε υποψήφιοι για τη δουλειά.
- Πείτε ο καθένας τι θα πείτε στο διευθυντή για να σας πάρει στη δουλειά.
- Στο τέλος, οι άλλες ομάδες, μαζί με τον υπεύθυνο, αποφασίζουν ποιο θα πάρουν στη δουλειά.

*Ένας από όλους σας είναι άνεργος που ψάχνει για δουλειά. Γυρίζει στο σπίτι του και ακούει μηνύματα στον αυτόματο τηλεφωνητή από «φίλους» (εσάς) που ενδιαφέρονται και του προτείνουν διάφορες δουλειές. Στο τέλος λέει ποια δουλειά τού φαίνεται πιο καλή από όλες. Οι υπόλοιποι συμφωνείτε ή διαφωνείτε.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

1. Робочі профспілки докладають всі можливі зусилля з метою забезпечення робочими місцями трудящих, а також поліпшення умов праці.
2. Наша фірма значно розширилася останнім часом і, отже, потребує торгових представників за кордоном.
3. Завідувач відділом задовільне ний моєю роботою, і я можу сподіватися на просування по службі.
4. Критеріїв вибору професії дуже багато, але останнім часом молодь називає основним критерієм задовільну заробітну платню.
5. Людина, що набула економічної незалежності, дивиться на життя сміливо та впевнено.
6. На жаль, наші робітники дуже часто працюють у жорстких умовах, отримуючи мінімальну платню, проте вони мають медичну страховку та гарантовану пенсію.
7. У пошуках роботи молодь дедалі частіше звертається до послуг інтернет-сайтів, на яких розміщено багато оголошень.
8. Багато роботодавців звертають увагу передусім на досвід роботи, а не на наявність диплома про відповідну освіту.
9. Трудові профспілки вимагають створення нових робочих місць, більш справедливої оплати праці та покращення умов праці.

10. Багато людей надають перевагу професії службовця, хоч і не отримують велику платню, оскільки вони хочуть мати надійну роботу й не відчувати постійний стрес.

11. Минулого тижня головою профспілкової організації даного навчального закладу були передані повноваження новому колезі.

12. Вчора новий співробітник відділу міжнародних зв'язків приступив до виконання робочих обов'язків.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

I. Με ποια κριτήρια πιστεύετε πως πρέπει οι νέοι να επιλέγουν το επάγγελμα (1-2 παράγραφοι).

II. Υποθέστε ότι είστε ένας νέος που έχει σπουδάσει και θέλει να εργαστεί στο χώρο των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Γράψτε μια αγγελία για την τοπική εφημερίδα. Φροντίστε η αγγελία σας να είναι σύντομη, αλλά ταυτόχρονα διατυπωμένη με σαφήνεια και ακρίβεια ώστε να φαίνονται τα προσόντα που έχετε.

Παράδειγμα:

Αριστούχος της σχολής Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Αθηνών με μάστερ στο πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ και ειδικευση στις τηλεπικοινωνίες ζητά εργασία σε επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό. Εξάμηνη προϋπηρεσία στο τμήμα ανάπτυξης δικτύων του βρετανικού οργανισμού τηλεπικοινωνιών British Telecom. Άριστη γνώση αγγλικής και γερμανικής Γλώσσας. Στρατιωτικές υποχρεώσεις εκπληρωμένες. Τηλ..... e-mail

III. Γράψτε ένα μικρό κείμενο-απάντηση σε έρευνα επαγγελματικού προσανατολισμού που γίνεται στο σχολείο σας, για το επάγγελμα που αυτή τη στιγμή σας ενδιαφέρει. Στο κείμενο αυτό απαντήστε και στις εξής ερωτήσεις:

- α. Το επιλέξατε με κριτήριο το κύρος του, τις οικονομικές προοπτικές ή την κλίση σας;
- β. Επηρεαστήκατε από τους γονείς σας, το κοινωνικό περιβάλλον ή το σχολείο;
- γ. Είναι επάγγελμα που έχει σχέση με το φύλο σας;

Παράδειγμα:

(*Πρόλογος*) Αν και είναι νωρίς ακόμα να αποφασίσω οριστικά ποιο επάγγελμα θα ακολουθήσω όταν μεγαλώσω, σκέφτομαι πως θα ήθελα πολύ να γίνω μηχανικός-προγραμματιστής ηλεκτρονικών υπολογιστών.

(*Κύριο μέρος*) Μ' αρέσει πολύ να ασχολούμαι με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και να ανακαλύπτω τις διάφορες δυνατότητες του. Με ένθουσιάζει η ιδέα πως θα μπορώ ο ίδιος να δημιουργώ προγράμματα που θα διευκολύνουν τη ζωή και την εργασία των ανθρώπων. Πιστεύω μάλιστα πως έχω ιδιαίτερη κλίση στο επάγγελμα αυτό, αφού από την πρώτη στιγμή ένιωσα άνετα μπροστά στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και κατανόησα γρήγορα θέματα που αφορούν τη λειτουργία του. Από την άλλη πλευρά, πιστεύω πως οι προγραμματιστές ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι το επάγγελμα του μέλλοντος. Ήδη οι υπολογιστές έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας. Το γεγονός αυτό με κάνει να πιστεύω ότι όποιος ασχοληθεί με τους υπολογιστές θα έχει σίγουρη επαγγελματική αποκατάσταση και πολύ καλές οικονομικές προοπτικές. Στην απόφαση μου επίσης να ακολουθηθώ το συγκεκριμένο επάγγελμα καθοριστικό ρόλο έπαιξε το σχολείο, που μέσα από το μάθημα της πληροφορικής μου έδειξε τις δυνατότητες στο κόσμο των υπολογιστών. Τέλος, η επιθυμία μου να ακολουθήσω το επάγγελμα του προγραμματιστή δε σχετίζεται με το φύλο μου. Δεν πιστεύω ότι υπάρχουν γυναικεία ή αντρικά επαγγέλματα, αλλά επαγγέλματα που σου ταιριάζουν ή όχι, ανάλογα με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντα σου.

(*Επίλογος*) Βέβαια γνωρίζω πως δεν είναι καθόλου εύκολο να γίνει κάποιος μηχανικός-προγραμματιστής ηλεκτρονικών υπολογιστών, θα πρέπει να σπουδάσω σε κάποια ανώτατη σχολή. Ευτυχώς που η Φυσική και τα Μαθηματικά, που έχουν στενή σχέση με το επάγγελμα αυτό, είναι τα αγαπημένα μου. Σίγουρα θα πρέπει να εντείνω τις προσπάθειες μου στο σχολείο, ώστε να αποκτήσω τις απαραίτητες γνώσεις που θα με βοηθήσουν να πραγματοποιήσω το όνειρο μου.

ΘΕΜΑ 9

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Λεξιλόγιο

η επιστήμη	ο ορθολογισμός
τα πορίσματα	αμφισβητώ
η πρόοδος, προοδεύω	το αγαθό
η πρόληψη	η δεισιδαιμονία
η εξειδίκευση	η αλλοτρίωση, αλλοτριώνω
ολέθριος, ο όλεθρος	η ερήμωση
το αυτόματο μηχάνημα τράπεζας	η νομοτέλεια
αμφισβητώ, -ούμαι, η αμφισβήτηση	ανακουφίζω, -ομαι
επιτόλαιος	η αναγωγή, η επαγωγή
εξακριβώνω	εκπολιτίζω
η μελέτη, ο μελετητής	η έρευνα, ο ερευνητής
η μεταμόσχευση, μεταμοσεύω	το γονίδιο, η γενετική
ανακαλύπτω, η ανακάλυψη	το πείραμα, πειραματίζω, -ομαι
αποβλέπω σε κτ	εφαρμόζω

Κείμενο 1. ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Η υπαρξιακή ανάγκη τον ανθρώπου να αναζητά διαρκώς την απόκτηση νέων γνώσεων οδήγησε στη δημιουργία επιστημών. Οι επιστημονικές γνώσεις πολλαπλασιάστηκαν, όταν η θεωρία εφαρμόστηκε στην πράξη και δημιουργήθηκε η τεχνολογία.

Επιστήμη (ορισμός)

Με τον όρο επιστήμη (< επίσταμαι: γνωρίζω καλά) εννοούμε τις γνώσεις που προκύπτουν από τη μεθοδική (παρατήρηση, πείραμα, συγκέντρωση, ταξινόμηση και ανάλυση-στοιχείων) μελέτη των φυσικών και κοινωνικών φαινομένων. Σκοπός της επιστήμης είναι η αναζήτηση και εύρεση της αλήθειας, η γνώση της νομοτέλειας που κυβερνάει τον κόσμο και η λύση των προβλημάτων του ανθρώπου στις πνευματικές και πρακτικές του δραστηριότητες με την εφαρμογή των πορισμάτων της. Βάση της επιστημονικής έρευνας και σκέψης είναι ο ορθός λόγος. Γι' αυτό και η επιστήμη αναπτύχθηκε σε ιστορικές περιόδους και σε κοινωνίες στις οποίες επικράτησε ο ορθολογισμός.

Κλάδοι της επιστήμης (διαίρεση)

Η καλύτερη μελέτη του επιστητού σε όλο το φάσμα του επέβαλε να χωριστεί η επιστήμη σε κλάδους και να ειδικούνται οι επιστήμονες σε κάποιον από αυτούς. Συμβατικά, λοιπόν, τις επιστήμες τις διακρίνουμε σε φυσικές και σε ανθρωπιστικές ή κοινωνικές. (*πρωτοβάθμια διαίρεση*) Οι μεν ερευνούν τη φύση και τη νομοτέλεια που τη διέπει, οι δε τον άνθρωπο και την κοινωνία. Κλάδοι των φυσικών επιστημών είναι η φυσική, η χημεία, η βιολογία, η αστρονομία, η γεωλογία κ.ά. Κλάδοι των ανθρωπιστικών ή κοινωνικών επιστημών είναι η νομική, η ιστορία, η κοινωνιολογία, η οικονομία, ή γλωσσολογία, η ψυχολογία κ.ά. (*δευτεροβάθμια διαίρεση*). Αλλά και αυτοί οι κλάδοι χωρίζονται σε άλλους επιμέρους τομείς και θα χωρίζονται συνεχώς όσο η επιστήμη θα προοδεύει και η επιστημονική έρευνα θα γίνεται πιο λεπτομερής.

Στην εποχή μας επικρατούν οι φυσικές επιστήμες, επειδή το κύρος των πορισμάτων τους πολύ πιο δύσκολα μπορεί να αμφισβητηθεί και επειδή δίνουν στον άνθρωπο τη δυνατότητα να αξιοποιεί τη φύση, να παράγει άφθονα αγαθά, να κάνει άνετη τη ζωή του. Αυτό, όμως, δε σημαίνει ότι πρέπει να επιχειρείται οποιαδήποτε αξιολογική ιεράρχηση ανάμεσά τους. Δεν

υπάρχουν ανώτερες και κατώτερες επιστήμες. Όλες αποβλέπουν στον ίδιο σκοπό, να βελτιώσουν τη ζωή των ανθρώπων, να την εκπολιτίσουν. Και, ασφαλώς, πολιτισμός δεν είναι μονόπλευρη, αλλά ανάλογη ικανοποίηση των υλικών και πνευματικών αναγκών. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τις συνέπειες που υπάρχουν, όταν δεν τηρείται αυτή η αναλογία.

Σήμερα τα πάντα γίνονται επιστημονικά. Τόσο, που να μη γίνεται πια λόγος για επιστήμη, αλλά για επιστήμες. Η διεύρυνση του κύκλου των επιστημονικών ενδιαφερόντων έγινε αιτία να χωριασεί η επιστήμη σε πολλές και το αντικείμενο με το οποίο ασχολείται η καθημέρα της χάρισε και το όνομα.

Εφόσον, όμως, δεχόμαστε ότι ο κόσμος είναι ενιαίος, πρέπει να δεχτούμε ότι και η επιστήμη είναι ενιαία. Μόνο για λόγους μεθοδολογίας και για λόγους που πηγάζουν από την ανθρώπινη ανεπάρκεια είναι επιτρεπτή η διάκριση.

Τεχνολογία (ορισμός)

Τεχνολογία είναι η χρήση ή η μελέτη τεχνικών και επιστημονικών γνώσεων η μεθόδων για πρακτικούς σκοπούς στη βιομηχανία, την ιατρική, την επικοινωνία, τις μεταφορές, τις επιχειρήσεις κ.α.

Η αλληλένδετη σχέση τους

Επιστήμη και τεχνολογία δεν είναι, όπως είδαμε, ταυτόσημες έννοιες. Εντούτοις, σε πολλά ταυτίζονται. Και τούτο, γιατί η ολοκληρωμένη, η τέλεια γνώση δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς την πράξη, χωρίς τη δημιουργία. Γνώση και πράξη προϋποθέτουν, αλλά και ελέγχουν η μια την άλλη. Η επιστήμη θα ελεγχθεί από τη δημιουργία, αλλά και αυτή με τη σειρά της θα υποβληθεί στον έλεγχο της επιστήμης της πλουτισμένης από τα δεδομένα της εμπειρίας.

Ερωτήσεις

1. Ποιοι είναι οι κλάδοι της επιστήμης;
2. Πώς σχετίζεται η επιστήμη με την τεχνολογία;

Κείμενο 2. ΤΑ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Τα ευεργετικά αποτελέσματα

☺ Γλίτωσε ο άνθρωπος από την άγνοια και το δέος που προκαλούσε σ' αυτόν το άγνωστο.

☺ Απαλλάχτηκε η σκέψη του από πλάνες, προλήψεις, δεισιδαιμονίες. «Η γέννηση της επιστήμης υπήρξε ο θάνατος της δεισιδαιμονίας» (Α. Χάξλεϋ).

☺ Διευρύνθηκαν οι πνευματικοί ορίζοντες του και, κατά συνέπεια, εμπλουτίστηκε με ουσιώδη στοιχεία το περιεχόμενο της ζωής του. Η επιστήμη και η τεχνολογία τον βοήθησαν να αποκτήσει μια διαφορετική αντίληψη του κόσμου και επίγνωση της θέσης του σ' αυτόν.

☺ Όχι μόνο απαλλάχτηκε ο άνθρωπος από την κυριαρχία της φύσης, αλλά και αξιοποίησε τις φυσικές δυνάμεις.

☺ Μειώθηκε ο ανθρώπινος μόχθος, αυξήθηκε η ποσότητα και βελτιώθηκε η ποιότητά των παραγόμενων αγαθών, τα οποία γίνονται προσιτά σε όλους τους ανθρώπους.

☺ Καταπολεμήθηκαν ανίατες ως τώρα ασθένειες, ανακουφίστηκε ο άνθρωπος από τον πόνο και παρατάθηκε το όριο ζωής.

☺ Αυξήθηκε ο ελεύθερος χρόνος.

☺ Ανοδος του βιοτικού επιπέδου.

☺ Ευχερής διάδοση της γνώσης, εξύψωση του πνευματικού επιπέδου των λαών.

☺ Επικοινωνία και αλληλογνωριμία μεταξύ των λαών με τη βοήθεια των σύγχρονων μέσων συγκοινωνίας και των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Οι επιπτώσεις

- Καταστρέφεται ο φυσικός κόσμος με ολέθριες συνέπειες για τη ζωή.
- Απειλή πυρηνικού ή χημικού ολέθρου.
- Η τεχνολογία έγινε αιτία να δημιουργηθούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις αλλοτρίωσης και υποδούλωσης του σύγχρονου ανθρώπου.
- Τυποποίηση της εργασίας, αυτοματισμός, λεπτομερής εξειδίκευση και μονομέρεια.
- Ανεργία.
- Ερήμωση της υπαίθρου, αστυφιλία.
- Άνιση κατανομή του πλούτου, διεύρυνση του χάσματος ανάμεσα στις αναπτυγμένες και υπανάπτυκτες χώρες.
- Έντονος ρυθμός ζωής, παράλογη αύξηση των αναγκών, καταναλωτισμός, ευδαιμονισμός, άγχος.
- Παραβίαση διακηρυγμένων αρχών και ηθικών αξιών. «Όταν η δύναμη γίνεται απόλυτη, οι αξίες χάνονται» (J. Ellul).

Ερωτήσεις

1. Τι εννοούμε όταν λέμε ότι ο άνθρωπος έμαθε να αξιοποιεί τις φυσικές δυνάμεις;
2. Με ποιο πρόπο η ανάπτυξη της επιστήμης είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ελεύθερου χρόνου του ανθρώπου;
3. Γιατί ανάμεσα στις επιπτώσεις της επιστήμης συμπεριλαμβάνεται η ερήμωση της υπαίθρου και η αστυφιλία;
4. Σχολιάστε τις επιπτώσεις της ανάπτυξης της επιστήμης που σας προκαλούν μεγαλύτερη ανησυχία.

Κείμενο 3. ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε ένα καίριο ερώτημα. Ποια είναι η ευθύνη του επιστήμονα για τα αποτελέσματα της δημιουργικότητας της επιστήμης του; Ποιά είναι η ευθύνη του για τη μορφή που πήρε και που παίρνει η «συγκροτημένη πραγματικότητα»;

Η πρώτη ευθύνη λοιπόν του επιστήμονα ανάγεται στην επιστημονική γνώση: Αν χρησιμοποίησε σωστά την επιστημονική μέθοδο ή αν έκανε σφάλματα, αν απέφυγε τον υποκειμενισμό, την πλάνη, την πρόωρη γενίκευση, την επιπόλαιη επαγωγή, την εσφαλμένη αναγωγή, παραγωγή, σύνθεση, τη μονολιθικότητα και το δογματισμό ή αν υπέπεσε σ' αυτά. Αυτή η ευθύνη είναι ανεξάρτητη από την καλή ή κακή του θέληση. Ειδικότερα, αυτή η ευθύνη καλείται επιστημονική.

Πέρα όμως από την επιστημονική ευθύνη για το πώς εφάρμοσε τη γνώση του στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο επιστήμονας ευθύνεται ηθικά και πολιτικά για τη δημιουργικότητά του. Στο σημείο αυτό θα κριθεί η πράξη του όχι με το επιστημονικό κριτήριο της ορθής χρησιμοποίησης της επιστημονικής μεθόδου, αλλά με το ηθικό κριτήριο (για την ηθική του δικαίωση) και με το πολιτικό κριτήριο (για την πολιτική του δικαίωση). Η ευθύνη του επιστήμονα από ηθική ή πολιτική άποψη δεν ανάγεται πια στη γνώση, αλλά στη βούληση του.

Όπως στην επιστημονική ευθύνη κριτήριο αποτελεί η συμφωνία της ατομικής επιστημονικής γνώσης με την αναγνωριζόμενη σε δεδομένη εποχή ως ορθή (και καθολικής παραδοχής) γνώση, και μέτρο αποτελούν οι κανόνες της επιστημονικής μεθόδου, όπως γενικά διαμορφώθηκαν και καθολικά ισχύουν, έτσι και στην ηθική και πολιτική ευθύνη κριτήριο θα πρέπει να αποτελέσει η συμφωνία της ατομικής βούλησης του επιστήμονα με την καθολική βούληση (για την ηθική ευθύνη) και με την κυρίαρχη βούληση που ισχύει στο δεδομένο χώρο και χρόνο ενέργειας ή με την αντιπολιτευόμενη βούληση κοινωνικής ομάδας ή τάξης (για την πολιτική ευθύνη).

Αφού η βούληση αποτελεί τη δυναμική έκφραση του συμφέροντος, θα μπορούσαμε να πούμε πως ηθικά δικαιώνεται εκείνος ο επιστήμονας που ενεργεί σύμφωνα με το καθολικό συμφέρον, δηλαδή ο επιστήμονας που η ατομική του βούληση συμπίπτει με την καθολική. Και

καθολικό συμφέρον είναι αυτό που αναφέρεται σε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από το χρώμα, τη φυλή, την εθνικότητα, την υπηκοότητα ή την οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση. Καθολικό είναι, θα λέγαμε, το συμφέρον της ανθρωπότητας. Έτσι, καθολικό είναι το συμφέρον για την ειρήνη, την ελευθερία, την υγεία, τη μόρφωση, την ευτυχία όλων των ανθρώπων.

Το κύρος της επιστήμης

Το κύρος της επιστήμης στηρίζεται στην προσφορά της προς τον άνθρωπο. Αν η επιστήμη σήμερα έχει γίνει ένας κοινόχρηστος όρος απόλυτα κατανοητός, όχι μόνο από τους μύστες της, αλλά και από τους απλούς και χωρίς καμιά ειδική γνώση ανθρώπους, αυτό οφείλεται στα συγκεκριμένα δημιουργήματα στα οποία μετατρέπονται τα πορίσματά της. Η επιστήμη τείνει να ταυτιστεί με την τεχνολογία. Και τούτο, γιατί η ολοκληρωμένη, η τέλεια γνώση δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς την πράξη, χωρίς τη δημιουργία. Γνώση και πράξη προϋποθέτουν, αλλά και ελέγχουν η μια την άλλη. Η επιστήμη θα ελεγχθεί από τη δημιουργία, αλλά και αυτή, με τη σειρά της, θα υποβληθεί στον έλεγχο της επιστήμης, της πλουτισμένης από τα δεδομένα της εμπειρίας. «Επιστήμη για την επιστήμη» δεν εννοείται. Επιστήμη χωρίς τη δημιουργία είναι αφηρημένη κατασκευή, χωρίς συγκεκριμένο περιεχόμενο.

Με την επιστημονική γνώση εξακριβώνεται η ουσία των πραγμάτων και προσδιορίζεται η μεταξύ τους σχέση. Με την εφαρμογή της, τόσο τα πράγματα, όσο και οι σχέσεις τους, αξιοποιούνται, για να υπηρετήσουν ανθρώπινες ανάγκες ή επιδιώξεις. Γι' αυτό πολλές συνθήκες της ζωής – κοινωνικές, πολιτικές, ηθικές, οικονομικές, αλλά και φυσικές ισορροπίες – αλλάζουν.

Ερωτήσεις

1. Τι εννοούμε όταν λέμε ότι ο επιστήμονας ευθύνεται ηθικά και πολιτικά για τη δημιουργικότητά του;
2. Τι θα πει το καθολικό συμφέρον;
3. Γιατί η επιστήμη τείνει να ταυτιστεί με την τεχνολογία;
4. Ποιες μεγάλες επιστημονικές ανακαλύψεις άλλαξαν την ιστορική πορεία;

Κείμενο 4. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

1. *Αερόσακοι στα αυτοκίνητα.* Η ζώνη ασφαλείας μαζί με τους αερόσακους σώζουν ζωές. Και όχι μόνο. Όταν γίνεται ένα τροχαίο ατύχημα, η ζωή των επιβατών είναι σε μεγάλο κίνδυνο. Με τη ζώνη και τους αερόσακους ο κίνδυνος αυτός μειώνεται πολύ. Αλλά και οι τραυματισμοί μειώνονται πάρα πολύ.

2. *Καθαρά αυτοκίνητα.* Το διοξείδιο του άνθρακα είναι αέριο που κάνει πολύ μεγάλο κακό στο περιβάλλον. Τα καυσαέρια των αυτοκινήτων στέλνουν στον αέρα πολύ μεγάλες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα. Τώρα σχεδιάζονται (και σύντομα θα κυκλοφορήσουν στην αγορά) ηλεκτρικά αυτοκίνητα με βιο-καύσιμα. Με αυτά μειώνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό το διοξείδιο του άνθρακα.

3. *«Μορφές ενέργειας» από τη φύση.* Υπάρχουν μορφές ενέργειας φιλικές για το περιβάλλον. Η Greenpeace να χρησιμοποιείται η σύγχρονη τεχνολογία ώστε να έχουμε ενέργεια από τον ήλιο (ηλιακή), τον αέρα (αιολική), τη θερμότητα από την «καρδιά» της γης (γεωθερμική). Με αυτές τις φυσικές μορφές ενέργειας ο πλανήτης μας σώζεται. Τα οφέλη θα είναι τεράστια για τον πλανήτη και το κόστος τους «λογικό».

4. *Ακτίνες laser.* Είναι οι ακτίνες που κάνουν «θαύματα». Με τις ακτίνες laser δύσκολες και λεπτές εγχειρήσεις γίνονται πολύ εύκολα, χωρίς πόνο. Στα ινστιτούτα αισθητικής (ομορφιάς) οι ακτίνες laser χρησιμοποιούνται σε πολλές περιπτώσεις.

Ερωτήσεις

1. Ποιες άλλες εφαρμογές της τεχνολογίας μπορείτε να αναφέρετε;
2. Ποιες απ' αυτές θεωρείτε τις πιο χρήσιμες;

Κείμενο 5. ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ: ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Όταν οι Βρετανοί επιστήμονες του Ινστιτούτου Ρόσλιν ανακοίνωσαν πως είχαν καταφέρει να δημιουργήσουν τα δύο πρώτα πανομοιότυπα γενετικά προβατάκια "ανοίγοντας" το δρόμο προς τη μαζική παραγωγή κλώνων, ελάχιστοι ήταν εκείνοι που συνειδητοποίησαν τι "ξημέρωνε" στην επιστήμη της Γενετικής για τον επόμενο αιώνα. Η ανθρωπότητα στάθηκε "μουδιασμένη" μπροστά σε αυτό το αναμφισβήτητο τεράστιο επίτευγμα της επιστήμης, παρακολουθώντας παράλληλα – κι έτσι ξαφνικά – να πυροδοτείται το μέλλον της με "σενάρια" ελπίδας και φρίκης. Η επιστημονική κοινότητα "υποκλίθηκε" στο καινούριο "θαύμα" της, διατυπώνοντας όμως πλήθος ερωτημάτων, ηθικών ενστάσεων και προβληματισμών και οι κυβερνήσεις έσπευδαν να δημιουργήσουν το νομικό εκείνο πλαίσιο που θα απέκλειε – και θα προστάτευε όσο το δυνατόν από τα σχετικά πειράματα το ανθρώπινο είδος.

Έκτοτε οι εξελίξεις στον τομέα της Γενετικής και της Μοριακής Βιολογίας ήταν τόσο ραγδαίες, που η "απόσταση" μεταξύ του αδύνατου και εφικτού φαίνεται συνεχώς να μικραίνει. Θεωρητικά σήμερα η κλωνοποίηση μας δίνει τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε – ό,τι και όπως το θέλουμε – με την προσθήκη γονιδίων που να μεταφέρουν τα επιθυμητά χαρακτηριστικά από ζώα με ανθρώπινο DNA και αντίστροφα μέχρι οτιδήποτε άλλο μπορεί να επινοήσει ακόμη και ο πιο άρρωστος εγκέφαλος. Επιπλέον, όμως, ανοίγει τους δρόμους σε νέες τεχνικές της γενετικής μηχανικής, "χαράζει" μονοπάτια για την καλύτερευση των προϊόντων και της ποιότητας ζωής μας και υπόσχεται να δώσει οριστικές λύσεις – και απαντήσεις – για ασθένειες που αποδεκατίζουν την ανθρωπότητα αιώνες τώρα.

Στην κρίση του καθενός: Κάθε νέα επιστημονική μέθοδος είναι ένα ακόμη "όπλο" που μπορεί να χρησιμοποιηθεί με πολλούς τρόπους και να εφαρμοστεί σε διάφορα επίπεδα. Εξαρτάται λοιπόν, ποιο "χέρι" το χρησιμοποιεί και για ποιους σκοπούς. Αυτό είναι κάτι που δεν μπορούμε να το ελέγξουμε, επισημαίνει η δρ. Ελένη Κοντογιάννη, εμβρυολόγος-γενετίστρια και συνεχίζει. "Από την άλλη όμως, αυτός δεν είναι λόγος να σταματήσουμε την εξέλιξη της έρευνας. Και εδώ θα πρέπει να τονίσουμε πως η χρήση της κλωνοποίησης για θεραπευτικούς σκοπούς, όπως για παράδειγμα η δημιουργία εμβρύων μόνο λίγων ημερών, από τα οποία μπορούμε να πάρουμε τα βλαστικά κύτταρα που αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία ιστών και οργάνων προς μεταμόσχευση, αποτελεί μία από τις σημαντικότερες επιστημονικές ανακαλύψεις του αιώνα μας, αλλά και ένα από τα μεγαλύτερα ευεργετήματα της κλωνοποίησης που δεν μπορούμε να παραβλέψουμε".

Αν και το όλο θέμα προχωράει σε πολύ γρήγορους ρυθμούς – πίσω από αυτό κρύβονται και τεράστια οικονομικά συμφέροντα – τίθεται σε πολύ χαμηλούς τόνους, καθώς πολλοί είναι εκείνοι που αντιδρούν, υποστηρίζοντας πως κάτι τέτοιο ανοίγει ουσιαστικά και το δρόμο για την κλωνοποίηση ανθρώπων.

Τα υπέρ και τα κατά της κλωνοποίησης

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Τα βελτιωμένα προϊόντα. Με την κλωνοποίηση μας δίνεται η δυνατότητα να παράγουμε τρόφιμα με βελτιωμένη θρεπτική αξία.

- Οι βελτιωμένες ράτσες ζώων και ειδών φυτών.

- Η δημιουργία ιστών – όπως αγγείων ή δέρματος – και κατ' επέκταση οργάνων καρδιάς και νεφρών που θα δώσουν άλλη διάσταση στις μεταμοσχεύσεις. Επιπλέον είναι πιο εύκολο και πιο αποτελεσματικό να δημιουργήσουμε ζώα που θα παράγουν τις συγκεκριμένες πρωτεΐνες που θέλουμε για τη θεραπεία κάποιων ασθενειών.

- Το απεριόριστο πεδίο μελετών και εμπειρισταωμένων ερευνών. Με την κλωνοποίηση μπορούμε να δημιουργήσουμε μια σειρά από γενετικά πανομοιότυπα ζώα, πάνω στα οποία μπορούμε να μελετήσουμε την επίδραση των περιβαλλοντικών παραγόντων στα γονίδια και τους μηχανισμούς γήρανσης μέχρι τις μεταλλάξεις των γονιδίων της καρκινογένεσης κ.ο.κ.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Οι συγγενείς ανωμαλίες που πιθανόν να δημιουργηθούν. Αν πάρουμε ως δεδομένο πως οι μυνοζυγωτικοί δίδυμοι έχουν διπλάσιες πιθανότητες από τα υπόλοιπα αδέλφια να παρουσιάσουν κάποιες ανατομικές ή γενετικές ανωμαλίες, βλέπουμε πως ακόμη κι όταν η κλωνοποίηση γίνεται μέσω της φυσικής διαδικασίας, διπλασιάζεται ο κίνδυνος εμφάνισης προβλημάτων.

- Τα πολύ χαμηλά – τουλάχιστον προς το παρόν – ποσοστά επιτυχίας της κλωνοποίησης με κυτταρική καλλιέργεια που κυρίως ενδιαφέρει τους επιστήμονες καθώς η μέθοδος αυτή δίνει τη δυνατότητα μαζικής παραγωγής κλώνων.

- Εξάλειψη της ποικιλομορφίας. Ένας από τους λόγους που τα θηλαστικά και γενικότερα τα ανώτερα ζώα έχουν επιβιώσει και κυριαρχήσει στη Γη, είναι η ποικιλομορφία τους. Αν προχωρήσουμε στην απόλυτη κλωνοποίηση των ειδών είναι σαν να προδιαγράφουμε τα τέλος μας. Είναι κάτι που επανειλημμένος έχει τονίσει και ο επιστημονικός "πατέρας" της Ντόλυ, ο οποίος μάλιστα συνιστά ότι σε ένα κοπάδι κλωνοποιημένων ζώων, ο αριθμός των γενετικά πανομοιότυπων οργανισμών δεν πρέπει να ξεπερνά το 5% του συνολικού αριθμού των ζώων.

- Κακή χρήση της κλωνοποίησης. Κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει, να αποτρέψει ή να δημιουργήσει τις ασφαλιστικές εκείνες δικλίδες για την περιορισμένη ή συγκεκριμένη χρήση της κλωνοποίησης. Στην ιστορία της ανθρωπότητας έχουν καταγραφεί κατά καιρούς δεκάδες ονόματα τρελών επιστημόνων, εκκεντρικών εκατομμυριούχων και παρανοικών ηγεμόνων που ήταν έτοιμη να κάνουν τα πάντα για να εξασφαλίσουν την κυριαρχία τους ή την υστεροφημία τους.

Ερωτήσεις

1. Για ποια "σενάρια" ελπίδας και φρίκης μιλάει η πρώτη παράγραφος του κειμένου;
2. Τι εννοούμε όταν λέμε ότι κάθε νέα επιστημονική μέθοδος είναι ένα ακόμη "όπλο";
3. Ποιοι είναι οι πιο αυστηροί αντίπαλοι της κλωνοποίησης;
4. Ποια είναι η προσωπική σας άποψη για το θέμα της κλωνοποίησης;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Διαβάστε το διάλογο και συζητήστε τον:

Στάθης: Τι βλέπω, Νίκο! Πήρες κομπιούτερ!

Νίκος: Τι να κάνω, ρε Στάθη! Χωρίς Ηλεκτρονικό Υπολογιστή δεν μπορείς να κάνεις τίποτα σήμερα.

Στάθης: Ναι, αλλά ξέρεις να τον χρησιμοποιείς;

Νίκος: Πολύ λίγο. Πηγαίνω όμως σε μια σχολή πληροφορικής και μαθαίνω σιγά σιγά.

Στάθης: Έχει άλλους στην ηλικία σου εκεί;

Νίκος: Άλλους δύο. Οι υπόλοιποι είναι νεαροί.

Στάθης: Εγώ έχω μάθει αρκετά πράγματα από τα παιδιά μου. Μέρα νύχτα στον υπολογιστή τους είναι.

Νίκος: Η νέα γενιά μεγαλώνει με τη νέα τεχνολογία. Κι εμείς ακολουθούμε. Δε γίνεται αλλιώς.

1. Πείτε ο καθένας αν γνωρίζετε να χειρίζεστε Ηλεκτρονικό Υπολογιστή. Πότε τον χρησιμοποιείτε. Πόσο δύσκολο ή εύκολο είναι να μάθει κανείς κομπιούτερ. Πείτε εσάς τι σας φαίνεται δύσκολο και τι εύκολο, όταν χρησιμοποιείτε Ηλεκτρονικό Υπολογιστή.

2. Αναφέρετε χώρους, υπηρεσίες κτλ. που χρησιμοποιούν Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές.

3. Πείτε τι μπορούμε να κάνουμε με Η/Υ.

2. Αντιστοιχίστε:

Οθόνη	Είναι η καρδιά και μαζί το μυαλό του Η/Υ. Ο βασικός σκοπός του είναι η γρήγορη και σωστή επεξεργασία των χιλιάδων δεδομένων.
Σκληρός δίσκος	Σ' αυτήν προβάλλονται όλα τα προγράμματα του υπολογιστή. Είναι σε διάφορες διαστάσεις.

Επεξεργαστής	Με το πληκτρολόγιο γράφουμε. Με το ποντίκι (αλλά και με το πληκτρολόγιο) χρησιμοποιούμε τα δεδομένα και τις πληροφορίες του Η/Υ με μορφή αριθμών, χαρακτήρων ή συμβόλων.
Modem	Είναι η αποθήκη του υπολογιστή. Εδώ αποθηκεύονται πληροφορίες και «δεδομένα» που μπορεί κανείς να τα χρησιμοποιήσει, όποτε θέλει.
Πληκτρολόγιο ποντίκι	- Επιτρέπει τη σύνδεση του Η/Υ με το Διαδίκτυο (INTERNET).

3. Κάντε διαλόγους. Πείτε ο καθένας την άποψη του, διαφωνήστε και συμφωνήστε!

Διάλογος 1.

A.- Πιστεύετε ότι η ζώνη ασφαλείας και οι αερόσακοι σώζουν ζωές. Ο φίλος / η φίλη σας δε συμφωνεί καθόλου μαζί σας.

B.- Πιστεύετε ότι, αν και όλοι λένε πως η ζώνη και οι αερόσακοι σώζουν ζωές, δεν είναι πάντα έτσι. Αντίθετα πολλές φορές κάνουν κακό αντί για καλό. Ο φίλος / η φίλη σας δε συμφωνεί μαζί σας.

Διάλογος 2.

A.- Πιστεύετε πως η Greenpeace έχει δίκιο που υποστηρίζει τις νέες πηγές ενέργειας, γιατί με αυτό τον τρόπο θα γίνει το περιβάλλον ξανά καθαρό.

B.- Πιστεύετε πως η νέα τεχνολογία δεν είναι ακόμη έτοιμη για να χρησιμοποιήσει άλλες πηγές ενέργειας.

Γ.- Εσείς θεωρείτε πως ο πλανήτης δεν υποφέρει μόνο από τις πηγές ενέργειας που χρησιμοποιούνται τώρα, αλλά και από άλλους λόγους, π.χ. που καίγονται τα δάση.

Διάλογος 3.

A.- Πιστεύετε ότι τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι μια καταπληκτική λύση. Ο φίλος σας δε συμφωνεί.

B.- Πιστεύετε ότι γενικά τα αυτοκίνητα μόνο κακό κάνουν και πως πρέπει ο άνθρωπος να αλλάξει τρόπο ζωής. Ο φίλος σας όμως δε συμφωνεί.

4. Ψάξτε λεξιλόγιο για το θέμα το αυτόματο μηχάνημα της Τράπεζας και απαντήστε στις εξής ερωτήσεις:

1. Πείτε δέκα λέξεις-κλειδιά από το αυτόματο μηχάνημα της Τράπεζας.

2. Πείτε πόσο εύκολο ή δύσκολο ήταν την πρώτη φορά που κάνατε συναλλαγή με το αυτόματο μηχάνημα.

3. Πείτε τι συναλλαγές κάνετε συνήθως με το αυτόματο μηχάνημα. Πείτε πόσο βοηθάει στις συναλλαγές το αυτόματο μηχάνημα.

4. Παίξτε το διάλογο ανά δύο:

- Ένας από σας οδηγεί βήμα βήμα τον άλλο στο αυτόματο μηχάνημα. Ο «άλλος» είναι αυτός που δε γνωρίζει και... φοβάται το μηχάνημα:

- Πηγαίνετε συχνά στην Τράπεζα για ανάληψη ή κατάθεση χρημάτων. Εκεί περιμένετε πολλή ώρα και παραπονιέστε. Ο φίλος / η φίλη σας σας λέει να «βγάλετε» μια κάρτα ATM για να μη χάνετε χρόνο περιμένοντας στην ουρά. Εσείς όμως το φοβάστε το μηχάνημα. Διστάζετε, γιατί θεωρείτε πολύ δύσκολο να μάθετε να το χρησιμοποιείτε.

- Έχετε βγάλει κάρτα για το αυτόματο μηχάνημα και κάνετε πολλές συναλλαγές. Ένας φίλος ή μια φίλη σας παραπονιέται, γιατί χάνει χρόνο στην Τράπεζα περιμένοντας στην ουρά και κουράζεται πολύ. Εσείς του /της λέτε να βγάλει κάρτα για το αυτόματο μηχάνημα. Αυτός / ή φοβάται γενικά τα μηχανήματα.

5. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο για το ασύρματο τηλέφωνο. Στον πίνακα που ακολουθεί, σημειώστε σταυρό (+) κάτω από το ΝΑΙ δίπλα στις προτάσεις που συμφωνούν με όσα λέει το κείμενο ή κάτω από το ΟΧΙ δίπλα στις προτάσεις που δε συμφωνούν, όπως στο παράδειγμα. Οι σταυροί που πρέπει να σημειώσετε είναι έντεκα (11) χωρίς το παράδειγμα.

Ασύρματο τηλέφωνο. Όλα όσα πρέπει να γνωρίζουμε.

Τα ασύρματα τηλέφωνα έχουν μπει για καλά στη ζωή μας. Υπάρχουν όμως πράγματα που θα πρέπει να γνωρίζουμε, πριν τα αγοράσουμε.

Συνήθως, οι περισσότεροι χρήστες ενδιαφέρονται κυρίως για το κόστος της συσκευής, ενώ περνάνε σε δεύτερη μοίρα τα χαρακτηριστικά της, όπως το βάρος, ο εξοπλισμός, η οθόνη, οι διαστάσεις κτλ. Λάθος, γιατί μια ασύρματη συσκευή την αγοράζεις γι' αυτά που σου προσφέρει και το βασικό κριτήριο αγοράς δε θα πρέπει να είναι η τιμή της (η οποία κυμαίνεται από 120,00 ως 150,00 ευρώ), αλλά το τι προσφέρει.

Αγοράζοντας ένα ασύρματο τηλέφωνο θα πρέπει να δώσουμε έμφαση στο βάρος και τις διαστάσεις του ακουστικού. Θα πρέπει να είναι τέτοιες που να κάνει τη μεταφορά του πιο εύκολη. Εξάλλου, γι' αυτό το αγοράζουμε. Για να μπορούμε να το μεταφέρουμε εύκολα ακόμη και στην τσέπη μας. Στην αγορά υπάρχουν ασύρματα τηλέφωνα με διάφορες υπηρεσίες. Σε αυτές πρέπει να δίνουμε προσοχή. Για παράδειγμα: τηλεφωνητής, μεγάλη ή μικρή οθόνη, πολλές μηνύες, αναγνώριση κλήσης, ανοιχτή ακρόαση, ακόμα και ακουστικά.

Διαλέξτε ποια από τις λειτουργίες σας ενδιαφέρει ή αν σας ενδιαφέρουν όλες και προχωρήστε στην αγορά σας.

Ή μάλλον όχι ακόμα. Ρωτήστε τον εαυτό σας ή τα μέλη της οικογένειάς σας ένα ένα: πόση ώρα (ή ώρες) μιλάτε στο τηλέφωνο; Σε ποια κατηγορία χρήστη ανήκετε/ανήκουν; Σε αυτούς που χρησιμοποιούν το τηλέφωνο ως μέσο επικοινωνίας σύντομα και γρήγορα ή σε αυτούς που... ξεχνιούνται; Το ασύρματο τηλέφωνο, επειδή μπορούμε να το μεταφέρουμε παντού, χρησιμοποιείται και πιο πολύ. Εκτός από το κόστος των τηλεφωνημάτων, να ξέρετε πως στο ασύρματο τηλέφωνο ξοδεύουμε χρήματα και για μπαταρία.

Μεγάλο ρόλο στην αγορά ενός ασύρματου τηλεφώνου παίζει η τιμή του. - <i>παράδειγμα</i>	NAI +	OXI
Οι περισσότεροι χρήστες αποφασίζουν την αγορά ασύρματου τηλεφώνου ανάλογα με το τι προσφέρει.		
Υπάρχουν ασύρματα τηλέφωνα που παρέχουν περισσότερες υπηρεσίες από άλλα.		
Τα ασύρματα τηλέφωνα λειτουργούν με δύο μπαταρίες.		
Ένα ασύρματο τηλέφωνο πρέπει να είναι ελαφρύ.		
Δεν έχουν όλα τα ασύρματα τηλέφωνα αυτόματο τηλεφωνητή.		
Με το σταθερό τηλέφωνο μιλάμε πιο πολύ και πληρώνουμε πιο λίγα χρήματα.		
Υπάρχουν μικρά και μεγάλα ασύρματα τηλέφωνα.		
Λίγοι είναι ακόμη οι χρήστες των ασύρματων τηλεφώνων.		
Όσο πιο πολύ χρησιμοποιούμε το ασύρματο τηλέφωνο, τόσο πιο πολύ διαρκεί η μπαταρία.		
Με το ασύρματο τηλέφωνο μπορούμε να μιλούμε σε οποιοδήποτε χώρο του σπιτιού μας εκτός από το μπαλκόνι.		
Με το ασύρματο τηλέφωνο μιλάμε πιο πολλή ώρα κι αυτό πρέπει κανείς να το γνωρίζει, πριν το αγοράσει.		

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

1. З розвитком наукової думки і технічним прогресом розширилися духовні горизонти людини.

2. Як негативні наслідки технологічного прогресу виступають такі чинники, як відчуження людини від природного світу та його підпорядкування науці і техніці, що стрімко розвиваються останніми десятиріччями.

3. З розвитком наукової думки і технічного прогресу зведена до мінімуму важка фізична праця людини, покращав якісний рівень вироблюваних благ, які стали доступні кожному.

4. Одним з негативних моментів науково-технічного прогресу на сучасному етапі розвитку науки і техніки є типізація і автоматизація робочого процесу, який часто характеризується одноманітністю.

5. До негативних результатів технічного прогресу відноситься нерівномірний розподіл багатства, збільшення розриву між розвиненими країнами та тими, що розвиваються.

6. До позитивних результатів розвитку науки і технологій можна віднести збільшення рівня середньої тривалості життя, а також поліпшення ступеню якості життя.

7. Протягом усієї історії людство перебуває в стані постійного наукового і технічного пошуку. Поступальний рух людського суспільства у розвитку науки і техніки називають науково-технічним прогресом.

8. Особливо великий вплив на розвиток світового господарства має науково-технічна революція, яка являє собою якісний стрибок у розвитку науки, техніки і продуктивних сил суспільства.

9. Особливо великі досягнення у сфері освіти і наукових досліджень мають США, Японія, Німеччина, Франція, Великобританія, малі промислові розвинуті країни Європи.

10. Одним з основних проявів тісного взаємозв'язку науки і техніки є реалізація наукових теорій на практиці, їх пристосування до тих чи інших умов життя.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Γραψτε ένα δοκίμιο 400-450 λέξεων για τη σημασία μιας από τις σημαντικότερες κατά την άποψή σας επιστημονικές ανακαλύψεις. Το δοκίμιο πρέπει να περιλαμβάνει πρόλογο, κύριο μέρος (2-3 παράγραφοι) και επίλογο.

ΘΕΜΑ 10

ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΖΩΗ

Λεξιλόγιο

το πολίτευμα	η προεκλογική εκστρατεία
το μοναρχικό πολίτευμα	ο πρωθυπουργός
το ολιγαρχικό πολίτευμα	ο υπουργός – ο υφυπουργός
το δημοκρατικό πολίτευμα	το υπουργείο
το σύνταγμα	το δικαίωμα του πολίτη
η Βουλή – ο βουλευτής	η υποχρέωση του πολίτη
οι Βουλευτικές εκλογές	η αντιπολίτευση
οι Νομαρχιακές εκλογές	η μεταρρύθμιση
οι Δημοτικές εκλογές	η καταπολέμηση της ανεργίας
ο δήμος – το Δημαρχείο – ο δήμαρχος	ο νομός – η Νομαρχία – ο νομάρχης

Κείμενο 1. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ: ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ

Πολίτευμα είναι η οργανωμένη μορφή που παίρνει η πολιτεία / το κράτος. Οι βάσεις και ο τρόπος που οργανώνεται η πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή μιας χώρας αποτελούν το πολιτικό της σύστημα.

Ο Αριστοτέλης έκανε μια διάκριση των πολιτευμάτων στην αρχαιότητα, χωρίζοντας τα σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: τη βασιλεία (μοναρχία), την αριστοκρατία και τη δημοκρατία (με αριθμητικό κριτήριο).

Έκτοτε έγιναν πολλές ταξινομήσεις πολιτευμάτων με διάφορα κριτήρια.

Με κριτήριο τον αριθμό των προσώπων που ασκούν την εξουσία και το βαθμό που ο λαός μετέχει ή δε μετέχει σ' αυτήν, τα πολιτεύματα διακρίνονται σε μοναρχικά, ολιγαρχικά και δημοκρατικά.

Μοναρχικό πολίτευμα: α. απόλυτη μοναρχία: σ' αυτήν ένα πρόσωπο με τίτλο του βασιλιά ή του αυτοκράτορα κυβερνάει ανεξέλεγκτα β. συνταγματική μοναρχία: όπου η εξουσία του μονάρχη περιορίζεται από ένα Σύνταγμα.

Ολιγαρχικό πολίτευμα: όπου η εξουσία ασκείται από ορισμένα πρόσωπα ή μια ομάδα, όπως η δικτατορία και τα φασιστικά καθεστώτα (που σήμερα δεν υπάρχουν αμιγή). Τα κομμουνιστικά καθεστώτα ή λαϊκές δημοκρατίες (όπως ονομάζονται) που παρουσιάζουν, όμως, διαφορές στην οργάνωση και στην πρακτική τους.

Δημοκρατικό πολίτευμα: είναι εκείνο όπου κυρίαρχος είναι ο λαός και αυτός είναι η μόνη πηγή εξουσίας. Σ' αυτό ισχύει η αρχή της πλειοψηφίας, η λαϊκή κυριαρχία και το αντιπροσωπευτικό σύστημα.

Μορφές της Δημοκρατίας είναι η Προεδρική Δημοκρατία, η Βασιλευόμενη Δημοκρατία και η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

Το πολίτευμα της Ελλάδας, μετά την πτώση της δικτατορίας (Ιούλιος 1974) και την κατάργηση μετά από δημοψήφισμα (8-12-1974) της βασιλευόμενης μορφής του πολυτεύματος, από το 1974 ως σήμερα είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Αρχηγός του Ελληνικού κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, του οποίου η θητεία είναι πέντε χρόνια. Η Κυβέρνηση αποτελείται από τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς. Η Κυβέρνηση προτείνει τους νόμους, οι οποίοι ψηφίζονται από τη Βουλή, και τα δικαστήρια τους εφαρμόζουν.

Δηλαδή, η **νομοθετική** εξουσία, η οποία ασκείται από τη Βουλή, η **εκτελεστική** εξουσία, η οποία ασκείται από την Κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και η **δικαστική** εξουσία, η οποία ασκείται από τα δικαστήρια, αποτελούν τις τρεις λειτουργίες του κράτους.

Σύνταγμα είναι ο βασικός κανόνας δικαίου που εκφράζει την κυρίαρχη και πρωταρχική θέληση του λαού. Είναι ένας κανόνας δικαίου που καθορίζει τη μορφή και τη λειτουργία της

πολτείας, αλλά και τις σχέσεις του ατόμου και των κοινωνικών ομάδων με την κρατική εξουσία. Το Σύνταγμα το δημιουργεί ο λαός, που είναι πηγή της συντακτικής εξουσίας, διά μέσου των αντιπροσώπων που αυτός ψηφίζει. Περιέχει τις θεμελιώδεις ελευθερίες του ανθρώπου, δηλαδή τα ατομικά, κοινωνικά, πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του.

Εκλογικό σώμα και εκλογές

Το ανώτατο όργανο της πολιτείας είναι το εκλογικό σώμα, δηλαδή όσοι, σύμφωνα με το Σύνταγμα, έχουν το δικαίωμα να ψηφίζουν. Το εκλογικό σώμα εκλέγει με καθολική, μυστική ψηφοφορία τους νομάρχες, δημάρχους και προέδρους κοινοτήτων και τα αντίστοιχα συμβούλια.

Οι πολίτες όλης της χώρας είναι υποχρεωμένοι να ψηφίζουν στις **Βουλευτικές εκλογές** (κάθε 4 χρόνια) από τις οποίες αναδεικνύεται ο **πρωθυπουργός** (ο οποίος είναι ο αρχηγός του κόμματος που πλειοψηφεί) και οι 300 βουλευτές από τους οποίους αποτελείται η Βουλή (Κοινοβούλιο). Επίσης στις **Νομαρχιακές και Δημοτικές εκλογές** (κάθε 4 χρόνια) για την ανάδειξη του νομάρχη, του δημάρχου ή του προέδρου των κοινοτήτων.

Οι πολίτες της Ελλάδας, η οποία είναι κράτος μέλος της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκής Ένωσης) από το 1981, συμμετέχουν στις Ευρωεκλογές, όπως και όλοι οι πολίτες των άλλων κρατών μελών της Ε.Ε.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται (κάθε 5 χρόνια) έμμεσα από το λαό, δηλαδή από τη **Βουλή** που τον αντιπροσωπεύει.

Η κυβέρνηση αποτελείται από τον **πρωθυπουργό**, τους **υπουργούς** και τους **υφυπουργούς** (υπουργικό συμβούλιο). Ο πρωθυπουργός είναι ο πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου και αυτός ορίζει τη σύνθεση του.

Το σύνολο των υπηρεσιών ενός κλάδου, που οργανώνεται σε ένα συγκρότημα, είναι το **υπουργείο**. Η ευθύνη του κάθε υπουργείου ανατίθεται από τον πρωθυπουργό στους υπουργούς και υφυπουργούς. Τα βασικά υπουργεία είναι τα εξής:

1. Προεδρίας της Δημοκρατίας,
2. Εξωτερικών,
3. Εθνικής Άμυνας,
4. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,
5. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,
6. Δικαιοσύνης,
7. Παιδείας και Θρησκευμάτων,
8. Γεωργίας,
9. Πολιτισμού / Υφυπουργείο: Νέας Γενιάς και Αθλητισμού,
10. Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΠΕΧΩΔΕ),
11. Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Τουρισμού),
12. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
13. Υγείας και Πρόνοιας,
14. Μεταφορών και Επικοινωνιών,
15. Δημόσιας Τάξης.

Δικαιώματα του πολίτη

- Μπορώ να εκφράζω τη γνώμη μου ελεύθερα.
- Όλοι είμαστε ίσοι απέναντι στους νόμους.
- η εργασία · ο συνδικαλισμός · η απεργία · ίση αμοιβή
- παιδεία {δωρεάν} · ίσες ευκαιρίες
- θρησκευτική ελευθερία
- Απαγορεύεται ο προσηλυτισμός.
- Μπορώ να αγοράσω ένα σπίτι.
- Η κατοικία είναι άσυλο.
- Η ιδιωτική μου ζωή μου ανήκει (είναι απαραβίαστη).

Υποχρεώσεις του πολίτη

- Σέβομαι τη γνώμη των άλλων.
- Υπακούω στους νόμους.
- Θεωρώ νον άνδρα και τη γυναίκα ίσους.
- Αναγνωρίζω το δικαίωμα εργασίας ή απεργίας.
- Όλα τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο.
- Πληρώνω τους φόρους.
- Δεν ανακατεύομαι στη ζωή των άλλων.

Ερωτήσεις

1. Τι είναι πολίτευμα; Ποια είδη πολιτεύματος γνωρίζετε;
2. Πείτε ποιο είναι το πολίτευμα της πατρίδας σας.
3. Πείτε το υπέρ και κατά των διάφορων πολιτευμάτων. Ποιό θεωρείτε εσείς καλύτερο και ποιο χειρότερο και για ποιό λόγο.
4. Ποιο εκλογικό σώμα έχει η Ελλάδα; Να συγκρίνετε με το εκλογικό σώμα της χώρας σας.
5. Ποια δικαιώματα και υποχρεώσεις έχουν οι πολίτες της Ελλάδας;

Κείμενο 2. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

«...ειπώθηκε πως ο άνθρωπος είναι από τη φύση του ζώο κοινωνικό. Γι' αυτό, ακόμη κι όταν δεν έχει ανάγκη από τη βοήθεια των άλλων, εξακολουθεί να θέλει στον ίδιο βαθμό να

ζει με άλλους σε κοινωνία. Επιπλέον όμως και το κοινό συμφέρον κάνει τους ανθρώπους να ζουν μαζί, αφού τούτο συμβάλλει στο να ζουν καλά. Και τούτος είναι ο μοναδικός σκοπός, κοινός για όλους. Συγκεντρώνονται για να ζήσουν κι απαραίτουν πολιτική κοινωνία».

Αριστοτέλης, «Πολιτικά», Βίβλ. Γ'. Εκδ. «Κάκτος»

«Έτσι αποδείχτηκε πως, για να συσταθεί μια πόλη, δεν φτάνει ούτε να βρίσκονται σ' αυτήν τα σπίτια ούτε να μην αδικούνται οι κάτοικοι μεταξύ τους ούτε να υπάρχουν εμπορικές σχέσεις. Όλα τούτα είναι απαραίτητα για να υπάρξει μια πόλη, κι αν όμως όλα τούτα υπάρχουν, πόλη δεν γίνεται, αν δεν υπάρχει συμμετοχή στο ευ' ζην και στις οικογένειες και στα γένη κι αν δεν αποσκοπεί σε ολοκληρωμένη και αυτάρκη ζωή».

Αριστοτέλης, «Πολιτικά», Βίβλ. Γ'. Εκδ. «Κάκτος»

«...γιατί η επιθυμία για συμβίωση αποτελεί φιλική διάθεση. Σκοπός λοιπόν της πόλης είναι η ευτυχισμένη ζωή και όλα τα παραπάνω καθιερώθηκαν για χάρη τούτου του σκοπού. Η Πόλη λοιπόν είναι η κοινωνία συγγενών ομάδων και μικρών κοινοτήτων με σκοπό την ολοκληρωμένη και αυτάρκη ζωή. Και τούτο είναι, όπως είπαμε, ο ευδαίμων και ενάρετος βίος. Άρα πρέπει να θέσουμε ως αρχή πως σκοπός της πολιτικής κοινωνίας είναι οι ενάρετες πράξεις των πολιτών και όχι μόνον η συμβίωση».

Αριστοτέλης, «Πολιτικά», Βίβλ. Γ'. Εκδ. «Κάκτος»

Ερωτήσεις

1. Ποιους σκοπούς, κατά τον Αριστοτέλη, εξυπηρετεί η ύπαρξη της πολιτικής κοινωνίας;
2. Ποια είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη μιας κοινωνίας;
3. Πώς εννοεί ο Αριστοτέλης την έννοια του «ευ' ζην»;

Κείμενο 3. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ Η ΚΑΡΙΕΡΑ;

Κάποτε το να είσαι βουλευτής, και κατ' επέκταση υπουργός και στέλεχος μεγάλου κόμματος, σήμαινε ότι διατηρούσες πολύ μεγάλη επιρροή αλλά και ισχύ στη λήψη των αποφάσεων, που καθίσταντο ζωτικής σημασίας για το μέλλον του τόπου.

Το ίδιο δεν ισχύει σήμερα. Κάθε μέρα που περνά, η ισχύς και η επιρροή των πολιτικών μειώνονται. Δεν είναι μόνον ότι οι αποφάσεις μέσα στο παγκόσμιο χωριό που ζούμε λαμβάνονται αλλού· στις Βρυξέλλες ή στην Ουάσιγκτον. Είναι ότι αλλάζει η μορφή της πολιτικής εξουσίας, η οποία πλέον δεν ασκείται από τους πολιτικούς στο μέτρο του παρελθόντος.

Σήμερα, μεγαλύτερη πολιτική ισχύ μπορεί να διατηρούν οι μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα μέσα ενημέρωσης από τους πολιτικούς. Το εύρος των αποφάσεων και της εξουσίας των πολιτικών περιορίζονται υπερβολικά. Και θα συνεχίσει να μειώνεται μέσα από τις διαδικασίες που αλλάζουν τη μορφή της κοινωνίας μας, χάρη στις προόδους της τεχνολογίας και το Ιντερνέτ. Η πολιτική, και μάλιστα η πολιτική που ασκείται στα στενά όρια του σημερινού εθνικού κράτους, θα καταστεί πολύ περιορισμένης σημασίας στα χρόνια που έρχονται. Και αυτό, έστω και αν δεν το έχουν αντιληφθεί οι περισσότεροι εκ των πολιτικών μας, καθίσταται σαφές σήμερα.

Ολοένα και περισσότεροι φιλόδοξοι κι άξιοι άνθρωποι μένουν εκτός πολιτικής και προτιμούν καριέρες στον τραπεζικό ή στον επιχειρηματικό τομέα. Όχι μόνο γιατί τους εξασφαλίζουν μεγαλύτερες οικονομικές δυνατότητες, αλλά κυρίως διότι διαβλέπουν ότι εκεί βρίσκεται η δύναμη και το μέλλον.

Και είναι μοιραίο στην πολιτική να παραμένουν αυτοί που δεν μπορούν να έχουν αύριο, στο νέο σύστημα εξουσίας που διαμορφώνεται κι απαιτεί μεγάλες και σύνθετες ικανότητες. Μένουν στην πολιτική αυτοί που για να βγουν βουλευτές, τα μόνα τους προσόντα είναι να καλοπιάνουν τους ψηφοφόρους τους, να τους λένε ό,τι θέλουν να ακούσουν, να τους χτυπάνε στην πλάτη και να κάνουν πολλές κουμπαριές.

Η εξέλιξη αυτή ήταν ορατή εδώ και αρκετά χρόνια. Αλλά δυστυχώς οι πολιτικοί μας ήταν ανίκανοι να την προβλέψουν και να την εμποδίσουν. Και είναι τώρα υποχρεωμένοι να αναζητήσουν τρόπους να ανανεώσουν, να εκσυγχρονίσουν και να προσαρμόσουν τους πολιτικούς θεσμούς στη σημερινή πραγματικότητα, διότι η πολιτική έχει ακόμα σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει. Όχι αυτό του ρουσφετιού, του βολέματος, της διαφθοράς και της κατανομής της πίτας, που κάνει σήμερα. Αλλά της παρέμβασης, για να εμποδισθούν ορισμένες στρεβλές εξελίξεις της τεχνολογίας, όπως είναι η επιβολή της βιοηθικής, να βρεθούν τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων των ανθρώπων που η τεχνολογία ωθεί στο περιθώριο κ.ο.κ. Και για να γίνει αυτό δυνατόν, πρέπει να αλλάξει και ο τρόπος λειτουργίας του κοινοβουλίου. Αυτές, όμως, τις αλλαγές ποιος θα τις συλλάβει, θα τις οραματισθεί και θα τις εφαρμόσει;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Διάβασε το παρακάτω κείμενο, απόσπασμα από ειδησεογραφία εφημερίδας.

Τι σημαίνουν οι λέξεις με τα μαύρα γράμματα;

Αντιστοίχισε τις λέξεις με τη σημασία τους στο πλαίσιο παρακάτω.

ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

«Η πτώση της κυβέρνησης δημιούργησε **βαρύ πολιτικό κλίμα** (1). Λίγες ώρες μετά την πτώση της, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προκήρυξε **βουλευτικές εκλογές** (2). Ακολούθησε ορκωμοσία της υπηρεσιακής κυβέρνησης που θα διεξαγάγει τις εκλογές. Οι εκλογές θα γίνουν με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, ο οποίος βασίζεται στο **πλειοψηφικό σύστημα** (3).

Το αποτέλεσμα των εκλογών θα εκφράσει τη **λαϊκή βούληση** (4) και η **ετυμηγορία των εκλογέων** (5) θα γίνει σεβαστή από όλα τα κόμματα με βάση το δημοκρατικό πολίτευμα.

Από τις εκλογές θα αναδειχτούν οι βουλευτές που θα εκπροσωπούν όλα τα κόμματα στο **Κοινοβούλιο** (6), η **αξιοματική αντιπολίτευση** (7) και η **ελάσσων αντιπολίτευση** (8) ή τα άλλα μικρά κόμματα.

Άφθονες οι προεκλογικές υποσχέσεις από όλα τα κόμματα και έντονος ο εσωκομματικός ανταγωνισμός μεταξύ των κορυφαίων στελεχών τους. Οι αρχηγοί των κομμάτων υπόσχονται ενίσχυση του **κράτους πρόνοιας** (9), **προάσπιση** (10) των εθνικών συμφερόντων, βελτίωση του **ασφαλιστικού συστήματος** (11), **καταπολέμηση της ανεργίας** (12), **μεταρρυθμίσεις** (13) στην Παιδεία και στη δημόσια Υγεία, βελτίωση των συγκοινωνιών, **πάταξη της φοροδιαφυγής** (14), της **διαφθοράς στο δημόσιο τομέα** (15) κ.λπ.»

Το κόμμα που θα πάρει τις περισσότερες ψήφους θα σχηματίσει κυβέρνηση και ο αρχηγός του θα είναι ο πρωθυπουργός. Αρμοδιότητα του πρωθυπουργού είναι να ορίσει τη **σύνθεση της κυβέρνησης του** (16) και να εκλέξει τους υπουργούς του. Οι υπουργοί είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση του κυβερνητικού προγράμματος στους διάφορους τομείς της δημόσιας ζωής».

Σημασία των λέξεων:

- α) Η θέληση/επιθυμία του λαού.
- β) Η ιδιαίτερη φροντίδα του κράτους προς τις ασθενέστερες κοινωνικές τάξεις.
- γ) Εκλογικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο κερδίζει τις εκλογές το κόμμα εκείνο που απέκτησε το μεγαλύτερο μέρος των ψήφων.
- δ) Ατμόσφαιρα δυσάρεστη όσον αφορά στις πολιτικές εξελίξεις.
- ε) Ανώτατο όργανο της πολιτείας, η Βουλή. Αποτελείται από αντιπροσώπους που εκλέγονται από το λαό (δουλευτές). Έργο της είναι να νομοθετεί.
- ζ) Το κόμμα που κατέλαβε τη δεύτερη θέση στις εκλογές. Έργο του είναι να ασκεί κριτική στην κυβέρνηση.
- η) Εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων του λαού στο Κοινοβούλιο/Βουλή (βουλευτές).
- θ) Υπεράσπιση, υποστήριξη.
- ι) Κοινωνική ασφάλιση, σύστημα που καθορίζει τις συντάξεις.
- κ) Τα πρόσωπα που θα περιλαμβάνει η κυβέρνηση ως υπουργούς, υφυπουργούς κ.λπ.
- λ) Τρόποι που βοηθούν τους νέους κυρίως να βρουν εργασία.
- μ) Η απόφαση των ψηφοφόρων, το αποτέλεσμα των εκλογών.
- ν) Τα κόμματα που κατέλαβαν την τρίτη, τέταρτη κ.λπ. θέση (σειρά) στις εκλογές.
- ξ) Αλλαγές προς το καλύτερο, βελτιώσεις.
- ο) Εξάλειψη της ανηθικότητας, των παράνομων εξυπηρετήσεων, των δωροδοκιών στις δημόσιες υπηρεσίες.
- π) Αυστηρά μέτρα για την μη πληρωμή των νόμιμων φόρων στο κράτος.

2. Διάλεξε από τις τρεις επιλογές το πρόσωπο που έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά ή εκφράζεται από τις παρακάτω ιδεολογίες.

1. Τον χαρακτηρίζουν η ευγένεια, η καλοσύνη και η αγάπη του για τον άνθρωπο.
α) εθνικιστής β) ανθρωπιστής γ) συντηρητικός
2. Θεωρεί τη χώρα του ανώτερη όλων και την προβάλλει διαρκώς.
α) εθνικιστής β) λαϊκιστής γ) ριζοσπάστης
3. Δεν του αρέσουν οι μεγάλες αλλαγές. Μένει πάντα πιστός σε παλαιές ιδέες.
α) κομμουνιστής β) ανθρωπιστής γ) συντηρητικός
4. Τον χαρακτηρίζουν ακραίες ιδέες και βίαιες πράξεις.
α) εξτρεμιστής β) ιμπεριαλιστής γ) ριζοσπάστης
5. Ανήκει στον ακραίο συντηρητικό πολιτικό χώρο.
α) αναρχικός β) ακροδεξιός γ) κομμουνιστής
6. Προσπαθεί να κερδίσει την υποστήριξη του λαού με λόγια που ο λαός ακούει με ευχαρίστηση, δεν είναι όμως ωφέλιμα ούτε αληθινά.

α) λαϊκιστής β) συντηρητικός γ) ανθρωπιστής

7. Δεν του αρέσει καμιά μορφή εξουσίας. Πιστεύει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν κανόνες σε μια κοινωνία.

α) ιμπεριαλιστής β) ναζιστής γ) αναρχικός

8. Πιστεύει στη φιλοσοφική και κοινωνικοοικονομική θεωρία του Μαρξ και του Λένιν.

α) ριζοσπάστης β) μαρξιστής/λενινιστής γ) φιλελεύθερος

9. Πιστεύει ότι η χώρα του πρέπει να κατακτήσει άλλες χώρες και λαούς.

α) φιλελεύθερος β) εξτρεμιστής γ) ιμπεριαλιστής

10. Πιστεύει στη δημιουργία αταξικής κοινωνίας.

α) ριζοσπάστης β) κομμουνιστής γ) λαϊκιστής

11. Οποδός του Χίτλερ. Κύριο χαρακτηριστικό του ο ρατσισμός.

α) ναζιστής β) αντιεξουσιαστής γ) συντηρητικός

12. Πιστεύει σε ριζικές κοινωνικές αλλαγές.

α) εξτρεμιστής β) φασίστας γ) ριζοσπάστης

13. Πιστεύει σε ολοκληρωτικό σύστημα διακυβέρνησης. Ιδεολογία του η δικτατορία.

α) φασίσις β) ιμπεριαλιστής γ) αναρχικός

14. Αγαπά την ελευθερία και εργάζεται γι' αυτήν.

α) ριζοσπάστης β) ανθρωπιστής γ) φιλελεύθερος

3 Συμπλήρωσε τον πίνακα γράφοντας τις ιδεολογίες, όπως στο παράδειγμα.

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ	ΕΚΦΡΑΣΤΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ
Π.χ. Ανθρωπ(ισμός)	Ανθρωπ(ιστής) (ο)
	Εθνικ(ιστής) (ο)
	Συντηρητ(ικός) (ο)
	Εξτρεμ(ιστής) (ο)
	Αναρχ(ικός) (ο)
	Λαϊκ(ιστής) (ο)
	Μαρξ(ιστής)/λενιν(ιστής) (ο)
	Ναζ(ιστής) (ο)
	Ριζοσπάστ(ης) (ο)
	Φασ(ίστας) (ο)
	Φιλελεύθερ(ος) (ο)

4. Τι σημαίνουν οι παρακάτω λέξεις που δηλώνουν αξιώματα; Αντιστοίχισε τα αξιώματα με τον ορισμό τους.

1. Πρόεδρος Δημοκρατίας (ο)

α) Ο ανώτατος διοικητής του νομού ή της περιφέρειας.

2. Πρωθυπουργός (ο)

β) Ο πρώτος πολίτης, διοικητής του δήμου (πόλης), που εκλέγεται από το λαό.

3. Υπουργός (ο)

γ) Ο ανώτατος άρχων ενός κράτους.

4. Υφυπουργός (ο)

δ) Ο πρόεδρος μιας κοινότητας (χωριού) που εκλέγεται από το λαό.

5. Νομάρχης (ο)

ε) Ο πρόεδρος της κυβέρνησης μιας χώρας

6. Δήμαρχος (ο)

ζ) Μέλος της κυβέρνησης μιας χώρας,

7. Κοινοτάρχης (ο) υφιστάμενος (κατώτερος) του υπουργού.
 η) Μέλος της κυβέρνησης μιας χώρας που έχει αναλάβει ορισμένο τομέα δράσης.

5. Στο παρακάτω πλαίσιο θα βρεις λέξεις που έχουν ως α' συνθετικό τη λέξη «δήμος». Συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις, διαλέγοντας τη σωστή λέξη από το πλαίσιο, στην κατάλληλη πτώση.

- δημοσιογραφία (η) · δημοφιλής-ής-ές · δήμαρχος (ο) · δημονήφισμα (το)
 · δημόσιος υπάλληλος (ο) · δημοσκόπηση (η) · δημοκρατία (η) · δημαγωγός (ο)
1. Η _____ ως πολίτευμα βασίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας.
 2. Του αρέσει το γράψιμο. Ασχολείται με τη _____ από τα 17 του χρόνια.
 3. Το νέο μισθολόγιο των _____ υπερψηφίστηκε χθες στη Βουλή.
 4. Η τελευταία _____ έδειξε ότι η πλειοψηφία των δημοσίων υπαλλήλων θεωρεί θετικά τα μέτρα.
 5. Ο νέος υπουργός Παιδείας έγινε γρήγορα _____ μεταξύ των μαθητών λόγω των μέτρων που έλαβε για την Παιδεία.
 6. Για να δοθεί λύση στο σοβαρό αυτό εθνικό θέμα, η κυβέρνηση θα καταφύγει σε _____.
 7. Η δενδροφύτευση των κεντρικών δρόμων της πόλης ανήκει στον πρώην _____.
 8. Υπήρξε ένας επικίνδυνος _____. Κατόρθωσε να παραπλανήσει τον λαό σχετικά με σοβαρά θέματα και να αποσπάσει την ψήφο του.

6. Σύνθετες λέξεις με α' συνθετικό πρόθεση «δια»

Η πρόθεση δηλώνει:

- α) Σχέση μεταξύ δυο ή περισσότερων προσώπων, κρατών κτλ.
 - β) Διασπορά (ευρεία μετάδοση)
- Π. χ. διαπάλη (η) = ο αγώνας δύο ή περισσότερων αντιπάλων
 Π. χ. διακηρύττω = γνωστοποιώ σε πολλούς

7. Σχημάτισε 10 σύνθετες λέξεις (ουσιαστικά ή επίθετα) με α' συνθετικό την πρόθεση «διά» και β' συνθετικό μία από τις παρακάτω λέξεις, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές: κράτος, κηρύττω, κοινότητα, κόμμα, πλέκω, μεσολάβω, κυβερνώ, λογισμός, πραγματεύομαι, επιστήμη

1. Διακήρυξη (η)	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

8. Αντιστοίχισε τις λέξεις που σχημάτισες στην προηγούμενη άσκηση (στην κατάλληλη πτώση) με τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις, με τις οποίες συχνά χρησιμοποιούνται.

1. η διακήρυξη _____ των δικαιωμάτων του ανθρώπου.
2. _____ επιτροπή.
3. _____ του ΟΗΕ.
4. _____ συμφέροντα.
5. _____ σχέσεις.
6. _____ μεταξύ των δύο αντιμαχόμενων πλευρών.
7. _____ διάλογος.

8. _____ έρευνα.

9. Ταξινόμησε τις λέξεις στο πλαίσιο σε δύο ομάδες συνωνύμων κάτω από τους τίτλους που ακολουθούν.

. διάσκεψη, · συνέδριο, · επιτελείς, · σύνοδος, · αξιωματούχοι, · παράγοντες,
· συνάντηση, · στελέχη, · ανώτεροι υπάλληλοι, · συνέλευση

Α' Ομάδα	Β' Ομάδα
Π.χ. 1. <u>Διάσκεψη</u> (η)	1. <u>Επιτελείς</u> (οι)
2. _____ (το)	2. _____ (οι)
3. _____ (η)	3. _____ (Ο,)
4. _____ (η)	4. _____ (τα)
5. _____ (η)	5. _____ (οι)

10. Αντιστοίχισε τις δύο στήλες, για να αναλύσεις γνωστά αρκτικόλεξα που δηλώνουν φορείς, ιδρύματα και οργανισμούς που υπάρχουν στην Ελλάδα.

Α'	Β'
1. ΟΤΕ	α) Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
2. Ι ΚΑ	β) Τοπική Αυτοδιοίκηση
3. ΔΕΗ	γ) Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης/Επικοινωνίας
4. ΤΑ	δ) Εθνικό Σύστημα Υγείας
5. ΜΜΕ	ε) Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
6. ΕΣΥ	ζ) Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση
7. ΕΡΤ	η) Ολυμπιακή Αεροπορία
8. ΟΑ	θ) Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

11. Τι σημαίνουν οι λέξεις με τα έντονα μαύρα γράμματα; Αντιστοίχισε τις λέξεις με τη σημασία τους.

1. Ανήκει στους σκληροπυρηνικούς του κόμματος.	α) Πλησίασμα με ανάληψη πρωτοβουλιών.
2. Ακολουθεί τακτική δελφίνου μέσα στο κόμμα.	β) Πώς απέκτησαν την κινητή και ακίνητη περιουσία τους.
3. Έγινε άνοιγμα προς την αριστερή πτέρυγα του κόμματος.	γ) Ιδέες και σκέψεις πολύ διαφορετικές από τις καθιερωμένες.
4. Ζητήθηκε από τους υπουργούς να δηλώσουν το «πόθεν έσχες» .	δ) Ενέργειες ύπουλες απο στελέχη του ίδιου κόμματος εναντίον κάποιου συντρόφου.
5. Άρχισαν τα συντροφικά μαχαιώματα πάλι μέσα στο κόμμα.	ε) Τη δική του εξουσία.
6. «Το κόμμα θα προχωρήσει μόνο όταν τα στελέχη του εγκαταλείψουν την εσωστρέφεια », είπε ο αρχηγός.	ζ) Διάδοχος του αρχηγού.
7. Διατύπωσε αιρετικές απόψεις στο συνέδριο του κόμματος.	η) Αυτοί που δεν δέχονται αλλαγές στην ιδεολογία τους.
8. Η συζήτηση για τα «διαπλεκόμενα συμφέροντα» άναψε φωτιά.	θ) Ενασχόληση με θέματα που αφορούν αποκλειστικά και μόνο το κόμμα.
9. Επέβαλε το δικό του ιμπεριουμ στην παράταξη (συμπεριφορά).	ι) Τα χαρακτηριστικά, η ποιότητα, η νοοτροπία και πώς αυτά εκφράζονται
10. Το ύφος και το ήθος των στελεχών.../της εξουσίας...	κ) Συμφέροντα επιχειρηματιών που συνδέονται στενά με την πολιτική.

12. Επεξεργασία κειμένου «Κοινοβούλιο ή καριέρα»:

A. Να σημειώσετε έναν πλαγιοτιτλο για κάθε παράγραφο του κείμενου χρησιμοποιώντας λέξεις και φράσεις του ίδιου του κειμένου.

B. Ποιοι παράγοντες περιορίζουν το ρόλο των σημερινών πολιτικών σύμφωνα με το κείμενο; [σημειώστε σωστό (Σ) ή λάθος (Λ)]:

1. Η μετατόπιση των κέντρων λήψης των αποφάσεων.
2. Η κυριαρχία μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων.
3. Η μεγάλη πρόοδος της τεχνολογίας.
4. Η μονομέρεια των μέσων ενημέρωσης.
5. Η αυτονομία των εθνικών κρατών.

α) Αντιστοιχίστε τους παράγοντες της Α στήλης με το ρόλο της Β στήλης που τους αναλογεί σύμφωνα με το κείμενο.

A. 1. ικανοί και φιλόδοξοι	B. α. καθόριζαν το μέλλον
2. μέσα ενημέρωσης	β. διατηρούν πολιτική ισχύ
3. μέτριοι και δουλοπρεπείς	γ. περιορίζονται σημαντικά
4. πολιτικοί	δ. προτιμούν την καριέρα
5. υπουργοί και κόμματα	ε. παραμένουν στην πολιτική

β) Ποιος είναι ο ρόλος της σύγχρονης πολιτικής σύμφωνα με το κείμενο;

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

1. Напередодні парламентських виборів загострюється міжпартійна конкуренція, особливо між керівним складом політичних партій, кожна з яких пропонує широким масам свою передвиборну програму.

2. Глава МЗС Російської Федерації пан Лавров переконаний, що головним зовнішньополітичним партнером Росії є Україна.

3. Партнерство України і Греції повинне обов'язково стати вагомим чинником європейської безпеки і стабільності.

4. Основним завданням урядової програми на поточний рік є боротьба з безробіттям, реформування у сфері освіти, а також поліпшення системи національного страхування.

5. Членами Кабміну можуть бути громадяни України, що мають право голосу, вищу освіту і ті, що володіють державною мовою.

6. Політичну опозицію, як правило, складають 2-4 політичних сили, які за наслідками виборів знаходяться на 2-4 позиціях по кількості набраних голосів, і які об'єднуються між собою з метою представлення загальних інтересів.

7. На засіданні комітету з міжнародної співпраці україно-російської міждержавної комісії головує глава МЗС Російської Федерації і його український колега.

8. Конституція є основним законом держави, згідно якій визначається форма і основні функції державного строю, а також взаємовідношення громадянина і державної влади.

9. Передвиборні мови кандидатів в депутати завжди містять обіцянки, пов'язані з підвищенням життєвого рівня громадян.

10. Верховна Рада України прийняла Закон «Про Кабінет Міністрів України». «За» проголосували 247 народних депутатів з 325 депутатів, присутніх в залі. Цей закон визначає організацію, повноваження і порядок діяльності уряду.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ:

Σύμφωνα με το άρθρο του συντάγματος για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα του πολίτη, που αναφέρει ότι «οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις», γράψτε τις απόψεις σας και για το αν αυτά ισχύουν ή όχι στην πραγματικότητα.

ΘΕΜΑ 11

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ. ΔΙΚΕΣ

Λεξιλόγιο:

το δικαστήριο	ο δικαστής
ο Εισαγγελέας	ο Δημόσιος Κατήγορος
το πολιτικό δικαστήριο	το ποινικά δικαστήρια
το διοικητικό δικαστήριο	η μήνυση – ο μηνυτής
η καταγγελία	ο ενάγων
ο εναγόμενος	ο κατηγορούμενος
ο ένορκος	το έγγραφο
η αγωγή	η έγκληση
η ενοχή	η αθώωση

Κείμενο 1. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ. ΕΙΔΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Τα **Δικαστήρια** είναι τα κρατικά όργανα που ασκούν τη δικαστική λειτουργία, δηλαδή την επίλυση των διαφορών που δημιουργούνται στην εφαρμογή των κανόνων του δικαίου. Οι λειτουργοί των δικαστηρίων είναι οι δικαστές. Επίσης, στην απονομή δικαιοσύνης, ειδική λειτουργία ασκεί ο Εισαγγελέας ή Δημόσιος Κατήγορος, ο οποίος αντιπροσωπεύει το δημόσιο συμφέρον.

Η δικαιοσύνη απονέμεται σε δύο βαθμούς. Έτσι έχουμε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια.

Τα δικαστήρια, ανάλογα με τις υποθέσεις που δικάζουν, χωρίζονται σε πολιτικά, ποινικά, ειδικά και διοικητικό.

Πολιτικά δικαστήρια: Δικάζουν αστικές διαφορές μεταξύ των ιδιωτών, π.χ. οικονομικού ή οικογενειακού χαρακτήρα. Για να δικάσουν μια διαφορά, πρέπει να το ζητήσει με έγγραφο, που λέγεται αγωγή, εκείνος που νομίζει ότι αδικήθηκε, δηλαδή ο ενάγων. Εκείνος εναντίον του οποίου γίνεται η αγωγή λέγεται εναγόμενος, ενώ και οι δύο μαζί διάδικοι. Η προσφυγή σε δευτεροβάθμιο δικαστήριο (Εφετείο) λέγεται έφεση.

Ποινικά δικαστήρια: Δικάζουν πράξεις ή παραλείψεις που περιγράφονται στο νόμο ως αξιόποινες. Το έγγραφο με το οποίο γίνεται μια καταγγελία λέγεται μήνυση. Εκείνος που κάνει την καταγγελία μηνυτής, ενώ εκείνος εναντίον του οποίου στρέφεται η καταγγελία κατηγορούμενος.

1. Πταισματοδικείο (το πταίσμα είναι αδίκημα μικρής σημασίας)
2. Πλημμελειοδικείο:
 - α. μονομελές β. τριμελές (το πλημμέλημα είναι σοβαρότερο αδίκημα από το πταίσμα)
3. Ποινικό Εφετείο:
 - α. τριμελές β. πενταμελές
4. Κακουργιοδικείο (συγκροτείται από τρεις τακτικούς δικαστές και ενόρκους. Δικάζει κακουργήματα, δηλαδή εγκλήματα)

Ειδικά δικαστήρια

1. Τακτικά και έκτακτα στρατοδικεία, ναυτοδικεία, αεροδικεία (δικάζουν αδικήματα στρατιωτικών)
2. Δικαστήρια των ανηλίκων (δικάζουν παιδιά κάτω των 17 χρονών)
3. Εκκλησιαστικά δικαστήρια (δικάζουν κληρικούς για εκκλησιαστικά αδικήματα)

Ο **Άρειος Πάγος** είναι το ανώτατο δικαστήριο. Δικάζει τις αιτήσεις για αναίρεση των αποφάσεων πολιτικών ή ποινικών δικαστηρίων.

Διοικητικά δικαστήρια (δικάζουν διαφορές ανάμεσα στο κράτος και τον πολίτη)

1. Συμβούλιο της Επικρατείας επεξεργάζεται και κρίνει τα διατάγματα που συντάσσουν τα υπουργεία και εξετάζει προσφυγές υπαλλήλων για υπηρεσιακά θέματα
 2. Ελεγκτικό Συνέδριο (διοικητική και δικαστική αρχή με κύριο έργο τον έλεγχο των κρατικών εξόδων)
 3. Φορολογικά δικαστήρια (δικάζουν προσφυγές φορολογουμένων)
- Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο** το οποίο λειτουργεί και ως εκλογοδικείο

Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για το δικαστικό σύστημα της Ελλάδας;
2. Ποια είδη αδικιμάτων υπάρχουν;
3. Είναι σωστό, κατά τη γνώμη σας, το σωφρονιστικό σύστημα; Τι βελτιώσεις πρέπει να γίνουν;
4. Φυλάκιση ή κοινωνική εργασία; Πείτε τη γνώμη σας.

Κείμενο 2. ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΖΕΙ

Μια φαιδρή ηλιόλουστη χειμωνιάτικη μέρα προς τα Χριστούγεννα. Το Δικαστήριο συνεδρίαζε. Το φως έμπαινε απ' όλα τα παράθυρα μέσα στη σάλα που ήταν γεμάτη κόσμος, πολίτες, χωριάτες, φτωχούς και πλούσιους. Σε μια πλατιά εξέδρα, ψηλότερα από το ακροατήριο, στο βάθος της σάλας ήταν καθισμένοι κάτω από ένα κόκκινο βελουδένιο κουβούκλι, οι τρεις σύνεδροι, ο πρόεδρος στη μέση, ένας άνθρωπος νέος ακόμα με σταχτιά ρούχα, με ζωηρά μάτια, με κομμένο μουστάκι, και δεξιά του κι αριστερά του ένας μεσόκοπος άνθρωπος παχύς και σαν αποκοιμισμένος κάτω από τα ματογυάλια του, κι ένας γερός ζωηρός και πρόσχαρος. Πάνου στην ίδιαν εξέδρα εκαθόντουσαν σε δύο αράδες οι δώδεκα ένορκοι, κάθε λογής πρόσωπα, κάθε λογής ηλικίας με κάθε λογής φορέματα. Απέναντί τους στη δεξιά μεριά της εξέδρας εκαθόταν ο εισαγγελέας, ένας άντρας περασμένος στα χρόνια, άσκημος στο πρόσωπο, ψηλός, λιγνός και χλωμός, με λαμπερά μάτια, με σταχτιά κοντή γενειάδα, με μαύρη μακριά ρεντιγκότα, σκεφτικός κι αγέλαστος. Σιμά του ήταν καθισμένοι μερικοί δικηγόροι και δυο τρεις κυρίες που 'χαν έρθει ν' ακούσουν τη δίκη.

Η ψηλή εξέδρα έκανε ημικύκλιο· και τα δύο άκρα της ήταν ενωμένα μαζί με χαμηλά σιδερένια κάγκελα, και στον άδειο τόπο που έμενε έτσι στη μέση ήταν δύο τραπέζια, το ένα με τους υπερασπιστές δικηγόρους, το άλλο για το γραμματέα και τους γραφιάδες. Και πίσω από τα τραπέζια, σιμά στα κάγκελα και κάτω από το σκληρό βλέμμα του εισαγγελέα, σ' έναν ξύλινο μπάγκο, στη μέση από δύο αγροίκους χωροφύλακες, κακοντυμένους και με εφ' όπλου τη λόγχη, και σιμά σ' άλλους χωροφύλακες που εφύλαγαν ήταν καθισμένος ο Γιάννης, ο λεγόμενος Τουρκόγιαννος, αγνώστου πατρός, που δικαζόταν σήμερα για ληστεία και φόνο.

Ερωτήσεις

1. Ποια ατμόσφαιρα κυριαρχεί στην αίθουσα δικαστηρίου; Γιατί;
2. Ποια είναι τα μέλη της δικαστικής αγωγής;
3. Πείτε για μια δίκη που παρακολούθησατε ή διαβάσατε ή ακούσατε.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Η λέξη δικαστήριο μπορεί να σημαίνει:

- α) Το μέρος όπου γίνεται μια δίκη, το οίκημα.
- β) Το υέοος όπου έχει την έδρα της μια δικαστική αρχή.
- γ) το σύνολο των δικαστών που συνέρχονται για να δικάσουν.
- δ) Τη δικαστική αρχή.
- ε) Τη διεξαγωγή μιας δίκης.
- στ) Τη δικαστική υπόθεση.

1. Με ποια από τις παραπάνω σημασίες χρησιμοποιείται η λέξη δικαστήριο σε καθεμιά από τις παρακάτω φράσεις;

- Αθώθηκε από το δικαστήριο των ενόρκων.
- Το σχολείο του βρίσκεται κοντά στα παλιά δικαστήρια.
- Από τα δικαστήρια άλλα είναι στρατιωτικά, άλλα πολιτικά και άλλα θρησκευτικά.
- Τα παραπτώματα αυτά παραπέμπονται σε ειδικό δικαστήριο
- Εξαιτίας εκείνης της διαφοράς μας πέσαμε στα δικαστήρια.
- Χθες είχα δικαστήριο.

2. Σχημάτισε με τη λέξη δικαστήριο τόσες φράσεις, όσες είναι και οι σημασίες της που διαπίστωσες παραπάνω.

3. Επεξεργασία κειμένου «Το δικαστήριο συνεδριάζει»:

- Να επισκεφτείς ένα σημερινό δικαστήριο και να περιγράψεις τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται μια δίκη. Πριν γράψεις, συγκέντρωσε το υλικό σου. Πρόσεξε π.χ. ποια είναι η εικόνα του χώρου, ποιοι είναι οι παράγοντες που παίρνουν μέρος στη δίκη (εισαγγελέας, πρόεδρος, δικαστές, ένορκοι, κατήγορος, κατηγορούμενος, δικηγόροι, μάρτυρες κτλ.), ποια διαδικασία τηρείται κατά τη διεξαγωγή μιας δίκης κτλ.

- Πάρε συνέντευξη από ένα δικηγόρο. Κάποιες από τις πιθανές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι οι ακόλουθες:

- Τι σπουδάσατε για να γίνετε δικηγόρος;
- Ποια μαθήματα μελετήσατε;
- Ποιο είναι το έργο του δικηγόρου;
- Πώς φτάνει μια υπόθεση στο δικαστήριο;
- Αναλαμβάνετε μια υπόθεση, όταν ξέρετε ότι ο πελάτης σας έχει άδικο;
- Σας συνέβη ποτέ να χάσετε μια δίκαιη υπόθεση ή να κερδίσετε μια υπόθεση που τη θεωρούσατε χαμένη;

Συνέχισε τις ερωτήσεις.

- Παρακάλεσε το δικηγόρο να είναι σύντομος και σαφής στις απαντήσεις του. Φρόντισε να βάλεις σε τέτοια τάξη τις ερωτήσεις σου, ώστε εκείνος που θα διαβάσει τη συνέντευξη σου να μη δυσκολευτεί να καταλάβει ποια είναι η μόρφωση και ποιο είναι το έργο ενός δικηγόρου.

4. Αντιστοίχισε σωστά. Ποιο ταιριάζει σε ποιο;

δίκαιο	λύπη για κακή διαγωγή που δείξαμε
άδικο	όπου δικάζονται οι δίκες
ιδιοτέλεια	το να μη μετανιώνει κανείς
καθήκον	αυτός που έχει εντολή να απονέμει δικαιοσύνη
δικαίωμα	υπακοή στους νόμους
νομιμοφροσύνη	υποχρεωτικός κανόνας της πολιτείας
δικαστήριο	αυτό που είναι σύμφωνο με το γραπτό ή άγραφο νόμο
δικαστής	αυτό που είναι αντίθετο με το νόμο
ενοχή	το να κοιτάζει κανείς μόνο το δικό του συμφέρον
μεταμέλεια	ό,τι μας ανήκει σύμφωνα με το δίκαιο
αμετανοησία	το να έχει κάνει κανείς μια κολάσιμη πράξη
νόμος	ό,τι επιβάλλει ο ηθικός νόμος
μεροληψία	το να υποστηρίζει κανείς, αντίθετα με το δίκαιο, τον έναν από τους διαδίκους.

5. Να βρεις τα αντώνυμα (αντίθετα στη σημασία) των λέξεων:

<i>άδικο</i>	
<i>ιδιοτέλεια</i>	
<i>ενοχή</i>	
<i>μεροληψία</i>	
<i>αθώωση</i>	
<i>εκδίκηση</i>	

6. Τι σημαίνουν οι φράσεις:

1. Τα δικαστήρια απονέμουν το δίκαιο.
2. Εν ονόματι του δικαίου.
3. Θα διεκδικήσω τα δίκαια μου.
4. Βρίσκω το δίκιο μου.
5. Του φτωχού ή του στραβού το δίκιο.
6. Παίρνω τα δίκια μου.
7. Η καμήλα μετά σαράντα χρόνια βρήκε το δίκαιο της.
8. Κι η αμάχη δίκιο πρέπει να 'χει.
9. Όποιος τρώει το δίκιο τ' αλλουνού τρώει τα ποδάρα του.
10. Κεκλεισμένων των θυρών.

7. Τι σημαίνουν οι φράσεις:

1. άγραφο	_____	} δίκαιο
2. γραπτό	_____	
3. δημόσιο	_____	
4. ιδιωτικό	_____	

8. Σχηματίστε με τις παραπάνω φράσεις δυο, μπορείτε περισσότερες προτάσεις ή περιόδους.

Παράδειγμα:

Δεν έχουν γραπτούς νόμους. Οι μεταξύ τους σχέσεις ρυθμίζονται από το άγραφο δίκαιο, το εθιμικό, όπως το λένε.

9. Πώς λέγεται:

- α) ο πολίτης που κληρώνεται για να δικάσει;
- β) εκείνος που κάνει αγωγή εναντίον άλλου;
- γ) εκείνος που υποβάλλει μήνυση;
- δ) εκείνος εναντίον τον οποίον γίνεται η αγωγή;
- ε) εκείνος εναντίον τον οποίον απαγγέλλεται κατηγορία;
- στ) το έγγραφο με το οποίο ζητάει το δίκιο του κάποιος που νομίζει ότι αδικήθηκε;
- ζ) η γραπτή καταγγελία από τον ίδιο τον παθόντα;
- η) η γραπτή καταγγελία από μη παθόντα;

- Οι απαντήσεις βρίσκονται στο παρακάτω πλαίσιο:

ενάγων
μηνυτής
κατηγορούμενος
ένορκος
εναγόμενος
μήνυση
έγκληση
αγωγή

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

1. Сторонами цивільного процесу є позивач і відповідач, кожний з яких прагнуть виграти судову справу.
2. Судова система країни направлена в першу чергу на боротьбу з корупцією в органах влади і умисним укриттям податків.
3. Міністр загрожує передати справу демонстрантів до громадянського суду.
4. Усі правопорушення є суспільно небезпечними діями, оскільки вони спрямовані проти прав і свобод людини.
5. Вам треба подати іск до адміністративного суду, для того щоб визнати наказ протизаконним.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ:

Ήσασταν αυτόπτης μάρτυρας σε μια ένοπλη ληστεία. Σας φώναξαν στο δικαστήριο, όπου καταθέσατε. Γράψτε ένα γράμμα στο φίλο σας και του περιγράφετε πώς έγινε δίκη, ποιοί ήταν εκεί, τι ερωτήσεις σας έκαναν οι συνήγοροι υπεράσπισης και πολιτικής αγωγής και ό,τι άλλο νομίζετε.

ΘΕΜΑ 12

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

Λεξιλόγιο:

η διαφήμιση – διαφημίζω	προβάλλω – προβολή της διαφήμισης
η διάδοση της διαφήμισης	η αυτοδιαφήμιση
τα διαφημιζόμενα είδη (προϊόντα)	το διαφημιστικό γραφείο
η διαφημιστική εκστρατεία	το διαφημιστικό μήνυμα
τα μέσα διαφήμισης	ο ημερήσιος τύπος
η κατανάλωση – καταναλώνω – καταναλωτικός	τα καταναλωτικά αγαθά
το καταναλωτικό κοινό	τα προϊόντα της μαζικής
τοιχοκολλώ – η τοιχοκόλληση	κατανάλωσης

Κείμενο 1. Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ

Πέρα από την καταφανή εξαπάτηση του κοινού, σχετικά με τις πραγματικές ιδιότητες του διαφημιζόμενου προϊόντος, έχουμε μια σειρά αντιλήψεων για τη ζωή και για τις ανθρώπινες σχέσεις που προωθούνται με τη διαφήμιση με σκοπό το κέρδος. [...]

Βλέπουμε, λοιπόν, στην ελληνική τηλεόραση: τη μητρική αγάπη να εξαντλείται στην αγορά ορισμένης πούδρας για το μωρό· τη γιαγιά να εξαρτά την αγάπη των εγγονών της γι' αυτήν από τη χρησιμοποίηση ορισμένης μάρκας μαγειρικού λίπους· τη συζυγική αγάπη και φροντίδα να ταυτίζεται με τη μακαρονάδα, τον καφέ και το σιδερωμένο πουκάμισο. Βλέπουμε ακόμη την ερωτική σχέση να είναι υπόθεση σαπουνιού, αρώματος και κονιάκ· την επαγγελματική επιτυχία να είναι συνάρτηση κρέμας μαλλιών και αποσμητικού και άλλα πολλά.

Στον κόσμο της διαφήμισης τα εμπορεύματα υποκαθιστούν τα ουσιαστικά στοιχεία της προσωπικότητας, οι ανθρώπινες σχέσεις γελοιοποιούνται, τα συναισθήματα εξευτελίζονται, ο άνθρωπος απανθρωποποιείται. [...]

Η προβολή προτύπων κατανάλωσης και ζωής και ο εθισμός των μαζών στο να δέχονται μηνύματα από ανώνυμους πομπούς εντάσσονται μέσα στη γενικότερη λειτουργία της διαφήμισης ως πλύσης εγκεφάλου. Σ' αυτές θα μπορούσαμε να προσθέσουμε κι άλλες που αναφέρονται πιο συχνά. Όπως είναι π.χ. η διόγκωση των ατομικών αναγκών σε βάρος των κοινωνικών αναγκών. Η διαφήμιση διογκώνει τις ανάγκες μας για απορρυπαντικά και αυτοκίνητα και έτσι εμφανίζεται μειωμένη η σημασία των αναγκών για σχολεία, νοσοκομεία, πάρκα κτλ. [...]

Εύλογο είναι ν' αναρωτηθεί κανείς: αφού είναι τόσα τα κακά της διαφήμισης, γιατί δεν την περιορίζουμε ή δεν την καταργούμε;

Η εμπορική διαφήμιση ήταν γνωστή από τους πρώτους ιστορικούς χρόνους. Στην αρχή περιοριζόταν στην απλή επίδειξη του είδους. Με το πέρασμα του χρόνου απέκτησε... φωνή. Μια δυνατή φωνή εξυμνούσε τις ιδιαίτερες ιδιότητες και τα σπάνια πλεονεκτήματα του εμπορεύματος. Στην αρχαία Ελλάδα και στη Ρώμη επαγγελματίες «εμπορικοί κήρυκες» έκαναν αυτή τη δουλειά με αμοιβή. Αλλά υπήρχαν και πινακίδες που τις κρεμούσαν στους δρόμους και οι οποίες συνιστούσαν ορισμένα προϊόντα. Το ίδιο γινόταν και στη μεσαιωνική περίοδο.

Τη μεγάλη ώθηση στη διαφήμιση έδωσε η τυπογραφία. Οι πρώτες διαφημίσεις σε εφημερίδα εμφανίστηκαν το 17ο αιώνα. Το 1657 το κοινό του Λονδίνου μάθαινε πως «στο στενό πίσω από το χρηματιστήριο, πουλιέται πρωί και βράδυ το ποτό που ονομάζεται "καφές" και που είναι υγιεινό, στυλώνει την καρδιά, υποβοηθάει τη χώνευση και ανακουφίζει το πνεύμα...».

Από τότε πέρασε πολύς καιρός και η διαφήμιση εξελισσόταν.

Σήμερα η διαφήμιση είναι μια σύνθετη και πολύπλοκη τεχνική που δανείζεται πολλά από τις επιστήμες και τις τέχνες: ψυχολογία, κοινωνιολογία, στατιστική, καλές τέχνες, γραφικές τέχνες, θέατρο, κινηματογράφο κτλ.

Είναι μια μορφή πληρωμένης, δημόσιας ανακοίνωσης ή μηνύματος, από μια πηγή προς το κοινό.

Σκοπός της διαφήμισης είναι:

- να γνωρίσει το κοινό τα προϊόντα ή υπηρεσίες ή ιδέες ή επιτεύγματα που αυτή η πηγή θέλει να παρουσιάσει
- να υποκινήσει το κοινό να δείξει ενδιαφέρον γι' αυτά
- να το πείσει (αν χρειάζεται) ότι έχει περισσότερα πλεονεκτήματα από άλλα
- να το υποκινήσει (στην ουσία να το υποχρεώσει) να δράσει, για να αγοράσει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, να υιοθετήσει τις ιδέες ή τις απόψεις της πηγής που στέλνει το μήνυμα.

Ερωτήσεις

1. Πείτε ποιός είναι ο ρόλος της διαφήμισης στην καθημερινή ζωή και στη συγχρονή κοινωνία γενικότερα.
2. Είστε κατά της διαφήμισης, γιατί πιστεύετε ότι κατά κανόνα παραπλανά με αποκλειστικό σκοπό το κέρδος, αδιαφορώντας για την ποιότητα των προϊόντων ακόμη και για την υγεία των καταναλωτών. Υποστηρίξτε την άποψή σας. Πείτε ποιος είναι ο ρόλος της διαφήμισης στην καθημερινή ζωή και στη σύγχρονη κοινωνία γενικότερα.
3. Είστε υπέρ της διαφήμισης, γιατί πιστεύετε ότι, εκτός του ότι ενημερώνει τους καταναλωτές (οι οποίοι μπορούν να επιλέξουν τα διαφημιζόμενα προϊόντα που θα αγοράσουν), προσφέρει εργασία σε εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, καθώς σ' αυτή στηρίζονται σχεδόν όλοι οι τομείς του εμπορίου, αλλά και άλλων κλάδων (π.χ. τουρισμός), και προτείνετε μέτρα για έλεγχό της.

Κείμενο 2. ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Η διαφήμιση μπορεί να χρησιμοποιήσει αρκετά μέσα για να επιτύχει την αποστολή της (δηλαδή την γνωστοποίηση του προϊόντος) ανάλογα με την αγορά-στόχο που έχει, την αποτελεσματικότητα του μέσου και το κόστος που είναι διατεθειμένη να πληρώσει η επιχείρηση η οποία προβαίνει στην ενέργεια αυτή. Ορισμένα μέσα είναι:

Τηλεόραση

Θωρείται η πρωταγωνίστρια στην αποδοτική διαφήμιση και γι' αυτό η τηλεοπτική διαφήμιση είναι και η πιο ακριβοπληρωμένη. Η διάρκειά της είναι συνήθως γύρω στα 30 δευτερόλεπτα. Η τιμή ρυθμίζεται ανάλογα με την ώρα προβολής της διαφήμισης (άλλη τιμή στις 3 η ώρα τη νύχτα και άλλη στις 9 το βράδυ), από το σημείο (στην αρχή, στη μέση ή στο τέλος ενός προγράμματος), το πρόγραμμα αυτό καθαυτό (άλλη τιμή για ένα πρωτάθλημα ποδοσφαίρου και άλλη τιμή για έναν μέτριου ενδιαφέροντος αγώνα) και με άλλες παραμετρους. Όπως και στο ραδιόφωνο, η μουσική και το κείμενο έχουν ιδιαίτερη σημασία να εντυπώνονται ώστε όταν κάποιος ακούει τη μουσική να θυμάται το προϊόν. Επίσης η επανάληψη στην καθημερινή ζωή μιας έξυπνης ατάκας που πρωτακούστηκε στην τηλεόραση ή που εκεί εδραιώθηκε ταυτιζόμενη με ένα συγκεκριμένο προϊόν, θεωρείται μεγάλη επιτυχία για το διαφημιζόμενο. Η πρώτη τηλεοπτική διαφήμιση ήταν αυτή των ρολογιών χειρός Bulova. Μεταδόθηκε στις ΗΠΑ την 1η Ιουλίου 1941 πριν από ένα ματς μπίτζμπολ μεταξύ των Brooklyn Dodgers και των Philadelphia Phillies και είχε διάρκεια 20 δευτερολέπτων. Μεταδόθηκε από το τηλεοπτικό δίκτυο WNBT (θυγατρική του τέως NBC, νυν NBC Universal), το οποίο και πληρώθηκε λίγο πάνω από 9 δολάρια για τη συγκεκριμένη μετάδοση.

Ραδιόφωνο

Όπως και η τηλεοπτική διαφήμιση πληρώνεται και αυτή ανάλογα με την ζώνη στην οποία θα ακουστεί και με τη διάρκεια -συνήθως από 15 έως 60/70 δευτερόλεπτα. Αν και στηρίζεται μόνον στον ήχο, αυτό μερικές φορές αποτελεί και το ατού του συγκεκριμένου μέσου: καθώς δηλαδή ο ακροατής μπορεί μόνον να ακούσει και όχι να δει ή να διαβάσει τις ραδιοφωνικές

πληροφορίες (καθώς ακούει μια εκπομπή), λειτουργεί απολύτως ακουστικά και οι άλλες αισθήσεις ατονούν. Έτσι όσες πληροφορίες παίρνει σε μια διακοπή διαφημίσεων, καταγράφονται πιο έντονα. Η ραδιοφωνική διαφήμιση στηρίζεται περισσότερο στη μουσική και στο κείμενο, επειδή ακριβώς δεν μπορεί να πείσει με την εικόνα, οπότε παίζει σημαντικότερο ρόλο η επιλογή της μουσικής υπόκρουσης ή του "τζινγκλ" και η φωνή του ατόμου που μιλά για το προϊόν καθώς βεβαίως και όσα λέει για αυτό.

Κινηματογράφος

Η κανονική διαφήμιση προβάλλεται πριν από την έναρξη της ταινίας ή στα διαλλείμματά της. Εντούτοις ο κινηματογράφος προσφέρεται ιδιαίτερα για την έμμεση και πιο αποδοτική διαφήμιση, δηλαδή την προβολή προϊόντων που χρησιμοποιούν οι ηθοποιοί στη διάρκεια της ταινίας (καπνού, ποτών, ρουχισμού, αυτοκινήτων κ.λπ.).

Πρόσωπα

Τα πρόσωπα χρησιμοποιούνται κυρίως στην έμμεση διαφήμιση. Ένας γνωστός ηθοποιός ή ένας δημοφιλής τραγουδιστής πληρώνεται π.χ. για να αναφέρει παρεμπιπτόντως σε συνέντευξη του ότι η αγαπημένη του κρέμα ή μάρκα αυτοκινήτου ή το αγαπημένο του άρωμα είναι το Τάδε).

Τύπος: (Εφημερίδες, Περιοδικά, κ.α.)

Όσο μεγαλύτερη κυκλοφορία έχει ένα έντυπο, τόσο ακριβότερα διαθέτει τις σελίδες του προς διαφήμιση. Στην έντυπη διαφήμιση έχουν και πάλι σημασία τα χρώματα, τα κείμενα, τα πρόσωπα, η θέση (αν θα είναι ολοσέλιδη ή αν θα είναι στην πάνω δεξιά γωνιά θα κοστίσει περισσότερο από όσο μια στην κάτω αριστερή γωνιά). Στον τύπο υπάρχει η ολοφάνερη διαφήμιση ενός προϊόντος και το λεγόμενο "πουμπλί" όπου ο δημοσιογράφος γράφει ένα διαφημιστικό κείμενο το οποίο ίσως να μην αποτελεί ολοφάνερη διαφήμιση με την κλασική έννοια, αλλά που υποχρεωτικά αναγράφει σε κάποιο σχετικά εμφανές σημείο ποιος το χορηγεί. Και στον τύπο όπως και σε άλλα μέσα, η διαφήμιση μπορεί να είναι και έμμεση ή κρυφή, κάτι που θεωρείται παράνομο αφού ο αποδέκτης (το καταναλωτικό κοινό) δεν ενημερώνεται σαφώς ότι πρόκειται για πληρωμένη διαφήμιση

Αφίσες, Πανό, Πινακίδες σε σημεία που είναι ορατά από πεζούς και οδηγούς ή επιβάτες οχημάτων. Ο νόμος απαγορεύει πάντως να τοποθετούνται διαφημίσεις σε σημεία που μπορεί να αποσπάσουν την προσοχή των οδηγών.

Διαδίκτυο

Σε αυτό το χώρο η διαφήμιση γίνεται με αποστολή μηνυμάτων ή με διαφημίσεις στους ιστοτόπους που κάποιος επισκέπτεται ή με στοιχεία που συνοδεύουν εγκαταστάσεις προγραμμάτων ή σε κοινωνικούς ιστοτόπους ή με σπαμ.

Φυλλάδια

Κινητά τηλέφωνα

Από το 1998 έχει αρχίσει η αποστολή διαφημιστικών μηνυμάτων που προβάλλονται στην οθόνη των κινητών τηλεφώνων, αν και η νομοθεσία έχει βάλει και σε αυτό κάποιο φρένο.

Οχήματα

Οι διαφημιστικές εταιρείες "ντύνουν" λεωφορεία και τρόλεϊ με ειδικά επεξεργασμένο υλικό ή τοποθετούν μικρές διαφημίσεις σε πόρτες των ταξί

Στέγες ή τοίχοι οικημάτων

Αεροπανό

Μικροαντικείμενα που χαρίζονται με αγορές (μαγνητάκια, στικάκια, αναπτήρες κ.λπ.) και φέρουν ονομασίες ή λογότυπα και σχέδια που ταυτίζονται με έναν διαφημιζόμενο, καθώς και πιάτα ή ποτηράκια του καφέ, όπου ο πελάτης βλέπει τη διαφήμιση καθώς πίνει μια γουλιά από το ρόφημα ή το ποτό του.

Αντικείμενα που το κοινό χρησιμοποιεί συχνά (π.χ. διαφημιστικά μηνύματα τυπωμένα επάνω σε αποδείξεις αγορών ή στις σακούλες αγοράς)

Σημεία που το κοινό βλέπει αναγκαστικά (π.χ. στις φανέλες ομάδων ποδοσφαίρου ή στα πλάγια των γηπέδων, που είναι ορατά διαρκώς σχεδόν σε όλες τις φάσεις ενός ποδοσφαιρικού αγώνα που προβάλλεται από την τηλεόραση)

Άνθρωποι

Σε διάφορες χώρες συνηθίζεται οι διαφημιστικές αφίσες να τοποθετούνται σε πλακάτ που φέρει ένας άνδρας ή γυναίκα που περιφέρεται σε κεντρικό σημείο.

Ντελάληδες

Άτομα που περιφέρονται με αυτοκίνητα και διαφημίζουν τηνπραμάτεια τους από μεγάφωνα και στηρίζονται στην άγρα πελατών από το δρόμο ή από τα σπίτια στα οποία ακούγονται τα μηνύματά τους.

Πολύ συχνά το προϊόν προβάλλεται ανάλογα με τη θέση του -π.χ. με τη σειρά που εμφανίζεται σε τηλεοπτικά μηνύματα ή με τη θέση του στα ράφια του σούπερ μάρκετ. Για παράδειγμα στα σούπερ μάρκετ ή στις βιτρίνες προτιμούνται οι θέσεις που βρίσκονται στο επίπεδο των ματιών του πελάτη, δηλαδή γύρω στο 1,60-1,70, ανάλογα με το μέσο ύψος κάθε λαού ή με το φύλο (οι γυναίκες και τα παιδιά έχουν χαμηλότερο "ιδανικό σημείο" επειδή έχουν και χαμηλότερο ανάστημα από έναν άνδρα). Στα πολυκαταστήματα προτιμούνται επίσης οι γωνιακές θέσεις και όσες είναι κοντά στα ταμεία.

Ερωτήσεις

1. Ποια διαφημιστικά μέσα υπάρχουν;
2. Ποιο μέσο κατα την γνώμη σας θεωρείται το πιο αποτελεσματικό και γιατί;

Κείμενο 3. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΙΧΩΣ ΟΡΙΑ

Δεκάδες σειρές, η μία μετά την άλλη! Τηλεπαιχνίδια παντός είδους! Ταινίες άφθονες! Θα 'λεγε κανείς ότι η μικρή οθόνη είναι ο παράδεισος της ψυχαγωγίας.

Όστόσο, αντί του χαμόγελου της ευχαρίστησης και της χαράς, που θα 'πρεπε να ανθεί στα χείλη του καλοχορτασμένου τηλεθεατή, μισοπνίγονται ύβρεις και επιφωνήματα εκνευρισμού, καθώς αναζητεί ένα, έστω ένα, πρόγραμμα που να μπορεί να απολαύσει από την αρχή ως το τέλος. Αντί της γλυκιάς ικανοποίησης από μια καθημερινή ψυχαγωγία νιώθει εξαγριωμένος από την έλλειψη σεβασμού, την οποία επιδεικνύουν καθημερινώς τα κανάλια, τροποποιώντας κατά πώς τα βολεύει τα προγράμματά τους και, το χειρότερο, βομβαρδίζοντας τον με διαφημίσεις, αφού του αφαιρούν και την παραμικρή δυνατότητα απόλαυσης.

Αντί να απολαμβάνει τους κήπους μιας τηλεοπτικής Εδέμ, ο τηλεθεατής βρίσκεται να βράζει μαζί με τα απορρυπαντικά, τα γαριδάκια και τις νέες μάρκες κέτσαπ, στα καζάνια μίας γυάλινης κόλασης, αιώνια θαρρείς, τιμωρημένος, γιατί δοκίμασε τον απαγορευμένο καρπό του τηλεχειριστηρίου. Έτσι, μοιάζει να πληρώνει την επιθυμία του για αφθονία και ποικιλία, και το μικρό κουτί, που αλλάζει κανάλια, έγινε βόμβα στα χέρια του, καθώς τα κουμπιά του πυροδοτούν εκρήξεις θυμού κάθε σχεδόν φορά που τα πατάει.

Ήταν επόμενο να συμβεί κάτι τέτοιο, καθώς ο τελευταίος που λαμβάνεται υπόψη μέσα στη σύγχυση της μάχης του ανταγωνισμού των καναλιών είναι ο τηλεθεατής. Ο λόγος, άλλωστε, που προγραμματίζονται ομοειδή προγράμματα την ίδια ώρα είναι διότι στόχος του κάθε καναλιού είναι η διεκδίκηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερης μερίδας, του κοινού κάθε στιγμή και όχι να δώσει την δυνατότητα στο θεατή να επιλέξει από μια ποικιλία θεαμάτων, διότι τότε θα μοιράζονταν τα ποσοστά θεαματικότητας εξίσου μεταξύ των καναλιών. Ακόμη και οι διαφημιστικές ζώνες είναι σχεδόν συγχρονισμένες, έτσι ώστε να μην υπάρχει ελπίδα διαφυγής για τον τηλεθεατή. Άλλωστε για τις διαφημίσεις γίνεται όλη η «φασαρία» του προγραμματισμού.

Κείμενο 4. Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Η σημερινή επέκταση των διαφημίσεων σε μian επιφάνεια του κοινωνικού πεδίου, αδιανόητη μερικές δεκαετίες πριν, και η επιθετικότητα αυτής της επέκτασης, που έχει λάβει τον

χαρακτήρα βαθύτατης εισβολής τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό χώρο, μας επιτρέπουν να μιλάμε για διαφημιστική βία.

Η συχνότητα της διακοπής των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων από διαφημίσεις η πυκνότητα της (με ποικίλους τρόπους) συγχρονικής με τη ροή αυτών των προγραμμάτων άμεσης ή έμμεσης διαφήμισης· το πλήθος των εκπομπών με σταθερό διαφημιστικό φόντο η μετατροπή των ποδοσφαιριστών και των αθλητών (ακόμη και των εθνικών ομάδων) σε κινητές διαφημίσεις· η υπέρογκη μεγέθυνση των διαφημιστικών γιγαντοαφισών και η υπερκαλυψη από αυτές των υπαίθριων χώρων και πολλών δημοσίας χρήσεως κτιρίων η κατάληψη του μεγαλύτερου μέρους των εφημερίδων και των περιοδικών από διαφημίσεις και η μετατροπή τους, δια των ένθετων διαφημιστικών φυλλαδίων που μεταφέρουν, σε διαφημιστικά οχήματα· με λίγα λόγια η ουσιαστική κατάλυση κάθε διαφημιστικής δεοντολογίας δηλώνει την εγκαθίδρυση στον χώρο της διαφήμισης ενός ολοκληρωτικού καθεστώτος, το οποίο επιβάλλει τις βουλήσεις του σ' ένα μεγάλο μέρος της κοινωνικής και ατομικής ζωής. [...]

Μιλάω για αδυναμία αναχαίτισης της διαφημιστικής βίας, γιατί μου είναι δύσκολο να συμμεριστώ την αισιοδοξία όσων πιστεύουν ότι η μετάβαση από την εποχή των ΜΜΕ στην εποχή του Διαδικτύου, που τελείται σήμερα, θα μεταβάλει τη φύση της διαφήμισης από «εισβολική» επί του δέκτη της σε «προσδοκώσα» την αναζήτηση της από τον δέκτη. Διότι προαιρετική πρόσβαση του δέκτη στην αποθηκευμένη κάπου περιγραφή και εκθείαση ενός προϊόντος δεν είναι διαφήμιση- σημαίνει απλώς επιθυμία πληροφόρησης, η υλοποίηση της οποίας εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του δέκτη — δηλαδή σημαίνει κατάργηση της ίδιας της έννοιας της διαφήμισης, όπως αυτή δηλώνεται από τα δυο συνθετικά του ονόματος της.

Το να πιστεύει κανείς ότι η εκδήλωση από το νέο υποψήφιο αγοραστή της επιθυμίας να πληροφορηθεί για τα διατεθειμένα στην αγορά προϊόντα αρκεί για να ικανοποιήσει, την εγγενή ταιοση του νεοφιλελεύθερου συστήματος για επέκταση των πωλήσεων και κατάκτηση από τους παραγωγούς όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους της αγοράς αποτελεί ουτοπική σκέψη, ανάλογη με το αφελές όραμα ορισμένων αριστερών που πιστεύουν ότι ο κόσμος θα ήταν καλύτερος, αν ήταν εντελώς απαλλαγμένος από τις διαφημίσεις. Και φυσικά το Διαδίκτυο δεν πρόκειται να κατάργησε, ως διαφημιστικό χώρο τον έξω από αυτό φυσικό χώρο (υπαίθριο η στεγασμένο) η πεδίο (ηχητικό ή τυπογραφικό).

Το πιο ανησυχητικό στο φαινόμενο που προσπαθώ να περιγράψω δεν είναι η βιαιότητα την οποία έχει αναπτύξει σήμερα η διαφήμιση· είναι η ανοχή απέναντι σ' αυτό το βίαιο καθεστώς, η οποία, στον βαθμό που παραμένει σιωπηλή και δεν εκδηλώνει ουσιώδεις τάσεις δυσφορίας, ισοδυναμεί με πλήρη υποταγή. Αν μας έλεγαν πριν από μερικές δεκαετίες ότι η διαφήμιση θα έπαιρνε κάποτε τη μορφή που έχει σήμερα, θα είχαμε θεωρήσει την πρόβλεψη τερατώδη και την ενδεχόμενη επιβεβαίωση της παραβίαση της ανθρωπίνης φυσικότητας. [...]

Κείμενο 5. ΟΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΤΟ 19Ο ΑΙΩΝΑ

Οι διαφημίσεις στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα ήταν φυσικά λιγότερες από σήμερα. Δεν υπήρχαν άλλωστε και τα περισσότερα σύγχρονα διαφημιστικά μέσα -ραδιόφωνο, τηλεόραση, κινηματογράφος, τετράχρωμα περιοδικά. Υπήρχαν μόνο αφίσες και εφημερίδες. Ωστόσο οι διαφημίσεις της εποχής είχαν δύο ουσιαστικές διαφορές από τις σημερινές που τις έκαναν αρκετά επικίνδυνες. Πρώτα αφορούσαν, σχεδόν όλες, «περίεργα» και «πρωτότυπα» προϊόντα. Τα κλασικά καταναλωτικά αγαθά δε διαφημιζόνταν [...] ούτε επώνυμα προϊόντα μαζικής κατανάλωσης. Χύμα ήταν τα τρόφιμα, τα σαπούνια, τα περισσότερα ποτά. Αυτά που διαφημιζόνταν ήταν πομάδες για φαλακρούς, ελιξίρια νεότητας, κρέμες αδυνατίσματος, μυστηριώδη χαπάκια για κάθε χρήση, παράξενες εφευρέσεις (που κάναν άνθρωποι με φαντασία ηρώων του Ιουλίου Βερν), όπως μηχανικά πιάνο, αυτόματα καπέλα, αεικίνητα οχήματα κτλ.

Από τον κατάλογο των διαφημιζόμενων αγαθών καταλαβαίνει κανείς αμέσως ποιο ήταν το δεύτερο γνώρισμα των διαφημίσεων της εποχής, εκείνης: ήταν σχεδόν όλες αναληθείς. Οι περισσότερες γίνονταν από μικροαπατεώνες, που ήταν έτοιμοι να εξαφανιστούν μόλις «αξιοποιούσαν» την πρώτη συγκομιδή πελατών -προτού προλάβουν οι τελευταίοι να διαπιστώσουν την απάτη. Άλλες πάλι τις καταχωρούσαν καλοπροαίρετοι αλλά μισότρελοι ή αφελείς εφευρέτες. Οι σοβαρές εταιρείες δε διαφημίζονταν. Κι αν, ακόμα και σήμερα, υπάρχει μια προκατάληψη τόσο στο κοινό (για την αληθοφάνεια) όσο και στους επιχειρηματίες (για τη σοβαρότητα) της διαφήμισης, είναι σαφώς κληροδότημα του 19ου αιώνα, του «τρελού» αιώνα της διαφήμισης. Είναι φανταστικό το τι και πώς διαφημίστηκε εκείνα τα χρόνια. Το θράσος, την τόλμη και τη φαντασία των διαφημιζόμενων (διαφημιστές δεν υπήρχαν τότε, φυσικά) τις συναγωνίζονταν μόνον η αφέλεια, η ευπιστία και η περιέργεια του κοινού. Ήταν ο αιώνας της «επιστήμης», της «προόδου». Όλα ήταν δυνατά.

Νίκος Δήμου, «Κι εσείς διαφημιστής,
Γιόχαν Σεμπάσπαν;»

Ερωτήσεις

1. Πώς εξελίχτηκε η διαφήμιση με το πέρασμα των χρόνων από το 19^ο αιώνα;

Κείμενο 6. ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

«Μια καλή διαφήμιση πρέπει να περιέχει τα εξής σημαντικά στοιχεία: την επικεφαλίδα, το κυρίως κείμενο (πληροφορία), την εικόνα και τα στοιχεία (ταυτότητα) της διαφημιζόμενης επιχείρησης».

Η επικεφαλίδα πρέπει να προκαλεί το ενδιαφέρον του κοινού και να απομνημονεύεται εύκολα. Το κυρίως κείμενο πρέπει να είναι σύντομο, περιεκτικό, ακριβές και σαφές. Συχνά απευθύνεται στο κοινό στο β' πρόσωπο και έτσι η διαφήμιση γίνεται πιο άμεση. Η εικόνα πρέπει να προσελκύει την προσοχή, να προκαλεί ενδιαφέρον και να τονίζει το προϊόν. Η ταυτότητα της εταιρείας πρέπει να δίνεται διακριτικά, με μικρά γράμματα αλλά πλήρη και ακριβή στοιχεία.

Παρακάτω δίνονται αναλυτικά τα στοιχεία μιας σύγχρονης διαφήμισης:

Αν δεν είναι

.....

...δεν πρόκειται
ν' ανοίξω το
στόμα μου!

Τις βρεφικές τροφές τις
εμπιστεύονται οι παιδίατροι, γιατί είναι ειδικά
μελετημένες και εμπλουτισμένες με 12
πολύτιμες βιταμίνες και σίδηρο. Τις προτιμούν
οι μαμάδες, γιατί είναι αγνές
και φυσικές. Τις θέλουν τα μωρά, γιατί είναι
πολύ νόστιμες. Τελικά τις βρεφικές
τροφές.....τις προτιμούν όλοι!

.....

(όνομα εταιρείας, διεύθυνση, Fax)

Η διαφήμιση δεν έχει πάντα σκοπό την πώληση ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Έχει ορισμένες φορές σκοπό να προβάλλει δραστηριότητες γενικότερου ενδιαφέροντος (π.χ. μια έκθεση βιβλίου, μια εκδήλωση, έναν έρανο κτλ.) ή να ενημερώσει το ευρύ κοινό για σημαντικά θέματα που συχνά αφορούν την υγεία του (π.χ. κάπνισμα, ναρκωτικά, υγιεινή διατροφή). Διαλέγεις... και διαφημίζεις:

- Τον ετήσιο χορό της σχολής σου.
- Δενδροφύτευση την οποία οργανώνει το πανεπιστήμιό σου σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση.
- Μια έκθεση βιβλίου στη σχολή σου.
- Μια πανεπιστημιακή γιορτή.
- Ένα ημερολόγιο για την οικονομική ενίσχυση της φοιτητικής σας κοινότητας.
- Την ημέρα διοργάνωσης των αθλητικών εκδηλώσεων στη σχολή σου.
- Μια θεατρική παράσταση που οργανώνει η σχολή σου.
- Μια μουσική εκδήλωση της σχολής σου.
- Το περιοδικό ή την εφημερίδα του σχολείου σου.
- Ό,τι άλλο θέλεις.

Κείμενο 7. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

Ένας από τους παράγοντες που οδήγησε την κοινωνία μας στον καταναλωτισμό ή ακόμη και στον υπερκαταναλωτισμό είναι οι διαφημίσεις.

Πού μας οδηγεί ο καταναλωτισμός; αναρωτιούνται πολλοί. Οι απαντήσεις είναι ποικίλες:

1. Διογκώνει στο άπειρο τις απαιτήσεις ατομικής κατανάλωσης, ώστε να μας δημιουργεί πλασματικές ανάγκες.

2. Ο άνθρωπος γίνεται σκλάβος της κατανάλωσής του. Πρόκειται για μια υποδούλωση αναγκαστική.

3. Ο σημερινός άνθρωπος ποτέ δεν είναι ικανοποιημένος με αυτά που έχει. Θέλει κι άλλα κι άλλα... κι ακόμη περισσότερα. Έτσι όλο και πιο σκληρά δουλεύει, για να κερδίσει περισσότερα χρήματα, για να αγοράσει περισσότερα υλικά αγαθά, διαφορώντας για άλλες πολύτιμες ανθρώπινες αξίες.

4. Ο καταναλωτισμός δημιουργεί έναν άνθρωπο αχόρταγο, που τον οδηγεί στην έλλειψη ευτυχίας και ασφάλειας.

5. Όσο για την ποιότητα των προϊόντων, αυτή υποχωρεί συνεχώς κάτω από την πίεση της ποσότητας και του κέρδους. Έτσι κατασκευάζονται ευτελή προϊόντα, που θα φθαρούν γρήγορα και θα πρέπει να αντικατασταθούν.

Γιατί ο άνθρωπος επιδιώκει την απόκτηση ολοένα και περισσότερων υλικών αγαθών;

1. Τα αγαθά, όπως είδαμε, ικανοποιούν ανθρώπινες ανάγκες. Και, όσο πιο άφθονα και καλύτερης ποιότητας είναι, τόσο πληρέστερα και καλύτερα ικανοποιούν τις ανάγκες αυτές. Γι' αυτό και ο άνθρωπος προσπαθεί να τα αποκτήσει.

2. Αν σ' αυτό προσθέσουμε και το αίσθημα της ανασφάλειας που νιώθει, επειδή απρόβλεπτοι και αστάθμητοι παράγοντες επηρεάζουν τη ζωή του, εύκολα μπορούμε να κατανοήσουμε και τη διαρκή τάση του ανθρώπου να αποκτήσει ολοένα και περισσότερα υλικά αγαθά και να δημιουργήσει περιουσία (περίσσεια, πλεόνασμα), καθώς πιστεύει ότι με αυτά λύνει τα προβλήματα του και εξασφαλίζεται.

3. Η κατοχή και χρήση υλικών αγαθών δε συνδέεται μόνο με την ανακούφιση από το βάρος των βιοτικών μερίμων, αλλά και με τις απολαύσεις της ζωής. Προκαλούν, κατ' αυτόν τον τρόπο, μια ευφορία στον ιδιοκτήτη τους, που, όχι σπάνια, ταυτίζεται με την ευτυχισμένη ζωή. Συναρτώντας, λοιπόν, την ευτυχία με την απόκτηση υλικών αγαθών, ο άνθρωπος προσπαθεί, χωρίς να λυπάται κόπους και μέσα, να τα αποκτήσει.

4. Ιδιαίτερα στις σύγχρονες καταναλωτικές κοινωνίες η ευμάρεια θεωρείται ως κριτήριο επιτυχίας και καταξίωσης. Όσο περισσότερα υλικά αγαθά έχει κάποιος, όσο περισσότερη καταναλωτική ευχέρεια έχει, τόσο πιο σπουδαίος θεωρείται. Τα πνευματικά και ψυχικά χαρίσματα περνούν συνήθως σε δεύτερη μοίρα ή απαρατήρητα. Οι προσωπικές και κοινωνικές αξίες υποτάχτηκαν στην ανάγκη να εξυπηρετηθεί ο σκοπός αυτός, η απόκτηση υλικών αγαθών. Για πολλούς, παραδείγματος χάρη, η γνώση δεν έχει αξία τόσο ως μορφωτικό αγαθό, όσο ως ανταλλάξιμη αξία.

5. Επιπλέον, τα άφθονα υλικά αγαθά, ο πλούτος, προσφέρουν δύναμη σε όποιον τα κατέχει, καθώς του «επιτρέπουν» να επιβάλλει τη θέληση του σε άπορους συνανθρώπους του, να δωροδοκεί και να εξαγοράζει συνειδήσεις, να καταλαμβάνει αξιώματα, ακόμη και να ελέγχει την εξουσία, αν είναι ισχυρός οικονομικός παράγοντας. Η δύναμη, λοιπόν, που συνεπάγεται ο πλούτος των υλικών αγαθών, αποτελεί ένα πρόσθετο κίνητρο για τη διαρκή αύξηση τους.

6. Ειδικότερα, για τη σύγχρονη κατανάλωση θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η επικράτησή της δεν είναι καθόλου τυχαία. Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο η οικονομική ανάπτυξη βασίστηκε στην υπερπαραγωγή αγαθών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη ραγδαία ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής και, κατά συνέπεια, την πλήρη απασχόληση. Για να αποτραπεί, λοιπόν, η κρίση και η χρεοκοπία των σύγχρονων οικονομιών της αφθονίας, είναι αναγκαία η μαζική κατανάλωση των παραγόμενων προϊόντων. Γι' αυτό και το ίδιο το οικονομικό σύστημα την επιβάλλει, ως λειτουργική του αναγκαιότητα.

7. Τη λειτουργία αυτή εκπληρώνει ο άπληστος καταναλωτής. Και, επειδή η λειτουργία αυτή είναι τόσο σπουδαία, δεν ήταν δυνατό να αφηθεί στην πρωτοβουλία του. Επινοήθηκε, λοιπόν, ένα ολόκληρο σύστημα διαφήμισης, που χάρη στην επιστημονική της οργάνωση και στα

καταιγιστικά μηνύματα της εξωθεί τον άνθρωπο σε μια αδιάκοπη και συχνά αλόγιστη αγορά υλικών αγαθών.

8. Το έργο της διαφήμισης συμπληρώνουν και τα προβαλλόμενα καταναλωτικά πρότυπα ζωής. Στα πρότυπα αυτά έχει ενσωματωθεί η πολιτιστική δημιουργία, για να εξυπηρετηθεί καλύτερα η κατανάλωση και το κέρδος. Η άνεση, η αφθονία και η πολυτέλεια που προβάλλονται από την τηλεόραση, τον Τύπο και τον κινηματογράφο, συνδυάζονται με ανάλογες νέες αντιλήψεις και «αξίες» για τη ζωή και την ανθρώπινη συμπεριφορά. Συχνά μάλιστα και παραδοσιακές αξίες προσαρμόζονται σ' αυτήν τη νοοτροπία. Κεντρικό —αν όχι και μοναδικό— στοιχείο της νοοτροπίας αυτής είναι η απόκτηση υλικών αγαθών, η επίδειξη και η καλοπέραση. Και ο άνθρωπος, που μπολιάζεται από τη νοοτροπία αυτή και ασπάζεται τις αξίες αυτές, ανάλογα με τις δυνατότητες του, σπεύδει να τις πραγματοποιήσει. Έτσι, όμως, είτε το καταλαβαίνει είτε όχι, υπακούει στον τρόπο ζωής που υπαγορεύει η καταναλωτική κοινωνία και ο «πολιτισμός» της, την ευμάρεια.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις της αλόγιστης κατανάλωσης στον άνθρωπο;

Όταν λέμε αλόγιστη κατανάλωση, εννοούμε ότι ο άνθρωπος καταναλώνει περισσότερα από όσα χρειάζεται, αγοράζει άχρηστα, περιττά πράγματα και σπαταλά ό,τι με κόπο, τις πιο πολλές φορές, έχει αποκτήσει. Οι επιπτώσεις της κατανάλωσης είναι πολύ σοβαρές, καθώς επεκτείνονται σ' όλους τους τομείς της ζωής του ανθρώπου και μάλιστα με ιδιαίτερη οξύτητα.

1. Υποδουλώνει ψυχικά τον άνθρωπο, ο οποίος εξαρτά την ελευθερία του από την ευχέρεια να αγοράζει και να καταναλώνει όλο και περισσότερα υλικά αγαθά, για να ικανοποιήσει τις τεχνητές ανάγκες που προβάλλονται και δημιουργούνται από τους μηχανισμούς της κατανάλωσης. Επειδή, όμως, οι ανάγκες αυτές συνεχώς ανανεώνονται, δεν είναι δυνατό να κορεστούν. Εξάλλου, αν η επιδίωξη αυτή γίνει σταθερή και μόνιμη, καταντάει στο τέλος πάθος, εξάρτηση. Κατ' αυτόν τον τρόπο ο άνθρωπος υποδουλώνεται διπλά: και σ' αυτούς που ελέγχουν και κινούν τα νήματα της κατανάλωσης και στην απληστία του.

2. Επιπλέον, στην προσπάθεια του να ανταποκριθεί στις οικονομικές απαιτήσεις των νέων προϊόντων της αγοράς, αναγκάζεται να εργάζεται εξαντλητικά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δραματική μείωση του ελεύθερου χρόνου που, αν αξιοποιείται κατάλληλα, του προσφέρει την ευκαιρία για ανάπαυση, ηρεμία, περισυλλογή, ψυχαγωγία και ανανέωση των δυνάμεων του. Ξεπερνώντας, λοιπόν, συχνά τα όρια της αντοχής του, κλονίζεται η σωματική και ψυχική του υγεία.

3. Η έμμονη δε προσκόλλησή του στα υλικά αγαθά καταλήγει, συνήθως, σε παραμέληση της πνευματικής και ψυχικής καλλιέργειας του. Από τη στιγμή που ενδιαφέρεται αποκλειστικά για την απόκτηση υλικών αγαθών, η γνώση, η Τέχνη, η ψυχαγωγία και, γενικότερα, η πνευματική ζωή τον αφήνουν αδιάφορο. Για το λόγο αυτόν οδηγείται σε μια οικτρά μονοδιάστατη ζωή. Ο χαρακτηρισμός της εποχής μας ως αντιπνευματικής οφείλεται στο γεγονός ότι ο σύγχρονος άνθρωπος έχει δώσει προτεραιότητα στα υλικά αγαθά, όχι στις πνευματικές αξίες.

4. Ανάλογη είναι και η στάση του απέναντι στις ηθικές αξίες. Οι ηθικές αξίες υπαγορεύουν κανόνες συμπεριφοράς που διακρίνονται για το σεβασμό προς το συνάνθρωπο, τα δημιουργήματα και τα δικαιώματά του. Για να ικανοποιήσει, όμως, ο άνθρωπος την απληστία του, γίνεται, συχνά, ιδιοτελής, κερδοσκόπος, εκμεταλλεύεται το συνάνθρωπο του και αδιαφορεί για το ηθικό περιεχόμενο των πράξεών του. Μπορεί να καταφύγει σε αθέμιτα, ακόμη και σε εγκληματικά μέσα. Παραδείγματα, που επιβεβαιώνουν τον ισχυρισμό αυτόν, υπάρχουν, δυστυχώς, πολλά: υπεξαίρεσεις, χρηματισμός, ληστείες, ακόμη και δολοφονίες. Και ύστερα τα ίδια τα καταναλωτικά πρότυπα που προβάλλονται είναι ανήθικα. Η χλιδή και η πολυτέλεια που διαφημίζονται, ο εύκολος πλουτισμός, η άκοπη ζωή, ο ανταγωνισμός και η προκλητική διαφθορά είναι ασυμβίβαστα με την παραδοσιακή, τουλάχιστον, ηθική της ενάρετης ζωής, στην οποία η τιμιότητα, η εργατικότητα, η εγκράτεια, η δικαιοσύνη, η αγάπη και ο αλtruισμός θεωρούνταν — και ήταν — κορυφαίες αξίες. Σήμερα, για πολλούς, αυτά θεωρούνται αφέλεια.

5. Και όπου οι ηθικές αξίες δεν είναι ισχυρές, δοκιμάζονται και οι ανθρώπινες σχέσεις. Για την ίδια αιτία, τη φιλοχρηματία, ο άνθρωπος κρίνει τους πάντες με κριτήριο την ωφέλεια που μπορεί να έχει απ' αυτούς. Συνάπτει, επομένως, σχέσεις με ωφελμιστικά κριτήρια. Αλλά οι σχέσεις αυτές μεταβάλλονται τόσο εύκολα, όσο και τα συμφέροντα. Εξάλλου από τη σύσταση τους οι σχέσεις αυτές δεν είναι υγιείς, αφού λείπουν απ' αυτές η ειλικρίνεια και η αγάπη. Γι' αυτό εύκολα αλλοιώνονται και διαλύονται. Και το τραγικό είναι πως ο σύγχρονος άνθρωπος έχει επίγνωση της κατάστασης αυτής. Η επίγνωση αυτή τον κάνει καχύποπτο και μοναχικό. Δεν είναι δε σπάνιο το φαινόμενο η διάβρωση αυτή να εισχωρεί και στις σχέσεις του με τα οικεία πρόσωπα. Η απεμπόληση δε αυτής της ψυχικής ανάγκης για ουσιαστικούς συναισθηματικούς δεσμούς οδηγεί σε μια οδυνηρή απομόνωση, σε ένα εσωτερικό κενό και στο άγχος.

6. Καταστρέφεται το φυσικό περιβάλλον, καθώς λεηλατούνται οι φυσικές πλουτοπαραγωγικές πηγές, για την κάλυψη των αναγκών της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας. Το έργο της καταστροφής αυτής συμπληρώνουν και οι μεγάλες ποσότητες των απορριμμάτων που ρίπτονται σ' αυτό. Και, επειδή ο άνθρωπος γεννιέται και ζει μέσα στο φυσικό περιβάλλον, οποιαδήποτε αλλοίωση και καταστροφή των στοιχείων του έχει, αναπόφευκτα, οδυνηρές συνέπειες για τον ίδιο.

Ερωτήσεις

1. Πείτε τι σημαίνει για σας να γίνουμε «συνειδητοί καταναλωτές» και πώς μπορούμε να γίνουμε τέτοιοι. Εσείς είστε «συνειδητοί καταναλωτές»;
2. Ποιότητα ή ποσότητα; Πείτε ποια στάση έχετε υιοθετήσει εσείς απέναντι σ' αυτές τις παραμέτρους.
3. Πείτε πόσο και αν βοηθάει η οικογένεια και το σχολείο στην καταπολέμηση της υπερκατανάλωσης.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Με τη βοήθεια του λεξιλογίου να βρεις και να γράψεις για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις μια άλλη με παραπλήσια σημασία.

- αποκτώ φήμη • καταναλωτικό κοινό • διαφήμιση • κάνω γνωστό • διάσημος
- διατυμπανίζω • γνωστοποιώ • μαζική κατανάλωση

2. Πώς ονομάζεται η διαφήμιση που:

- Προβάλλεται στην τηλεόραση;
- Προβάλλεται στο ραδιόφωνο;
- Τη συναντούμε σε εξωτερικούς χώρους;
- Είναι καλαίσθητη;
- Αρέσει στο κοινό;
- Προωθεί καταναλωτικά αγαθά;

3. Οι παρακάτω επικεφαλίδες από διαφημίσεις είναι τόσο σαφείς, ώστε να μπορεί κανείς να καταλάβει ποιο προϊόν διαφημίζεται;

1. Ο υγιεινός και ξεκούραστος ύπνος έχει ετικέτα...
2. Προσθέστε μια νέα νότα πολυτέλειας στο γεύμα σας.
3. Προκαλέστε την ήλιο και την τύχη σας.
4. Μήπως ο ήλιος έχει το χαμόγελο που σκοτώνει;
5. Η υγεία κτίζεται κάθε μέρα.
6. Εσείς μαγειρεύετε ακόμη στην ηλεκτρική κουζίνα;
7. Και ο σκύλος χορτάτος και... εσείς απόντες.

4. Στα παρακάτω διαφημιστικά κείμενα λείπει η επικεφαλίδα. Μπορείς να δώσεις εσύ μία;

Ο σημαντικότερος παράγοντας για την υγεία μας είναι η σωστή διατροφή, γιατί παίζει σπουδαίο ρόλο στην αντοχή, στην πνευματική διαύγεια, στη διάθεση, στην ομορφιά μας. Σωστή διατροφή σημαίνει κατανάλωση τροφών υψηλής διατροφικής αξίας, δηλαδή τροφών που είναι φυσικές, χωρίς συντηρητικά ή πρόσθετα, που έχουν υποστεί ήπια επεξεργασία, χωρίς να έχει αλλοιωθεί η σύστασή τους, ώστε να είναι ασφαλείς.

Η (όνομα εταιρείας) προσφέρει καθημερινά, με υπευθυνότητα και συνέπεια, μια τροφή υψηλής διατροφικής αξίας: το φρέσκο γάλα (όνομα προϊόντος). Έχοντας υποστεί μια ήπια θερμική επεξεργασία στους 72 βαθμούς Κελσίου, το φρέσκο γάλα (όνομα προϊόντος) διατηρεί τη φυσική γεύση του γάλατος και, παράλληλα, κρατά ουσιαστικά αναλλοίωτα όλα τα θρεπτικά συστατικά που η φύση έχει προβλέψει για μας: το ασβέστιο, τις πρωτεΐνες, τις βιταμίνες, το φωσφόρο και τους υδατάνθρακες που χρειαζόμαστε, για να κτίζουμε την υγεία μας κάθε μέρα.

- Βάλτε την άθληση στη ζωή σας, γιατί καθορίζει τη σωστή λειτουργία του οργανισμού.
- Γυμναστείτε με τον κατάλληλο τρόπο, βρείτε τους ρυθμούς που αρμόζουν στις ανάγκες σας.
- Χαρίστε στον εαυτό σας ομορφιά και υγεία.

5. Συμπλήρωσε τα κενά χρησιμοποιώντας κυρίως φράσεις του λεξιλογίου.

1. Το _____ γραφείο σχεδίασε μια νέα διαφήμιση για το ίδιο προϊόν, μια και το _____ ανταποκρίθηκε στην προηγούμενη.
2. Η επανάληψη των _____ είναι απαραίτητη για την προσέγγιση των καταναλωτών, με σκοπό να κάμψει τη βούλησή τους.
3. Οι διαφημίσεις συμβάλλουν στη _____ των _____ και βοηθούν το _____ να γνωρίσει τη χρησιμότητά τους.
4. Τα προϊόντα μας δεν αγοράζονται πια. Χρειάζεται λοιπόν μια νέα _____ για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη του κοινού.
5. Ο καλλιτέχνης αυτός έγινε _____ χάρη στη διαφήμιση από την τηλεόραση.
6. Οι διαφημίσεις προβάλλονται κυρίως από τα μέσα _____.

6. Επεξεργασία κειμένου «Η διαφημιστική βαρβαρότητα της εποχής μας»:

1. Να ενημερώσεις την τάξη σου για το περιεχόμενο του κειμένου με γραπτή περίληψη του σε 100- 120 λέξεις.
2. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου και ποια συλλογιστική πορεία ακολουθείται;
3. Με ποιον τρόπο πειθούς επιχειρεί ο συγγραφέας να πείσει για τη θέση του ότι το Διαδίκτυο δε θα μεταβάλει τη φύση της διαφήμισης.
4. Να γράψεις μία συνώνυμη για καθεμιά από τις λέξεις:

εισβολή	
αναχαίτιση	
συμμερίζομαι	
ουτοπικός	
δυσφορία	

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

1. Реклама – це оплачуваний процес повідомлення чи впливу на споживача про якийсь продукт або послугу.
2. Під визначенням «реклама» ми маємо на увазі односторонню (тобто від передавача, без участі одержувача) передачу інформації про якийсь продукт, послугу або ідею.

3. Рекламодавець (тобто той, хто заплатив за передачу інформації) повинен бути наявним (реклама не має бути скритою чи непрямую), щоб було одразу видно, хто заплатив за її трансляцію.
4. Взагалі-то не існує реклами, яка була б націлена на велику кількість споживачів одночасно, тому більшість рекламних компаній обирають власну «цільову аудиторію», до якої вони звертаються: інакше формується реклама для жінок, інакше для 25-річних чоловіків, емігрантів і дітей.
5. Кожна реклама містить у собі якийсь закодоване повідомлення, де в ролі рекламодавця виступає якийсь підприємство, а в ролі одержувача – споживацька спільнота.
6. Поширення реклами в сучасних її масштабах пов'язане з розвитком монополістичних компаній капіталістичних економік Заходу.
7. Першою скритою функцією реклами є нав'язування особливих зразків споживання і врешті-решт нових зразків та стереотипів життя та моральних цінностей.
8. У людей західних країн виробилась звичка слідувати рекламі, яка призвела, зокрема, до надмірного споживання висококалорійної їжі й ожиріння.
9. Підвищення обсягів людських потреб на користь соціальних, збільшення прибутків та накопичення капіталів – ось основна мета сучасних рекламних кампаній.
10. Телевізійна реклама впливає на вибір споживача підсвідомо: це і різнокольорові картинки, цікаві слогани та джінгли, образи відомих зірок, різноманітні акції та подарунки.
11. Для просування свого товару на ринок сучасному підприємцю потрібно провести відповідну рекламну кампанію.
12. Рекламні компанії часто використовують прийом інтерв'ю з простими користувачами і представляють рекламу як вид справжнього репортажу.
13. В умовах ринкової економіки людина стає об'єктом експлуатації не тільки як робітник, але й як споживач.
14. У багатьох країнах рекламні повідомлення зазвичай розміщуються на плакатах, які носять на собі чоловіки або жінки в якомусь багатолюдному місці.
15. З 1998 року почалась відправка рекламних повідомлень на екрани мобільних телефонів громадян, попри те, що законодавство намагалось припинити цей процес.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ:

Να εκθέσεις τεκμηριωμένα, σε 600 λέξεις περίπου, τις απόψεις σου για τις αρνητικές συνέπειες της διαφήμισης στη ζωή μας και να προτείνεις τρόπους με τους οποίους μπορούμε να τις αποφύγουμε ή, τουλάχιστο, να τις περιορίσουμε. Υπόθεσε ότι το κείμενό σου θα δημοσιευτεί ως άρθρο σε περιοδικό που εκδίδεται από οργάνωση καταναλωτών.

ΘΕΜΑ 13

ΕΘΙΣΜΟΙ

Λεξιλόγιο:

ο εθισμός – εθίζομαι	η ναρκωτική ουσία
τα οينوπνευματώδη ποτά	η επιθετικότητα
η υπερβολική κατανάλωση	η θόλωση του μυαλού
η νόσος	η δόση
η καταθλιπτική τάση	το σύνδρομο στέρησης
η παραίσθηση	η αποτοξίνωση
η λειτουργική διαταραχή	η σωματική εξάρτηση
η τοξικομανία	

Κείμενο 1. ΕΘΙΣΜΟΙ – ΜΑΣΤΙΓΕΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Αλκοολισμός

Αλκοολισμός ονομάζεται η παθολογική σχέση που μπορεί να αναπτύξει το άτομο με το αλκοόλ. Ο συγκεκριμένος όρος υποδηλώνει την πλήρη εξάρτηση του ατόμου στο αλκοόλ.

Επιπτώσεις για την ανθρώπινη υγεία. Ο αλκοολισμός προκαλεί και σωματικές και ψυχικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία.

Σωματικές επιπτώσεις. Η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλης προκαλεί κατά ένα μεγάλο ποσοστό πολλά καρδιαγγειακά νοσήματα όπως τη νόσο του μυοκαρδίου καθώς και σε πολλές περιπτώσεις τον αιφνίδιο θάνατο. Μεταξύ άλλων το αλκοόλ προκαλεί και κίρρωση του ήπατος. Επίσης έχει παρατηρηθεί σημαντική μείωση του αριθμού των λευκών αιμοσφαιρίων, γεγονός που σημαίνει ότι καταστρέφει το ανοσοποιητικό σύστημα του ανθρώπου. Επίσης σύμφωνα με έρευνες, ο αλκοολισμός προκαλεί συχνά οικιακά και εργατικά ατυχήματα, ενώ είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος στην περίπτωση που ο αλκοολικός οδηγεί κάποιο όχημα.

Ψυχικές επιπτώσεις. Ο αλκοολισμός προκαλεί και ψυχικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία. Οι αλκοολικοί συχνά εμφανίζουν καταθλιπτικές και αυτοκαταστροφικές τάσεις. Συχνά παρατηρείται μείωση της σεξουαλικής απόδοσης και το άτομο συχνά παρουσιάζει παραισθήσεις.

Οινόπνευμα και οينوπνευματώδη ποτά

Το οινόπνευμα χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή ευφραντικών ποτών από τους αρχαιότερους χρόνους. Τα οينوπνευματώδη ποτά τα χρησιμοποιεί ο άνθρωπος για να ξεχνά τα βάσανα του, τις πίκρες του και τους καημούς του. Αλλά και για να τραγουδά τις χαρές του, τις επιτυχίες και τις νίκες του, στα γλέντια και στις διασκεδάσεις του. Δεν είναι επικίνδυνα, όταν γίνεται συνετής και μετρημένη χρήση. Όμως, η κατάχρηση των οينوπνευματωδών είναι πολύ διαδεδομένη και συχνά πολλοί καταφεύγουν σ' αυτή για λήθη.

Οι ενέργειες του οينوπνεύματος στον εγκέφαλο

Είναι ανάλογες με την περιεκτικότητα της ουσίας στο αίμα. Μέχρι 0,5% η διάθεση είναι καλή. Από 0,55 και πάνω αρχίζουν οι εγκεφαλικές λειτουργικές διαταραχές, που κυμαίνονται από την ελαφρά θόλωση του μυαλού, την εξασθένηση της μνήμης, μέχρι τη νάρκωση και αυτόν το θάνατο από παράλυση του κέντρου αναπνοής.

Ο μεθυσμένος χάνει τον αυτοέλεγχό του και ενεργεί χωρίς αναστολές, βγαίνει από τα πλαίσια που έχει χαράξει η λογική, ο ποινικός νόμος, η κοινωνία, η ηθική. Προχωρεί στην ικανοποίηση του πάθους του, χωρίς επίγνωση των πράξεων του.

Το μεθύσι είναι οξεία δηλητηρίαση με το οινόπνευμα, ενώ η χρόνια δηλητηρίαση οδηγεί στον αλκοολισμό, που είναι τυπική μορφή της τοξικομανίας. Το οινόπνευμα, υπό τη μορφή των οينوπνευματωδών ή ευφραντικών ποτών, με τον καιρό μπορεί να προκαλέσει εθισμό, εξάρτηση, καταναγκαστική χρήση και τοξικομανία με έντονο σύνδρομο στέρησης.

Περιοδικό, «Κοινωνικά προβλήματα», Εκδόσεις Βασίλης Κωστόπουλος

Ερωτήσεις

1. Έτυχε ποτέ σας να μεθύσετε; Πώς αντιδράσατε υπό την επήρεια του αλκοόλ;
2. Πώς αντιμετωπίζετε ένα μεθυσμένο;
3. Ποια μάλιστα θεωρείτε χειρότερη, τα ναρκωτικά ή τον αλκοολισμό και γιατί;
4. Αλκοολικοί άντρες και αλκοολικές γυναίκες. Πιστεύετε ότι η κοινωνία τους αντιμετωπίζει με τον ίδιο τρόπο ή όχι; Ποιους κατακρίνει πιο πολύ και για ποιο λόγο;

Ναρκωτικό

Ο όρος ναρκωτικό πιστεύεται ότι προτάθηκε από τον Γαληνό για να περιγράψει δραστικές ουσίες που μουδιάζουν ή νεκρώνουν, προκαλώντας απώλεια αισθήσεων ή παράλυση. Ο όρος νάρκωση χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον Ιπποκράτη για τη διαδικασία ή την κατάσταση της έλλειψης αισθήσεων.

Τα αποτελέσματα της χρήσης ναρκωτικών εξαρτώνται κυρίως από τη δόση, τον τρόπο χορήγησης, προηγούμενη έκθεση στην ουσία και τις προσδοκίες του χρήστη. Τα ναρκωτικά προκαλούν μια γενική αίσθηση ευφορίας και μειώνουν την ένταση, το άγχος και την επιθετικότητα. Αυτά τα αποτελέσματα είναι χρήσιμα σε ένα θεραπευτικό πλαίσιο και συνεισφέρουν στη διάδοσή τους ως ψυχαγωγικά φάρμακα, καθώς και στην πρόκληση εθισμού.

Η χρήση ναρκωτικών συνδέεται συχνά με ποικιλία παρενεργειών, οι οποίες περιλαμβάνουν ζάλη, κνησμό, αϋπνία, αδυναμία συγκέντρωσης, απάθεια, μειωμένη φυσική δραστηριότητα, συστολή ή διαστολή της κόρης αναλόγως της χορηγούμενης ουσίας, δυσκοιλιότητα, ναυτία, εμετό και, κυρίως, καταστολή της αναπνευστικής λειτουργίας.

Κίνδυνοι. Ανάμεσα στους κινδύνους της απρόσεκτης ή υπερβολικής χρήσης ναρκωτικών είναι ο αυξανόμενος κίνδυνος μολύνσεων, ασθενειών και θανάτου από υπερβολική δόση. Οι πιο συχνές ιατρικές επιπλοκές ανάμεσα στους ψυχαγωγικούς χρήστες ναρκωτικών οφείλονται κυρίως στις μη στείρες διαδικασίες χορήγησης. Πυώδεις μολύνσεις σε δέρμα, πνεύμονες και εγκέφαλο, ενδοκαρδίτιδα, ηπατίτιδα και AIDS, είναι από τις επιπλοκές που συναντώνται συχνά σε άτομα τα οποία μοιράζονται σύριγγες ή αναπνέουν το ναρκωτικό. Γίνεται εκτεταμένη συζήτηση σχετικά με τους κινδύνους από τις ουσίες που χρησιμοποιούνται στην αραίωση των ναρκωτικών που πωλούνται στους δρόμους, π.χ. τριμμένο γυαλί, ταλκ, ποντικοφάρμακο, απορρυπαντικές σκόνες και άλλες διαλυτικές ουσίες. Καθώς δεν υπάρχει απλός τρόπος για να καθοριστεί η καθαρότητα ενός ναρκωτικού που πωλείται στο δρόμο, τα αποτελέσματα της χρήσης του είναι απρόβλεπτα.

Νομοθεσία. Πολλές χώρες στην Ευρώπη κινήθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες στη νομιμοποίηση υπό όρους κάποιων ουσιών. Στην Ελβετία, η φιλελεύθερη κυβερνητική πολιτική περί ναρκωτικών, που περιλαμβάνει και διανομή ηρωίνης από το κράτος, συνάντησε τη στήριξη των ψηφοφόρων σε διπλό δημοψήφισμα που έγινε στις 28 Σεπτεμβρίου του 1997. Περίπου το 71% των ψηφοφόρων απέρριψαν την πρόταση «Νεολαία χωρίς ναρκωτικά», που θα περιόριζε τη χρήση ναρκωτικών στη χώρα.

Γιατί καταφεύγουν στα ναρκωτικά.

Πολλοί, σαν μια πράξη φυγής από το δυσάρεστο κόσμο της πραγματικότητας τους. Με τα ναρκωτικά καταφεύγουν σε μια «εικονική πραγματικότητα», που τους παρέχει μια πρόσκαιρη ευδαιμονία. Σ' αυτόν αναζητούν τη «γη της επαγγελίας» των ονείρων τους, το «χαμένο παράδεισο» των προσδοκιών τους από τη ζωή.

Άλλοι, από μίμηση προς ένα νέο τρόπο ζωής, από περιέργεια ή επιπολαιότητα και άλλοι υπό την επίδραση της μόδας ή κάποιων «αυτολογιών», ή για να γίνουν δεκτοί σε κάποιες συντροφικές. Χωρίς οι δυστυχείς να έχουν επίγνωση ότι οδηγούνται σε «τεχνητούς παραδείσους», ότι ξανοίγονται σ' ένα δρόμο χωρίς γυρισμό, ότι μπαίνουν σ' ένα λαβύρινθο χωρίς διέξοδο, ότι παίζουν ένα παιχνίδι που το όνομα, του είναι θάνατος.

Γενικές έννοιες και οροί για τα ναρκωτικά

Η *κατάχρηση* είναι η υπερβολική χρήση μιας ουσίας πέρα από τον παραδεκτό τρόπο ή όριο.

Ο *εθισμός* είναι η συνήθεια που αποκτά κανείς να χρησιμοποιεί μια ουσία με σκοπό να αισθανθεί πάλι και πάλι το συναίσθημα της ευφορίας την οποία προκαλεί αυτή η ουσία, οπότε δημιουργεί μία εξάρτηση.

Η *εξάρτηση* είναι ψυχολογική, από την ευχάριστη δράση μιας ουσίας, ή σωματική, από τις δυσάρεστες συνέπειες της διακοπής μιας ουσίας, οι οποίες οδηγούν και στην καταναγκαστική χρήση.

Η *τοξικομανία* χαρακτηρίζει κυρίως τη συμπεριφορά του ατόμου μετά από στέρηση της ουσίας για κάποιο διάστημα.

Το *σύνδρομο στέρησης* είναι το σύνολο των συμπτωμάτων που παρατηρούνται ύστερα από στέρηση του οργανισμού από την ουσία προς την οποία έχει αναπτυχθεί κυρίως σωματική εξάρτηση.

Η *αντοχή* είναι η κατάσταση η οποία αναπτύσσεται με τις επαναλαμβανόμενες δόσεις μιας ουσίας. Όσο αναπτύσσεται η αντοχή, μικραίνει η διάρκεια της δράσεως της ουσίας με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι δόσεις σε μικρά χρονικά διαστήματα για να έχει η ουσία το ίδιο αποτέλεσμα.

Περιοδικό, «Κοινωνικά προβλήματα», Εκδόσεις Βασίλης Κωστόπουλος

Ερωτήσεις

1. Πώς εξηγείτε το γεγονός ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών έχει πάρει παγκόσμια τεράστιες διαστάσεις;

2. Ένας φίλος/μία φίλη σας/ή ένας συγγενής σας είναι χρήστης ναρκωτικών. Πώς θα τον/τη βοηθήσετε;

Κείμενο 2. ΕΘΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Δεν είναι λίγοι οι άνθρωποι που στις μέρες μας υποφέρουν από κάποιο εθισμό.

Μπορεί να φταίει το άγχος, ο γρήγορος ρυθμός της ζωής και γενικότερα το όλο κλίμα που επικρατεί.

Προκειμένου λοιπόν να γλυτώσουν από αυτά βρίσκουν διάφορες διεξόδους, που τελικά καταλήγουν σε εθισμό.....

Εθισμός στο Internet

Στο μανιφέστο του “You are not a Gadget”, ο συγγραφέας, επιστήμονας και φιλόσοφος Τζάρον Λάνιερ γράφει: «Τι είναι ένα άτομο; Εάν γνώριζα την απάντηση σ’ αυτό, ίσως να μπορούσα να προγραμματίσω ένα τεχνητό άτομο σ’ έναν υπολογιστή. Αλλά δεν μπορώ. Το να είσαι ένα άτομο δεν είναι μία συγκεκριμένη φόρμουλα, αλλά μία αναζήτηση, ένα μυστήριο, κάτι πέρα από την πίστη μας».

Οι ειδικοί πλέον αναγνωρίζουν αυτή την περίπτωση ως Διαταραχή Εθισμού στο Διαδίκτυο και δηλώνουν πως σχετίζεται με συμπτώματα που έχουν σχέση με άλλες εμμονές: ξεχνούν να φάνε ή να κοιμηθούν, έχουν στερητικό σύνδρομο, κουράζονται, είναι ευερέθιστοι και έχουν ένα αίσθημα απομόνωσης από την κοινωνία.

Ορισμένοι ψυχίατροι φτάνουν στο σημείο να λένε πως όσοι υποφέρουν μπορεί να χρειαστούν φαρμακευτική αγωγή ή κάποια θεραπεία σε νοσοκομείο, ενώ σε ορισμένα σημεία του κόσμου, τα προγράμματα έχουν φτιαχτεί για να βοηθούν τους ανθρώπους να περιορίζουν την ανάγκη να περνούν ατελείωτες ώρες στο internet. Πιστεύετε πως το 5-10% των online χρηστών είναι εθισμένοι, γι’ αυτό εάν ανησυχείτε, πηγαίνετε να σας δει ο προσωπικός σας γιατρός.

Εθισμός στο κινητό τηλέφωνο

Κινητά τηλέφωνα. Η μάστιγα της σύγχρονης εποχής. Αυτό που ξεκίνησε σαν μία απλή συσκευή για να μας βοηθήσει να είμαστε σε επαφή με τους αγαπημένους μας εξελίχθηκε σ' ένα πολυ διάστατο gadget στο οποίο κάποιοι άνθρωποι βασίζονται σ' αυτό για να διαχειρίζονται κάθε πτυχή της ζωής τους.

Η συνεχής χρήση του κινητού δεν σχετίζεται πλέον μόνο σε μία έφεση στο να στέλνουν μηνύματα. Email, internet, social networks, apps, όλα βρίσκονται επάνω σ' αυτή την γυαλιστερή συσκευή που μοιάζει να είναι με χειρουργικό τρόπο ενωμένη στα χέρια κάποιων ανθρώπων. Αλλά με ποιο κόστος;

Ένας ειδικός, ο Δρ. Κρις Κνίπερς από το Betty Ford Center της Καλιφόρνια, λέει πως η υπερβολική χρήση των κινητών τηλεφώνων έχει μετατραπεί σ' ένα πραγματικό κοινωνικό πρόβλημα, παρόμοιο με άλλους πολύ γνωστούς εθισμούς, μιας και λειτουργεί ως εμπόδιο στην προσωπική επαφή και προσφέρει μία διαφυγή από την πραγματικότητα. Τα κινητά τηλέφωνα μπορούν, και αυτή είναι η ειρωνεία να σε συνδέσουν με κάποιον στην άλλη άκρη του κόσμου, συχνά όμως σε βάρος εκείνου του προσώπου που κάθεται απέναντί σου στο δείπνο.

Εξαρτάται από εσάς να περιορίσετε τον χρόνο που σπαταλάτε χρησιμοποιώντας το κινητό σας. Περιορίστε τον σταδιακά εάν πρέπει, αλλά κάντε μία πραγματική προσπάθεια με το να μην απαντάτε ή να μην κάνετε κλήσεις όταν είστε με κάποιον, ενώ δεν χρειάζεται και πολύ μυαλό για να καταλάβετε πως πρέπει να το κλείνετε την ώρα των γευμάτων. Οι άνθρωποι τα κατάφερναν μία χαρά πριν την άφιξη των κινητών, γι' αυτό σας υποσχόμαστε πως θα είστε μία χαρά.

Υπερβολική εργασία

Οι Γιαπωνέζοι χρησιμοποιούν την λέξη 'karoshi', που σημαίνει «ξαφνικός θάνατος από την υπερεργασία», και αν και μπορεί να ακούγεται κάτι σαν υπερβολή, υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις πως ο εθισμός στην δουλειά είναι μία αυθεντική μορφή ιδεοψυχαναγκαστικής διαταραχής και πως το να πιέζεις τον εαυτό σου να δουλεύει τόσο σκληρά, μπορεί να βλάψει πολύ σοβαρά την υγεία σου και πιθανόν να σου κοστίσει πολύ νωρίς τη ζωή σου.

Σύμφωνα με την ιατρική έκθεση Occupational and Environmental Medicine, το να εργάζεσαι 12 ώρες την ημέρα ή περισσότερο, αυξάνει το κίνδυνο μίας σοβαρής ασθένειας κατά 37%.

Στην Βρετανία, οι full time εργαζόμενοι δουλεύουν τις περισσότερες ώρες στην Ευρώπη (43,6 σε σύγκριση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι 40.3), ενώ ο αριθμός των ανθρώπων που δουλεύουν πάνω από 48 ώρες την εβδομάδα έχει διπλασιαστεί από το 1998.

Αλλά ποια είναι διαφορά ανάμεσα στην σκληρή εργασία και την υπερβολική εργασία; Οι ειδικοί λένε πως έχει να κάνει με την διατήρηση μίας ισορροπίας. Εάν δουλεύεις σκληρά αλλά βρίσκεις χρόνο για να διασκεδάσεις και μπορείς εύκολα να χαλαρώνεις όταν κάνεις διακοπές, αυτό είναι σπουδαίο. Εάν όμως σκέφτεσαι συνέχεια την δουλειά ενώ είσαι στις χιονοδρομικές πίστες ή στην παραλία, τότε έχεις πρόβλημα.

Η υπερβολική εργασία μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένα επίπεδα στρες και καρδιακών παθήσεων και μπορεί να είναι υπεύθυνη για ένα ολοκληρωτικό breakdown του γάμου σας ή της σχέσης σας. Εν συντομία, η επίπτωση που μπορεί να έχει στη ζωή σας μπορεί να είναι καταστροφική. Εάν έχετε πάρει τον δρόμο της κατάρρευσης από την δουλειά, μπορείτε να στραφείτε για βοήθεια στον γιατρό σας. Και στους εργοδότες σας, εάν είναι εκείνοι οι υπεύθυνοι.

Εθισμός στο φαγητό

Χωρίς πλέον να θεωρείται ως μία δικαιολογία για να εξηγήσει κάποιος γιατί είναι υπέρβαρος, οι γιατροί πλέον αποδέχονται πως οι άνθρωποι πραγματικά μπορούν να εθιστούν στο φαγητό και να τρώνε ειδικά συγκεκριμένους τύπους φαγητού.

Στην πραγματικότητα, το να περιορίσετε αυτά τα καταστροφικά φαγητά από την διαίτά σας μπορεί να είναι το ίδιο δύσκολο με το να κόψετε το τσιγάρο.

Το παθολογικό φαγητό είναι μία απολύτως σύγχρονη υπόθεση. Η αφθονία του φτηνού φαγητού σημαίνει πως σχεδόν όλοι μας μπορούμε να μπουκλώνουμε τον εαυτό μας για όσο μπορούμε περισσότερο. Και ο τρόπος που φτιάχνεται το φαγητό δεν βοηθάει ούτε αυτός. Το σώμα επιζητά τον σωστό συνδυασμό λιπαρών, ζάχαρης και αλατιού, ακόμα κι αν δεν υπάρχει πραγματικά φυσική ανάγκη για να τα λάβουμε. Και αυτό είναι που μας οδηγεί στον εθισμό.

Ο πρώην επίτροπος της Αμερικανική Διοίκηση Τροφίμων και Φαρμάκων, Ντέιβιντ Κέσλερ είπε πως αυτά τα φαγητά μεταβάλλουν τη χημική λειτουργία του εγκεφάλου και 'για εκατομμύρια ανθρώπων, το σύγχρονο φαγητό είναι απλά κάτι αδύνατο να του αντισταθούν'.

Με πάνω από 50% των Βρετανών αντρών πλέον να είναι υπέρβαροι, ο εθισμός στο φαγητό έχει οδηγήσει στην δημιουργία ομάδων όπως η Overeaters Anonymous (oagb.org.uk), που προσφέρει πληροφορίες για την στρατηγική της ανάρρωσης.

Εθισμός στα ψώνια

Με το internet και τους χιλιάδες τρόπους να αγοράσει κανείς προϊόντα και υπηρεσίες, ποτέ το ξόδεμα των χρημάτων δεν ήταν τόσο εύκολο. Και αν και τα στερεότυπα δείχνουν πως οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να υποφέρουν από έναν εθισμό στο shopping, η συγκεκριμένη κατάσταση επηρεάζει πλέον περισσότερους από έναν στους 20 ενήλικους, οι πολλοί από τους οποίους είναι άντρες.

Στην πραγματικότητα, μία έρευνα που έγινε από το ιατρικό περιοδικό Psychiatric Times ανακάλυψε πως τα ποσοστά των αντρών και των γυναικών που υποφέρουν από την κατάσταση ήταν σχεδόν τα ίδια (5.5% με 6%, αν και οι άντρες είναι πιο πιθανό να ξοδέψουν τα χρήματά τους σε gadgets και άλλα ηλεκτρονικά προϊόντα).

Δεν έχει να κάνει απλά με την ικανοποίηση που σχετίζεται με την αγορά ωραίων πραγμάτων. Όσοι «υποφέρουν» χρησιμοποιούν το shopping ως έναν τρόπο διαφυγής από το στρες και την πίεση της καθημερινής ζωής. Ωστόσο, αυτό το παθολογικό ξόδεμα χρημάτων μπορεί να είναι πνευματικά αλλά και οικονομικά καταστροφικό, με την πάθηση να είναι το ίδιο πιθανή να τους οδηγήσει σε κατάθλιψη, όσο και στην χρεωκοπία.

Για να αντιμετωπίσει αυτός ο επώδυνος κύκλος της σπατάλης, οι γιατροί την θεραπεύουν ως μία ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή, και μπορεί να χρειαστείτε βοήθεια με την κατάθλιψη ή το άγχος, γι' αυτό μην σκεφτείτε πως είναι ένα ασήμαντο θέμα για να το αναφέρετε στον προσωπικό σας γιατρό.

Εθισμός στον καφέ

Πριν από δεκαπέντε χρόνια, το να αγοράσεις καφέ σε κάποιο δημοφιλή Βρετανικό δρόμο σήμαινε πως θα έπινες ένα ρόφημα σε χρώμα λάσπης σ' ένα πλαστικό κυπελάκι, ενώ αντίθετα τώρα οι μεγάλες αλυσίδες είναι παντού και η χώρα έχει 'κολλήσει' με τους lattes, cappuccinos και mocha frappuccinos. Εν συντομία η χώρα έχει γίνει ένα έθνος που έχει εθιστεί στον καφέ καταναλώνοντας 2.8 κιλά κατά κεφαλή κάθε χρόνο.

Όμως πως γνωρίζετε εάν είστε εθισμένος; Πρώτα απ' όλα φυσικά είναι η καφεΐνη και όχι η γεύση του καφέ για την οποία ορισμένοι από εμάς έχουμε αναπτύξει μία καθημερινή ανάγκη, με τους ειδικούς της υγείας να πιστεύουν πλέον πως αυτή η εξάρτηση είναι μία διανοητική διαταραχή, όπως είναι ο εθισμός στα ναρκωτικά.

Έρευνα που έγινε στο John Hopkins School of Medicine στην Βαλτιμόρη του Μέριλαντ, και σε επιστημονικές αποδείξεις που κάλυπταν χρονικά πάνω από 170 χρόνια γύρω από τις επιπτώσεις της καφεΐνης και το στερητικό της σύνδρομο, κατέληξε πως η χρήση της συνηθισμένης καφεΐνης προκαλεί μία φυσική εξάρτηση, μία μορφή εθισμού.

Οι συχνοί χρήστες βιώνουν πονοκεφάλους, είναι ευερέθιστοι και κουράζονται όταν δεν μπορούν να πιουν τον πρωινό καφέ τους. Είναι στο χέρι σας να τον κόψετε, περιορίζοντας τον σταδιακά για να αποφύγετε τα χειρότερα συμπτώματα και να προτιμήσετε ένα πιο υγιεινό ζεστό ρόφημα όπως είναι το πράσινο τσάι. Επίσης υπάρχει ο ντικαφεΐν εάν δεν είστε ακόμα έτοιμοι να τον κόψετε τελείως.

Εθισμός στην γυμναστική

Η πίεση να δείχνετε ωραίοι, να διατηρήσετε λεπτοί και να φτιάξετε μία όμορφη, σαν γλυπτό φιγούρα σίγουρα πέφτει σαν βάρος στους ώμους κάποιων αντρών, και υπάρχει πλέον μία πληθώρα από επιστημονικές αποδείξεις πως λένε πως η άσκηση μπορεί να μετατραπεί για κάποιους ανθρώπους που πασχίζουν να φτάσουν την καλή τους φυσική κατάσταση στα όρια, σ' ένα φυσικό εθισμό.

Μία έρευνα που δημοσίευσε η Journal Behavioural Neuroscience ανακάλυψε ομοιότητες ανάμεσα στην υπερβολική άσκηση και στην συμπεριφορά που σχετίζεται με τη χρήση ναρκωτικών. Μία άλλη έρευνα, που πραγματοποίησε το Πανεπιστήμιο του Γουισκόνσιν, ανακάλυψε πως όταν απαγορεύτηκε η άσκηση σε κάποια ζώα, οι τομογραφίες αποκάλυψαν δραστηριότητα στην περιοχή του εγκεφάλου που συνήθως σχετίζεται με το στερητικό σύνδρομο των ναρκωτικών.

Όμως κάνοντας κατάχρηση με την γυμναστική και τα βάρη, αυτό μπορεί να προκαλέσει μόνο κακό αντί να βελτιώσει την υγεία και την καλή σας φυσική κατάσταση. Το σώμα σας χρειάζεται ξεκούραση και να ανακτά τις δυνάμεις του, και η υπερβολική άσκηση μπορεί να σας κάνει πιο ευάλωτους στους τραυματισμούς και ακόμα και σε κάποια σοβαρή ασθένεια, όπως καρδιοπάθεια. Να θυμάστε, πως εάν τρώτε καλά και ασκήσετε τέσσερις με πέντε φορές την εβδομάδα, αυτές οι μέρες που απομένουν για να πατάτε απλώς τα πόδια σας στη γη, είναι τόσο κρίσιμες όσο και τα 10 μίλια που κάνετε τα Κυριακάτικα πρωινά.

Εθισμός στην τηλεόραση

Για πολλούς από εμάς είναι συχνά το πρώτο πράγμα που κάνουμε όταν φτάνουμε στο σπίτι μετά από μία σκληρή ημέρα στο γραφείο. Βουλιάζουμε στον καναπέ και ανοίγουμε το χαζοκούτι. Η τηλεόραση έχει εξελιχθεί σ' ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας στο σπίτι που όποιος δεν έχει θεωρείται κάτι σαν freak. Η υπερβολική όμως τηλεόραση μπορεί να κάνει κακό στην υγεία σας όπως και να αποτελέσει ένα μεγαλειώδες χάσιμο χρόνου.

Οι Βρετανοί παρακολουθούν κατά μέσο όρο τέσσερις ώρες την ημέρα τηλεόραση, κάτι που σημαίνει πως μέχρι την ηλικία των 65 θα έχουν ξοδέψει εννέα χρόνια της ζωής τους κολλημένοι στο «κούτι». Τι κάλλιστα θα μπορούσατε να είχατε κάνει όλο αυτό το διάστημα;

Αντί να ανοίγετε την τηλεόραση την στιγμή που περνάτε την πόρτα και να την κλείνετε όταν πηγαίνετε για ύπνο, προσπαθήστε να βλέπετε μόνο προγράμματα που πραγματικά απολαμβάνετε. Εάν αυτό σας γεμίζει πανικό, τότε αυτό σημαίνει πως μπορείτε επίσης να μοιραστείτε και κάποια από τα συμπτώματα της χρήσης ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένου το να μην μπορείτε να αντισταθείτε να δείτε τηλεόραση, χρησιμοποιώντας την για να μειώσετε το στρες, ενώ θα γίνεστε ενοχλητικός όταν δεν θα μπορείτε να πάρετε τη «δόση» σας.

Βάλτε στον εαυτό σας ένα όριο να βλέπετε μόνο μία ώρα την ημέρα και τηρήστε το. Πρέπει επίσης να χρησιμοποιείτε ως πλεονέκτημα την πιο πρόσφατη τεχνολογία της τηλεόρασης, που σας επιτρέπει να μαγνητοσκοπείτε μόνο τα προγράμματα που θέλετε να δείτε, επιτρέποντάς σας να γλυτώνετε από εκείνο το απαίσιο συναίσθημα που έχετε όταν συνειδητοποιείτε πως περάσατε τις τελευταίες ώρες κάνοντας ζάπινγκ ανάμεσα σε σαπουνόπερες, reality και ξανά σαπουνόπερες.

Ερωτήσεις

1. Γιατί κατά τη γνώμη σας εμφανίζονται τόσοι εθισμοί στην κοινωνία μας;
2. Ποιο εθισμό θεωρείτε χειρότερο και γιατί;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Διαβάστε το κείμενο σχετικά με τα ναρκωτικά και την απεξάρτηση, που είναι χωρισμένο σε παραγράφους. Κάθε παράγραφος έχει το δικό της τίτλο. Στον πίνακα που είναι μετά το κείμενο βρείτε τον κατάλληλο τίτλο και σημειώστε τον αριθμό της κάθε παραγράφου δίπλα

στον τίτλο που της αντιστοιχεί. Οι αριθμοί που θα σημειώσετε είναι έντεκα (11) (από το 2 ως το 12), χωρίς το παράδειγμα.

1. Το ζήτημα της χρήσης ναρκωτικών απασχολεί σοβαρά εδώ και χρόνια την ελληνική κοινωνία. Η έλλειψη υπηρεσιών πρόληψης και θεραπείας αποτελεί μία από τις παραμέτρους του προβλήματος. Όπως γίνεται σαφές, υπάρχει μεγάλη ανάγκη δημιουργίας νέων υπηρεσιών σε όλη τη χώρα και ιδιαιτέρως στην περιφέρεια. - *παράδειγμα*

2. Το πρόβλημα των ναρκωτικών επηρεάζει όλους και απαιτεί τη συμβολή του καθενός από εμάς για να αντιμετωπιστεί. Συχνά, ωστόσο, η δημιουργία τέτοιων υπηρεσιών σε νέες περιοχές συναντά επιφυλάξεις ή και φόβους των κατοίκων, οι οποίοι διατυπώνουν μια σειρά από ερωτήματα.

3. Οι υπηρεσίες αυτού του είδους είναι στελεχωμένες από ειδικούς, οι οποίοι μπορούν να δώσουν επιστημονικά τεκμηριωμένες απαντήσεις και αποτελεσματική βοήθεια στους τοξικομανείς. Το προσωπικό τους παρέχει ψυχολογική στήριξη και ενημέρωση στις οικογένειες που μέλος τους αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα. Για τα εξαρτημένα άτομα παρέχουν θεραπεία για απεξάρτηση και ψυχολογική στήριξη και προετοιμασία για κοινωνική επανένταξη.

4. Προϋπόθεση για να ενταχτεί κάποιος στο πρόγραμμα τέτοιων κέντρων και υπηρεσιών είναι να το θέλει ο ίδιος, να έχει αποφασίσει να αλλάξει τρόπο ζωής και συμπεριφοράς και να έχει συμφωνήσει να τηρεί τους βασικούς κανονισμούς του κέντρου.

5. Εφόσον τηρεί τις παραπάνω προϋποθέσεις, το άτομο εντάσσεται σε ένα καθημερινό πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει ατομικές και ομαδικές συναντήσεις, ψυχολογική στήριξη, περαιτέρω ευαισθητοποίηση για τη σταδιακή μείωση και διακοπή της χρήσης, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και προετοιμασία για ένταξη σε θεραπευτική κοινότητα.

6. Τα προγράμματα αυτά έχουν ως σκοπό την προσωπική αλλαγή του ατόμου και την υιοθέτηση από μέρος του ενός νέου συστήματος αξιών και εώς ώου τρόπου ζωής που αντιδιαστέλλεται προς τη χρήση των ουσιών.

7. Τα κέντρα αυτά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως πυρήνες πρόληψης των ναρκωτικών. Ευαισθητοποιούν την τοπική κοινωνία, ενισχύοντας τη θωράκιση της ενάντια στα ναρκωτικά.

8. Αυτό επιτυγχάνεται και μέσω της συνεργασίας με άλλους φορείς και υπηρεσίες της πόλης, δημιουργώντας έτσι ένα ισχυρό δίκτυο πρόληψης.

9. Τα κέντρα αυτά συμβάλλουν στην αναβάθμιση της περιοχής κάνοντας ποικίλες επεμβάσεις. Μερικά παραδείγματα: διαμόρφωση υπαίθριων χώρων, δημιουργία θερινού κινηματογράφου, τακτικός καθαρισμός των πλατειών, εκστρατεία ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, εκδηλώσεις με σκοπό τη γνωριμία και κατανόηση μεταξύ των θεραπευόμενων και των τοπικών κοινωνιών.

10. Η ύπαρξη και η λειτουργία κέντρων απεξάρτησης σε ορισμένες περιοχές φοβίζει πολλούς από τους κατοίκους τους. Κάνουν όμως μεγάλο λάθος. Κι αυτό αποδεικνύεται από τις περισσότερες από 50 μονάδες που λειτουργούν σήμερα, χωρίς ποτέ να έχουν αποτελέσει πηγή προβλημάτων.

11. Οι λόγοι είναι ότι οι περιοχές αυτές «σηματοδοτούνται» ως «καθαρές» από ουσίες που ταυτίζονται με την απεξάρτηση. Έτσι αποφεύγονται από αυτούς που κάνουν χρήση και διακίνηση και δε δημιουργούνται «πιάτσες».

12. Εφόσον στα μέρη που λειτουργούν τέτοιες μονάδες δε δημιουργούνται πιάτσες, εφόσον μέσω των προγραμμάτων τους γίνεται σωστή ενημέρωση σε γονείς και σχολεία γύρω από την πρόληψη και εφόσον οι φορείς της περιοχής στηρίζουν αυτά τα κέντρα με ποικίλους τρόπους, δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για τους νέους της περιοχής να εμπλακούν με τα ναρκωτικά.

Ενημερωτικό φυλλάδιο ΚΕ.Θ.Ε.Α. (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων)

	Προϋποθέσεις για την αποφυγή «παρενεργειών» από την εγκατάσταση Κέντρων απεξάρτησης σε κατοικημένες περιοχές
	Τα ναρκωτικά στις αρχές του 20ού αιώνα
	Ναρκωτικά και σύγχρονη κοινωνία – παράδειγμα
	Επιφυλάξεις στη δημιουργία κέντρων απεξάρτησης από τους κατοίκους
	Κέντρα απεξάρτησης και εθελοντισμός
	Κέντρα απεξάρτησης και «καθαρές» περιοχές
	Κέντρα απεξάρτησης και τοπική κοινωνία
	Αντιδράσεις στη δημιουργία νέων υπηρεσιών αντιμετώπισης του προβλήματος των ναρκωτικών
	Συνεργασία κέντρων απεξάρτησης και οικογενειών των «ασθενών»
	Επίσημοι φορείς - Κέντρα απεξάρτησης στη μάχη της πρόληψης
	Επίσημοι κρατικοί φορείς και ειδικό επιστημονικό προσωπικό
	Κέντρα απεξάρτησης και περιβάλλον
	Προγράμματα των υπηρεσιών απεξάρτησης ναρκωτικών
	Στόχοι των κέντρων και υπηρεσιών απεξάρτησης
	Απεξάρτηση και αθλητισμός
	Οι υπηρεσίες στήριξης των ναρκομανών
	Ένταξη εξαρτημένου ατόμου σε κέντρα απεξάρτησης

2. Στον πίνακα που ακολουθεί, έχετε την αρχή/προτάσεων στη στήλη Α και τη συνέχεις και το τέλος στη στήλη Β. Ενώστε την αρχή με το τέλος των προτάσεων, γράφοντας στη στήλη Β τον αριθμό της σωστής πρότασης από τη στήλη Α, όπως στο παράδειγμα. Στη στήλη Β υπάρχουν και τέσσερις προτάσεις που δεν έχουν «αρχή» στη στήλη Α.

	A		B
	Για να αντιμετωπιστεί η μάστιγα των ναρκωτικών, θα πρέπει:		κέντρα αποτοξίνωσης σε αστικά κέντρα
	Το σύστημα σωφρονισμού των ανηλίκων να διαμορφωθεί ριζικά, έτσι ώστε να «αναμορφώνει» και όχι		τις σπείρες ναρκωτικών που δρουν διεθνώς
	Να δημιουργηθούν σύγχρονα		σωματικά και ψυχικά εξαρτημένοι
	Να ενημερωθούν οι νέοι υπεύθυνα γύρω από τους κινδύνους των ναρκωτικών	1	Να τιμωρούνται αυστηρά οι έμποροι του «λευκού θανάτου». – παράδειγμα
	Να γεμίσει η τοπική αυτοδιοίκηση τις γειτονιές		άγχος κτλ., που σπρώχνουν τους νέους στα ναρκωτικά
	Να συνεργαστούν οι κυβερνήσεις, για να εξαρθρωθούν		γιατί κανείς άλλος δεν ευθύνεται
	Να αντιμετωπιστούν τα κοινωνικά προβλήματα (ανεργία, επιδίωξη κέρδους)		να «παραμορφώνει» τους ανήλικους τοξικομανείς
	Να συμφιλιωθούν οι νέοι		για να μην τους ενημερώνουν

			καθώς γνωρίζουν όλοι τα αποτελέσματα.
			από τα ΜΜΕ, τα σχολεία, τους γονείς τους.
			με την πραγματικότητα.
			με πολιτιστικά και ψυχαγωγικά κέντρα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

1. Αλκοολίσμ – захворювання, що викликається систематичним вживанням алкогольних напоїв, що характеризується потягом до них, призводить до психічних і фізичних розладів та порушує соціальні стосунки особи, яка страждає цим захворюванням.

2. Αλκοολίσμ характерний психо-фізичною залежністю від алкоголю.

3. Αλκοογль – наркотична отрута, що діє насамперед на нервові клітини головного мозку.

4. Αλκοογль зумовлює стійкі порушення психіки, велике зниження працездатності, швидку стомлюваність, ослаблення пам'яті, дратливість і схильність до конфліктів.

5. Αλκοογль призводить до аварій на транспорті, злочинів, порушень правил громадської поведінки, руйнування сім'ї.

6. Наркотик може створювати штучне підняття настрою, чи надмірну сонливість, незвичайну веселість – ейфорію, а іноді й порушення свідомості.

7. Встановлено, що амфетаміни пригнічують апетит, підвищують кров'яний тиск і у великих дозах викликають почуття ейфорії.

8. Згідно офіційної статистики МВС та МОЗ в Україні 550 тис. людей вживають наркотичні засоби.

9. Третя частина всіх злочинів в Україні пов'язана з незаконним обігом наркотиків.

10. Благодійний Фонд «Соціальне партнерство» створив Реабілітаційний Центр «Восток», щоб допомагати людям з різними видами залежності, їх рідним та близьким.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ:

α. Ο γιος σας / η κόρη σας σπουδάζει / δουλεύει σε μια άλλη πόλη. Πληροφορείστε ότι ο φίλος / η φίλη του / της έχει μπλεχτεί με τα ναρκωτικά. Ανησυχείτε πολύ μήπως και το δικό σας παιδί παρασυρθεί, γι' αυτό του ή της στέλνετε ένα γράμμα στο οποίο τον ή τη συμβουλεύετε να μείνει μακριά από τα ναρκωτικά και τον / την παροτρύνετε να βοηθήσει το φίλο ή φίλη του / της να ξεφύγει οπωσδήποτε από αυτά. Γράψτε και ό,τι άλλο νομίζετε.

β. Το Κέντρο απεξάρτησης ναρκωτικών ουσιών «Ιθάκη», σε συνεργασία με τις δημοτικές αρχές της πόλης σας, καλεί όσους θέλουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά στον αγώνα καταπολέμησης των ναρκωτικών ουσιών, με ενημέρωση πόρτα πόρτα των πολιτών (γονέων και παιδιών-νέων) για τις καταστροφικές συνέπειες από τη χρήση αυτών των ουσιών, καθώς και τη θεραπεία για τους χρήστες. Εσείς θέλετε πολύ να προσφέρετε υπηρεσίες γι' αυτό το σκοπό. Στέλνετε, λοιπόν, μία επιστολή προς την αρμόδια επιτροπή, στην οποία αναφέρετε τους λόγους της συμμετοχής σας.

Παράδειγμα ελεγκτικής εργασίας

ΘΕΜΑ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΖΩΗ. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

A. Απαντήστε στις ερωτήσεις:

1. Να ονομάσετε τα είδη πολιτεύματος.
2. Πείτε το εκλογικό σύστημα της Ελλάδας.
3. Ποια είναι η σύσταση της κυβέρνησης;
4. Ποιες λειτουργίες του κράτους γνωρίζετε. Από ποιους ασκούνται;

B. Αντιστοιχίστε τις εξής στήλες:

δικαστής	ο ανώτατος αρχών ενός κράτους
νόμος	αυτός που είναι σύμφωνο με γραπτό ή άγραφο νόμο
ένορκος	ο πρόεδρος της κυβέρνησης μιας χώρας
ενάγων	αυτός που έχει εντολή να απονέμει δικαιοσύνη
πρωθυπουργός	ο πολίτης που κληρώνεται για να δικάσει
δίκαιο	εκείνος που κάνει αγωγή εναντίον άλλου
πρόεδρος του κράτους	υποχρεωτικός κανόνας της πολιτείας

Γ. Διαλέξτε το σωστό:

1. Τα διοικητικά δικαστήρια δικάζουν
 - α) τις πράξεις που περιγράφονται στο νόμο ως αξιόποινες
 - β) αδικήματα ανηλίκων παιδιών
 - γ) αστικές διαφορές μεταξύ των ιδιωτών.
2. Το έγγραφο με το οποίο ζητάει το δίκιο του κάποιος που νομίζει ότι αδικήθηκε είναι:
 - α) μήνυση β) κατήκον γ) αγωγή δ) έγκληση
3. Μέλος της κυβέρνησης μιας χώρας που έχει αναλάβει ορισμένο τομέα δράσης ονομάζεται:
 - α) υπουργός β) κοινοτάρχης γ) νομάρχης δ) πρωθυπουργός
4. Ο βασικός κανόνας δικαίου που εκφράζει την κυρίαρχη και πρωταρχική θέληση του λαού είναι:
 - α) δικαίωμα β) σύνταγμα γ) νόμος δ) νομός

Δ. Να αναλύσετε τα ακόλουθα αρκτικόλεξα:

ΙΚΑ _____

ΜΜΕ _____

ΕΡΤ _____

ΟΤΕ _____

ΔΕΗ _____

Список використаних джерел

1. Βαλσαμάκη-Τζεκάκη Φ., Χατζηπαναγιωτίδη Α. Τα Νέα Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα. Β΄ κύκλος. – Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδι], 1994.
2. Δεμίρη-Προδρομίδου Ε. Νέα ελληνικά για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες. Α΄ επίπεδο. – Αθήνα: Μεταίχμιο, 2002.
3. Εμμανουηλίδης Π. Η., Πετρίδου-Εμμανουηλίδου Ε. Ελληνική Γλώσσα. Επικοινωνιακός λόγος. – Αθήνα: Μεταίχμιο, 2001.
4. Εγκυκλοπαίδεια BRITANICA
5. Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου / Τσολάκης Χ. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2001.
6. Έκφραση-Έκθεση Β΄ Λυκείου / Τσολάκης Χ. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 1996.
7. Έκφραση-Έκθεση Γ΄ Λυκείου / Αδαλόγλου Κ., Αυδή Α. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 1973.
8. Ελληνικά και επιστήμη / Φ. Βαλσαμάκη-Τζεκάκη κ.α. – Θεσσαλονίκη: UNIVERSITY STUDIO PRESS, 1997.
9. Κεσόπουλος Αρ. Εκθέσεις για την Ε΄ και Στ΄ τάξη του Δημοτικού σχολείου / Αρ. Κεσόπουλος. – Θεσσαλονίκη: Μαλλιάρης παιδεία, 1997.
10. Μάνος Α. Τέχνη και τεχνική του λόγου στην έκθεση ιδεών, Αθήνα: Σπουδή, 1993.
11. Μπαμπινιώτης Γ. Ελληνική γλώσσα: εγχειρίδιο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης (ξένης) γλώσσας. – Αθήνα: Ίδρυμα μελετών Λαμπράκη, 1993.
12. Μπαχαράκης Μ. Θεμέλιο στην έκθεση Ιδεών, τόμος 3^{ος}. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 1999.
13. Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου / Τσολάκης Χ. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 1996.
14. Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου / Τσολάκης Χ. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2001.
15. Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου / Τσολάκης Χ. – Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2002.
16. Νεοελληνική γλώσσα Γ΄ γυμνασίου / συντ. Ε. Κατσαρού, Α. Μαγγανά. – Αθήνα: Οργανισμός Έκδοσης Διδακτικών Βιβλίων, 2003.
17. Σιόντης Χ. Εγχειρίδιο ελληνικής γλώσσας για ξένους σπουδαστές. – Ιωάννινα, 2001.
18. Τλούπα Σ. Νέα Ελληνικά 2 / Σ. Τλούπα, Α. Χατζηπαναγιωτίδη. – Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1993.

